



**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

xxv. sermones de expositio[n]e or[ati]onis d[omi]nica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

De orōe dnica ser. i. Fo. CXXXV

Incipiūt sermones su-
per expositione orationis
dnice: cōpositi per Fratrem
Petrum Hieremiā Siculū
ordinis p̄dicatorū.

De confutatione falsarū opi-
nionū. Sermo Primus.



Portet

semper orare. et nō des-
cere. Lu. xviij. Nota
temp. i. hōis p̄gruis
et oportuit. Hoc em
p̄ceptū cū sit affirmā-
tiuū: obligat quidem
semper. sed nō ad semper. Hoc aut̄ thema pro
positū pueniēs materie expositionis oratio-
nis dnice: circa quam ista q̄dragesima va-
care intendō: nō quippe p̄fides de mea sci-
entia: cū tenuissima sit: sed in diuino auxi-
lio. Ipse em deus ex infinita sua bonitate
nos puocat vt de suo auxilio p̄fidamus/
dicens p̄ Jaco. suū aplm. Si q̄s vestrū in-
diger sapiētia: postulet a deo: q̄ dat oibz
affluēt̄ et nō improp̄er̄. Jac. i. Et per
p̄phetā suā ait. Dilata os tuū: et implebo
illud. ps. lxxv. Sed anteq̄ ad p̄positā intē-
tionē descendā: p̄mittā aliqua quasi p̄mor-
dia. Circa materiā orōnis in generali pro-
positū thema loquar: igit̄ circa eam quat̄
tuor p̄ ordinēz videamus.

Primo de orationis necessitate.

Secundo de eius qualitate.

Tercio de eius vtilitate.

Quarto de petendorū cōgruitate.

Et nota q̄ infra scrip̄t sermonibz mul-
ta ponit̄ p̄ materie declaratiōe: q̄ tñ in
p̄dicatione vtz sint recitanda: p̄dicatozis
arbitrio relinquit̄. Quā p̄siderata audien-
tiū capacitate et ip̄is cōmoditate: an sint
referenda vel omittenda: poterit pondera-
re. Nā vt dicit Orige. sicut refert Gratia-
nus in decre. xliij. vi. In mādatis nōscere
nos oportet: q̄s qualisve sit is: cui imor-
talitatis p̄ba credenda sunt. Solliciti em

esse debem? ne margaritas nostras mī-
amus an porcos. Igit̄ circa p̄mū. Coza-
tionis necessitatē: querūt doctores theolo-
gi. Vtrū oratio sit necessaria ad salutē?
Ibi nota p̄ euidētia: q̄ circa hanc q̄stio-
nē inuenit̄ quadruplex opinio erronea ab
antiquis p̄his posita: sicut tangit Tho. in
iq. cōtra genti. c. xvj.

Prima fuit opinio Epicureorū.

Secda fuit opinio Peripateticorū.

Tercia fuit opinio Stoicorū.

Quarta fuit opinio Egyptiorū.

In hoc ergo sermone insitaz tñ circa
has opiniones falsas reprobādas: vt post
modū purgato agro a sentibz infructuosis
seminari possit in eo granū frumenti. i. ve-
ra et firma fidei catholice snia in sermone
sequenti. Prima ergo falsa opinio fuit
eorū qui nō gabāt oīno diuinā puidētiāz:
ponētes mundū factū a casu: et oīa a casu
cōtingere. Casus aut̄ est causa agens p̄ter
intētionē: fm p̄bm in. ij. Phyls. et hec fuit
opinio Democriti et Epicureorū. Et fm
istos tollit oīno fruct? et necessitas orōnis
Vñ fm eos vanū est orare. Et huic opi-
nioni videt̄ prima facie p̄stare fomētū au-
toritas sacre scripture: que sic ait. Tertius
me ad aliud: videt̄ sub sole: nec velocius
esse cursum. nec fortius bellū. nec sapientīū
panē. nec doctorū diuitias. nec artificum
grām. sed tps calumq̄ in oibz. Eccl. i.
Sed hec opinio est oīno falsa et ridicula
sa: et destruit̄ rōne et auctoritate. Rō est
q̄ q̄ a casu cōtingūt: nullū ordinē habent
in se. Vñ dem? aut̄ manifeste in toto vni-
uerso maximū esse ordinē. sicut p̄tz in mo-
tu corporū celestīū: solis/lune/ et stellaz. et
in motu elemētōz. Terra em sp̄ eodez tpe
pducit flores. fruct? et. Propterea d̄t scri-
ptura: q̄ deus oīa in numero/pondere/et
mensura cōstituit. Destruit̄ scdo hec opi-
nio p̄ auctoritatē scripture: q̄ dicit. Sapls
entia attingit a fine vīq̄ ad finēz fortiter/
et disponit oīa suauiter. Sap. viij. Nota a
fine. i. a creaturis habentibz soluz esse vīq̄
ad finē. i. vīq̄ ad creaturas habētes intell̄
lectū. Quinq̄ em gradus diuina sapiētia
ordinauit. Prim? est creaturaz habentīū
solū esse: sicut lapides. Scds habentīū eē
et viuere: sicut plante. Tert? habentīū eē/
viuere/ et sentire: sicut anīantia terre/volu-

v

De oratiōe dnica

eres cell et pisces maris. Quart^o gradus
est haberi esse viuere sentire et intellige
re cū discursu sicut boies: q^{uod} intelligit rati
ocinādo diuidendo cōponendo. Quin
tus habentiū etiā intellectu sine discursu:
sicut sunt angeli. Via ergo huiusmodi subsumit
diuine dispositioni. In Sap. xij. Nec est
alius de^{us} q^{uam} tu: cui cura ē de oib^{us}. Nec ob
stat auctoritas supra in cōtrariū allegata
q^{uod} loquit in psona vulgi erratis. Hoc em
mō loquendi vitis Salomon in libro ill^{ius}:
propterea liber ille notatur Eccl^{es}. i. cōcōna
tor: vt dicit Gre. in. iij. dial. Disputas em
Salomō vix sepe verbis illorū q^{uod} terrena
sapiūt: et talis est auctoritas ista. Non tñ
est negandū q^{uod} multa in his inferiorib^{us} a
calu cōtingūt respectu causarū sed a p^{ro}p^{ter}
quarū ordinē multa cōtingūt: sicut aucto
ritas allegata dicit. sed nō respectu cause
p^{ri}me et vlt^{ime} q^{uod} est de^{us}: q^{uod} ab ei^{us} ordine ni
hil pōt subtrahi. Et idō respectu dei nihil
est casuale sed p^{ro}p^{ter}sum. In Job. v. Nihil
in terra sine causa fit. Sicut querulus duo
rū sermō: licet sit casualis q^{uod}ntū ad eos/est
tñ p^{ro}p^{ter}sum a dño: q^{uod} eos sciet sic ad vnū locū
mittit vt vnus de alto nesciat. In Tho.
pre. j. q. xxi. art. ij. ad primū. Quis nō pos
sum^{us} scire rōnes quib^{us} diuina p^{ro}uidencia
moueat ad huiusmodi cōtingētia disponenda.
In Eccl^{es}. viij. Intellecti q^{uod} oim operum
dei nullā possit hō inuenire rōnem eorū q^{uod}
fiunt sub sole. et q^{uod}nto plus laborauerit ad
querendū tanto min^{us} inueniet: etiā si di
xerit sapiēs se nosse non poterit reperire.
Sed falsa opinio fuit illoz qui dixerunt
diuina p^{ro}uidencia oia regere et gubernare
p^{ro}pter act^{us} hūanos. et huiusmodi opinionis fuerūt
Peripatetici: ex qua opinioe sequit^{ur} q^{uod} va
nū sit orare et oīno deū colere cum nullus
fructus ex orōne sequat^{ur}. Qui quidē eror
tangit Gal. iij. Dixisti van^{us} est q^{uod} seruit
deo et q^{uod} emolumentū: q^{uod} custodiuit
p^{re}cepta eius et q^{uod} ambulauit^{ur} tristis co
raz dño exercitū. Ergo nec brōs dicim^{us}
arrogātes: si quidē edificati sunt faciētes
impietatē: et tentauerūt deū aliqui nō oēs
et salui facti sūt. In hōz etiā psona loquit^{ur}
Job. xxi. Nubes latibulū ei^{us} nec nra cō
siderat: et circa cardies celi pambulat. q^{uod}i
d^{icit} sicut ipse de^{us} later q^{uod}i nubib^{us} occultat^{ur}
in q^{uod}ntū ea q^{uod} supra nos sūt plene cognosce

re nō valem^{us}: ita cōtrario nec ipse ea q^{uod} ad
nos p^{ro}inēt q^{uod}i sub nubib^{us} exstetia videt^{ur}
sicut Eccl^{es}. ix. et psona quorūdā d^{icit}. D^{icit}
liquit dñs terrā dñs nō videt. ita exponit
Tho. ibi. Irē p^{ro}p^{ter} de istis d^{icit}. Populi tui
dñe humiliauerūt: et hereditatē tuā vental
uerunt viduā et aduenā interfecerūt et pu
illos occiderūt et dixerunt. Non videt^{ur}
dñs nec intelligit de^{us} Jacob. Contra d^{icit}
subdit. Intelligite insipientes i p^{ro}p^{ter}lo: et si
ti aliqui sapite. q^{uod} plantauit aure nō audiet
aut q^{uod} finxit oculū nō p^{ro}viderat et p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
Et alibi de hōe impio dicit. Dixit em in
corde suo: oblit^{us} est deus: avertit facie suā
ne videat in finē. p^{ro}p^{ter} it. Vide etiaz Eccl^{es}.
xii. Et in psona etiā istoz loquit^{ur} Tho.
dicit. Via certo fine gubernas: hōim i
los respicis act^{us}. Hui^{usmodi} etiā opiniois
fuisse Tul. in. in. de legib^{us} dicit contrariū
i. q^{uod} oia et hōim vīta iussis sup^{er}ne legis ob
reperant. Donebant aut^{em} isti tales multi
plici rōne: sicut ponit Tho. p. j. q. xxi. ar.
ij. quarū tñ q^{uod}ntoz potissimas dicam gra
brenitatz. Prima rō est: q^{uod} multa mala v^{id}
dehāt in reb^{us} esse q^{uod} autē dicim^{us} deum nō
posse impedire: et sic nō erit oipotens. aut
posse: et sic cū nō impediat cū possit videt^{ur}
cōsentire et fomentū dare malis q^{uod} fiūt. da
vt de canon. Error cui nō resistit approba
tur: et veritas cū minie defensas opp^{ro}mit^{ur}
negligere q^{uod}pe cū possit p^{ro}turbare perit
fos: nihil est aliud q^{uod} fouere. nec caret ser
pulo foctetatz occulte q^{uod} manifeste fatuo
ri definit obuiare. xxi. di. error. et. ij. q. vi.
negligere. faciūt notata in. c. q^{uod}nta. de sen.
exco. et in. c. euz q^{uod} eodē et. li. vj. Sed rō
q^{uod} nō videbāt quō potest stare sit libertas
arbitri cū diuina p^{ro}uidencia. Tertia rā
q^{uod} in euentib^{us} hūanis nullus cert^{us} ordo ap
parer. Non em semp bonis bona euentū
aut malis mala: neq^{ue} rursus semp bonis
mala euentū aut malis bona: sed indiffe
rēter bonis et malis bona et mala. iuxta il
lud Eccl^{es}. ix. Vniuersa eque euentū tal
sto et impio. bono et malo: mūdōz imūdoz
imolanti victimas et sacrificia cōmūit^{ur}.
Quarta rō est: q^{uod} quicqd dimittit sibi nō
subest alteri^{us} p^{ro}uidēte: sed boies sibi p^{ro}u
dimitunt a deo. Dicit em Eccl^{es}. xv. De
ab initio cōstituit hōiem et reliquit eum in
manu cōsiliū sūi. et hoc sp^{irit}ualit^{er} videt^{ur} esse

malis de qd dicitur. Et dimittit eos fm deside-
ria cordis eoz. ibi: in adinuerionibz suis
ps. lxx. Sed ista opinio est oino falsa: vt
p3 ex eo: qd ex h tolleret pmiatio bonoz
z dñario maloz: z timor dei pariter z a-
mor. cōtra qd tota scriptura sacra innitit.
Et p3erea sequeret ex hac positioe qd de
nō esset iustus: z dimitteret mala ipunita
z bona nō remuerata. Cōtra qd dicit ps. vij
De iust. iudex fortis z patiens. Destruit
etiā hec opinio p auctoritates sup allegat-
tas. Sap. vij. Sapientia attingit a fine vitz
ad fines fortis z disponit oia suauit. Tho
rebat respondere ad rōnes in cōtrariū alle-
gatas. Ad pma qd rōne dicitur fm Tho.
vbi qd aliter est de eo qd hz curā alicuius
p3icularis: z de p3isore vlt. P3uisor aut
p3icularis excludit defectū ab eo qd eius p-
uisioni subdit qñtū p3: sed p3uisor vltis p-
mitte alique defectus in aliquo p3iculari
accidere ne impediat bonū totū. vñ cor-
ruptioes z defectus in rebz naturalibz dicitur
tur esse cōtra naturā p3icularē: sed tñ sunt
de intentione nature vltis in qñtū defectus
vñ cedit in bonū alterius: vel etiā totū
vniuersū: qd corruptio vñ est gñatio alte-
rius: p qua spēs cōseruatur. Eū ergo de sit
vltis p3uisor totū entis: ad ipsū puidētia
p3inet vt pmitte aliqd defectū esse in ali-
quibz p3icularibz rebz: ne impediat bonū
vniuersū pfectū. Si em oia mala phibere-
tur: multa bona deessent vniuerso. Nō em
esset vita leonis si nō esset occisio animalū:
nec etiā patētia martyriū si nō esset tyrā-
nop psecutio. Vñ Aug. in Enchi. Deus
oipotes nullo mō sineret aliqd esse malū
in opibz suis: nisi adeo esset oipotes vt be-
nefaceret etiā de malo. Ad scdam rōnem
q requirit latiorē indagatiōe: respōdebis
infra cū agez contra tertiā optinōe circa
finē: vt ibi, mō restat respondere. Ad tertiā
rōne. Qd bona z mala bonis z malis eue-
nitis: cōtingit nō sine ordine diuine puidē-
tie q tribuit vnicuiqz prout cuiqz expedit
qñs intellectus nō possit p3ipere rōnes
puidētie sue: q mirabili z ineffabili mō oia
disponit: sicut medicus diuersis infirmis
puidet diuersis remedijs z cōtrarijs: non
tñ sine rōne artis medicine: qñs rōnem
ipsum nō capiat illi? artis ignari quibz vi-
deret medicus a casu agere: et medicinas il-

las ordinare: cū tñ nō a casu faciat: sed fm
Anones medicine. Sic z nos considerare
debem: qz oia a diuina puidētia certo or-
dine gubernant: qñs causas z rōnes pui-
sionis sue intelligere nō valeam. Juxta
illud Eccl. vij. Intellexi q oim opex dei
nullā possit hō inuenire rōne eoz q siue
sub sole zc. Ad quartā rōne dicitur q in h
q dicitur hōiem sibi reliquisse: nō excludit
hō a diuina puidētia: sed ostendit q nō p3igit
q vlt opatiua determinata ad vñ sic in
rebz naturalibz: q agunt tñ qñt ab alio di-
recte: nō aut ipsa se agūt qñt se dirigētia in-
finez sicut creature rōnales p vsum libere
arbitrij: q cōsiliant z eligūt. vñ signanter
dicit: in manu cōsiliū sui. Sz qz ipse actus
liberi arbitrij reducitur in deū sicut in causā
necesse est vt ea q ex libero arbitrio fiunt/
diuine puidētie subdant. Puidētia em
hois continet sub puidētia dei sicut causa
p3icularis sub causā vlt. hoim etiā iusto z
quodā excellētiōi mō deus hz puidētiā
q impioz in qñtū nō pmitte aliqd eueni-
re z eos qd finaliter impediat eoz salutē.
Nā vt dicit Ro. vij. Diligētibz deū oia cō-
opant in bonū. Et ps. Qd non relinquet
dñs vitzas p3itoz sup fortes iustoz: vt nō
ex. tu. ad im. ma. i. Sz ex h ipso q impioz
de nō retrahit a malo culpe: dicit eos dimit-
tere: nō tñ ita q totāl ab ei? puidētia exclu-
dant: alioqñ in nihilū redigerēt nisi eius
puidētia p3eruarent. Tertia falsa opinio
fuit illoz q oia qdē puidētie diuine subde-
bant: sz ex necessitate ptingere arbitratū
siue ex imutabilitate puidētie siue ex ne-
cessitate stellarum siue ex cōnexionē ani-
morum. Et hec fuit opinio Stoicorum:
q quidē opinio duo incōueniētia importat.
Primū est qz ponit oia ex necessitate ptinge-
re: z fm h tollit libertas arbitrij. Et p3ra
h agez. j. in h smone: in q p3ones z aucta-
res iste error iprobabit. Scdm icōueniēs
est: qz sequitur ex hac opinioe q nō op3 oia
re: nec vllus fructus ex o3one sequitur. Et z
hoc agez infra in smōe p3imo: vbi ostendit
multiplici medio q o3o est necessaria: et hu-
ius opiniois videt fuisse Virgili? q ait in
vj. enei. Desine fata dei flecti sperare p3a-
do. Hinc etiā error qdā mō c3tiani inni-
tunt paganizantes atqz dicētes. Quello
che deus esset cōuen chelia. Juxta illd in

De oratiōe dñica

tragedijs. Fat. agimur credere fat. Tol-
litur q̄ ex hoc libertas arbitrij. Uñ hac fat
sa opinione quasi qdā reti diabolus pluri-
mos subtrahit ad p̄ditiōē etnā. Ergo ad
hui⁹ error⁹ exclusiōē duplici medio yrar
viz rōne ⁊ auctitate. Rō erit sexplex.

Prima sumit ex pte culpe commissæ.

Secunda ex pte pene debite.

Tertia ex pte iustitiæ diuine.

Quarta ex pte expimentalis doctrine.

Quinta ex pte scientiæ humane.

Sexta ex pte pfectionis mundane.

Prima ergo sumit ex pte culpe commissæ
⁊ est rō talis. Tertū est q̄ nullus p̄m̄ cō-
mittit nisi ex voluntate libera. Uñ Aug.
rv. q. i. in p̄m̄. P̄m̄ adeo voluntariū ma-
lum est: q̄ si nō sit voluntariū: desinit esse
p̄m̄. Uñ si aliquis act⁹ de genere malo-
rum cōmitteret ab aliq̄ sine p̄p̄a volunta-
te: nullo mō esset p̄m̄ si nullo mō esset vo-
luntariū. puta si a furioso vel frenetico cō-
mitteret homicidium. rv. q. i. sane. ⁊. c. ali-
quos. ⁊. c. illa. Sic ⁊ si ab ebrio: quis ebi-
etas illa rāto magis grauat quāto malo-
ra potuerat ex ea mala sequi. Uñ Aug. cō-
tra Faustū. ⁊ habet in decret. rv. q. i. In
ebriauerūt Loth filie ei⁹ ⁊ se nesciēti mī-
seuerunt: q̄ propter culpā dū quidē nō rā-
tum q̄ntū ille incestus: sed q̄ntū ebrietas
illa meret. Sic si infans occidit hominē.
Sic si trac⁹ vi p̄cisa: q̄ totaliter excludit
voluntariū: aliquid de genere malorū cō-
mittat: totaliter excusat a p̄cō. l. di. p̄ibet
teros. Si vero nō fuerit vis p̄cisa: sed cau-
satiua q̄ dicit merus: excusat quidē a tan-
to: sed nō a toto: q̄ potius debet quis oīa
mala pati q̄ p̄cō consentire. xxij. q. v. ita
ne. ⁊ de eo qd̄ me. cā. sacris. Rō est: q̄ me-
tus nō totaliter excludit voluntatē: q̄ co-
acta voluntas: voluntas est: vt dicunt legi-
ste. Si igit ex p̄uidētia diuine infallibili-
tatis ex necessitate cōtingeret ⁊ cōsequen-
ter tolleret libertas arbitrij: q̄ nullus pec-
cati cōmitteret in mundo: q̄ ex necessita-
te hō ageret sicut aialia bruta: que potius
agunt q̄ agūt. Sz h̄ p̄z manifeste falsum
q̄ de ius. s. diuinū/ naturale/ humanū/ di-
crat culpas cōmitti: si aliqd cōtra deū vel
primū agat. Rō em̄ nālis dicitur hōi q̄ il-
lud qd̄ ab eo fit p̄ra rōnem naturālē/ sit
malū. Ad quid em̄ vata esset hōi. rō: si fas

est passim hōi cōtra rōnē viuere ⁊ opari
Uñ ⁊ iuriscōsult⁹ dicit. ff. de iu. et iu. l. vt
vim. Lū em̄ inf̄ hoies cognatōes q̄ndā na-
tura cōstituit: q̄ns est hōiem hōi inidiari
nephas esse. Sedā rō sumit ex pte pe-
ne debite. Null⁹ em̄ act⁹ ex necessitate cō-
missus/ punibilis est nec p̄mitabilis. Uñ
Aug. xxij. q. iij. Nabuchodonosor. Cla-
lis inq̄t se nunq̄ de⁹ redderet interitū: m̄
si voluntarium inueniret hō habere p̄m̄.
Propter h̄ dicit iura: q̄ si homicidiū a fu-
rioso vel infante cōmittit nō est punibile
etiā pena irregularitatis. Idē si ab artizo
necitate defensionis cū moderamine incul-
pare tutele occidit inuafos. vt in l. e. si fu-
riosus. de homici. ff. ad. l. aq̄. l. sciam. q̄
cū alter. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iu. l. vt vim. et. l.
vñ vi. li. vij. Si igit diceret oīa ex necessi-
tate cōtingere p̄p̄ diuine p̄uidētie infalli-
bilitatē: aut aliā quīs causa seq̄ret hōiem
mala agere: nlla pena dignū fore. Sz inu-
ste de⁹ hoies q̄dēnaret pena tpali vel etna
p̄p̄ demerita p̄cōz. In iuste etiā sunt les-
ges diuine ⁊ hūane: q̄ malefactorib⁹ penas
cōdignas irrogāt. Ut qd̄ lex diuina ⁊ hūi-
mana punit homicidā morte: si ex necita-
te hoies occidit. In iusta sunt etiā oīa sta-
tuta municipalia delinquentes puniētia: et
p̄m̄taria bonos: ⁊ sic dabit licētia ip̄obis
nocēdi alijs. Cōtra qd̄ de p̄m̄. ⁊ habet in
decre. iij. dist. Facte sunt aut leges: vt cap-
metu hūana coerceat audacia: curaq̄ sit
inf̄ improbos innocētia ⁊ ip̄is improbis
formidato supplicio refrēat audacia ⁊ no-
cendi facultas. Et sic p̄z sedā rō. Cor-
tia rō sumit ex pte diuine iustitiæ ⁊ bonita-
tis. Si em̄ dicerem⁹ in bonis hūanis oīa
ex necessitate p̄tingere/ siue ex p̄uidētie ne-
cessitate/ siue ex p̄stellatiōe: seq̄ret q̄ deus
esset cā malorū culpe q̄ cōmittuntur in mū-
do. Et q̄ incoueniret seq̄ret aliud triplex
incouenies. Primo. l. q̄ esset de⁹ sibi p̄ra-
rius: nā ex vna pte p̄cipit nob̄ ne mala fa-
ciam⁹: ⁊ ex altera nos ip̄elleret ad malū.
Si em̄ homicidiū/ furtū/ adulteriū: ⁊ hui-
usmodi mala sunt: vt qd̄ nos diuina p̄uide-
tia impellit necario ad illa p̄petradā: Si
aut nō sunt mala: vt qd̄ illa p̄hibet: Sedā
seq̄ret q̄ de⁹ eē iniqu⁹: eē cā cā malorū cul-
pe q̄ cōmittunt. aut em̄ opz dicere illo qd̄
agim⁹ nō eē malū. aut si malū ⁊ culpab⁹

le magis culpabilis esset deus: q̄ nos ad illa necessaria impellit et cogit. sicut si rex aliquid prohiberet et postmodum coegeret ad contrarium faciendum. Tercio sequeretur q̄ deus esset iniustus. si enim ex necessitate hō ageret malū aut diceret hōiem agere aut non. si nō ergo iniuste deus agit ipm puniendo. si sic magis dignus esset deus pena: q̄ illius mali esset causa: q̄ consensus auctoritatis in delictis est magis culpabilis et punibilis q̄ consensus operationis et cooperationis. vt no. in. c. j. de offi. dele. Unde ad apostolum Aug. in. v. de ciuit. dei. c. j. sic ait. Illi vero q̄ positione stellarū quodāmodo decernētū qualiter sit: et q̄ ei pueniat bonū q̄dve malū accidat ex dei voluntate suspendit si easde stellas putat habere hanc prate traditā sibi a summa illi? prate: vt volentes ista decernat: magnā celo faciūt iniuriā: in cuius velut clarissimo senatu ac splendidissimi ma curia opinantur scelerata facienda decerni. qualia si aliquid terrena et iustas decreuerit: generi humano decernere fuerat euerenda. Quale deus iudicat de hōim factis: deo relinquit: quib? celestis necessitas adhibet cū vñ ille sit et siderum et hōim. Hec ille. Quarta rō sumit ab experientia. Vide mus cū duos sub vna constellatione natos dixeris tū morib? viuere. vñ q̄dē fructuose: aliter vtriusq̄. sic pr̄ in Jacob et Esau Gen. iij. Si q̄r constellatione dicat quis ad malū cogi: vterq̄ pfecto malus eēt cū vterq̄ sub vna constellatione sit natus. Hanc etiā rōnem ponit Aug. in. v. de ciuit. dei. c. j. et sic. Quinta rō sumit a sciētia humanā: error iste destrueret p̄ficiam morali: theologia et scientia legalē: q̄ p̄bi morales et theologi libros plurimos conscripserit: vt hōies viuere virtuose et fugere vitia. Et q̄d ergo oportuit istos libros componere et plurimib? suadere virtutes: si ex necessitate hōies sequerent vitia vlt vir tutes? Parsominister etiā destrueret alias sciētiās si bñ p̄luderet. Sexta rō sumit ex p̄fectiōe vniuersi: q̄ quidē nō esset si nō oēs grad? essendi inuenirent in reb?. Vñ ad diuinā p̄videntiā p̄tinet oēs grad? eni tū p̄ducere: et iō quibuscū effectib? p̄parat casū necessariū: vt necessario euentiret: quibuscū casū cōtingeret: vt euentiret cōtingeret fm cōditionē p̄ximarū causarū.

Hanc rōnem assignat Tho. i. pre. q. xxiij. ar. iij. et sic patet rōnes. Hō videam? auctoritates q̄bus p̄dicat error destrui. Prima est Eccli. xij. De? ab initio cōstituit hōies et reliquit eū in manu p̄siliij sui: adiecit mādara et p̄cepta sua: si volueris mādara conseruare cōseruabit te, appositū tibi aquā et ignē: ad q̄d volueris porrigere manū tuā. an hōiem vltā et mors bonū et malū: q̄d plāp cūerit ei dabit illi. Hora in manu cōsiliij glo. interliniar? i. in libertate arbitrij: ab initio. i. mundi vel vite cuiuslibet: adiecit mādara et p̄cepta. Mādara sunt p̄cepta affirmatiua inducētia ad frutes. P̄cepta pr̄a sūt negatiua a vitij retrahētia: et obli gāt semp et ad sp. i. affirmatiua obligāt semp: hō nō ad semp. Aquā. i. bonā vitam seu deuorōez: et ignē. i. eternū infernū. Bō nū. i. glorie: et malum pene. Pr̄ima aut cōtritas. Secūda habet Gen. iij. Dixit dñs ad Eain. Nōne si bñ egeris recipies: sin aut male statim in forib? pctm aderit, sed sub te erit appetit? tu? et tu dñaberis illi? Et q̄ textu clare p̄bat q̄ peccare ē in prate hōminis: q̄ necessitas diuine p̄uidētie nō tollit libertatē arbitrij. Hō restat respondere ad rōnem q̄ sit in oppositū q̄ est talis. Cum diuina p̄destinatio siue p̄uidētia mutari non possit: ergo necesse est ipsam impleri. Cōstat aut? diuine p̄uidētie oia subdant? etiā actus hūani: vt supra habitū est. q̄ vides q̄ oia ex necessario pueniūt: q̄a p̄oia necessitate cāe/ponit necitas effect?. Et p̄ rōtione vtriusq̄ duplici medio. i. rōne cōfir mata p̄ auctoritates Aug. et Boetij: et ex emplo. Pro intellectu q̄ rōnis: Hora q̄ duplex est necitas. i. absoluta et suppositiōis q̄ dicit cōditiōis. Absoluta necitas est q̄ res nō pōt aliter eē. sicut necesse ē ignē ardere/graue descēdere/hōies eēse mortale. Necitas hō suppositiōis est: q̄n aliqd ē necessariū nō simplr/ sed aliqd supposito. sicut comeder et bibere nō est necessariū absolute hōi: q̄ nō cogit ad comedendū et bibendū. sed supposito q̄ hō velit viuere/ necessariū est euz comedere et bibere. Hec q̄ necitas dicit suppositiōis: nō aut absoluta. sic si tu curris necessario moueris: et tñ absolute loquēdo/ nec te currere est necariuz nec te moueri. Sic si scio te ambulare/ necesse ē te ambulare. nō cū pōt res alit? esse

De oratione unica

q̄ sciat: et tñ absolute nō est necesse te am-
bulare. Dñs in pposito loq̄ndo de neces-
sitate absoluta nō est necessariū te bene age-
re: sed si vis saluari/est necessarius te bene
agere et bene viuere. Sic cōcedendū est si
de te pdestinauerit/necessario saluaberis:
sed tñ nō sequit̄ q̄ de necessitate bñ agas:
nec q̄ salueris/sumpt̄ et absolute: sed neces-
sitate suppositiōis, sic hec tñ necessitas non
tollit libertatē arbitrii/sicut nec necessitas
te mouendi tollit libertatē arbitrii/q̄uis
sit necessariū te moueri si curris. Et idē vi-
cendū est de p̄dicta circa dñados. Hāc
respōsiōe facit Aug. sicut refert Gratia-
nus: in decretis. xxiij. q. iij. Nabuchodonoso-
for. idē de p̄bo ad verbū ponit Boet. in
vlti. de cōso. circa finē. Dicūt ergo: si due
sunt necessitates simplex vna: veluti neces-
se est oēs hoīes esse mortales. Altera con-
ditionis. vt si aliquis ambulare q̄s sciat/
cum ambulare necesse est. q̄ em̄ quisq̄ nō
uit illud aliter q̄ notuz est/nequit: sed hec
minime secū illā simplicē trahit. Hāc em̄
necessitate nō p̄p̄ta facit natura/sed cōdi-
tiōis adiectio. Nulla em̄ necessitas cogit
incedere voluntatē gradientē/q̄uis eum
tūc em̄ gradat̄ incedere necessariū est. Eo-
dem igit̄ mō: si qd̄ puidētia p̄sens videre
illud necesse est esse/tam etiā nullā nature
habeat necessitatē: at quidē ea futura q̄ ex
arbitrii libertate pueniūt p̄sentia cōtuef:
hec igit̄ ad intuituz relata diuini/necessa-
ria sunt p̄ dispositionē diuine notionis: p̄
se p̄o cōsiderata absolute nature sue liber-
tatē nō deserūt. Fiant igit̄ p̄culdubio cum
era q̄ futura de? esse p̄noſcit: sed eoz qd̄az
de libero arbitrio p̄fiscit̄. q̄ q̄uis eue-
niat existendo: tñ naturā nō amittit. que
p̄iusq̄ fierent/etiaz nō euentre potuerūt.
Hec illi. Dñs videam? exēplū seu simili-
tudinē. Pone aliq̄s esse in quadā turri al-
tissima in biuio cōstituta/ad monendum
viatores ne p̄ viā malā incedāt: quoz qui
dā ingredit̄ viā dextrā. q̄ q̄uis sit aspe-
ra/tñ secū est: et finis eius salus. Alij in-
trāt p̄ viā sinistra planā quidē et delectabi-
lē/sz plenā latronibz: et finis ei? interit? et
mors. Et illi in guardia p̄stituti clamant
viatoribz/ vt dimissa viā sinistra incedāt p̄
aliā. s. p̄ dextrā. Quidā q̄ viatorz obediūt
clamantibz/qd̄az nō: sz poti? trufant de eis

et. Custodes q̄ illi p̄vident q̄ incedētes p̄
viā dextrā pueniūt ad locū op̄atiū: incedē-
tes p̄o p̄ sinistra/incidūt in latrōes et perit.
Quero q̄mūdū p̄uisit illoz custodiā co-
git illos p̄ viā sinistra incedere et illos per
dextrā certe nō. Sic in pposito: iste q̄ stat
in guardia est de? in turri altissima sue la-
p̄ietie et et̄natis p̄stitut? . Etia. iij. Dñs
cellus et sublimis habitās et̄natis et̄natis
nomē ei? in excelsis. Itē ps. Quis sicut dñs
de? noster q̄ in altis habitat et humilia re-
spicit in celo et in terra: et oia simplici in-
tuitu contuet̄ p̄terita p̄ntia et futura. De-
iij. Via nuda sunt et apta añ oculos tuos.
Due p̄o vie. s. sinistra delectabilis/est vi-
ta carnalis et voluptuosa/sz finis ei? interit?
ra carnalis et voluptuosa/sz finis ei? interit?
ritus. Prouer. xij. Est via q̄ videt̄ habito-
na: nouissima autē eius ducit ad interitū.
Ad Ro. vi. Finis illoz mors est. Glia p̄o
dextera aspa et difficilis/est vita sp̄ualis et
p̄uola: sz finis ei? est salus et̄na. Quot
ritas de vtrazq̄ viā. Lata porta et sp̄atiosa
est viā q̄ ducit ad p̄ditionē et multi sunt q̄
intrāt p̄ eā. Ecce p̄ma viā carnalis. Et
tur. Quā angusta porta et arcta est viā q̄
cit ad vitā et pauci sunt q̄ inueniūt eam.
Mat. viij. Itē Ro. viij. fr̄es debitorz
mus nō carni vt sz carnē viuam? . Et em̄
fm carnē vixerit/mortemini. Si autē p̄o
facta carnis mortificauerit/viuat. De
igit̄ q̄ stat in altissima turri sapientia sue
clamat p̄ se p̄ p̄bas/p̄ aplos et alios p̄-
catores: iter q̄s ego clamo vob̄ in turri al-
ta p̄guli sue pulp̄iti dicens. Hec viā am-
bulate in ea. Etia. iij. Itē Prouer. iij. Vi-
uerite pedē tuū a malo. Quidē em̄ que a
p̄teritis sunt nouit dñs: pueris p̄o sunt q̄ a
nistris sunt. Sz mlti p̄cholo: ac pene in-
finit̄ viatores derident et despiciūt mor-
tīōes clamantiū: q̄ stulto: infinit̄ est nu-
mer? . Verbi gr̄a. de cōcubinari? cōfessio-
vel p̄dicatoz. Ueller? vos q̄ ego dimitte-
re istā inuenē et q̄ bēo filios et est pauper
la vt vadat ad hospitale/vel ad lupanarē
et. Etia. p̄ facit vias et sic vindicator de
ei. Multis q̄ ego remittit̄ iniquitatem et
ceret q̄ ego suz iudens et. Ecce q̄ deus
nō cogit libez arbitriū. imo adiuuat iū-
monitionibz/terroribz et exēplis: et vlti-
q̄ oēs saluaremur. s. Tim. ii. Hoc est bonū
et acceptabile est corā saluatore nō p̄o

De oratiōe dñica

sermone predicto / qui incipit. *Disertus dñs serui illius.* parte. i. et in dñica in *S*o p̄uagesima / sermone q̄ incipit. *Sulci sūt vocati.* p̄te. ii. in fine p̄me q̄stionis

De necessitate orōnis in comuni. Sermo ij.

Reprobatis su

pra opinionibz falsis q̄ necitatē orōnis excluderēt: veluti cāpo vep̄tiuz aculeis expurgato. Restat mō se/ minare bonū semē vīcē ponere verā et fir mā iniaz fidei catholice. q̄ habet. *Q* sicut oia creata sunt a diuina potētia / sic oia a diuina potētia gubernant / etiā actus hu mani: cōtra primā et scdaz op̄inione supra positā. Itē q̄ otuia p̄uidētia imutabilis est / et ea p̄equeat necesse est impleri: p̄ra quartā op̄inione supra positā. Item q̄ rei manet libertas arbitrii. Et id oportet q̄ hō se disponat p̄ orōnes et alia opa bona / ad vitā brām acq̄rendā: p̄ra tertiā op̄inio nē supra positā. Est ḡ necētia orō ad salutē: et hoc q̄druplēt medio cōfirmabit.

Primo p̄ auctoritates diuinales.

Secdo p̄ rōnes theologicas.

Tertio p̄ narrationes exēplares.

Quarto p̄ similitudines euēdēciales.

*E*t primo q̄dē dicā de necitate orōnis in ḡnali. Secdo in sp̄iali / q̄ orō sit necessāria ad salutē: in sequēti sermōe. *¶* Primo ergo rē. Quāitates multe et in plūmis scri pturē sacre locis habētur. Primo auctitas dñi *Lu. xvi. ij.* Oportet semp̄ orare et non deficere. i. bonis cōpētētibz. Itē *Lu. xi.* Petite et dabit vobis / q̄rite et inuenietis / pulsate et aperiet vobis. Itē ap̄ls. *i. Tess. vlti.* Sine intermissione orate. i. nō inter missis horis canonicis. De quibz p̄s. *Se/ p̄ries in die laudē dixi tibi.* Et q̄b̄ aucto ritatibz manifeste p̄t̄ q̄ orō est necessāria ad salutē. q̄d est verū nō necessitate abso/ luta siue p̄cisa / nec necessitate coactionis: q̄ orō est act⁹ voluntatis. et id excludit ta les necessitates. h̄ est necessāria necessitas te suppositōia. Supposito em̄ q̄ homo de beat siue velit cōsequi salutem / q̄ est finis noster: necesse est orare. *¶* Secdo p̄bat per rōnes. Adduct aut p̄nt q̄tuor rōnes.

Prima sumit ex p̄te p̄prie indulgētie. Secda ex p̄te sup̄nalis beneuolētie.

Tertia ex p̄te diuinalis reuerētie.

Quarta ex p̄te sup̄nalis p̄uidētie.

¶ Prima ratio sumit ex p̄te p̄prie indul gentie. Nam vnusquisq̄ tenet ex charitate sibi p̄curare bona sp̄ualia multo magis bona tp̄alia: q̄ solū necessāria sunt ad vitā corporis. sp̄ualia vero ad vitā anie. Et id p̄ncipalit̄ ista bona sp̄ualia querēda sunt tanq̄ finis. Tempalia vō be na querēda sunt nō tanq̄ finis: q̄ hoc esset p̄ctm mor tale. sed tanq̄ media q̄daz per q̄ peruenit ad finē. Itē in orōne dñica primo talia bo na sp̄ualia ponūtur: et vltimo tp̄alia / cum dicat. *P*anez nostrū quotidianū da nobis hodie. Itē p̄cipit dñs *Mat. vi.* Quēte p̄mū regnū dei et hec oia adiciēnt vobis. *¶* Manifestū ē aut q̄b̄mōi bōa sp̄ualia soli a deo habem⁹. *Ps. lxxviii.* et gl̄iam dabit dñs. q̄nimo oia bona tā nature q̄ fortune et grē et gl̄ie / ab ip̄so sūmo bono habem⁹: et nō ab alio. Itē *Iaco. i.* Omne datū op̄iti mū et omne donū p̄fectū de sursum est: dei scendens a patre luminū. i. angeloz. Nec alio mō haberi possunt ab ip̄so deo b̄mōi bona sp̄ualia / nisi ab ip̄so postulando. Itē *Iaco. i.* Siquis vestruz indiget sapiētia: postulet illā a deo: q̄ dat omnibz affluēt et nō impropērat. Itē sup̄ illud *ps. lxxv.* *Benedictus de⁹* qui nō auerit orationē meā / et misericordiā suā a me. dicit *Blas. Aug.* Nunq̄ ergo a te moueat oratio tua et nunq̄ amonebit a te misericordia diuina. Itē *Hiero. sup. Mat. xlii.* In tenta tione intrat q̄ orare negligit. Et hoc etiā firmat exēplo illoz q̄ aliqua re cōpōrali indigēt. puta sanitate / elemosyna / officio / vel huius: q̄ videmus tales valde sollicitos ad petendū talia caduca. quanto ergo magis solliciti esse debemus ad petendū diuina et sp̄itualia. Nota quōd pauperes infirmi volentes petere elemosynā / ostēdunt alijs vlcera vel vulnera sua: vt sic p̄ uocent videntes ad compāssionē et misē ricordiam. Et sic nos facere debemus co ram deo rē. Sic faciebat *David ibi.* *Q*uē serere mei dñe quoniam infirmus sum: et mea rē. *ps. vi.* Et alibi. *Putruerūt et cor rupte sūt cicatrices mee a facie insipiente*

me. ps. lxxvii. Et sic orare nos docet san-
cta mat ecclesia dī. Peccata mea dñe in fili-
ra sunt in me: sed anteq̃ vulnera generet
in melana me dñe: medicamēto pñie de-
[¶] Gōdā rō sumit ex pte supnalīs benī-
nolentie. Nā ex hoc q̃ vnusquisq̃ tenet ex
charitatē pcepto: primū suū dīligere sicut
seipsum: tenet ei psequē in necessitate sub-
uenire: dñs scīs esse nō solum p corpales
subuēctōnes: sed etiā p spūa-
les: quoz vna est oratio: ideo dicit. Pro-
uerb. xviij. Mandauit de⁹ vniciq̃ de p-
rimo suo. Nec solū p amīcis: sed etiā p inī-
micis orandū est: iuxta illd Bar. v. Ora-
te p psequētibz et calūmīantibz vobz: vt sit
filijs vestrī q̃ in celis est: qui solē suoz
oculi facit sup bonos et malos: et pluit sup
iustos et iniustos: talis aut oratio p inīmi-
cis facta: magis placet deo: qz ad orandū
amicis pōt mouere amor nālis vel mīda-
nis: sed p inīmicis solū charitas puocat
orare: ideo dicit: vt sitis filijs pñis vii. 22.
[¶] Tertia ratio sumit ex pte diuinalis re-
uerētie: qz rō naturalis dīcat hōi: vt deū
reueremur et corde et ope et ore: qz vñū
qđqz istoz a deo habem⁹: et ei de qualibet
istoz debem⁹ iactantī: et obsequiū reddē:
rene sim⁹ in qđ. vii. Dīce. vlt. Dēi aufer
inīquitatē et accipe bonū et reddemus vīru-
los labioz nroz. et apłus Heb. vlt. Offe-
ramus hostias laudis semp deo. i. fructuz
labioz pñentīū noi eius. Irē. ps. Veni-
te adorem⁹: et pīdam⁹ ante deū plorē:
corā dño 22. [¶] Quarta rō sumit ex parte
supernalis pudentie: p cuius intelligen-
tia est norandū: fm Tho. gre. i. q. xxiij. ar.
viii. in cor. q. in fine. et in qđto. de veritate.
q. vi. ar. i. in fi. cor. q. q̃ non solū finis vlti-
mus: q̃ est gloria eterna cadit sub diuina
pudentia: sed etiā mediū: q̃ puenit ad finē
nō em credas q̃ liber pdestinatiois sit
hoc mō scriptus Petrus saluabit. Bar-
tin⁹ saluabit et c. sed sic Petr⁹ saluabit me
dīante orōne Martin⁹ mediante elemo-
sīnāz largitione 22. opotet gōmēs prede-
stinatos pparare se ad salutē p orationē et
alia bona opa. Necessaria igit est orō nō
dē: vt eterna dispositio imutē: qz imuta-
bilis est: vt sup dictū est: sed vt impleat⁹: qz
et hoc ipm q̃ tali perenti h̄ pcedat sub or-
dīne diuine pudentie cadit. exemplū siue

similitudo pōt assumi: sicut si rex ordinat⁹
ser. q̃ reus dign⁹ morte vel aliqua alia pe-
na liberand⁹ esset: si p eo pces ab aliquibz
funderent: tunc ergo pñantes p eo non id
agere intenderēt: vt regis dispositio imu-
retur: sed vt impleat⁹ ad quā implendā ne-
cessarie sunt pces. Vñ sic. in. iij. dīal. et
i. decre. xxiij. q. iij. Obīnent nequaq̃ pos-
sunt q̃ pdestinata nō sunt: sed ea q̃ scī vī-
ri orando efficiūt: ita pdestinata sunt vt p
sibus obtineant: nā ipsa quoq̃ pñis re-
gni pdestinatio: ita est ab opotēt deo dī-
spōita: vt ad hanc electi ex labore pueni-
ant. q̃renus postulādo mereant accipere:
qđ eis opotens de⁹ ante secula disposit
donare: et p hoc pñis rñso ad illud: qđ ad-
uersarij dicunt: qđ opotet orare cum pul-
dentia diuina imutabilis sit. Ampli⁹ etiā
dīco: qđ si deus reuelaret tibi q̃ saluaber⁹:
intelligit si bene vixeris. Et sic econtra si
de⁹ reuelaret alicui q̃ dānabit⁹: intelligit
si in pñis pscruauerit. Vñ dicit Tho. in
qđstionibz de pñitate. q. xxiij. ar. viij. in rñso
one ad scđm argumētū. Idē in. j. sen. dīf.
vlt. ar. iij. in rñsione ad scđm argu. q̃ si ali-
cui de⁹ reuelaret suā dānationē deberet in-
telligi: nō fm modū pphie pdestinationis
vel pñentie: sed p modū pphie cōmīna-
tionis: q̃ intelligit supposita pditione ter-
minoz: nec p hoc pñiciatio fallā fuit: qā
intelligēda erat fm ordinē causaz scđaz:
vt dictū est sup fmone primo parte. iij. de
finitūis: vel intelligēda erat: sub pdicti-
one si pscruarj in peccādo: vt infra dīcet
Qđ aut si de⁹ reuelaret alicui suā dānat⁹:
onē debeat intelligi: nō fm modū pphie
pdestinatiois vel pñentie: sed p modū pro-
phetie cōmīnationis: q̃ intelligit supposita
cōditione terminoz: pbatur auctoritate
manifesta. Ezech. xxxij. Si dīxero iusto/
q̃ vita viuet et cōsiliū in iusticia sua fecerit
inīquitatē: oēs iusticie ei⁹ obliuioni tra-
dent⁹: in inīquitate sua quā opat⁹ est in ipsa
moriet⁹. Et subdit. Si autē dīxero impio
morte moriet⁹: et egerit penitentiā a pec-
cato suo: feceritq̃ iudiciū et iusticiāz vita
viuet et nō moriet⁹. Ad idē Hierē. xviij.
Repente loquar aduersus gentē: et aduer-
sus regnū: vt eradicē et destruar: et disper-
dam illud. Si penitentiā egerit gens illa
a malo qđ loquē⁹ sum aduersus eā agā:

De oratione dñica

et ego penitentia sup malo q loquor sup
ut faceret ei. Exemplū etiā p̄tz in Ananias
et sicut dicit sup simone primo p̄te. iij. Jo
dicit Nico. de lyra sup. iij. Reg. j. Qd p̄
missiones diuine intelligēde sunt: sub p̄di
tione. s. si et p̄te hoim non ponat impedī
mentū. Plus etiā dico: q̄ posito p̄ populo
q̄ aliq̄s intraret padisum sine debita p̄pa
ratione: tamen inde expelleret: vt p̄batur.
Dat. xxiij. Amice quōd huc intrasti nō ha
bes vestē nuptialē: At ille obmutuit tunc
de rex ministris. Ligat manibz et pedibz
ei: mitti. cum in tenebras exteriores: ibi
erit fletus et stridor dentium. Si q̄ imp̄para
tus intraret: expelleret: mltomin? nō para
tus intrabit: q̄ turpis ē ei q̄ nō admit
tit hospes. de iureiurā. quēadmodū. Ad
materā nota exemplū q̄ audiui a q̄dam
fratre minore: de brō Franci. cui reuelatū
fuit a Chō q̄ nō cōuerfaret amplius: euz
quodā layco amico suo: q̄ dānandus erat.
Cūq̄ brōs Fran. secū nō querfaret: et ille
de hoc tristaret: et queret cām brōs Fran.
cū? sibi reuelauit: qd audies ille p̄cidit
ad pedes eius vices. Et si vep sit q̄ dicit
mihlomin? q̄d fides in diuina misericōdia: et
in tuis meritis: credo q̄ salutē meā poteris
ab ipso pio dño impetrare: qd et fecit. Et
ergo p̄tz qd oīo necessaria est: non solū
ad impetrandā salutē p̄destinatā: sed etiā
ad sniam dei cōminatōriā reuocādā. Ter
tio p̄batur hoc p̄ narratiōes exemplares.
Per mltā em̄ exēpla p̄tz in veteri et nouo
testamēto: qd oīo necessaria est etiam ad
obtinendū illud qd diuina p̄uidencia p̄de
stinauit. Primo h̄z in Abraam cui de? p̄
misit dare filiū sicut p̄tz Gen. xxiij. Et tñ se
pius Abraas orabat deū p̄ filio h̄do: sic
p̄tz Gen. xv. Dñe de? qd dabis mibi ego
vada abiq̄ liberis: et fili? p̄curatoris do
mus mee iste damasc? Elzezer. addiditq̄
abraas. Tibi aut nō dedisti semē: et ecce
vernacul? me? heres meus erit. statimq̄
sermo dñi facit? est ad eū dī. Non erit hic
heres tuus: sed qui egrediet de vtero tuo
ipm habebis herede. Sic et Isaac: cū scil
ret. p̄missionē a deo facit patri suo: de dī
latatiōe seminis: cū dicit angel? ad Abra
am. Bñdica tibi et multiplicabo semē tuū:
sic stellas celi et velut arenā: q̄ est in litto
re maris. Gen. xxiij. Tamen orabat deū p̄

filio h̄do. Gen. xxiij. Deprecat? est Isaac
deus p̄ vxore sua: eo q̄ esset sterilis: et q̄
exēplis patz q̄ nō obstante qd aliqua sit
p̄destinat? ad salutē: necessaria tñ est oīo
fatu? est q̄ qui de? q̄ nō opret orare: qd il
lum p̄destinat? oīno oportet me saluari:
si p̄ficer? dānandus suz. Ad idē facit ex
emplū de Achab: cū dixit dñs p̄ Helīap
pherā: q̄ interficeret eum: et de eo vīq̄ ad
mīngentē ad parietē: et tamē postea q̄ bu
miliauit se et orauit: reuocauit deus sentē
tiā suā: sicut p̄tz. iij. Reg. xxi. et quo p̄tz q̄
illa dei snia cōminatōria intelligebat sub
p̄ditione: si p̄niaz nō ageretur: sicut illa cōm
natio facta Ezechie regi p̄ Esaiā p̄phē:
et Anīuc p̄ Jonā. Ad idē cōuersio p̄tz
de Salomone: de q̄ p̄dixerat deus patri
ei? Dauid: stabilitā locū eius: vīq̄ in semē
piternū. iij. Reg. viij. Et tñ postea abstulit
a domo eius regnū p̄ maiorē p̄re: Ro
boam filiū ei? q̄ p̄didit dñm decem tri
buū remanēte sibi tribu Iuda et beniamin
sicut p̄tz. iij. Re. xxiij. Et postea tpe Sedechie
regis totalitē destructū est regnū illud
et dom? Iuda p̄didit sceptrū regni: vīq̄ ad
hodiernū diem. In nouo etiā testamēto
habet exemplū in decē p̄ginitibz: quāz q̄m
q̄ sapientes: q̄ erāt p̄destinate parauerūt se
ad nuptias: q̄ in p̄destinatōis requirit p̄pa
ratio: q̄ vero nō se parauerūt excludit sunt:
vt p̄tz Dat. xxiij. Sic etiā nō obstante qd
deus ab eterno aliquos p̄destinauerit: iu
sta illud. Ephe. j. Legit nos in ipso ante
mūdi p̄stitutionē: vt essem? sancti et im
maculati in cōspectu eius in charitate: mibi
oīmin? fuit necessaria cōfē incarnatiōis: ad
hunc effectū implendū: et etiā eius oīo
p̄ra illud. Postula a me et dabo tibi gētes
hereditatē tuā: et pos. tu. ter. terre. Ps. li.
Sic et dñs noster Iesus ch̄s sepi? orasse
legit? quīs oīone nō indigeret: eo q̄ i ma
nu sua oīa a patre suo tradita essent. Quā
to q̄ magis nos: q̄ p̄ maxie oīonū suffra
gīs indigem? Jo. dicit ipse. Dat. xxiij.
Vigilate et orate: vt nō intretis in tēra
tione: spūs qdē p̄mptus est caro aut infir
ma. Jre Jo. xxiij. Exemplū ei dedit vobis
vt quēadmodū ego feci: ita et vos faciat.
Habem? etiā exēplū in aialibz beuz. Na
elephas duz se infirmari p̄siderat: ad sibi
medicū qdā salutaris herbas legit: qd

anteq̃ comedat: caput in celū cū herbis le-
uat: q̃si a deo eas sibi salutiferas ēē petet.
Un̄ t̄p̄e Joeli: p̄p̄he magna siccitas cō-
tingit: ita q̃ defecit aq̃ bestijs z hoibz ad bi-
bendū. Et tūc bestie eleuantes capita in ce-
lū clamabāt: q̃si petentes auxiliū a sūmo
bonoz largitore. Un̄ d̄r Joef. i. Ad te vo-
mine clamabo: q̃ ignis comedit speciosa
deserti: z flama succedit oia ligna regionis:
sed z bestie agri q̃si area siccis imbre: suspe-
rent ad te. qm̄ exiccati sūt fontes aquarū:
z ignis deuorauit speciosa deserti. Nōne
aues oēs docet pullos suos ad cibū petē-
dū os aperire: nec vn̄q̃ exhibet illis cibū:
nisi aperiat p̄r̄ rostrū: z sic oīs d̄r in. p̄s.
Aperi os tuū z implebo illū. Aperi. f. ad
petendū z implebo illū. f. ad auxiliū tibi dā-
dū. Et alibi d̄r. Os meū aperui: z attraxi
sp̄m̄. Et in legēda b̄i Tho. cantuariens.
legit: q̃ dum qdā auicula ab accipitre suū
isset in uia voce clara sc̄ti Thome auxiliū
plorabat d̄. Sācte Thoma adiuua me:
statim n̄sus cadens interijt. Narrat etiā
Anselm⁹. qd̄ dū semel p̄ uia eques iccede-
ret: qdā lepuleū? a canibz insequut⁹ ad
eū fugit: z a auxiliū se cōmisit. Qd̄ ille
uidēs plorauit: z ad socios suos ait. Sic
demonēs aias insequūt. Tūc canibz vt au-
fugerēt ipe rauit: z sic lepuleū libere ab-
ire p̄misit. Ergo si nouerunt t̄p̄e angustie
bestie rōne carētes: ad deū z ad ei⁹ sc̄tōs
fugere. deteriorēs bestijs sūt hoies: q̃ ad
oīōis suffragiū nō recurrūt: p̄sertim i in
diligētijs z alijs eoz necessitatibz. Patet ḡ
p̄ exēpla: q̃ necaria sūt oīō ad salutē. Q̄rō
idē p̄r̄ p̄ similitudines euidentiales. Dulce
enī similitudines dari p̄r̄: p̄ quas manifeste
ōndit: q̃ effect⁹ p̄ordinari a deo sūt p̄ cau-
sas medias. q̃s op̄et p̄currere ad eodē p̄-
ducendos effect⁹: sic p̄b̄i gr̄a: p̄ordinauit
de⁹ numerū d̄iez vite n̄re alicui plus alt⁹
cui min⁹. Job. xiiij. Breues dies hois sūt
numer⁹ mensū ei⁹ apud te est: cōstituit
terminos ei⁹ q̃ p̄re. nō po. Istud aut̄ tem-
pus vite non aliter subsistit: nisi p̄ causas
medias: puta esum z potū somnū z cere-
ra b̄mōi: necaria ad p̄seruationē vite hu-
mane. Sile est dicere: non esse orandū vt
al. qd̄ sequimur a deo: q̃r̄ oīō sue p̄uiden-
tie est immutabilis: ac si diceret nō esse co-
medēdū: vt nutrīamur: ex q̃ termin⁹ vite

n̄re est determinat⁹ a deo: qd̄ p̄r̄ esse ab-
surdissimū. Sic z si habes vineā. Jā p̄or-
dinatū est a deo: si d̄z z q̃r̄ū d̄z facere fru-
ctū: z tū ista dei ordinatio nō excludit cō-
currētijs causarū sed d̄z ad fruct⁹ p̄ducēdos q̃
sunt putatio ligonizatio purgatio vitiū:
z hūiditas terre z sol zc. Sic in infirmo q̃
uīs de⁹ p̄ordinauit: an deat sanari v̄l non:
tū op̄z p̄uidere de medico: z de medicinis
zc. vñ Aug. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor.
in fi. sic inq̃r: Quis certissime sciam⁹ nēmē
nē vltra terminū a deo p̄fixū esse victur⁹:
oibz tū lāguetibz nō incōgrue medemur.
Sic quis nemo saluet nisi p̄destinat⁹ ad
vitā: oīm tū delinq̃nti est adhibēda corre-
ptio: nec maloz est negligēda disciplina.
hec ille. Sic de rege q̃ vult bellare: q̃uis
exi⁹ belli sit p̄ordinat⁹ a deo: tū nō destitit
ipe se cū armiger⁹ z ceter⁹ necessarijs p̄pa-
rare. Sic d̄ sc̄iēt⁹ addiscēdos: sic in arbo-
ribz fructificādis zc. Deniq̃ in oibz effe-
ctibz a natura p̄ductis: nō excludit p̄currē-
tijs causarū sed d̄z ab incōmutabili ordine di-
uine p̄uidētie. S̄c̄ ḡ in rebz nālībz z artē-
ficijs h̄ p̄tingit: sic in moralibz et sp̄ialibz
diuina p̄uidētia nō excludit effectū oīōnū
z ceteroz bonoz op̄ez: imo includit ad cō-
secutionē vite b̄ie. Jō d̄r scriptura Saragē-
re: vt p̄ bona opa certā n̄ram vocationē z
electionē faciatis. ij. Pe. j.

**De necessitate orationis in
speciali.**

Sermo iij.

Supra sermōe

Primo dictū est de orationis ne-
cessitate in generali: nūc sequit⁹
de orationis necessitate in sp̄iali. Saluet v̄r̄
go zc. Pro hui⁹ materie cōplemēto notā-
dū: q̃ p̄clusio vera est in sacra theologia:
vt tangit Tho. in. iij. sen. di. xv. q̃ duplex
est oratio. f. puata seu singularis: z publica
seu cōis. Puata ē quā q̃s p̄ se facit. Pu-
blica p̄o est: q̃ faciēda est ab oibz min⁹
stris ecclie. Vtraq̃ aut̄ cadit sub p̄cepto:
aliter tamē z aliter: q̃ inter vtrāq̃ oratio-
nem est quadruplex differētia.

Prima est quātum ad p̄sonarū veter⁹
minationem.

Secda est quātū ad t̄p̄is limitationē.

Tertia est quātū ad modū q̃lificationē.

De Oratione dnica

Quarta est q̄st̄ ad subie declaratiōe. Prima ergo differētia est q̄st̄um ad p̄sonaz determinatiōe: q̄ ad oīz p̄sonaz nulla p̄sona est determinata: sed oībus incūbit in generali. Ad publicā autē deter minare tenet ministri ecclie: q̄ ex officio sūt medij inter deū et hōiem p̄stituti. Vñ ad istā oīz publicā siue cōem tenent. Primo oēs clerici in sacris ordinibz cōsti turti de cele. missa. c. j. Secūdo tenent oēs cle rici in minoribz p̄stituti: dum tñ sūt bñficiati fm doctores ibi. qd̄ vey. est fm frā. de zar. in cle. graui. de cele. missa. etiā si bñficiū sit de p̄monio suo: et hoc si p̄monio nū factum est beneficium: et sic intelligit q̄ notat. lxxij. di. c. fl. Et ip̄met sibi si bñficiū sit reue: q̄ nihilominus tenet ad horas/ ex q̄ fecit se ad h̄ intitulari: vt not. xij. di. clerice? vicrū. de cle. nō rest. q̄rē te. Bñficiat̄ autē dicit̄ q̄cūq̄ habet bñficiū p̄pter officij sp̄iale: qd̄ recipit ip̄m diuini officij: q̄ siq̄s ab ecclia habet reddit̄ p̄ officio m̄riculari vel h̄mōi: q̄ nec est cle ricus: nec in choro recipit nō tenet. De il lo autē q̄ p̄pter magisteriū/ habz redditus ab ecclia siue magr in theologia: q̄ bz fru ctus vnt? p̄bende: aut magr in gramatica q̄ habet expensas/ si p̄pter hoc nō venit ad choz/ nō videt teneri ad officij. Si autē p̄pter h̄ venit ad choz/ videt teneri saltem ad illā horā/ in q̄ distributionē accipit sim plicat̄: q̄ etiam si sūt: q̄ nō h̄nt simplex be neficiū/ et ad vitā: sed ad cōpus: et nō videtur simplr obligari: sicut nec clerice? cano nici q̄ associat̄ euz in choro/ et comedit in mēsa ei?/ nullos sp̄iales reddit̄? h̄nt/ non videt teneri ex h̄ solū/ q̄ bonis illi? ecclie sustentat̄: nec illi q̄ habent p̄bendas vicr? corpales in monasterijs: siue p̄cio/ siue do/ no: hoc not. Pe. de pal. in. iij. di. xv. q. v. Si autē bñficiat̄ nullos fruct̄ recipit d̄ bñficio tūc distinguit̄: q̄ aut nō est in pacifi ca possessione bñficiū: nec p̄ eū stat: et tunc nō tenet: aut est in possessione vel p̄ eū stat et tūc tenet: ita notat Pe. d̄ pal. vbi. s. Si autē bz duplex bñficiū: tūc si qd̄ iuste ex di spensatiōe eius: qd̄ pōt dispensare et ex causa legitima et rōnabilr: tūc tenet tñ ad vnt eū bñficiū: q̄ causa illa recōpensat. vide iū fra pte. iij. circa finē ver. sed q̄ro. Si autē iniuste tenet vtrūq̄ vel alterū tñ: tūc tenet

neq̄ ad duplicatū officij p̄se: vel p̄ aliūq̄ defraudat deuz officio sibi debito. Si p̄o nullū bñficiū bz: sed bz q̄ndianas distri butiones: sic sunt plures canonici: reputa tur bñficiat̄: imo etiā si nullā distributio ne p̄cipiet/ ex quo tñ recept? est in cano nicū et in fratre: verū bñficiū habet: vñ no tat extra d̄ p̄st. c. lū in feratienf. vñ obli gar? est: q̄ vocē bz in caplo et stallū in cho ro et h̄ tenet idē Pe. de pal. vbi. s. Tertio tenent religiosi p̄fessi: et religiose siue mo niales: q̄ vt ministri ecclie de bonis ecclie sustentantur etiā mendicantes. Et hac rō ne de Pe. d̄ pal. vbi sup̄: qd̄ etiā nouitij tenent ad officij: q̄ licz nō sūt religiosi nec in sacris: obligant tñ q̄ vt ministri ecclie de bonis ei? sustentant: sicut de decreta lis de sen. excō. religioso. §. vll. li. v. q̄ q̄ uis nō sūt religiosi: anteq̄ sūt religiozes tacite vel expresse p̄fessi: tñ q̄ manus inieci unt in eos violentas: incidit in canonem etiā si nō sūt clerici a corona clericali: sed a corona monachali vel illa vt conuertit. Itē cōuersi ad officij diuini obligant fm modū sibi ratiū: nō aut ad horas choz nōnitas q̄ sūt tñ clericorū: ita not. p̄el. de pal. vbi supra: q̄uis de nouitjs nō ita aliquibz videat̄. Itā nouitij p̄prie nō sūt religiosi: nisi in casibz a iure exceptis: q̄ tūc est casus ille. q̄ in eos aliq̄s man? in iicit violentas: q̄ tūc excōicā? est: sic inq̄ ens man? violentas in p̄fessum et in alijs sikkbus. si q̄ aliq̄ sūt in iure exp̄ssi: nō aut ex p̄miss casus iste: vtz q̄ tenet nouitij tñ q̄ veri religiosi: §. sūt sub reglā. l. q̄ nō sūt religiosi: §. nō tenent vt religiosi dicere of ficiū: nec alia ratio p̄ponit rē. Est autē notādū/ q̄ excusant quidā de p̄dictis mul tipliat̄. Primo rōne infirmitat̄. Vñ dicit Joā an. in. c. j. de cele. m̄s. referens do ctū Hostien. q̄ infirmi excusant a dicēdo et etiā ab audiendo: si talis est infirmitas in qua directe vel occasionalit̄ timeretur obesse/ si celebrationi diuinorū interesset/ talibus infirmis nō sit lex posita. de obf. ieiū. p̄siliū. secus fm Hosti. si esset ver? quartana vñ alia debilis infirmitas: q̄ nō obstatē sua negotia pcuraret. ff. de re. iudi. q̄st̄ ad fi. Sed nūq̄ post cōualescen tiā tenent dicere qd̄ viderūt: videt q̄ daz q̄ siue ex necessitate/ siue ex voluptate

re vel accurata negligentia omiserint: nō
peccat nō resumendo. conco. 3. nno. ibi. sed
de pctō omissionis est ei pnia indicēda/2
satis est puenēs q sacerdos imponat ei
pniaz in eo/ in q delict. s. in officio omisso
redicēdo: vel cōmuret in aliā pniaz/ si ma
gis credit pficere h vlmū de cōmuratione
in aliā pniām. **Hag.** placet **Tho.** 2. **Pe.**
de pal. vt infra notat. **Idē** dixit **Holti.** vbi
cāta esset omiffay horarū mltitudo/ q qñ
ipossibile esset eas redicere. **Ad h.** ff. de re
tur. l. Impossibilis. de pac. c. fi. **Si** pō rā/
ta fuisset infirmitas: vt ex toto impediāt
libertatē ad horas dicēdas. **Tūc** fm **Ho**
stien. nō tenet redicere/ nec pniām agere.
ad h. de cle. nō res. ad audiciā. **Si** tñ ad
causela h facere velit: cōmēdand? ē: sec?
ē vbi finitā casu penitere tenet: vt dictū
est. **Predicta** notat **Jo.** an. in. v. c. j. pcor.
pōctis **Tho.** in qlibet. iij. ar. xij. di. q sic
in officijs diuīs excludēdo obfuitia est cō/
gruitas locūta etiā pgruitas tps q qdēz
obfuiti nō posset/ si opterz inuigere omitt
tē q horas diceret/ q omittit forte ei in
pploroio diceret: tā luc? ozo fidere/ 2 i tpe
pascale diceret officiū dñice passiois: q cēt
absurdū: 2 iō nō videt esse inuigendū ei q
omittit diuinū officiū: q horas easdē repe
tat: sed aliqd ad laudē diuinā ptinēs. **Pu**
ta qd dicat septē psalmos vel vnū psaltes
rū: vel aliqd ampli? fm qntitatē delicti
hoc **Tho.** ibi **Lon.** **Pe.** de pal. in. iij. sen.
di. cv. q. v. ar. ij. dicēs: q oratio dñz esse inte
gra: vt nihil de ea furef sincopādo: omitt/
tendo/ nimis festinādo. **Un** tenet redicere/
re: q notabilis male dixit: licz posset ei pe/
nitētia cōmutari ne duplicatus dicat offi/
ciū: q dei vicari? pōt mutare restitutionē
deo faciendā in aliqd deo apti? **Restitu**
tio aut hoi faciēda nō sic subiacet arbitrio
pfessoris. **Qui** aut omittit horā vnā/ nō dñz
dicere oēs alias: nec etiā illa: qz indecens
esset dicere cōpletozū in mane hec pe. ibi.
Secō excusant qdā rōe paupetaz: pu/
ta si non hiet cleric? breuiariū emēdo vel
cōmodato: debz tñ recōpensare alijs psal/
mis vlt oionibz. **Tertio** excusaf cleric?
bñficiatus in minoribz pstitur? rōne stu/
diy/ vel alter? cause phabilis absens. **U**
p idoneum substitutū vlt vicariū/ officiet
eccliam 2 ita tenet **Jo.** an. post. **Pe.** de sa.

q **Ab.** in. c. j. de cele. mis. **Nec** obstat decre
talis illa pma/ q videt facere 3: qz loqitur
de pbytero q nō solū tenet ad horas rōne
bñficiy: sed etiā ordinis sacerdotalis: licet
q in ecclia deferuiat p vicariū vel schola/
res: vt ibi dicit. **Nihilomin?** tenet in ab/
sentia horas dicere rōe pdicti ordinis: hz
em onus annexū psonē/ qd sequit ipz actū
qz vadat. **Sic** ergo in minoribz bñficiat?
studēs bene excusaf si deferuiat/ 2 officiet
eccliam p vicariū. 2 intelligit **Jo.** an. de
bene studentibz. d. cle. nō res. tñe fraterni
tat. Ipse tñ **Jo.** an. **Pere** ea que dicit in
fine illius. c. **U**idet recedere ab opinione
Pe. 2 **Abb.** **Qd** imo teneat 2c. **Et** hanc
opinionē firmat **Abb.** **Sic** dicens: q hec
opinio est verior 2 tutior. **Et** p ea licz ipse
non alleget. **Facit** optime dictū bñ **Tho.**
in qlibet. vj. ar. vij. **Ubi** expresse cludit
Ecclia bñficiatū in minoribz cōstitutū in
scholis existentē: tenet ad officiū mortuo
rū in ecclia sua diei pfectū. **Forz** q alijs
horis 2 diuinis officijs. **Quid** de clerico i
sacris: vlt in minoribz bñficiato q ignorat
officiū? **Rūdo** qñs peccauerit: tā tpe qz
ordinas totalit ignorat: nihilomin? pu/
ro ipm excusari/ dūmō det operaz sciendū
cū ea diligentia qua pōt: debet tñ recōpen
sare iterim cū alijs psalmis 2 oionibz. **Se**
cūdo differūt oratio publica 2 puata: qñ/
tū ad tps limitationē: qz ozo singularis vlt
puata nō est determinata q tpe: 2 quēa fie
ri debeat: sed fm oportunitatē tps: qz p/
ceptuz est affirmatiuū: 2 iō obligat p loco
2 tpe solū. **Sz** ad oionē publicā vel cōem
determinat tps: vt septies oret in die na/
turali: vt in dicto. c. j. de cele. mis. ps. **Se**
pties in die laudē dixit tibi. **Itē** determina
tur tps qñtum ad auditionē missę: qz quibz
libet tenet officijs diebz missaz audire in/
tegrā: d. p. di. j. **Diffas.** 2 idē in festiuis
diebz. s. pcpuis: vt in. c. **U**t officijs vlt festi
uis. de paro. **Et** dñz dicit qdlibet officiū cu/
iuslibet hoze in hora sua: nisi ex cā rōnabi
li anticipet: vt in dicto. c. **Un** ille q tenet
ad horas canonicas: pōt dicere matutinas
sequētis diei de sero. **Si** h faciat ppter ne
cessitatē licitarū 2 honestaz occupationū
Pura si cleric? vlt magi habet videre lecti
ones suas de nocte: vel ppter aliqd aliud
hmoi: qz melius est deo vtrūqz reddere. s.

De Oratione dnica

debitas laudes: et alia honesta officia: q̄
q̄ p̄ vnū aliud impediāt: secus aut̄ si h̄
clar̄ p̄pter lasciuia: vt. f. s̄onolentie et volu-
ptati vacet: quia tunc peccat: et hoc tenet
Tho. i. vj. q̄libet. Sigs aut̄ p̄pter cōmes-
sationes illicitas et fabulatioes p̄teriret
hora dicendo officiū nō in hora sua: pecca-
ret: vt in. c. Dolentes. de cele. mis. et videt
esse mortale: vt ex rectu illo videt inui. nō
r̄n hoc firmo. Tercio differūt q̄tū ad mo-
di q̄lificationē: q̄ vt d̄r Tho. in. iij. di. r̄.
Oratio publica nō fit ab orante solū. p̄ se:
sed p̄ alijs. Ideo nō solū debet esse mēta-
lis: sed vocalis. vt p̄ orōne voce exp̄ssam:
etiā aliq̄ ad deuotionē excitent: et p̄perea
etiā cant̄ est ab ecclia iustit̄. In Aug.
d̄r de seipso in lib. p̄fessionū. q̄ flebat yber-
time in hymnis et canticis: suauē sonātes
ecclie vocibz vehement̄ affect̄: et q̄ voces
ille infuebat in aures ep̄: et eliq̄bat verit̄
tas in cor ep̄: et flebat lachryme et bñ illi
erat cū eis. Oratione aut̄ p̄uata quā q̄ p̄ se
facit p̄t et cū voce et sine voce fieri: h̄ v̄z
nisi orō sit necēria: ex vi voti vel p̄cepti.
Putat q̄ iniūta est a p̄fessore in p̄niz: q̄
tūc debet esse vocalis orō: alias p̄t vt d̄r
xi et cū voce et sine voce fieri: fm̄ q̄ magis
orantis an̄to sup̄erit. Vñ Joā. iij. Gleri
adoratores adorabūt p̄em in spū et veri-
tate. Adungit tñ vox orōni p̄uate p̄pter
q̄tuor. Primo vt h̄o excitet seipm̄ verbis
ad deuore orādū. Nā vt d̄r Aug. ad Pro-
bā. Verbis et signis nos ipsos excitam̄:
ad sc̄m̄ desiderū augendū. Secdo vt inre-
tionē custodiat ne vaget̄: maḡ em̄ retine-
tur ad vnū: si p̄ba etiā orāis affectui cō-
iungant. Tercio p̄pter debilitat̄ iustit̄: q̄
deo cui p̄ orōnem reuerētia exhibet̄: nō lo-
lū mente: sed etiā corpe seruicdū est: facit
d̄ p̄e. di. v. Plunḡ. Itē Heb. vlt. Offera
mus hostiā laudis sp̄ deo: et fructū labio-
rū p̄fessionū noi ep̄. Quarto ex vehemētia
deuotiois in orāte vox seq̄t̄: q̄ mor̄ sup̄
orū vtrū si sit fort̄: etiā ad inferiores redū-
dar. Vñ etiā cū mens orāis ad deuotio-
nem accēdit: in ser̄ et suspiria et iubilos et
voces inconsiderate p̄cipit. Vñ ps. xv. Re-
tatū est cor me. et exul. lin. me. De q̄litate
orōis p̄uate dicit i ser. p̄tis. Quarto dif-
ferūt q̄tū ad subam orōis: q̄ i orōne p̄-
uata nō ē definitiū qd̄ orādū sit: et q̄ orō
dicēda: sed p̄t q̄libet h̄ mō orāis: quālibet
orōne dicere: illā tñ dicere vtili? est: qd̄
deuotionē maḡ p̄uocat orantis affectū.
Sed in orōne publica est determinatiū:
orō sit dicēda et q̄ psalmi dici d̄nt: et si nō d̄-
ture cōi tñ fm̄ diuersaz eccliaz p̄uocatio-
nes. Vñ v̄z cleric̄? p̄formare se p̄uocatio-
ni illi? ecclie cui deservit. ar. clj. di. Sigs:
aljs peccaret. xi. di. In his sic religiosi tñ
dicere officiū: h̄z ritū illi? religiosi quā p̄-
fessi sūt: et monachi h̄z ritū monasterij in q̄
sūt dedicati: et bñ verū q̄ aliq̄ sūt p̄uocati
ati: puta cllici et religiosi domesticos cōmen-
sales cardinaliū vel ep̄oz. q̄ p̄nt se illis: et
vniū officijs coaptare nec tenent ad aliū
officiū dicendū: vt in cle. vl. de ce. mi. Qd̄
v̄z est si ex ḡnali obligatiōe ordiis sacri vt
bñficij tenet ad officiū aliq̄. Secus si ex
sp̄ali voto ad aliq̄ officiū sp̄ale tenent:
nā a tali nō absoluit̄. Ita not. Pau. d̄l. la-
za. in dicta cle. vl. Qui aut̄ d̄nt domesticos
cōmentales h̄z in. c. fi. de ver. sig. li. vj. Aug.
d̄r deat dicere officiū p̄uocati in ecclia in q̄
ē ordinat̄: vel inritular̄: seq̄t̄ ex h̄ q̄ si bñ-
ficiat̄ officiū p̄gis: et officiū mortuoz q̄
ad bñm̄ officia teneat. Et tenet Pet. de
pal. in. iij. sen. di. xv. q. v. Et refert ibi q̄
dā dicere oēs q̄cūq̄ iure obligatos ad bol-
ras p̄ seq̄ns obligari ad missaz ei die vol-
cendā: vt audiendā: q̄ p̄pter qd̄ vnū qd̄
tale et illd̄ maḡ. H̄oie aut̄ sunt p̄pter mul-
taz et ad illas p̄t illa obligant̄: sed q̄nā p̄t
cū aliq̄: q̄ nō inuenit obligatio exp̄ssa. vñ
cū dicat de pui. c. vlt. li. vj. Qd̄ ep̄i in mel-
cere celebrari cū nō debeat eos aliquē
transigere sine missa: sup̄p̄it eis n̄ obligat̄
ad q̄ridanā missa audicionē: nisi ex voca-
tia et mltomin? aliq̄ ex debito obligat̄. Nec
sequit̄ si h̄oie ad missa ordinat̄: qd̄ obliga-
ti ad eas ad missa obligant̄ fm̄ Pe. d̄l. et
p̄ h̄ etiā facit: q̄ missa licet sit de officio p̄-
tñ est de h̄oie: vt no. glo. in cle. j. de cele.
mis. Sed q̄ro qd̄ si aliq̄ sit bñficiatus: vt
duabz ecclis in q̄b̄ sit diuersuz officiū: vt
tūc dicere officiū illi? ecclie in qua maior
gradū h̄z: fm̄ Tho. in qdā q̄libet. j. ar. r̄.
Putat si in vna sit decan? et i alia simplex
canonic? v̄z dicere officiū illi? ecclie in q̄
ē decan? Qd̄ si in ytraq̄ sit simplex cano-
nic? v̄z dicere officiū dignior? ecclie: q̄nā

forte in minor ecclia habear pinguiorē p
bendā: qz palia nulli momenti sunt spūa
lū cōparata: sū pō ambe ecclie sunt eglis
dignitatē: pōt sibi eligere qdēcūqz off: cū
magis voluerit: si fuerit ab ytraqz ecclia
ablen. Si autē fuerit in aliqz eaz pns: dē
se pformare illis cū qbz pueriat fm Tho.
vbi. s. Illud autē notādū: qz si aliqz cēt or
dinat: ad titulū sue possessionis vel pūmo
nū: tūc pōt dicere qdēcūqz officiū voluerit
fm Jo. Qui h no. xij. di. c. fi. qz nō ē obli
gar: spēalit ad illā eccliaz vā illā. ar. de
regla. sup. eo. 2. eo. ti. c. pstitutōez. i. fi. li. vj.

Decoratiōis qualitate an per
fectissima sit. Sermo iij.

Acto supra

Decoratiōis necessitate. Sedtur
mō de oratiōis qūitate: vbi ha
bebim: q oratio dñica de qua agem: pfe
ctissima sit: vt pōt cōprehendēs qūitates
necarias ad orōnes. Salutes pgo zc. No
tandū est: p euidētia marerie: qz orō ad h
vrit exaudibilis debet esse suis pditionibz
bus: z circūstantiis qūificata. Sepe ei cō
tingit: qz orōnes ali quoz is nō exaudiri:
qz nō sūt cū debitis circūstātiis: is dē Jā
co. petris z nō accipit: eo qz male petat:
Jāc. iij. Qñ pō orō bz circūstātiis nea
riat oīno exaudir: Jo. xvj. Si qd petierit:
piz in noie meo: dabit vob. Hic nota qz
orō bz hie septē circūstātiis: dē em fieri
Pūmo sinceriter.
Secundo vtiliter.
Tercio pidenter.
Quarto ardentē.
Quinto humiliter.
Sexto pudentē.
Septimo pēueranter.

Pūmo sinceriter. i. cū sinceritate sciē
tie vt nō sit pēdōz ptagio inqūata z obli
nata: nā quis hō multa pēā cōmiserit: si
tū habet pōstū de cetero se corrigere et a
pēis abstinere: pōt z debet orare: qz exau
dibilis est orō sua sicut parz in publicano.
Luc. xvj. Si autē sit in pōstō pēcandi
seu a pēis nō desistendi: oratio sua ineffi
car est: puta luxuriosus nō pōnit abstinere
a luxuria: auar: nō pōnit abstinere ab

auaritia: supbus nō pōnit humilitē vīue
re: vindicator: nō pōnit parcere zc. Ora
tio talis frustra fit. Prouerb. xxiij. Qui
declinat aurē suā ne audiat legē: orō eius
erit execrabilis. ideo debet orō fieri cū sin
ceritate pēctērie: salte quātū ad ppositum
de futuro: z tunc exaudibilis est: ideo dīc
Joā. Charissimi si cor nrm nō repēdit
nos: fiduciā habem: ad deū: vt qdēd pet
ierim: accipiem: ab ipso. j. Jo. iij. Figū
ra habet de Judith. de qua legit q pmo
se lauabat: z sic ascēdebat ad adorandum
deū. Judith. xij. vñ Thren. iij. Quemus
corda nra cūz manibz nris ad deū. Greg.
Cum manibz cor ad deū leuat qz orōnem
suā opibz roborat. Sed circa h quero
numqd de: exaudiat orōnes pēdōz: Rñ.
fm Tho. ij. q. lxxij. ar. xvj. Aut oratio
pēdōz pcedit ex bono desiderio nature: et
tunc ex vi iustitie qz nō meret peccator: ex
audiri: qz etiā panē quē comedit nō vt dē
Aug. quia cū ipse peccator: nō audiat deū
pēctērie: dñi est vt de: nō audiat pec
cator: deprecantē: iuxta illud. Prouer. xxi
vñ. Qui aurē suā zc. vt supra. z Esa. j.
Cum multiplicaueris orōnes vestras nō
exaudiam: man: em vestre sanguine ple
ne sunt: z ex hac ratione nec oratiōes a vi
ro iusto facit pro peccatore merent exau
diri: iuxta illud Hier. vij. Tu quoqz nō
li orare p populo hoc: nec assumes pro eis
laudem z orationē: z non assistas mibi: qz
nō exaudiam te. Item Hier. xv. Si ste
terit Moyses z Samuel coram me: non
est anima mea ad populū istum: sed ex mē
sericordia deus qñqz exaudir orōnes pec
cator: sicut parz in publicano: vt supra dē
ctum est: nō debitor decem millū talento
rum: cum petente. Patientiā habet in me z
omnia reddam tibi. Dimissum est tñ deb
bitum sicut legit Mat. xxiij. Unde sup
illud verbū Joan. ix. Scimus quia pec
catores deus nō exaudir: dīc Aug. Illud
verbū est cēt adhuc nutant. i. nōdū pfe
cte illuminati: z ideo nō est ratū quis pos
sit verificari si intelligat de peccatore: qñ
tum est pēdōz: qz quē modū orō eius dicit
execrabilis vt dictū est. Aut orō pēdō
ris pcedit ex malo desiderio: et tūc orō
ei: nō exaudir: ex misericordia dei: qz vt dē. ij.
Dacha. vj. Et nō sine mīto tpe pēdō

De Oratione unica

ribus ex sua agere: sed statim ultione adhibere magni beneficii est iudicium. Si quis exaudiat ad vindictam dum de peccatoribus adhuc et rueret in peccata: ut maiorem tumultum damnationis acquirat: turba illud. Apoc. vii. Qui in sordibus est sordescet adhuc. Sicut facit medicus infirmo quod donec est in spe curatus: denegat sibi noxia et concedit sibi quicquid petit. Sic facit deus peccatori. Exemplum habemus in scriptura sacra: de filiis israel petentibus carnes in deserto. Num. xxi. Et deus exaudivit eos in dānū spem. Unus ps. lxxvii. Dāducauerūt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis. non sunt fraudati et electos israel impediuit. Ad idem facit exemplum de beato Ambrosio. Qui itinerans vidit hospitem suum abundante et affluente mundana prosperitate et. Ido Aug. de q. de quodā negat prophetius: quod concedit iratus. Hec prima conditio notat in oratione unica cum dicimus: pater noster: si nos sumus filij: nullus autem est filius dei per adoptionem nisi gratia medietate: quod eius peccato non stat: et ideo per hoc notat: quod oratio fieri ab eo quod est in gratia constituitur. Secundo oratio debet fieri utiliter: quod debemus petere utilia nobis non noxia. Ibi distinguendum est: quod aut petimus temporalia bona: aut spiritualia: si temporalia bona: puta sciam: sanita: tem: diuitias: honores: et officia et. huiusmodi tunc non simpliciter: sed sub conditione petere debemus: si nunc saluti convenient: quod talia temporalia debent ordinari ad finem spiritualium: quod quod enim credimus temporalia bona esse utilia: quod tamen sunt dānosa sicut contingit infirmo. Unus Aug. in lib. sententiarum. prosperi dicit. quod oratio quod misericorditer audiat: et quod misericorditer non audiat: quid enim infirmo sit utile magis non ait medicus: sed egrotus. Et Valerius lib. vii. c. ii. Dicit quod sepe vos experimur: quod non impetrasse melius foret. Et ponit exemplum diuitias appetitis quod multum fuerit exitio: honores concupiscitis: qui quod plurimos pessum dederunt. Regna tecum ipse voluisti: quod ex istis sepe numero miserrabiles cernunt: splendor didis coniugis manus inqueis: at hec: ut aliqui illustrent: ita fundit non nunc doctus mos euerunt. Suadet quod celesti arbitrio nos submitti: hoc docuit nos dominus exemplo suo: quod oratio quod transiret ab eo calix et

Subiungit veritatem non mea voluntas sed tua fiat. Unus sup illud Jo. xvi. Si quod petieritis preem in nomine meo dabit vobis: de Glo. Bede. Illis solum in nomine saluatoris petere: quod ea que ad perpetuam salutem pertinent petunt. Aut petimus spiritualia: tunc siquidem sunt necessaria ad salutem: simpliciter possumus et debemus illa petere: tunc est remissio peccatorum: gratia et fructus et ista petitio habet efficaciam magnam in conueniunt dei: ut non solum spiritualia huiusmodi petita: sed etiam temporalia non petita concedantur: sicut patet exemplum in Salomone quod petiit a deo sapientia necessaria ad populum illum cui poterat regendum: et deus illi quod petiit: concessit et diuitias et gloriam. Unus dicitur. Regum Placuit sermo coram domino: quod Salomon rex huiusmodi postulasset. Et dicitur ad Salomonem: quod postulasti verbum hoc et non petisti tibi dies multos: nec diuitias: aut aias inimicorum tuorum: sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium. Ecce feci tibi secundum preces tuas: et dedi tibi cor sapientem et intelligentem in cunctis: ut nullus ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus: licet hec que non postulasti dedi tibi: diuitias et gloriam. ut nemo fuerit similis tui in regno cunctis retro diebus. Si vero spiritualia bona sunt talia: que non sunt necessaria ad salutem: puta gratia prophetie et miraculorum et diuinitatis: et cetera gratie dante: quas enumerat Apoc. i. c. xxi. Et tunc talia sub conditione debemus petere: ut si non sunt saluti necessaria: quod quod non sunt necessaria: Nam ex eis quod intumescit animus in ruinam sui: si similis est his petitio quod non tentet: quod quandoquidem imo ut plurimum saluterum est tentari: Quis ergo debeamus petere: ut a tentatione non supemur. quod tentari sepe proficit ad salutem: et non tentari esse occasio damnationis sue: exemplum in apostolo quod de se scribit ait: ne magnitudo reuelata. et me. da. est mihi sit. car. mee. ang. satra. qui me col. ppf. quod ter do. rogauit ut dila. me et dix. mi. suf. tibi gra. mea. Nam vir. i. i. fir. pficitur. i. c. xxi. Ibi de Glo. quod Paulus hac tentatione non fuisset periturus: inter dānatos forte haberet. Hanc autem conditionem habet hec oratio unica: quod quicquid in ea petit utile nobis est. Tercio oratio fieri oratio confident. Jac. i. Postulat autem in

de nihil bestias. q. em bestiarum similis est flu-
cui maris q. a vento mouet et circumferit.
Et Bar. vi. Quicquid orares petitis cre-
ditur: accipietis et fiet vobis. Ad hac aut
fiducia habenda puocat nos ipsemet dñs
di. Luc. xi. Quis aut ex vobis patre peti-
t panem: nunquid lapide dabit illi: Aut pisce:
nunquid p. pisce spente dabit illi: Aut si pe-
tuerit ouem: nunquid porriget ei scorpionem:
Si ergo vos cum sitis mali nostri bona data da-
re filijs vris: quanto magis pater vester de celo
dabit vobis spiritum bonum petentibus se. Nota
hic q. miserabilis est homo q. non confidit de-
o: cum confidat de vno iudeo si habz instru-
mentum ab eo etc. De practice vt expedit.
Hac aut conditione bz in se ista oratio: naz vt
cum magna fiducia orem? p. mittit. Pat no-
ster. Quis em est filius q. non confidat de pa-
tre quando indiget vestimento vl cibo: vel
aliqua re necessaria: q. paterbelaurizat fi-
lio etc. Ite ps. Quod modum miseret pater
filios: miser? est dñs i. meritis se: quoniam
ipse cognouit figmentum nrm etc. Jo. Heb.
iij. Ad eam? cum fiducia ad thronum gratie:
vt misericordiam consequamur: et gram inuenta-
mus in auxilio oportuno. Alia etiã ratio
nos inducit vt cum fiducia oremus: q. ipse
ad quem pertinet exaudire: vna cum patre et spi-
ritu sancto est aduocat? noster. j. Jo. ij. Filio
li mei: ibe scribo vobis vt non peccetis. sed
et siq. peccauerit: aduocatum habemus? apud
patrem i. esum ebrim: et ipse est p. mittitatio p. pec-
catis nris. Bar. Magna fiducia habemus?
ad deum: vbi mater ante filium? ante pa-
trē. mater ostendit filio pecc? et ybera: filius
ostendit patri lar? et vul nera. Nulla ergo po-
terit ibi esse repulsa: vbi tot concurrunt chari-
tatis insignia. Et tertia ratio inducēs nos ad
fidenciam dicit: q. ipsemet deus puocat nos
ad orandum: et p. mittit exauditionē. Luc. xi.
Petite et accipietis: q. rite et inuenietis: pul-
sate et aperiet vobis. Est et quarta ratio: q. ipse
dictauit nobis orationē dñicā: et sic instruit
nos orare sicut oportet: q. alis nescirem?
Ro. viij. Nā quid oremus sicut oportet ne-
scim? Nota similitudines: si rex doceret nos
quod ab eo deberemus aliquā gram postu-
lare etc. Quarto debet fieri oratio ardēter si-
ue deuote: q. deuota et ardens petitio est
clamor altus ad aures dei. q. vt di. j. Re.
xvi. Non videt ea q. parat: deus aut intue-

tur cor. Et ipse deus respondit. Clamauit
ad me et ego exaudia eum etc. Sic orabat
Moyses: cui quis non loqueret oratio: q. ta-
men ardēter desiderabat illius populi libera-
tionē: respondit dñs. Quid clamas ad me?
Exo. xiiij. Dicit glo. q. desiderū Moysi
erat clamor: in auribus dei: et obtinuit q. ma-
re diuideret et filij israel p. mediu maris
transiret liberati. Sic de Anna dicitur q.
loquebat in corde suo. j. Reg. i. Addit tñ
q. vox ad orationē. vt dicitur supra ser-
mone primo parte. iij. Hanc aut conditionē
nō habet ista oratio: tñ q. in spiritu seruo-
ris fuit a chio dictata: tum q. oratio ista
breuis est. Nam q. plerūq. deuotio ppter
orationē plicitatē excludit: ideo dñs super
suā plicitatē orationis docuit vitare dices.
Orantes aut nolite multū loqui. Etiam
Aug. dicit ad Probā. Absit ab oratione
multa locutio: sed nō desit multa precatio/
si seruus pseueret intentio. Et tñ dñs hac
orationē breuē fecit. Consurgit etiã deuo-
tio ex charitate: q. est amor dei et proximi:
quorū vtrūq. in hac oratione ostendit. Nam
insinuandū diuinū amorē: vocamus eum
patre. Ad insinuandū aut amorē proximi
cōter. p. omnibz oramus: non aut p. singu-
lis. Non em dicimus: pater meus: nec pa-
nem meū quotidianū da mihi hodie. nec
dicimus: et dimitte mihi debita mea: et ne
me inducas in tērationē. nec sed libera me
a malo: sed p. omnibz cōter. Glā Exptianus
nus. Deus pacis et cōcordie magister: qui
docuit vnitate: sic orare vnū p. omnibz vo-
luit: quō in vno oēs ipse portauit etc. Sic
fecerūt illi tres pueri positi in camino igni-
stis de quibz dicit. Tunc illi tres quasi ex
vno ore laudabāt et bñdicebāt deū. Dan.
ij. Sic de aplis legit: q. erant pseuerātes
oēs vnanimiter in oratione cum mulieribus et
Maria mīe Iesu. Act. ij. Et hac rōne de-
bet esse oratio attenta. si em deuota: q. atten-
ta. Vñ Aug. in rla. Psalmis et hymnis cum
oratis deū: hoc verset in corde qd pfertur
in ore. Ite Exptianus. Nil aliud cogitet
animus? q. illud solū qd precat. de cōse. di.
j. q. aut. Dicit em theologi q. nō requirit
q. actio semp maneat in oratione p. act? ei?
q. h. videt impossibile. ps. xxxij. Cor meū
derelict me. sed satis est q. maneat p. virtu-
tē: qd est q. cum bona intentione qd ad orationē

De oratione dnica

accedit/quis in pfectioe mēs nō ex ppo
sito ad alia rapiat: tunc em̄ semp prime in
tentiois ius pmanet/ nisi rāta sit euagatio
q̄ attēctio oīno depereat. ¶ Quinto debz
oīo fieri humilitas. i. corde z coipe. Exēplū
de phariseo z publicano Luc. xvi. Jo dr̄
scriptura. Oīo humiliatis se nubes pene/
trat/ z nō discedet donec altissimus respiciat.
Eccl. xxy. Ps. Resperit in orationem
humiliū/ z nō spreuit pces eoz. Ecōtra su
perbo qñ orat deū/ reputat deū teneri sibi
ad exaudiendū/ z iō si nō exaudis/ idignat.
z qā supbus plen⁹ est: nō capit grām dei.
Exēplū de Antiocho supbo: de q̄ dicit. ij.
Sach. ix. Orabar autē hic scelestus oīm
a q̄ nō esset misericōdia cōsecutus. ¶ Tercē
plū de Alexandro magno querēte quō pos
set habere sapiam. cui rñdit Didim⁹ pbs.
De⁹ cū sit largissim⁹/ parat⁹ est dare tibi
sapiam: sed tu nō habes vbi teneas: cū su
perbia plen⁹ sis. Jo Judith. ix. Supbi ab
initio nō placuerūt tibi: z humiliū z man
suetoz tibi sp̄ placuit deparatio. Jo Jaco.
tiij. De⁹ supbis resistit: humiliū autē dat
grām. Debet etiā esse humilitas in coipe
genus flectēdo/ vel psterneōdo/ vel incuruan
do. nō qdē refectiois/ sed deuotiois obten
tu. vt dr̄ Jo. cassian⁹ in collationibz patz.
z facit. viij. q. j. sciendū. Hanc ḡ pditionē
habz oīo dnica. nā in eo q̄ petim⁹ dimitti
nobis nra/ cōfitemur pctōres et indigere
grā dei. z iō in hoc appet humilitas: qz iu
stus in pncipio accusator ē sui. ¶ Sexto
dz fieri oīo prudētia. Prudētia cōsistit in
duobz. Primo qdē vt ordinate petat: sicut
desideriū nrm debet esse ordinatū: qz ora
tio est desiderij in p̄s. est autē hic ordo de
bit⁹/ vt spūalia carnalibz/ celestia terrenis
desiderādo z orando pferamus. fm̄ illud
Mat. vi. Primū querite regnū dei: z hec
omnia adijciētur vobis. Hec dñs in hac
oratioe docuit obseruare: in qua prius pe
tunt celestia z postmodū terrena. Scdo
prudētia petitiōis cōsistit in h̄ vt petatur
merces ab eo q̄ meret. alioqn digna eēt re
pulsione oīo hui⁹. ¶ Qz vt dr̄ Gre. Lū is q̄
displicet ad incedendū mittit arari aius
ad deteriora puocat. xlij. dist. in pn. Jo re
pulsā fuit petitiō filioz. Sebedet: quibz vi
ctū fuit. Reicitis qd petat⁹ zc. Mat. xx.
Sibi fuit expulsiū diabol⁹ de celo: q̄ pri⁹

appetit acquiescere labori: z non pmissio
merito appetijt p̄miū/ qñ dicit in corde
suo. in celū cōscendā sup̄ astra celi z exal
tabo solū meū: sededo in mōte testamēti.
Jo subdit. Quō cecidisti lucifer zc. La.
xiiij. Hanc pditionē bz hec oīo: qz anteq̄
petam⁹/ adueniat regnū tuū: pmitit. san
ctificet nomē tuū. qd exponit vno mō. i. il
lud nomē sc̄m tuū qd sortiti sum⁹ p regē
nerationē spūalez: fiat z appareat sc̄m in
nob: vt z nos iuxta modulū nrm sanctifi
mus. z p hāc sc̄tificationē acqram⁹ meritū
p qd digni sumus p̄mio regni dei. ¶ Sec
ptimo oīo dz fieri p̄seueratē. Luc. xvi.
Oportet sp̄ orare z nō deficere. j. Lū. v.
Sine inmissione orate. De⁹ qñ fieri de
beat/ docet nos dñs Lu. xij. Quis vestrū
habebit amīcū z ibit ad illū media nocte
zc. Dic totā pabolā z declara. Exēplū ha
bem⁹ in Cananea Mat. xv. Figura habet
tur de aplis excitātibz deū dormiētem in
nauicula q̄ picitabat fluctibz: z exaratus
impasit vtis: mari/ z facta est trāquilli
tas magna zc. Mat. viij. Sic qñ sumus
in nocte tribulatiois lactati tēpestati ten
rationum: in hoc mari magno z amarissim
mo hui⁹ mundi. Ps. Hoc mare magnum
z spatiosum manibz zc. Lamamus oīs
ad deū: z tpe dormire dz/ cū nō cito erip
nos. igit excitem⁹ cū oīonibz nris ip̄s
nris dicētes ei. Exurge. qre obdormie dñe
exurge z ne repellas in finē. ps. xlij. Salu
ua nos dñe perim⁹. z sic igit excitat⁹ libe
rabit vos. Ps. Lamauit ad me z ego ex
audia eū: cū ip̄o suz in tribulatioe erip
eū z glificabo eū. Ip̄e etiā exhortat nos
ad h̄ di. Immola deo sacrificiū laudis: et
redde altissimo vota tua: z iuoca me i tē
tribulatiois/ eruā te z honorificabis me.
ps. xlij. Et hec p̄ditio denotat in oratioe
dnica/ cū dz. panē nrm q̄tidianū da nobis
hodie: p qd datur nobis intelligi q̄ quocū
die debem⁹ hāc orationē dicere: z cōsequē
ter q̄ p̄seueratē debemus orare.

De orationis vtilitate in gñali
Sermo. v.
Articulū vici⁹ de orationis vtilita
te occurrat duplex consideratio
Prio em̄ videbim⁹ de orationis vtilitate in

gnali. scdo in spali. Circa pmi no. q ozo
bz gtruo: pncipales effectus. Dio nāq

Primo est meritoy accumulatiua.

Scdo est debitor satisfactiua.

Tertio est mitor cōsolatiua.

Quarto est petitor impetratiua.

¶ Prim' effect' est rē. Dio em merito/
na est. rō est: qz ois ac' p'utis si fiat ex
charitate/meritoz: est: adhibitis debitis
circūstantis. s. ozo est hmoi. q. rē. Pro de
claratiōe maiorz. No. q. tria requirunt ad h.
Primo ex pre actus. s. q. sit de gñe bonoz:
actuū. nā si est de gñe maloz/ nō eēt meri
toz: q. Dala fm se nunq pnt fieri bñ:
r. iō nūq sunt faciēda/ etiā p' bonū. vt in
c. r. si cbs. de iur. iu. sicut adulterū. furtū
r. hmoi. Et si dicas q. p' p'seruandā vitā
p'p'ia vel alienā in casu extreme neccitatis
licitū est aliena cape etiā inuito dño. Di
cendū est q. ruc nō est furtū: qz in tali casu
nō est res aliena: qz i neccitate oia sūt cōia.
Ry. q. d. sicut bñ. de ofe. di. v. discipulos. de
furtis. s. q. p' neccitate. vbi vide qñtione
quā ibi glo. facit. Por' em hō dz oia ma/
la p' p'p'ia facit p' p'cto p'sentire. r. r. r.
q. v. ita ne. r. de eo qd me. cā. sacris. nec de
bē tāta mala fieri etiā p' euitādo maiorū
malo. q. culpa p' l' orbi. q. voluit filias pro
stituere p' euitādo vitio nefando. r. r. r. dñ.
qd ait. qñ nō excusant a mortali p'cto illi
q. p' salute p'p'ia vel aliena/ spūali vel cor/
pōali p'curat vel fornicant/ vel yfuras fa
ciūt: qz nemo adducēdus ē ad salutē/ opti
māte mēdacio. r. r. q. v. p'mū. r. c. faciat.
Scdo requir' ex pre opant: q. s. sit i statu
meriti. i. q. sit in charitate: q. est radix oim
meritor. de pe. di. i. charitas. de regulari.
h. in fi. qñ dñ q. charitas ē fons p'p'ius/
cui nō cōtāt alien'. vñ sine charitate nul
lū meritū acq' pōr. j. Lo. r. r. Si linguis
boim loq' r. angeloz: chari. aut nō ha. n/
bū sum. vel facit' sum velut es sonās aut
cymbalū timmēs rē. Tertio requir' ex pre
inertionis opant: vt ad finē debitū opet.
q. pueria intēto totū corrūpit op' bonū.
Dñ. v. j. Si ocl's tu' fuerit simplex/ totū
corp' tuū lucidū erit. si aut nequā fuerit/
totū corp' tuū tenebrosū erit rē. Igit' si
hec tria currāt in oñone: certū est q. ē me
ritoria/ qñs p'mū sit in oñone. qz ozo est
q. p'utis/ vel charitat' vñ obediēte/ vñ

latrē. q. p's. Dio mea in sinu meo cōuer
tel. Scds effect' oñonis ē: qz est satisfi
ctiua. Est em penal' r. afflictiua fm sefre
quēs em meditatio ē carnis afflictio. Vñ
Jacob emarcuit. Gen. xxxij. r. Daniel elā
guir. Dan. x. h. sit mēti delectabil' si fiat de
uote. Satisfactio aut duos effect' habet.
Prō qz recōpēat p' culpa p'terita. Scdo
qz p'seruat a futura. Vñ h. Aug. Satisfi
cere est p'teritor' cās excludere/ reaz sugge
stionib' aditū nō indulgere. vtrūqz aut fa
cit ozo. Intitū em et radix oim malozum
est supbia. sicut dñ Tob. iij. Irē Eccl. x.
Intitū ois p'cti supbia. q. tenuerit illaz ad
implebit maledictis. Et iō p' h. q. bñ hūili
ter spm suū p' oñonē deo subdit: facit recō/
pēlationē p' supbia p'cedētis offense/ r. ad
tū aufert culpe future: radicez. i. supbia et
amputas. Sic p'z in latrōe: cui' deuota
ozo fuit adō satisfactoria. q. p'etēti et ac dñ
cēti: Hemēto mei dñe cū uener' in regnū
tuū. dñm fuit. Amē dico tibi hodie mecū
eris i paradiso. Lu. xxiij. Et ita ozo hz plene
satisfaciēdi rōnē. vñ sup Bar. de Hiero.
Nō sanat ocl's qd sanat calcaneū: ieiunio
sanant pestes corp'is: oñone p'o sanant pe/
stes mēt's. **¶** Tert' effect' oñonis ē: qz ē
solatoriua. Vñ cñto orāti appuit angelus
de celo p'fortans eū. Lu. xxiij. Vñ nāqz tā
efficax remediū p' rētatōes est q. ozo: Vñ
Hiero. sup Bar. r. r. In rētatōez intrat
q. orare negligit. Et Aug. Dio ē orāti p'si
dū/ aduersario incēdū/ angel' solatiū/ do
grū bñficiū. Vñ Jo. xvi. dñs Petre r
accit. vt gaudiuz vrm sit plenū. No. exēplū
de illo freibeutonico q. hēbat a pueritia i
mag' deuotiōe passionē ch'i r. ei' vulnera:
r. singul' diebz dicebat ad illa vñnera Ado
ramus te chie r. bñdictim' tibi: qz p' cruce
tuā redemisti mōm. qñqz venias faciēdo
toride p'z nē: rogās ch'rm vt daz sibi timo
rē suū. parit' r. amorē. Huic aut postea vi/
sibilis appuit dñs ielus ch'is: dās ei dñm
gulis vulnerib' suis bibere mirā dulcedē
nē. q. p'cepta/ ois mōi dulcedo r. cōsolatio
in amaritudine est illi cōueria. Et hñ in
lib. de vit' fratrū nroz pre. iij. c. de p'tute
oñonis/ exēplo p'mo. vbi etiāz vide multa
altā exēpla ad p'positū. Jo dñ Jac. v. Tri
stat aliqs in vob' orer equo amio r. psallar.
¶ Quart' effect' oñonis ē: qz ē ipetratiua

De oratiōe dñica

z hoc vey cōcurrentibz q̄ruoz p̄ditionibz
vri. petat p̄e p̄ se p̄seuerāter z ad salutē
vri dicit glo. sup illud Lu. xj. Quis vestz
habebit amicum? Dicit autē Tho. in. iij. di.
xv. z. ij. q. lxxij. ar. xv. ad scdm. q. iste cō
ditiones nō hoc mō requirunt ad efficaciaz
impetrandi quasi nihil impetret si aliq̄ de
sit: q̄ etiā q̄q̄ aliq̄s p̄ alio oīas exaudif:
sed q̄ his positis semp oīo efficaciaz habet
impetrādū: q̄ ipetratio magis est ex p̄posi
to eius q̄ orat. q̄ ex oratōis merito. Et idē
etiā q̄q̄ p̄ctōres oīates audiunt: q̄ eorū
oīo diuino p̄posito cōcordat. Sciendū tñ
fm Tho. vbi s. q. aliqñ aliquis pie pete
q̄ p̄ctōis p̄ntez non h̄z: sicut aliq̄s aliqñ
aliqua ista fecit q̄ iusticie habitū nō h̄z: et
sic etiā p̄ctōres p̄nt aliqñ pie orare. Et ad
hoc facit exēplū qd legit de Alexēdro ma
gno impatore: de quo scribit m̄ḡr in histo
ris scholasticis: q̄ ad ei⁹ oīonē mōtes cas
sp̄ clausi sunt miraculose: vt peluderetur
aditus decē trib⁹: q̄ vltra illos mōtes ha
bitabāt. Si q̄ oīo pagani infidelis ita effi
cax fuit ad impetrādū: qd erit de oīone fi
delis: ¶ Circa scdm: vitz de effectu oīo
nis in sp̄ali est notādū q̄ p̄ oīone p̄mo
p̄seruamur a malis. Secdo acq̄rit⁹ bona
oīa. Et idē circa oīa mala taz culpe q̄ pene
remouende: z circa oīa bona nobis ferēda
habet effectū. Sunt ḡ septē fructus.
Primus est maloz culpe liberatio.
Secds est maloz pene remotio.
Tertius est demonū oppressio.
Quart⁹ est bonoz nature p̄seruatio.
Quint⁹ est bonoz fortune acq̄sio.
Sext⁹ est bonoz gratie infusio.
Septim⁹ est bonoz glorie collatio.
¶ Primus ḡ effect⁹ est maloz culpe libe
ratio. Nā p̄ oīonē liberamur a malis cul
pe: nō solū a nobis orantib⁹ cōmissis: sed
etiā p̄ alios cōmissis obtinemus p̄ oīones
liberationē. Et de cōmissis q̄dez a nobis
p̄tz p̄ multa exēpla scripture tā veteris q̄
nouī testamēti. Et in veteri quidē patz ex
emplū in David: q̄ orādo Disserere mei
de⁹. z obtinuit remissionē p̄cti adulterij
qd cōmissit in Bethabee: et homicidij qd
etiā cōmissit in Gria eius viro. ij. Re. xij.
Ad idē patz exēplū de Achab. iij. Re. xij.
Ite in Manasse filio Ezechie. ij. Paral.
xxij. In nouo p̄o testō etiā patz primo in

filio p̄digo Lu. xv. Ite Luc. xviij. Ite in
Petro amare flente. Lu. xxij. Ite in Da
ria magd. Luc. viij. Propt̄ hōis instituit
oīonē dñicā in q̄ petimus. Et dimittē no
bis debita n̄ra zc. Exēplū etiā habem⁹ in
vitis patrū: de quodā p̄ctōre quē beatus
Paulus simplex vidit eccliam intrare: et
tū obicuz z nigrū: z a diabolo conductū.
Qui cum in ecclia demorat⁹ fuisset: z sub
pet humilif postulasset: vidit eū foras ex
ire splendidū z iuxta eū angelus stantē: z
demonē p̄cul pulsū. Circa remissionē
etiā alioz p̄ctōz h̄z effectū oīo: sicut patz
in p̄ctō vituli quē p̄plus isrl adorauit: p̄o
q̄ remittendo Doyles orauit deū. Obie
cro dñe: peccauit p̄ls iste p̄ctm maximi:
feceruntq̄ sibi deos aureos. Aut dimitte
eis hāc noxā. aut si nō facis: dele me de li
bro tuo quē scripsisti. Ezo. xxxij. Et placa
tus dñs remisit. Gez tñ Doyles zelo iu
sticie mor⁹: fecit illo die occidi viginti milia
hoim in vltionē illi⁹ p̄cti. Et vt ait Ge.
xxmota. z habet in decre. xlv. di. Displi
na vlt m̄sēda multū destruit: si vna sine al
tera reneat. sed circa subditos inesse debet
reoribz z iuste cōsules m̄sēda: z p̄e lei
uitis disciplina. ¶ Secds effect⁹ est mala
rū pene remotio. Nā in multis legim⁹ ex
emplis: q̄ p̄ oīonē liberamur a malis p̄
nalib⁹: siue a deo illatis siue ab hoibz. Et
de immissis a deo exēplū patz i David: q̄ pla
gā pestis q̄ in p̄lo crassabat⁹: humili p̄ctē
remouit. ij. Re. vi. z. j. Paral. xij. Ite etiā
te Doyse placat⁹ est dñs ne facerz malu
qd locut⁹ fuerat aduer⁹ p̄lm suū. Ezo.
xxxij. Sz de h̄ supra prima p̄e dicit⁹ est.
Ad idē facit exēplū de bro Dreg. q̄ ingui
nariā pettē q̄ passim hoies occidebant: mul
tis p̄ctibus effu gavit abyrie: sic legit in le
gēda ei⁹. Ite Abrahā impetravit a dñs vt
Loth nepos su⁹ liberaret a submersioe lo
dome: sicut legit Gen. xviij. Vbi etiā bol
bet q̄ p̄ oīones z merita decē viroz iusto
rū dñs parat⁹ est p̄ctē toti ciuitati q̄ntus
ad pene tpalis p̄seruandē. Sic de malis
pene ab homine illatis patz exēplū in Ez
chia rege: cur⁹ oīone angelis dñi p̄cessit
in castris assyrioz. c. lxxv. milia viroz: et
sic liberat⁹ fuit p̄plus dei ab illo periculo.
Esaie. xxxvij. Sic z Judicā. i. Quis dicit
rit domin⁹ filijs israhel. Quia dereliquisti

me et coluistis deos alienos: non addā vl
tra vt liberē vos: ite et iuocate deos quos
elegistis: et ipsi liberent vos in tpe angu
stie: nihilomin⁹ postea eū humilit deprecā
ndus: verbū qd dixerat imitauit: et auxi
liū dedit. Et hic effectus nō solū in penis
tpalibus legit: sed qñq in liberatiōe pene
eternalis. Sicut prē in aīa Traianū impa
toris: q̄ quis fuerit defunct⁹ in infidelitā
te: in orante Gregorio ania sua de gehē
na infernali liberata fuit: sicut omnes do
ctores theologi referunt: Quis regulari
ter ab inferno nulla sit redeptio: iuxta illū
Prouer. xj. Homo hōie impio nlla erit
vltra spes. ¶ Tert⁹ effect⁹ est demonū op
pressio. Per orōne nāq nostrā demonū valē
de opprimis: et cōprimis a virulentia sua.
Enī scēp in hīstorijs scēp legit: q̄ sancti
orantes demones clamauerūt dicētes. O
rā. A orōnes tue me incēdūt. Legit etiā
q̄ tpe Juliani apostatare q̄ post Constantiū
in malū sui: p̄ncē aīe: gubernauit impe
riū romanū. Dū ipse Julian⁹ cōtra Per
sas iret in preliū: misit demonē quēdā in
occidentē: vt libi scēto referret qd in occi
dentis p̄lio fieret. arte em̄ magica in oib⁹
verbat. Cūq demon Publiū monachū
orantē inuenisset in via: phibit⁹ est in orō
nib⁹ p̄fati monachi ne trāsiret. Cūq ille
ab orōdo nō cessaret: demon ad Julianū
sine fructu mīonis reuersus est. Cūq Ju
lian⁹ q̄reret q̄re tantū redire tardasset:
ille ait. Impedit⁹ orōne Publiū monachi
tali loco subitit: et vltra trāsire nequī: et iō
tibi nulla noua portauit. At ille miser et in
felix dū virtutē orōnis mirari debuisset:
nō hoc admirat⁹ sed monacho gminatus
est: q̄ vindictā in eū faceret dū rediret: igi
notans q̄ reditur⁹ nō esset. Nā in illo bel
lo lancea hī Hercuri trāsuerberat⁹ in fe
liciter et dānabiliter occubuit. Ad idē qñ/
tū duplicat⁹ orōnes scēp demonib⁹: parz
in exēplo de bīo Dīnico orāte in ecclia san
cte Sabine. sup quē p̄stratū in orōne oīa
bolus de alto tecto ecclie p̄ceit lapidē du
nissimū et ponderosum etc. Dic hīstoriā. et
q̄ lapis seruauit adhuc in ecclia predicta in
memoriā facti. Figura hui⁹ hī Ezo. xviij.
vbi dīr: q̄ Doyse tenēre manus eleuatas
ad celus: vincebat filij isrl Amalechitas:
per q̄s demones figurant. hī si deponebat

Doyse man⁹ filij isrl supabant: nec dō
nī demonū: verūctā maloz hoīm: q̄ sunt
ministri demonū violenti incurus orōni
bus p̄primūt: sicut prē in venerabili Li
bertino Sundēsis monasterij p̄posito: de
quo refert Greg. in. j. lib. dial. q̄ cū p̄ vll
tate monasterij iter capies equo insideret
Gotthi et obuiātes deiecerūt eū ab equo
et recedētes nunq flumen vulturnū noīe
transire potuerūt: Quis equos calcaribus
p̄gerent: impediti merito orōnū Liberti
ni etc. Dic totū exēplū. Jō ecclia sancta
docet nos orare dicens. P̄esta nobis dñe
auxiliū ḡfe tue: vt teiunys et orōnib⁹ con
ueniēter intenti liberemur ab hostib⁹ mē
tis et corpis. Hec etiā figura talis fuit in
Tobia: cui dixit angelus: q̄ fum⁹ cordis
et iecoris piscis sup carbones positi extri
carer omē gen⁹ demonioz. Tob. vij. Cor
dis ei⁹ particulā si super carbones ponas
fumus ei⁹ extricet omē gen⁹ demonioz
sue a viro sue a muliere: ita vltra non ac
cedat ad eos. p̄ fum⁹ designat oratio de
uota: alioqñ fumus ille impotens erat ad
demonē cōprimendū. q̄ vt dicit Job. xij.
Non est sup terrā p̄as q̄ pparet ei qui fa
ctus est vt nullū timeret. Jre Bar. xviij.
Hoc genus demonioz nō eūat nisi in iey
iunio et orōne. ¶ Quart⁹ effect⁹ ē bonoz
nature cōseruatio. Prē exēplū in Ezechia
rege: q̄ orando impetravit ploratōez vi
te sue p. xv. annos: sicut legit Eza. xxxvij.
Jre prē de Helia: de q̄ dīc Jacob. Vul
tum valet deprecatis iusti assidua: Helias
hō erat similis nobis passibilis: et oratiōe
orauit vt nō plueret sup terrā: et non pluit
annos tres et menses sex: et rursus orauit
et celū dedit pluuiā et terra dedit fructum
suū. Jaco. vlti. Jre apli exstentes in nauē
cula excitātes chīm ibidē dormientē libe
rati sunt a periculo mortis euigilāte chō
z imperāre ventis et mari. Bar. viij. Ad
idē faciūt oīa exēpla de orōnib⁹ scēp: qui
orando impetrabāt a deo sanitates infir
moz et mortuoz resuscitationē: q̄b exē
plis plene sunt legende scēp. Jō dñs ait
Jo. xvij. Amē amē dico vobis: si qd petier
itis patrē in noīe meo dabit vob. ¶ Qui
tus effectus est bonoz fortune acq̄sitiō: cu
iusmodi sunt regna. potētia. diuitie. victo
ria hostiū: et cetera talia. Et de regno habet
x ij

De oratione dnica

exemplū in Manasse filio Ezechie: q̄ cum
propter iniquitates suas fuisset cap⁹ ab exē
citu regis assyriorū: et vinc⁹ catenis et cō
pedib⁹ duct⁹ esset in Babilonē: cōuersus
est et p̄niā agēs deprecatus est deum. et ex
audiuit dñs orōnē eius: reduxitq̄ eum in
hierl'm in regnū suū: sicut legi⁹. q. Paral.
xxix. De victoria etiā hostiū habent exē
empla multa: in quib⁹ p̄ orōnis suffragiū
obtrita est. Et p̄mo quidē p̄ hoc in bello
filiorū israel cōtra Amalech: in q̄ plus fe
cit Moyses orando q̄ Josue pugnādo:
sicut habet Exo. xvij. et in decre. xxxvj. di.
c. vlt. Scdō Judas machabeus sepi⁹ orō
ne p̄missa fugauit hostes: et q̄ nō orauit in
exercitu p̄ra Bacchidē: fuit occisus et ex
ercitus debellat⁹. i. Mach. ix. Tercio ha
bent exemplū in Theodosio seniore chri
nistimo impatore: qui orōne sua miraculo
sam victoriā obtinuit contra Eugenū et
Arbegasitē tyrānos: quorū exercit⁹ iacula
vehementissim⁹ ventus retroquebat in ta
ciētes: et iacula exercit⁹ Theodosij cū ma
xima vi ultra mensurā hūane fortitudinis
impellebat in hostes. Orō autē ipsi Theo
dosij talis fuisse legi⁹. Omnipotēs de⁹ tu
nostrī q̄ in noie chri filij tui vltionis iuste
vr̄ puto plia suscepisti: finalit in me vindica
Si p̄o cū causa iusta et in te confisus huc
veni: porrige dexterā tuā: ne forte dicant
gētes Vbi ē de⁹ eorū? Hac igit orōe finita
venit⁹ vehemēs motus est q̄ p̄ ipso pugna
bat. Vñ Laudian⁹ poeta q̄ tūc florebat
hos p̄ius ad laudem Theodosij cōposuit.
O nimis dilecte deo cui militat ether. Et
piurati ventū ad classica venti. Predicta
habent originalit in historia triptita. Et
Aug. refert in. v. de ciuit. dei. circa finē li
bri. et tangit Glo. Joā. an. in Ele. si dñm.
de reli. et venerat⁹ scōp. in glo. magna in fi
ne. Quis etiā sufficeret enarrare quotiēs
filios israel p̄ totū exodū libūq̄ nūmerorū
Moyses nūc ab hostib⁹ nūc a serpentib⁹
nūc ab ignib⁹ nūc ab alijs piculis precib⁹
liberauit: Ipsa ḡ orō est colūba: q̄ emissā
ab arca dei. i. ab ania deuota: ramū virenti
tis oliue portās: q̄ pacē a deo impetrat et
victoriā de inimicis p̄stari: q̄ duo oliua de
signat. ¶ Sertius effect⁹ est bonorū gr̄e in
falso. Duplex est autē gr̄a. Vna gratūz fa
ctis: de qua supra in prima p̄e sermōnis

dictū est: vbi dictum est q̄ orōnis merito
p̄corū remissio obtrinet. Scdā est gr̄a gra
tis data: et hec habet nouē species q̄s po
nit apls. i. Cor. xij. Et q̄ longū esset de
oib⁹ dicere: dicā aliqua d̄ aliquib⁹ gratiis
gratis datis. ¶ Primo quidē de gr̄a mi
raculorū. Quis em̄ valeat sufficēter enar
rare quorū miracula sancti orōnū suffragiis
obtinuerūt? Nā Josue soles et luna orādo
fixit in celo: ita vr̄ vni⁹ diei spacio nō fuit
morti. Josue. x. Sic etiā habemus in vni⁹
patrū de scōp Durio. Gr̄e Helias ignem
de celo descēdere fecit. iij. Reg. i. Gr̄e elau
sit celū orando/annis tribus mensib⁹ et
ij. Regū. xvij. Et dictū est supra p̄e. iij.
Ezechias rex orando meruit sanitatē mi
raculosam et signū regressus solis p̄ decē li
neas in horologio Achā. Isa. xxxv. No
ta etiā exemplū scē Scholasticę q̄ orādo
obtinuit vr̄ plueret/ vr̄ bñm Benedicē se
cū retineret. vr̄ legi⁹ in. ij. dial. Quis etiā
posset sufficēter exprimere quot et quāta
miracula dñs opatus est merito dñi
minicel patris nr̄i: Nā semel. xl. peregrinū
submersū in quodā fluuio/ orōnū eius me
rito reuēserūt. Idē patet de gr̄a loquenti
diuersis linguarū generib⁹. Nā semel idē
pater sanct⁹ Domini⁹ cū semel iter age
ret cum quodā fratre Bernardo socio iu
neris et sanctificatis sue de Theolosa Parti
sius: obuiauerūt ei quidā theutonice et p̄
quēter nō poterāt eis spūalia seminare. cū
tamē ab eis tēporalia metenter impetra
uit a deo oratiōe facta/ vr̄ theutonice intel
ligeret et loqueret: et sic p̄ alios quatuor
dies simul ambulātes de chio iellu et red⁹
diuinis dulciter et ardentē mutuo loque
bant. Factū etiā multa exēpla ad idē de
quib⁹ scriptū latius in sermone de eodē san
cto Dñico/ qui incipit. Hic magn⁹ vocat⁹
bitur. p̄ totū sermōne. Et breuiter dicitur
re p̄ scripturas veteris et noui testamēti
et p̄ historias sanctorū et inuenies oia mi
raculosa opa q̄ per sanctos facta sunt vr̄
tute orationis fuisse impetrata. Sic Sa
lomon orās meruit sapientiaz infusū libi
a deo. iij. Reg. i. ¶ Septim⁹ orationis esse
ctus est bonorū gr̄e collatio. Joā. xvj. Pe
tite et accipietis: vr̄ gaudiū vestrū sit plēnū.
Vñ et d̄ Augustino legi⁹ q̄ cū ei⁹ cūtra
Arpōna ab Afris obiciā fuisset: cum

erorant: vt vel obfidiōis periculū remo-
ueret vel ſibi verā penitentiā daret: vlti-
ad ſe peraberet. dicitq; fratrib; ſe h̄ tertiu
a dñō imperaſſe: vt p̄ mortem trāſiret ad
vīu. Sic 2 latro in cruce oꝛōis merito/
illud verbū omī ſuauiate ſuauius a dñō
meruit audire. Hodie mecu eris in para-
diſo. Luc. xxiij. Sicut etiā brūs Benedi-
ctus duz mortē adēſſe p̄ſentiret in ecclīaz
ſe deſeruiſſe: exiitq; ſuuz dominici cor-
poris p̄ceptione munuit: 2 int̄ diſcipuloz
man⁹ in ecclīa mēbra ſubſtētiās man⁹
bus 2 oculis in celuz erectis/animā inter
p̄a oꝛōis efflauit: ſicq; eterne glorie coro-
nā emittēſſime adeptus eſt: ſicuti duob⁹
monachis diuinit⁹ reuelatū fuit: idō oꝛō
nibus inſiſtes eſſe debem⁹. Nam. p̄a. ait
in p̄ſona dñi. Clamauit ad me 2 ego exau-
dia eum: cū ipſo ſum in tribulatiōe cripiā
eum 2 glificabo euz. p̄a. x. Et alibi exhor-
tat nos dñs dicens. Imola deo ſacrificiuz
laudis: 2 redde altiſſimo vota tua 2 inuo-
ca me in die tribulationis ei uiam te: 2 ho/
noſificabis me.

**De captatione beniuolētie 2
congruitate oratiōis. Ser. vi.**

Pater noster.

Sequit̄ p̄dicare de quarta p̄ſi-
deratiōe circa materiā oꝛōis
viz de petendo p̄ decentia 2 congruitate.
Ubi notandū eſt qd ſit orandū: et qz dñs
in oꝛōne dñica docuit diſcipulos qd ſit oꝛā-
duz: idēco de ea videam⁹. Ubi de ea dñs
ai qd potero: qz qz debeo nō ſufficio. Naz
vt dr̄ ap̄ls. ij. Cor. ij. Non ſum ſufficien-
tes cogitare aliqd a nobis tanq; ex nobis
ſed omīs ſufficiētia n̄ra ex dō eſt: 2 bñ fuit
necēſarium nos inſtrui de petēdis. Naz vt
ait ap̄ls qd oremus: ſicut oportet nesci-
mus. Ro. viij. Salutes virgo 2c. Pro in-
troitu q̄ p̄monis notandū qz ſufficiētiſſi-
me nos dñs inſtruit in oꝛōne dñica qd pe-
tēre debeam⁹: qz vt dr̄ Aug. ad Probā d
oꝛādo dñi: q̄cuq; licet dñderare: licet p̄ oꝛō-
nē petere 2 bñ. In oꝛōne aut̄ dñica qd qd
deſiderare 2 petere debem⁹ ſufficiētiſſime
ponit. qz vt dr̄ Aug. vbi. ſ. ſi recte 2 p̄gru-
ent oram⁹: nihil aliud dicere poſſum⁹: qz
qz in oꝛōne dñica p̄tinet In hac q̄ ſanctiſ-

ſima et ſufficiētiſſima oratiōe dñica duo
p̄ncipaliſ ponunt.

Primo eſt beniuolētie captatio.

Secūdo eſt ſeptiformis petitiō.

Primo ponit ibi. pater noster q̄ eſt in ce-
lis. Secūdo ibi. ſanctificet nomē tuū 2c. vi-
qz in finē. Primo q̄ vt dixi ponit beniuo-
lētie captatio q̄ neceſſaria eſt: vt ait Bie-
go. Cum his q̄ diſplicet ad intercedendū
mittit: irati anim⁹ ad deteriora puocat. 2
h̄ in decre. xlij. di. in p̄n. Hec aut̄ beniuo-
lētie captatio ponit in p̄dictis vbi. Pater
noster q̄ eſt in celis: qd nomē eſt nomē vni-
cedim⁹: ſic fill⁹ dei oꝛās noiauit patrē dī.
Bar. xij. Abba pater omīa tibi poſſibilia
ſunt 2c. In qd vbi ponunt tria q̄ valde
ſunt p̄ſortatiua ad petendū.

Primo eſt bñficiū creatiōis/pater.

Secūdo eſt bñficiū reparatiōis/noster.

Tertio eſt bñficiū gloriſicationis/q̄

eſt in celis.
Primo ergo ponit bñficiū creatiōis
dum dicit pater: qz deus eſt pater omniū
creatione. Vñ Greciſm⁹. Ait ſummū reſ-
gem facit ip̄a creatio patrē. Quia em̄ ſi
dūtia eſt vna p̄dictio matie neceſaria ad ob-
tinendū oꝛōis effectū: iuxta illd. Bar.
vj. Quicqd̄ orantes petitis credite: qz ac-
cipiet⁹ 2 fiet vobis: 2 Jac. i. Poſtulet au-
tē in fide nihil heſitans. Ideo ex h̄ verbo
dat̄ ſiducia matie oꝛati: quis em̄ eſt fill⁹?
niſi oīno puerſus 2 fatuus: q̄ nō ſecure ac-
cedat ad patrē: ſecure accedam⁹ ad deū di-
cētes Pater noster. Vere em̄ eſt pater no-
ſter: a q̄ omīs paternitas i celo 2 in terra
noia. Ep̄c. ij. Et in tm̄ patres ceteros
anteceſſit: vt reſpectu ei⁹ pater null⁹ dici poſ-
ſit p̄ncipali⁹ 2 vniuerſali⁹. Vñ Bar. xxi
ij. Patrē nolite vocare vobis ſup̄ terraz:
vn⁹ eſt em̄ pater noster q̄ eſt in celis. Ex h̄
ergo 2 captat beniuolētia ei⁹ q̄ oꝛatur: 2
magna ſiducia nobis dat̄ obrinendi illud
qd oꝛam⁹: qz pater largus eſt ad largiēdu
dū fili⁹ p̄ qd etiā theſaurizat: ita vt ſepe
etiā piculis in mortē vtriuſq; hoīs expo-
nat. Vñ dum vir qdā paup̄ So: rati p̄ho-
dicerz: qd a quodā diuite nuntiu amaret:
ait ad eū/ſi te amat vt aſſeris quō tu pau-
per es 2 ille diues: qd ſi te amaret 2 tecū
vniuerſa diuideret. Nā 2 patres: qz filios
multū amant illis theſaurizant: vt dixi. 2

f. iij

De oratione dñica

ad mirū in hominibz qđ in brutis anima
libz inuenit: qđ est em animalū gen? qđ
filios ex te natos nō effectū mirabili dili-
gat: Ergo si secute tu ad p̄z carnalē acce-
dis: qđ te amore acciderali diligit: a qđ enā
tū carnē habes: quāto securi? est tibi acce-
dendū ad illū qđ nō amore acciderali te di-
ligit: sed essentiali. i. seipso a qđ etiaz nō tū
p̄culā carnis: sed totū corp? z aiām acce-
pisti: vñ dixit illa sc̄a mlier filijs. ij. Sa-
cha. vij. Nescio q̄ter in ytero meo appa-
ruisti: nec em spm z aiām donauit vobis.
z vitā et singulorū mēbra nō ipia cōpēgi:
sed mūdi creator zc. ¶ Sedo inducit ad
fidutiā perendi z imperrandi ex beneficio
redēptionis: qđ nota cū dicit. noster. Quā-
uis de? rōne creatōis sit de? z dñs et
pater oim creaturaz: tamē p̄ beneficiū re-
paratiōis seu redēptionis sp̄alit factus
est deus noster: qđ os nostrū z caro nostra
est: ex qđ verbū caro factū est: ideo. ps. Be-
nedicat nos de? deus noster: b̄dicat nos
deus zc. Nota qđ ter dicit de? ad designā-
dum tres p̄onas in diuinis: z in sc̄do de?
p qđ notat p̄sona filij addit noster: rōne
qua sup. ¶ Tercio inducimur ad fidutiā
petendi z imperrandi ex b̄nficio gl̄if. cari-
onis: qđ cum dicit notat qđ est intellect?
qđ vno modo exponit. i. in sanctis p̄ gl̄iam
vt parebit inferius: vbi deo dante videbi-
mus quō exponit qđ es in celis. Circa pa-
ternitātē autē hanc qđ ipsum deū creatorē
patrē vocam? q̄tuor sūt p̄siderāda: vīz.
Primo de paternitatē hui? rōne.
Secdo ipsius patris dilectione.
Tercio de eiusdē adoratione.
Quarto de ei? hereditatē successionē.
¶ Circa primū notandū: qđ circa paterni-
tātē dei diuersi modi p̄siderādi sūt. Est
em deus pater quattuor modis: vīz.
Primo naturaliter.
Secdo generaliter.
Tercio specialiter.
Quarto singulariter.
¶ Primo nō nāliter: deus est pater solū
vñ. i. filij ch̄i: quē de sua substantia ab
eterno ḡnauit: sibi p̄ omia s̄lez z eq̄lem in
eadē essentia. Jo. x. Ego z p̄s vñ sum?
Jrē. ps. cix. Et ytero. i. d substantia mea
ante luciferū genui te. Cum em ois p̄fe-
ctio qđ est in creaturis sit attribūda deo:

vt pote p̄me cause oim creaturaz. Sequit
qđ etiā paternitas attribūda sit deo: quia
ab ipso oim paternitas notatur in celo z
in terra: vt de ap̄lus. Eph. iij. Oportet qđ
qđ de? generet filiū. Et idē dr̄ ip̄e. Filij
Ego qđ ḡnatioē alijs tribus: nūqđ steti-
lis ero: talis autē ḡnatio nō est carnalis: ne-
qđ material: qđ in deo nō est caro nec ma-
teria: sed sp̄us. Jo. iij. Deus spiritus est.
Oportet qđ sit sp̄ualis: et est talis: vīz
qđ intelligedo seipsum: generat filiū qđ vo-
cat verbū patris: qđ est idē in essentia: cū
ipso deo intelligere. Nā cum intellectum
in q̄tum tale sit p̄fectio intelligēti: z de?
sit p̄fectio sua: op̄er qđ seipsū solū de? in-
telligat: z omia alia in seipso: z talis rati-
o qđ est in deo p̄t est intelligēti: z intel-
ctū est paternitas z filiatio: ideo de? in-
q̄tum intelligit seipsum est de? pater z in-
quātū est intellect? est deus filij: z sic vīz
qđ pater z filij sit eiūsdē essentia z nature:
z idē. Jo. x. Pater qđ dedit mihi maius
oibz est: quia. i. dedit mihi totū bonū suū:
qđ est maius oibz rebz. Ideo deus filij
est oipotens omia p̄tēs: omia dispōns
sicut deus pater: iuxta illud. Heb. i. Qui
cū sit splendor gl̄ie: z figura substantie ei?
portans omia p̄bo s̄tutis sue zc. ¶ Sed
videt ex p̄dictis seq? qđ vbi diuini sit aliud
verbū: z filij sit alius filij. Cum em ver-
bū dei sit deus verus: vt dictū est: oportet
eiūa que deo cōueniūt: verbo dei cōueni-
re: deus autē ex necessitate seipsum intelli-
git: z verbū igit dei seipsum intelligit. Si-
git ex hoc: qđ deus seipsum intelligit ver-
bū ab eo gēnitū in deo ponat: p̄sequit vide-
tur: qđ etiā verbo inquātū seipsum intelli-
git aliud verbū attribūat: et sic verbi ent
verbū z filij filij: z illud verbū si deus est
iterū seipsum intelligit z habebit aliud ver-
bū: z sic in infinitū ḡnatio diuina p̄cedit.
Sed r̄ideo fm Tho. in. iij. q̄ra gēnēs.
c. xij. Quāuis verbū dei sit de?: nō tamē
alius est de? a deo cui? est verbū: sed vñ
oio: hoc solo ab eo distinctū: qđ ab eo vt
verbū p̄cedens: sicut autē verbū nō est ali-
de?: ita nec alius intellect? z p̄sequens:
nec aliud intelligere: vñ nec aliud verbū:
nec tamē sequi qđ sit verbū succipit: fm
qđ verbū seipsum intelligit: nam in hoc lo-
lū verbū a dicente distinguit: vt dictū est:

q̄ est ab ipso: om̄ia ergo alia cōiter attri-
benda sunt deo dicenti: q̄ est pater: & ver-
bo q̄d est fili? ppter hoc q̄d etiā verbū est
de? sed h̄ solū ut ab eo sit verbū attributū
dū est ppter patri: & h̄ q̄d est esse a deo di-
cere attribuentū est ppter filio: s̄m Tho.
¶ Vel dic: q̄ verbū seipm̄ intelligit: sed nō
alio intellectu quāz illo q̄ pater intelligit
seipm̄. Et ideo nō est dare aliud verbum
verbū: nec sequit̄ q̄ sit verbū sui ipsi? quia
illud intelligere nō est a verbo: sed a patre
& in hoc relatiue distinguunt̄ pater a filio:
vix pducere verbū siue q̄ ab eo patre sit
verbū: q̄uis ergo fili? intelligat seipsum:
tū illud intelligere nō est ab eo: sed a pte:
quidem est intellectu? & intelligere q̄ pater
intelligit se? & h̄ filius seipm̄ intelligit. Et
ideo non dicit̄ verbū pducere verbū: nec
fili? filius: q̄ illud intelligere nō pcedit a
p̄bo sed a patre. Secūdo mō deus dicit̄ pater
generalit̄ oim̄. Creaturaz: & ratio: q̄ illa
dat deus diuersis creaturaz: q̄ pater dat fi-
liis: dicit̄ aut̄ p̄bus: q̄ a parentibz tria ha-
demus. scilicet: nutrimentū & disciplinā: sic
& deus dat oibz creaturis esse incōpara-
bile: magis q̄ generas dat gēaro. Nam
generas p̄culare mouet materiā p virtu-
tem suā: sicut aut̄ dicit̄ in libro de causis.
Causa prima plus est influēs sup̄ causaz
causē scē: q̄ ipsa causa scēa. Ipse ḡ deus
causat in rebus esse viuere / sentire: & intelli-
gere: oim̄o em̄ creaturis dat esse: quibus
dā aut̄ sup̄ esse addit̄ viuere: ut plantis: q̄
buldā s̄o super esse & viuere addit̄ sentire:
ut brutis & alijs aiantibus: q̄buldāz vero
sup̄ esse viuere & sentire addit̄ intelligere:
q̄ est nobilissima opatio: ut angelis & ho-
minibz: in q̄bus etiā triplicē vitam causat
scilicet vitā nature gratie & glorie. Secūdo dat
deus creaturis oibz nutrimentū: q̄z oia
regit & gubernat. Ps. Oculi oim̄ in te spe-
rant dñe: tu das escām illis in tempore
oportuno. Nā sicut d̄ Greg. Sicut om̄ia
et nihil facta sunt: ita in nihilū tenderēt
nisi manus omnipotentis ea teneret. Sap.
vij. Attingit a finē: s̄q̄ ad finē fortiter
& disponit om̄ia suauit̄: disponit aut̄ om̄ia
p seipsum & ordinat: sed regit & gubernat
p angelos & corp̄a celestia. Sua em̄ pui-
dentia vix ad minima: & in minimis ex-
tendit̄. ps. Qui dat iumentis escā ip̄oz: &

pulis coruoz inuocantibz eū. Nota sup̄
And pullis coruoz: quōd pulli coruoz re-
linquuntur a parentibz: donec sunt cū pen-
nis: caniceis: siue albis & diuina puidētia
eos pascit & nutrit. vii Job. xxxvij. Quis
preparat coruis escām suā: q̄n pulli ei? ad
deū clamant vagientes eo q̄ nō habeant
cibos: sup̄ q̄ textu d̄ br̄is Tho. q̄ coruus
pulos ei? eductos nō pascit: donec suos
esse dephendens plumis nigrescere videat̄.
¶ Tū septē diebz eis cibos nō ministrat
sed a deo sustentant̄ p naturālē virtutem
eis inditam. ¶ Tercio dat deus creatu-
ris disciplinā: q̄z om̄ia docet & instruit: s̄z
vniuersisq̄ rei capacitātē: sic ip̄e dat gal-
lo intelligentiā: ut canet in hora ante lu-
cem. Job. xxxvij. Quis dedit gallo intel-
ligentiā. Nōne ip̄e docet accipitrē ad au-
strum expandere alas suas: ut renouet in
plumis. Quis docuit hirūdines in eūdo:
& redeundo certa tēpora obfuarē: q̄z do-
cuit araneā talē telam texere: sic aprā ca-
prioni muscā: & hirūdine / sic pstruere ni-
dum. Quis docuit serpentē pellē veterē
deponere: dum artū foramen intrat: aut a
spide aures suas obrurare: ne vocē audiat
at incantantis. ps. Sicut asp̄idis surde &
obturatis aures suas: q̄ nō exa. vo. incan-
tantū & venefici incantantis sa. Ecce de-
us pater ranḡ oim̄ m̄ḡ & doctor. Propte-
rea d̄ p̄bus: q̄ opus nature est opus intell̄
ligentis. veraciter ergo ip̄e est pater oim̄:
& oia q̄ ad patrē spectant ip̄e circa rē quā
liber opatur. Tercio dicit̄ de? pater specia-
liter. s. hominū: ip̄e em̄ de? vltra illa tria
generalia bñficia: q̄ alijs exhibet creaturaz
d̄ quibz supra primo d̄ctū est: tres alias
excellēcias p̄fert hominibz.
Prima est circa esse p modū creatiōis.
Secūda est circa nutrimentū per modū
provisionis.
Tercia est circa disciplinā p modū
instructionis.
¶ Primo ergo circa esse rē. Quia ip̄s
hoiem creauit specialit̄ ad imaginē & simi-
tudinē suā: sup̄ om̄es alias creaturas cor-
porales: sicut pater generat filiū ad imagi-
nē suā. Gen. i. Faciam? hoiem ad imaginē
meā & similitudinē nostrā. Et nota q̄ d̄ fa-
ciam?. In alijs aut̄ creaturis corporalibus
nō est vltus h̄ verbo faciam?: sed fiat siue

De oratione dñica

pducatur. Ad significandū q ania huma
na non de potentia materie educat: qz ef
fusa supra oem materie pportione anie rō
nalis. Corpus pō humanū de qtuor ele
mentoz materia formatū est a deo: ppter
qō dicit. Esa. Hūc dñe pater noster es tu:
nos vero lutū: z fictor noster tu: z opa ma
nuū tuaz oēs nos. Esa. lxxij. Scda excel
lentia est circa nutrimentū. Nam de oia
ad hoīs cōmodum z ministeriū ordinavit
vicij anialia/elementa/ z corpora celestia/ z
q plus est etiā angelos. Nam de anialibz
dicit. Gen. i. Crescite z multiplicamini/ et
replete terram/ z subijcite eam/ z dñami
ni piscibz maris/ z volatilibz celi/ z vniuer
sis animantibz q mouent sup terrā. De cor
poribz pō celestibz dicit. Deut. iij. Custodi
te sollicite anias vestras: ne forte oculis/ ele
uatis in celum: videas solem z lunam/ z
omia astra celi/ et erroze deceptus adores
ea/ z colas que creauit dñs deus tuus in
ministeriū cunctis gentibz q sub celo sunt.
De ministerio pō angeloz dicit. Heb. j.
Omnes sunt administratoz spūs in mini
steriū missi/ ppter eos/ q hereditatē capiūt
salutis: notandū tamen q etiā presciti ad
dñationē habent angelos ad custodiāz:
z antichris habebit angelū custodē: aliter
ad hunc effectum: vt a peioribz cōpescat
agendis. Itē. ps. Angel suis de? manda
uit de te zc. Ideo de his omibz admirans
David: ait. Quid est hō q memor es ei?
aut fili? hominis: qm vistras eum minuit/
fili eum/ paulomin? ab angelis glia z ho
nore coronasti eū/ z pstitisti eum sup opa
manuū tuaz: omnia subieci/ sub pedibz ei?
oues z boues vniuersas zc. Tertia excel
lentia est circa disciplinā: qz spealiter deus
instruit hoīem p lumen rōnis. ps. Signa
tum est sup nos lumē vultus tui dñe: z h
ex pre interiori. Et parte pō exteriori in
struit hoīez p creaturas: qz inuisibilia dei
a creatura mundi. i. ab homie p ea q facta
sunt intellecta spiciunt. Ro. j. Et p ser
pturas z p spiritū pphie. Job. xxxij. Per
somnia in visioe nocturna: qm struit sopor
sup hoīes z dormiūt in lectulo tunc ape
rit. i. de? aures viroz/ z erudiēs eos instru
it disciplinā zc. ps. Qui docet hominem
scientiā. Itē Job. xxi. Qui docet nos sup
iumenta terraz. Pedit etiā hoī de? liberta

tem arbitrij: p quā possit deflectere mal
lum z agere bonū: et impurat sibi actiōes
suas in premiū v? in penā. Eccl. xv. De
ab initio pstituit hominē et reliquit eū in
manu consilij sui zc. Hoc ergo modo spe
cialit habet curā deus hoīm: nō aut alia
rū creaturaz corporalū. j. Lxx. it. Hūc
qd de bobus cura est deo? Itō suadet no
bis petr? apls dī. Omne sollicitudinē ve
stra pñcipientes in cū: qz ipsi cura est de vo
bis. j. Pe. v. Quarto de? est pater specia
lissime siue singularit chřiano: z h quan
tū ad sepe: q pat circa filios exercet: viz.

Primo quo ad generationē.

Secundo quo ad induritionē.

Tercio quo ad nutritionē.

Quarto quo ad instructionē.

Quinto quo ad curationē.

Sexto quo ad redemptionē.

Septimo quo ad hereditariam succe
sionem.

Primo quo ad generationē: quia de?
p gratiā spiritus sancti chřianos adoptat
in filios: z eos regenerat p baptisimū. Jo.
j. Quotquot autē rece. eum dedit eis po
tē. dei fieri. Item Ro. viij. Non em acci
pitis spiritūz futuri itez in timore: sed
acceptis spūm ad: pñonis filioz: in qua
manus Abba pater. z ibidē. Quos pñi
uit z pdestinavit pformes fieri imaginē
filij sui: vt sit ipse pñogenit? in multis
tribz. Debem? ergo pformari imaginē fi
lij eius. j. Lxx. xv. Sicut portauim? ima
ginē terreni: ita portem? imaginē celestē:
qlis terrenus tales terreni/ z qualis celestē
stis: z tales celestes. Itē. j. Jo. in. Vnde
te qualē charitatē dedit nobis de? vt filij
dei nominaremur z simus: nō sic iudas et
alii peccatores z infideles: qz illis dicit.
Vos ex pte diabolo estis. Jo. viij. Et rō
hui? est ex eo q dicit. Esa. j. Filios enarra
ui z exaltaui: ipsi aut spreuerunt me. Rō
hic quāta cecitas occupat peccatores/ q po
tius volūt esse filij diaboli q dei/ et serui
peti q liberij iustitie. Secundo q ad indur
tionē: qz de? vestit chřianos veste polim
ta z stragulata i. varia veste oīm. i. viti
rū z donoz spūssancti. De veste viti
ait. ps. Astitit regina a dextris tuis in ve
stiru deaurato circūdata varietate. Tercio
tutes aut sunt habit? anie: hec vestis qua

vestit de? chzianos facit eas dignos nu-
 pte eternis: quicquid nō habuerit non so-
 lum efficit indign? ad has nuptias intrā-
 dum: sed si intraverit dign? est vt expella-
 tur. **Matth. xxij.** Amice quōd huc intrasti
 nō habens vestē nuptiale: et sequit. **Liga-
 ma. et pe. eij.** eū in re. **exte. et c.** De h vestit
 meto dicit. **Eccl. xij.** Ad imaginē suā fe-
 cit boiem? et fin seipm vestiuit illū pture.
Luthodiam? ergo sollicitē hoc vestimētū
 ne inqnet luto a varietate/aut cōburatur
 igne luxurie/aut lacere spinis iudicē/aut
 incidat gladio supbie: qd si ptingat ex no-
 stra fragilitate recurram? ad matrē nram
 sanctā ecclesiam: sicut facit puer q cecidit in
 lutum/qui lachrymās currit ad matrē vt
 lauet eum. Hoc tunc cōplebimus euz ad
 cōfessionis fontē recurrim? de q **Sacha.
 xij.** In die illa erit fons patēs dom? **Da-
 uid?** et habitabit in hierusalē in ablutionē
 pccōis et menstruate. **Ideo Apoc. xvj.**
Bea? qui vigilat et custodit vestimenta
 sua: ne nudus ambulet et videat turpitu-
 dinē ei? **Hora hic qstione an in futura pa-
 tria erim?** induit. **¶ Tertio q ad nutritio-
 nem:** qz sicut p nutrit filii. sic de? **specia-**
 lissime nutrit et pascit chzianos cibo et po-
 tu mirabili: viz pccōissimū corpore et san-
 guine suo. **Jo. vj.** Qui māducat meā car-
 nē: et bibit meū sanguinē habet vitā eter-
 nam. De quo cibo dicit. **Sap. xvj.** Para-
 tum panē de celo pstitisti illis sine labore
 oīm delectationē i se habentē: et oīs sapor-
 is suauitatez: qui cibis incōparabilis est
 melior: et virtuosior: qz manna datū patri-
 bus veteris testamēti. **Uñ Amb.** in li. de
 sacris. et de pte. ol. ij. reuera. Considera
 inq: vtrū nunc pstantior sit panis ange-
 loz/ an caro cōi que vtrqz corp? est vite.
Hanna illd de celo: hoc sup celū: illd ce-
 li: hoc dñi celoz: illd corruptioni obnoxii
 si in diē alterū seruaret. hoc alienū ab oīm
 corruptione: vt quicqz religiosē gustauerit
 corruptionē sentire non poterit. **¶ Quar-
 to quo ad instructionē:** qz de? docet chzi-
 tianos sup alias nationes: q oīes errori-
 bus involuunt pter q chziant: qz piras
 fides data est: et q placet deo revelata **Isa-
 rach. iij.** **Beati sum?** israel: qm que deo pla-
 cēt nobis manifesta sunt. **Irem Heb. vij.**
Pater spiritū erudit nos ad id: qd vtile est

in recipiendo satisfactiōe ei? p. **Non se-
 At talis oīm nationi: et iudicia sua nō ma-
 nifestauit eis.** Preterea in sectis alijs nul-
 la gens est ita docta sicut chziana. **Unde**
nora q nobis chzianis dat de? qtuor le-
ges p instructione nostra. Primo legē na-
 ture. Secdo legē scripture. Tertio legem
 gratie: q est lex euāgelica. Quarto legem
 hūanā. s. canonicā et ciuilez. **¶ Quinto q**
ad curationē: qz cōtra infirmitates nras
 spūales/medicinas efficacissimas instituit
 ex mixtura iustitie et misericōie: q sunt sacra
 ecclie. **Lut. x.** Samaritan? aut quidā iter
 facies: alligauit vulnera eius infundens
 oleū et vinū. **Ubi norandū:** q oīs infir-
 mitas nra spūalis est duplex. s. culpe et pe-
 ne. Infirmitas culpe est triplex: viz ori-
 ginalis: actualis mortalis: et actualis ve-
 ntalis. **Contra primā est baptisim?** cōtra
 scdām est penitentia: cōtra tertiā est extre-
 ma vinctio. Infirmitas po peue est qdrup-
 plex. s. ignorātia: impotentia: siue fragili-
 tas: malicia: et pcupiscentia. **Contra primā**
scz ignorātia est ordo. cōtra scdām. s. impo-
 tentia est pfirmatio seu chzisma. **Cōtra ter-
 tiā. s. malicia est eucharistia.** **Cōtra quar-
 tā. s. pcupiscentia est matrimoniu.** **Irem**
sacra pdicta sunt medicīne ad adiuuandū
virtutes. Nam in auxiliū fidei/est bap-
 tismus: in auxiliū spei extrema vinctio: i au-
 xiliū charitatz/est eucharistia: in auxiliū
 prudēcie/ordo: in auxiliū iustitie pnia: in
 auxiliū fortitudinis pfirmatio: in auxiliū
 rēperācie est matrimoniu. **p. dñs dñs**
verbū suū et sanauit eos: et eripuit eos de
interitibz eoz. **Igitur nō debem?** despe-
 rare in hmoi infirmitatibz d misericōdia
 talis et tantū patris: Quis simus maximi
 peccatores: qz ipse est paratus semp nos
 recipere: si nos ad eum redeamus. **Exem-
 plū de filio pdigo.** **Lut. xv.** **Hic bñctia si**
expediens est. **Ideo exhortat nos ipse dñs**
dicens per Hieremias. vulgo dicitur. **Si**
dīmiserit vir vxorez suā et recedens ab eo
duxerit virum alterū: nunqd reuertet ad
eum vltra: nunquid non polluta et cōca-
 minata est mulier illa: tu autem fornicat-
 ra es cum amatoribz multis: tamē reuer-
 tere ad me dicit dñs: et subdit: ergo saltem
 amodo voca me pater meus: dux virginū
 tatis mee: tu es. **Hiere. iij.** **¶ Sexto q ad**

De Oratione unica

redemptionis: quia redemit nos de manu diabolici. Et vide quali et quanto precio. j. Petri. j. Non auro et argento redempti estis: sed precio sanguinis agni incorammati. Nota sanguine pretioso et. Non ergo dedit in pretium aliquid corruptibile et vile: non hunc visibiles mundum: quia omnis creatura corruptalis non est equalens pretium vniuersali. Quid proficit homini si lucet vniuersum mundum: ante vero sue detriti. pa. aut quid dabit homo. co. p. anima suam. Non etiam dedit in pretium aliquem angelorum seu civitatem supernam: sed semetipsum. Jo. 3. Si deus dilexit mundum: ut filium suum unigenitum daret et. Vni ecclesia cantat. O ineffabilis dilectio charitatis: ut seruum redimeres filium tradidisti. Nec voluit vnam gutta sanguinis effundere: sed totum. Sed non fluxit ex corpore eius gutta sanguinis: sed vnda. Ideo redempti: qui iterum et sepius empti. ps. Apud deum misericordia et copiosa apud eum redemptio. Per primam guttam fundimus empti: p. alias redemptionem. Septimo quod ad hereditariam successionem: siue institutionem: quia sicut pater instituit filium heredem vniuersalem bonorum suorum: sic et deus instituit christianos heredes regni celorum: siue in omnibus bonis suis. s. gratie et glorie: quia hereditas nihil aliud est quam successio in vniuersis: quod defunctus habuerit. ff. de ver. signifi. l. Nihil aliud. Clausula autem institutionis huius. Luc. 12. Ego dispono vobis: sic dispono mihi pater meus regnum: ut eda. et biba. super me. me. in regno meo. Item Luc. 12. Nolite timere pusillus grex: quia copulauit patri vobis dare vobis regnum. Et hic effectus patet ex primo: quia si sumus filii: ergo heredes. Roman. 8. Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro: quod sumus filii dei. Si autem filii et heredes: heredes quidem dei: coheredes autem christi. De hoc autem dicit latine infra domino procedete.

De dilectione erga deum.
Sermo septimus.

Dilectio noster.

Sequitur videre de dei dilectione: hec est que et quod debemus deum diligere: quia ad hoc et naturaliter et supernaturaliter inducimur. Naturali quidem:

quia est pater noster: ut dictum est supra primo sermone: ergo naturaliter est diligendus: sicut filius naturaliter diligit patrem. Supernaturali vero: quia ad hoc ex precepto datum obligamur dicere. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et in tota anima tua: et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Mat. 22. Addit. Mat. 23. et ex tota virtute tua. Mat. 23. Luc. vero 10. Et ex omnibus virtutibus tuis. Luc. 10. Ideo de hoc hodie deo dante videamus. Salutes vniuerso et. Notandum quod occurrit circa amorem dei: p. nunc triplex consideratio.

Primo quod amorem debemus diligere deum. Secundo qua ratione.

Tertio quod possumus cognoscere quod diligamus deum. Et de hoc subest vni sermo. Circa primum notandum: quod inuenit quadrumplex differentia amoris.

Primus est amor concupiscentie.

Secundus est amor naturae.

Tertius est amor amicitiae.

Quartus est amor gratie.

Primus est malus. Secundus bonus. Tertius est melior. Quartus est optimus. Et hoc amore tenemur deum diligere: ut amor suus sit nobis salutaris. Primus ergo amor est concupiscentie: et hoc est quod aliquis amat non inuitum et amore rei dilectae sed diligentis sicut auarus amat aurum: sic superbi dignitates: sic luxuriosi mulieres. O vos mulieres creditis: quod quando aliquis diligit vos hoc amore: quod propter vos non sed pro se et. Sic miles amat equum: quod vnus amat alium: propter sui amoris et commoditatem: vicius ut ab eo consequatur fauorem: honorem: lucra temporalia: officia: dignitates et. Faciunt tales: sicut mulieres que sequuntur melius et. et in huius signum tantum iste amor durat: quando sperat aliquid utilitatis: amor vero. Postea vero cessat. Ecce. vi. Et amicus finem tempus suum: et non permanet in tribulatione. Vni christus. Tempore felicitatis multum amicum erit. Quod. lib. j. de tristibus. Donec eris felix multos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Tali amore quidam amant deum et bonos. Vadunt ad missas: audiunt sermones: faciunt elemosinas: ad finem ut deus

Bermio. VIII. Fo. CXLIX

eis sanitate re. bona nature vel fortune. Et quo p[er] q[ui] magis diuitias et cōmoda p[ro]p[ri]a diligunt q[ui] deus: quia finis p[ro]p[ri]e h[ab]et que sunt ad finē. quia p[ro]p[ri]e vni[us]q[ui]q[ue] z illud magis. Et talis amor est valde p[er] uerius: quia facit de medio finē z de fine mediū. Deus em̄ est finis oim̄ z p[ri]ncipiū. Apoc. i. Ego sum alpha z o. p[ri]ncipiū et finis. Itē quia talis amor amās deū vti tur deo z nō fruitur. Qd̄ est cōtra ordinē charitatis: quia deo debem[us] frui z nō vti. Frui autē est amore adherere alicui rei p[er] p[ro]p[ri]e p[er]p[et]uam. Vti autē est qd̄ in vsum v[est]ri n[ost]rū ad id qd̄ amas obrinendū referre/ si tamē amandū est. Nam vsum illicitus/ ab vltimo potius vel ab vltimo noiaanda est: vt dicit Aug. in. j. de doctrina ch[ri]stiana. z tāgit magis in. j. sen. in p[ri]m. ¶ Secundus amor est nature seu naturalis. Tali amore p[er]f[icit]ur diligat filii: z cōuersi. frat[er] fratrē: z econ ueris. Et hic amor bon[us] est: vt puta natu ralis ab optimo deo institutus. sed nō est meritorius: z p[ro]pter nec sufficiens ad salu tē: quia in naturalib[us] neq[ue] meremur neq[ue] demeremur. Vbi z cōis ē inf[er] oia alantia: nāz canes. z catte. leōes/ lupi/ viti z aues amant filios catulos z pullos suos/ z eis p[ro]vident. Vbi Eccl. xij. Omne animal dili git sibi simile re. Hoc autē amore vnaq[ue]q[ue] creatura amat ipsum deū creatore natura liter suo modo/ z plus q[ui] seipm̄. Iniensibi lia quidē naturalit[er]: bruta aialia sensitiue. Creatura s[ecundu]m rōnalis p[er] intellectuale amo re: qui p[ro]p[ri]e dilectio dicit[ur]. Et ratio hui[us] est: quia vnaq[ue]q[ue] pars naturali quada[rum] inclinatione operat[ur] ad dilectionē totius: etiā cū periculo aut detrimento p[ro]prio. Vt p[er] q[ui] aliquis exponit manū gladio ad de fensionē capitis: ex quo dependet salus to tius corp[or]is. Vbi naturale est vt q[ui]bet ps suo mō plus amet totū q[ui] seipm̄. Unde z fm̄ hāc naturalē rōnē/ z fm̄ politia vir tute bon[us] cuius mortis periculo se expone re debet p[ro] bono p[ro]muni. ff. de reli. z sump. fu. l. minime. Et medicus p[er] p[ro]seruatiōe to tius corp[or]is p[er]dit mēb[ra] putridū: z iudex p[ro] cōseruatiōe reipublice cōdenat malefai ctorem: q[ui] expedit reipublice vt maleficia puniant[ur]. vt in. c. vt fame. de sen. excō. z. ff. ad. l. aquil. l. ita vulnerat[ur]. Manifestum est autē qd̄ de[us] est bonū cōe totius vniuersi

z oim̄ partiū ei[us]: z ideo naturalis dilectio ē magis diligit q[ui]bet creatura deū q[ui] seipm̄ sam. Est z alia rō quare hō ex puris natu ralib[us] diligit plus deū q[ui] seipm̄/ z oia: q[ui] naturalis inclinatio indita est nature a deo z iō nō pōt esse pueria. Esset autē pueria si naturali dilectioe hō plus diligeret se q[ui] deū: q[ui] fruere se z nō deo. Frui autē seipso inducit pueritatem peccati: vt dicit[ur] est sup[er] prima p[ar]te. ¶ Terti[us] amor dicit[ur] amicitie ē est q[ui] hō diligit aliquē non p[ro]pter seipm̄ diligente sed p[ro]pter rē dilectā: z p[ro]p[ri]e bonuz ip[s]i[us] habitū vel habendū. Et ista est vera amicitia/ q[ui]s hodie raro iter mūdanoa hoies inueniat. Et est hic amor melior q[ui] sedō: q[ui] iste p[re]cedit ex electioe: primus v[er]o ex natura: q[ui] tamen amor iste pōt esse sine grā. nā z in paganis z infidelib[us] reperit[ur]: sicut p[er] p[er] Tullii li. de amicitia. z p[er] Ua lerii. lib. iij. c. de amicitia. Iō nō est suffi ciens ad salutē. Nā z pagani naturali ra tione ducti: cōsiderātes deum esse summe potentē/ z summe sapientē/ z summe bonū: ip[s]i diligunt. quia bonū cognitiū ē obie ctū voluntatis: q[ui] fertur in bonū amando ip[s]i. Si ergo naturali rōne intellectus ex creaturis accēdit ad cognitionē creatoris supra illud apli. Inuisibilia dei a creatura mūdi/ p[er] ea q[ui] facta sūt intellecta cōspiciūt[ur]. Sempit[er]na q[ui] frus ei[us] z diuinitas. Ro. j. ita z voluntas fert[ur] ad amorē ip[s]ius dei. Necessarius est q[ui] ali[us] amor/ quo deū gra tuit[ur] z meritoze diligam[us]/ iuxta p[re]ceptu[rum] diuinu[rum]: z est ille qui sequit[ur]. ¶ Quartus amor dicit[ur] grē: qui vocat[ur] p[ro]p[ri]e charitas. Et hoc amore tenemur ex p[re]cepto diuino diligere deū p[ro]pter se/ z p[ro]ximū p[ro]pter deū ad finē. s[ci]licet fruendi ip[s]o deo optimo z sumo bono. Et ratio est: q[ui] sine charitate nullū meritū est/ nec acquiri pōt. j. Co. xij. Si linguis hoim loquar z angeloz re. Et fructus autē hui[us] amoris/ est cōsequutio ip[s]i[us] vltimi finis: qui est deus. Jo. xij. Qui di ligit me diligit a patre meo: et ego diligā eū z manifestabo ei meipsum.

Quare deus est diligendus.
Sermo viij.
Dilectus noster.
Vltio supra finem primo quo

De oratione dnica

amore debemus deū diligere: nunc videamus quare siue qua rōne. Salutes virgō maris rē. ¶ Pro plemēto sermonis notandū q̄ q̄tuor rōnibus debem⁹ deū diligere sup oia: sicut q̄tuor sunt que inducūt nos ad aliquid diligendum.

Primo ratione excellentie.

Secundo ratione amicitie.

Tertio ratione attinētie.

Quarto rōne beneficentie.

¶ Primo rōne excellentie. Nam quātes est excellentior: tāto est digna magis amari. Et q̄ de⁹ est excellentior sup oia: iō sup oia est diligēdus. Amor etiā su⁹ est excellentior oī alio amore: et hoc euidēter apparet: si cōsideremus naturam amoris. Est ergo notandū q̄ amor habet quatuor cōditiones innexas, viz quia

Primo est vis vnitīua.

Secundo est vis assimilatiua.

Tertio est vis electiua.

Quarto est vis sollicitatiua.

¶ Primo amor est vis vnitīua cōiungēs amantē cū amato. Res hō que diligit vire: cordi vnit. Vniri autē cordi est duobus modis. s. fm similitudine et fm veritate. Vnio fm similitudine nō sariat: sed vniō fz veritatē. Sic pone exemplū de comedere panē: vere sariat: qz panis vnit stomacho fm veritatē. Secus de dormire qui somniat comedere vel bibere: qz non sariat. qz cibis et potus tunc vnit ei fm similitudine. Etia. xxi. Sicut somniat esurēs et comedat. Cum autē fuerit expgefactus: vacua erit ania ei⁹. et sicut somniat sitis et bibit: et postq̄ fuerit expgefactus lassus: adhuc sitit et ania ei⁹ vacua est. sic erit multitudo oim gentiū rē. Vado ad ppositū: solus de⁹ intrat in aniam nostrā fm veritatē: qz fm Aug. Intimior est de⁹ ipsi aie q̄ ipsa sibi: et ipse solus illabit aniam nrā. j. Jo. iij. Deus charitas est: et q̄ manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo. Jte. j. Coz. vj. Qui adheret deo: vnus spūs est. Jte. Jher. xij. Tu in nob es dñe. Nihil autē rēale pōt intrare in aiam fm veritatē: sed solum fm similitudine: sed nec etiā spūale intrat in aiam. Vñ et in energuminis dñabdo leuitur alicui⁹ pōt aiam sariare. Et hec est rō q̄re auari nō sariant pecunijs. Eccl.

v. Auar⁹ nō implebit pecunia. q̄nimo sp̄s creuit appetit⁹ habēdi: iuxta illud Jue. Erat amor nūmi q̄ntū ip̄a pecunia creuit. Rō est: qz nō intrat aurū in aiam. bñ pōt intrare corpus: si auar⁹ biberet aurum liquefactū: sicut. 2. Th. Trāsus. et tūc vtrqz sariaret corp⁹ sicut et sariat caplam et burfam: qñ plena est auro. et qz nō intrat in aiam: iō nō pōt aia sariari. Sic nec supbus honorib⁹: qz honor nō est in honorato sed in honorāte: vt dicit in. j. Eccl. Nec luxuriosus sariat luxuria. et sic de alijs reb⁹ rēalib⁹. Et h̄ voluit dñs dicere Samaritanē cū dixit. Qui biberit ex hac aq̄ sitiet iterū. Qui autē biberit ex aqua quam ego dabo ei: nō sitiet in eternū. Et aqua quā ego dabo ei: fiet ei fons aq̄ salientis in vitā eternā. Joā. iij. Nota ex aqua hac. amo re rerū rēaliū: sitiet iterū. qz talis amor nō sariat. Et aqua quā ego dabo ei. i. amore dei: nō sitiet in eternū. qz plene sariat aia ex tali amore. Ps. Satiabor cū apparuerit glia tua. ¶ Secundo amor est vis assimilatiua. Vñ Hugo. Scio ania mea q̄ dilectio est vita tua. et quicq̄ diligit: ip̄a v dilectiois in ei⁹ similitudine transformatur. Vñ q̄nto res est similior diligeri: tāto est diligibilior: q̄a similitudo est causa amoris. Eccl. xij. Omne animal diligit sibi sile rē. Constat autē q̄ anie nihil deo sit similior. Ad imaginē quippe dei fac⁹ est hō Gen. ix. iō nihil tibi oia magis diligibili⁹ deo. Non autē aurū et argentū sunt silia amice: nec honores. nec voluptates. nec potētia. et cetera h̄mōi. Et vt inesset nobis amor iste erga deū: q̄nqz similitudines habem⁹ cū deo incarnato. tres fm aiam: et duas fm corp⁹. Quantū ad aiam quidē: prima similitudo est nature. Gen. j. Faciam⁹ hoies ad imaginē et similitudine nrā. Et hec imago p̄siderat in vno quoqz hoie: in hoc q̄ habet aptitudinē nāles ad intelligendū in ipsa natura deū. Et hec aptitudo p̄sistit in ipsa natura mētis: q̄ est cōis omib⁹ hoib⁹. Secunda similitudo siue imago grē: q̄ cōsistit in hoc q̄ actu vel habitu hō deū cognoscit et amat: sed tñ impfecte. et hec imago solū in hoib⁹ iustis reperit. Tertia est glie: q̄ cōsistit fm q̄ hō actu deū cognoscit et amat: pōt cre: et hec inuenit solū in beatis. De q̄ similitudine dicit. j. Jo. ij. Scimus. qm cū appa

ruerit filios ei erimus: qm̄ videbim⁹ eum
sicut est. Itē. j. cor. iij. Nos vero oēs re
uelata facie gl̄iam dñi speculātes: in ean⁹
de⁹ imaginē trāsfōrmamur a claritate. s. fi
dei: in claritate. s. vultu: tanq̄ a dñi sp̄i
ritu. Quantū p̄o ad corpus sunt due fili
tudes iter nos ⁊ deū incarnatū. Prima
est qua fili⁹ dei filius nobis factus est: assu
mendo carnes humanā de p̄tero p̄ginali.
Iuxta illud Phil. ij. Qui cū in forma dei
esset: sed rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē
deo: sed semetip̄m exina. for. ser. accipies.
in s. hominē fac. ⁊ ba. inuen. yr. hō. Secūda
p̄o erit in futura resurrectione: in qua acci
piemus corpa gl̄ificata cōfigurata corpo
ri filij dei. Iuxta illud Phil. iij. Saluato
rem expectam⁹ dñm nr̄m iesum ch̄m: qui
reformabit corp⁹ hu. no. cōf. cor. cla. sue.
Itē Ro. vi. Quos p̄destinauit ⁊ p̄feci
uit cōfōmes fieri imaginis filij sui: yr. sit
ipse p̄mogenit⁹ in multis fratrib⁹ ⁊c. P̄t
ergo q̄ rōne s̄ilitudinis debem⁹ maxime
diligere deū sup oēs creaturas. Tercio
amor est vis electiua. Semp̄ em̄ aia in dī
ligibilib⁹ eligit qd̄ meli⁹ est. inde dicit dī
lectio: quā diuersorū electio. et dilectus/
quasi ex diuersis elect⁹. Iuxta illud 1. cor.
v. Dilct⁹ mē cādūdu ⁊ rubicūdus/ele
ctus ex milib⁹. Cādūdu p̄ puritate. rubi
cūdus p̄ charitate. electus ex milib⁹ p̄ di
gnitate ⁊ nobilitate. Inde est q̄ diligitur
magis aurū q̄ palea ⁊c. Cū ergo deo nō
bil sit nobilit⁹ vel melius: imo ipse sit cau
sa fons ⁊ origo ois boni ⁊ respectu ipsi⁹
nihil pōt dici bonū. Iuxta illud 1. cor. xij.
Nemo bon⁹ nisi solus de⁹. s. p̄ essentia. s. e
quis q̄ nil sit diligitur deo. imo q̄ ipse sit
sup oia diligēdus. Dar. xij. Diliges do
minū deū tuū ex toto corde tuo et ex tota
ania tua ⁊ in tota mente tua ⁊c. Quar
to amor est vis sollicitatiua: Iuxta illud.
Res est solliciti plena timoris amor. 3.
Iud. em̄ qd̄ diligit⁹ ⁊ p̄ habere volumus:
⁊ in continua sollicitudine ⁊ timore sum⁹
ne illo carcam⁹. cū magno dolore illud a
mittim⁹: extrema em̄ dolor⁹ calcit amor.
Propterea boies mūdant maximo dolore
afficiunt cū moriunt⁹: q̄ priuant his que
maxime amabāt. Itē versus. Diues diui
tias nō cōgregat absq̄ labore. Non tenet
absq̄ metu nec p̄erit absq̄ dolore. Sicut

q̄ sup̄b maxime dolēt in morte: q̄ priuant
honore dilecto. Sic luxuriosus: q̄ priuat
voluptatib⁹. Ido pōt q̄libet eorū dicere il
lud verbū Agag reg⁹ Amalech. Sicine
separ amara mors. j. Re. xv. nec solū actus
alis mors: sed etiā cogitatio mort⁹ talib⁹
horribilis est. Eccl. xij. Mors q̄ amara
est memoria tua hōi iniusto ⁊ pacē haben
ti in substantijs suis. Contra de iustis dī.
Preciosa in cōspectu dñi mors sc̄orū ei⁹.
Constat igit q̄ bona opalia cōtinue habe
re nō possum⁹: q̄ oīs creatura vanitatis
subiecta est. Ro. viij. Solus autē de⁹ eter
naliter haberi pōt. Itē versus. Om̄ia p̄e
tereunt p̄ter amare deus. Et. j. cor. xij.
Charitas nunq̄ excidit: siue p̄betie euas
cuabunt⁹: siue lingue cessabūt: siue sciētia
destruet⁹. Igitur deus est sup oia diligen
dus. ¶ Sc̄o debem⁹ diligere deū super
oia rōne amicitie: q̄ ⁊ naturalit̄ amīc⁹ dī
ligit amīcū. Hac rōne debem⁹ sup oia dī
ligere deū. Quis em̄ charior amīc⁹ nobis
est q̄ ipse de⁹ q̄ nos tm̄ diligit. Nā alij amī
ci diligit nos amore accidentali: q̄ pōt eē ⁊
abesse. Eccl. vij. Est amīc⁹ q̄ querit ad in
imicitia. De⁹ at nūq̄ amore suū subtrahit
a nob⁹: quis ip̄m sepi⁹ offendam⁹. qd̄ p̄t
ex eo: q̄ nūq̄ subtrahit a nob⁹ bñficia sua/
s̄ semp̄ parat⁹ est nob⁹ peccare: si ad ip̄m cō
uertamur p̄ p̄niam. Sicut p̄t in filio pro
digo Luc. xv. Ido dicit dñs Dar. v. Dili
gite inimicos v̄os: benefacite his q̄ ode
rūt vos. Et subdit. Ut sitis filij p̄ris v̄r̄
q̄ in celis est. q̄ solem suū oīri facit sup ho
nos ⁊ malos ⁊ pluit super iustos ⁊ iniu
stos. Hora hic exēplū qd̄ p̄posuit Barlaā
regi Josaphat de trib⁹ amīcis: quorū ter
tius tm̄ in amore p̄māsit. Ido dicit Eccl.
vj. Amīcus fidelis p̄fectio fortis: q̄ inue
nit illū inuenit thesaur⁹. Et infra. Amīc⁹
fidelis medicamentū vite ⁊ immortalitatis.
Nota medicamentū vite: ⁊ in h̄ mundo p̄
p̄ctōrū remissionē: quā null⁹ pōt facere ni
si solus de⁹. Dar. ij. Quis pōt remittere
peccā nisi solus de⁹ ⁊ immortalitatis. s. et in
alto: q̄ de⁹ dat immortalitē anie. ⁊ corpo
ri dabit post resurrectionē corp⁹: quādo
mortale h̄ induet immortalitatem ⁊ corru
ptibile h̄ induet incorruptionē. j. cor. xv.
¶ Tercio debem⁹ diligere deū sup om̄ia
ratione attinerie. Nam ⁊ p̄anguineos dī

De oratiōe dñica

ligim? naturali amore: et quis magis atti-
ner nobis q̄ ipse de? qui et creauit ania-
nas et corpa formauit: ppter qd vocamus
en patre. Hō dixit illa sancta mulier filijs
q̄. *Dach. vii.* Nescio qualis in vtero meo
apparuitis. *Et. Glide supra* smone. *vj.* in
introitu. *¶ Quarto* diligere debem? deū
sup oia rōne beneficentie. Nā et beneficijs
prouocamur ad diligendū benefactores no-
stros: quibus et naturalirōne obligamur
ad antiodora. i. ad retributionē et gratiarū
actionē. *¶ Hic rōne* maxime debemus dili-
gere deū: a quo infinita beneficia accepti-
mus. *Et in generali* referā ser. *vij.*

Prīmū est beneficiū creationis.

Secūm est beneficiū redemptionis.

Quartū est beneficiū expectationis.

Sextum est beneficiū glorificationis.

**Quomō potest scire aliq̄s se
diligere deū. Sermo ix.**

Dñster noster.

¶ Hic supra sermone primo q̄
bus rōnib? inducimur ad deu
sup oia diligendū. Nunc sequit̄ videre an
possumus p certo cognoscere q̄ ex charita-
te deu diligam? *Salutē* pgo. *¶ Pro-*
ductio rōne smonis notandū q̄ tota vis
nostra et intētiō debet ad hoc ferri vt cha-
ritatē dei habeam? *¶ Ipsa* enī est regina et
forma virtutū sine qua nulla alia p̄a est:
et nullū opus quantūlibz bonū est merito-
riū a qua omne bonū opus pcedit et meri-
toriū est. *De pmo* loquit̄ apls. *i. Co. xij.*
Si linguis hoīm loquar et angeloz chari-
tatē aut nō habuero factus sum velut es-
sonans aut cymbalū tinniens. *Et si* habue-
ro pphetias et nouerim mysteria omnia et
omne scientiā et habuero oēm fidē ita vt
montes transferā: charitatē aut nō habue-
ro nihil sū. *Et si* distribuero in cibos pau-
perū oēs sc̄ cultates meas et si tradidero
corpus meū ita vt ardeam: charitatē autē
nō habuero nihil mihi pdest. *Ex* qua au-
ctoritate habet? q̄ neq̄ virtus theologica/
neq̄ moralis neq̄ gra gratis data neq̄
aliq̄d genus de opere bonoz valet ad me-

ritū sine charitate. *De* secūdo vero habet
ibi dē euz subdit. *Charitas* patēs est de-
nigna est. *Charitas* nō emulatur. nō agit
perperā. nō inflatur. nō est ambitiosa. nō
querit q̄ sua sunt. nō irritat. nō cogitat ma-
lum. nō gaudet sup iniquitatez: cōgādet
autē veritati: oia suffert: oia credit: oia spe-
rat: oia sustinet. *Et* qua auctoritate habet
tur: q̄ oēs aci? virtutū theologicarū et mo-
raliū imperant a charitate: vt pote a fons
te ois bone opationis et ois meriti. *Et* si
maxime debemus niti vt illā habeam? et
possideam? q̄ illā habita omne bonū ha-
bemus: q̄ oim bonoz mater est. *Et* vt dī-
cit *Aug. xv.* de trinitate loquēs de chari-
tate dicit. *Nullū* est isto dono excellētius:
solū est qd diuidit̄ inter filios regni eter-
ni et filios pditionis eterne. *Si* autē querit̄
Vlt? p certo possum? cognoscere q̄ deu
ex charitate obligamus? *Est* notādū p
intelligētia clariori hui? questionis: q̄ sic
theologi dicūt. *Duplex* est amor quo pos-
sumus deu diligere siue amare. *Unus* est
amor naturalis: alter vero gratuitus. *Et*
istoz amorū est triplex differētia. *Prima*
est ex pre cause principalis. *Secūda* est ex p-
te obiecti formalis. *Tertia* est ex pte effe-
ctus finalis. *¶ Prima* ergo ex pre cause est
ista: q̄ amor dei naturalis pcedit a natu-
ra: h? gratuit? a gra dei. *De* clara. *Nā* quē
libet creatura suo mō amat deu: etiā plus
q̄ seipsam: insensibilia quidē naturaliter.
Bura aialia sensitiue. *Creatura* pō ratio-
nalis p amore intellectuale q̄ dilectio dī-
citur: q̄ bonū est qd oia appetunt implici-
te et explicite: et ipm bonū est de? *¶ Unū*
qdq̄ enī appetit finē suū ppter quē est: sed
omnia sunt ordinata in deu sicut in finē.
Propter xvj. *Uniuersa* ppter semetipm opa-
tus est dñs. *Ipse* enī de? est cā efficiēs et fi-
nalis oim. *Apoc. i.* *Ego* suz alpha et o. p̄m
cipiū et finis. *¶ Naturalis* oia appetit deū
et pnter amat ipm. *Itē* ad idē. *Unū* qd
ps naturali quadā inclinatione operat̄
ad dilectionē totū? etiā euz piculo aut de-
trimēto p̄prio. *¶ Et* p̄z cū aliquis exponit
manū gladio ad defensionē capis: ex quo
depēdet salus totū? corporis. *Unū* naturale
est: vt q̄libet ps suo mō plus amet totum
q̄ seipsam. *Unū* fm hanc naturā rōnem/
et fm politicā virtutē: bonus ciuis mō rōnem

periculo se exponit p bono cōmuni. Con-
cordat lex civilis: q dicit. Q. filius qui oc-
cidit patrē aut pater filiū p patrie defensi-
one nō solus sine scelere est: sed etiā pmo
ei afficiendū oēs cōstituerūt. ff. de reli. et
fump. fu. l. minime. Sic z medicus p con-
seruatione totius corporis pēdit mēbrū
putridū: z iudeus p cōseruatione reipubli-
ce cōdenat malefactorē: qz expedit reipu-
blice vt maleficia puniatur. ff. ad. l. aquil.
ita vulnerat. z de sen. excō. vt fame. In
bonū quanto cōmuniū: tanto diutius.
Manifestū est autē q deus est bonū cōmu-
ne totius vniuersi z omnīū partū eius: z
iō naturalis dilectio quilibet creatura ma-
gis diligit deū q seipam. Et sic piz q ista
dilectio procedit a natura. Gratuita vero
dilectio procedit a gratia dei. nam hec dilec-
tio dicit charitas: que est pūus theologi-
ca: deo a solo deo infundit. Et dicit the-
ologica a theos qd est deus. Unde Ro. v.
Charitas dei diffusa est in cordibus nris
per spm̄ctm̄ qui dat est nobis. Secunda
differentia est ex parte obiecti formalis:
quia obiectū formale dilectionis natura-
lis dei est ipse deus dilectus inquantū est
principiū totū esse. Sed obiectū gratui-
te dilectionis: que est charitas: est deus in
quantū est obiectū beatitudinis. quia finis
intentus a diligēte deum est frui deo: nō
vri. vt dicit Aug. in. j. de doctrina christia-
na. z magister in. j. sentē. Tertia differentia
est ex parte effectus finalis: quia prima di-
lectio nō est meritoria. quia in naturalibz
negz meremur negz demeremur. s. gratui-
ta dilectio est meritoria vite eterne. Luce
x. Dignus est operarius mercede sua. Et
Joā. xiiij. Qui diligit me diliget a patre
meo: z ego diligā euz z manifestabo ei me-
ipsum. His ergo suppositis est notandū
q si querit vtrū possimus in hac vita co-
gnoscere vtrū deū diligamus. Respon-
dum est p duplicē conclusionē. Prima cō-
clusio est. Q. si querit de prima dilectioe
naturalis: tunc dicendū est q sic perrōnes
supra positas. qz vt dicit secūda ratio: vna
queqz ps naturalis plus amat suo modo
tertiū q seipam. Secūda cōclusio est. q lo-
quendo de gratuita dilectioe: tūc tripliciter
distinguidū est p q tripliciter pōt aliqd
fieri. vt notat Tho. i. j. q. c. ij. ar. v.

Primo p reuelationē diuinale.
Secūdo p certificationē humanalē.
Tertio p psumptionē cōiecturalē.
¶ Primo mō zc. Hoc mō pōt aliqd scire
in hac vita se diligere deū ex charitate: ex
reuelatioe diuina. Et hoc contingit qnqz/
hūis raro. sicut piz de Abraam cui dixit
deus. Nunc cognoui. i. cognoscere te feci/
q timeas deū. Gen. xxiij. Et loquit de tū/
more casto: q nō est sine charitate. Eccl. i.
¶ Qui timeris deus diligit illū. Jē p. p.
xviij. Timor domini sanet pmanet in se-
culū seculi. vt ponit scriptis Tho. vbi supra.
Sic pōt dici de Moyse cui dixit dñs. In-
uenisti grām corā me. Et infra. Ostendā
omīe bonū tibi. Exo. xxxij. Sic reuelauit
deus Bagdalene cui dixit. Dimissa sunt
ei pēta multa qm̄ dilexit multū. Luc. viij.
Sic z Paulo cui dixit dñs. Sufficit tibi
grā mea. ij. Cor. xij. Jēz. i. Cor. ij. Nos
autē nō spm̄ huius mundi accepim⁹ sed spm̄
q ex deo est: vt sciamus q a deo data sunt
nobis. Jēz. Rom. viij. Quis nos sepabit
a charitate christi: tribulatio an angustia
z. Et subdit. Cert⁹ sum em̄ q neqz mors
neqz vita neqz angeli neqz princip⁹ neqz
virtutes neqz instantia neqz futura neqz
forz neqz al. neqz pfun. neqz creatura aliq
poterit nos separe a charitate dei q est in
chōo iesu dño nro. Sic bñe virgini cui di-
ctū est. Ave grā plena. Luc. j. ¶ Secūdo
mō pōt aliqd sciri p humanales certifica-
tione. Et fm̄ hoc dicendū q nō pōt aliqd
p certo scire q deum diligat ex charitate.
Et hoc pbat rōne z auctoritate. Ratio q
dē est physica: vt p pñm de sensu z sensato
dñs em̄ nra cognitio ortū habet a sensu.
Nulla em̄ sciētia nulla ars liberalis neqz
mechanica sciri pōt nisi mediāte sensu: sed
nec fides habet nisi p sensu. Si querat a
nobis. Creditis q de⁹ sit vn⁹ z trin⁹? Re-
spōdebitis ita. Et vñ hoc scit⁹ nisi qz hic
audiuistis. sic de alijs articulis fidei. Dic
practice. Vñ Rom. x. Ergo fides ex audi-
tu: auditus autē p verbū ebñ. Hodo ad p
positū. Amor seu charitas quā habemus
ad deū nullo sensu pōpi potest. Non em̄
psensum vñus: quia p hunc sensum solus
colorata pōpimus. Charitas nō est color-
rata: qz nec viridis ē nec rubea nec alba
z. q hoc mō sciri nō pōt. Job. ix. Si vene-

De oratione dnica

rit ad me. s. deus p charitate & gratia non
videbo illum: si abierit non intelligas. Nec
p sensum auditus: quia p hunc sensum so-
lum vocem vel sonum percipimus. Charitas
autem dei non est vox nec sonus: quis instru-
mentum ipsius sit vox. s. predicator. Et fm hoc
dicit Joa. iij. Spiritus ubi vult spirat: et
vocem eius audis & nescis vnde veniat aut
quo vadat. Tercio non potest percipi per sen-
sum gustus: quia non habet saporem nec ama-
rum nec dulce &c. Quarto nec per sensum
odoratus: quia non habet odorem. Quinto
nec p sensum tactus: quia tangi non potest:
cuius sit res spiritualis non corporalis: ergo nul-
lo sensu percipi et consequenter nec intelligi
potest. Fiat ergo ratio formalis. Nullius
rei cognitio haberi potest nisi per sensum: sed
charitas dei percipi sensu non potest. ergo &c.
Ideo dicit. j. Cor. ij. Que dei sunt nemo
cognovit nisi spiritus dei. Patet ratio. Au-
ctoritas Eccl. ix. Sunt iusti atque sapien-
tes & opera eorum in manu dei: & tamen ne-
scit homo verum odium vel amorem dignus sit:
sed omnia in futurum servantur incerta. Item
Job. ix. Et si simplex fuero hoc ipsum igno-
rat anima mea. Item aplos. j. Cor. iij. Ni-
hil mihi scius sum: sed non in se iustificat
sum: qui autem iudicat me dominus est. Item
ps. Delicta que intelligit: ab occultis me-
is munda me. Et sic patet conclusio. Bene-
tamen potest homo scire p certo quod non diligit
deum ex charitate: sicut est ille qui tenet con-
cubinam. & ille qui facit usuram. & ille qui odit
proximum suum. & ille qui vult vindicari con-
tra proximum suum &c. Et ideo condemnandus
est ille tanquam pius: qui iurat se immunem
a delicto: quia iuramentum hoc temerarium
est. sicut habet in c. si de pur. cano. Et ex
hoc habemus quod quilibet homo quantumcumque
secutus: semper debet stare in timore & in suspi-
tione de seipso. nuncquid. s. sit acceptus deo
& consequenter fuerit remissione peccatorum.
Ideo Eccl. v. De peccatu peccatorum noli
esse sine metu. Et ad istum timorem inducit
nos duplex ratio. Prima de presenti. Secunda
de futuro. De presenti quidem: quia incertus
est an homo nunc habeat gratiam. De futu-
ro vero: quia nescit an salus erit: quis sciret p
certo se habere gratiam in presenti. Nam &
Iudas habuit gratiam et postea damnatus
est. Ideo David. Confige timore tuo car-

nes meas: a iudi. cum tuis timui. Tercio
modo potest aliquid sciri p preiudicium
preiudiciale: & hoc modo possumus scire.
presumendo quod diligamus deum ex charitate
Ro. viij. Ipse enim spiritus testimonium red-
dit spiritui nostro quod sumus filij dei &c. Sic
autem octo signa huius presumptionis per
que scire possumus presumere verisimiliter
nos deum diligere.

Primo ab intellectu: a quibus sunt cogitationes
Secundo a memoria: a quibus sunt recordationes
Tercio a voluntate: a quibus sunt operationes
Quarto a concupiscentiis: a quibus sunt de-
lectationes.

Quinto ab irascibilitate: a quibus sunt tolerationes
Sexto ab auditu: a quo sunt auditiones
Septimo a lingua: a quibus sunt locutiones
Octavo a manu: a qua sunt largitiones.
Primum signum est ab intellectu &c. Nam
semper homo plus cogitat de eis quos plus
amat. Mat. vi. Ubi est thesaurus tuus
ibi est & cor tuum. Unde si homo exponit li-
benter intellectum suum ad cogitandum de deo
plus quam de alijs rebus: & intelligendum deum:
signum est quod diligit deum. Ubi gratia. Si
dilectatur homo plus legere & intelligere
libros sanctos qui de deo loquuntur: sicut
est biblia & libri doctorum catholicorum. Si
autem Aug. de civi. dei. moralia Grego.
epistole Hieronymi. et alij libri sancti. Si ve-
ro homo non sit capax intelligendi hos li-
bros: si sepe cogitat de deo: signum est volun-
tatis amoris. Unde sequitur illud Joa. ij. Do-
mine si tu sustulisti eum: dicito mihi. Qui
cit glo. Non dicitur quod: quia hoc in amato-
let agere vis amoris: ut quod semper cogitat
nullum alium ignorare credat. Contra de
illo qui delectatur studere in libris pagani-
corum & poetarum: signum est quod non diligit
deum: sed potius servit diabolo. Unde
Istido. in lib. sent. & in decretis. xxxvij. co.
Ideo prohibet christianis legere signata
poetarum: quia per oblectationem fabularum
nimium mentis excitant ad incontinentiam libidi-
nibus imolatur: sed etiam eorum dicta libe-
rius capiendos. Nec ille. Ideo videmus
plurimum tales malos esse christianos: nec
mirum: quia butulimur homines sumus tales
quales libri quos legimus. Nam sicut hi qui

studet in libris legistat per aliquod tempus
sunt legiste: sicut qui studet in libris me-
dicorum sunt medici: sic philosophorum sunt
philosophi: sic theologorum sunt theologi. Sic
ergo et qui studet in libris paganorum de va-
nitate tractantium sunt pagani: quia ex co-
tinuis actibus generat habitus. ¶ Secun-
dum signum est a memoria: a qua sunt recor-
dationes: quia semper homo recordatur illi-
lus rei quā diligit: et quanto magis eam
diligit: tanto sepius recordatur euz delecta-
tione. sicut David ps. Memor fui dei et
delectatus sum etc. Sic Tobias docebat
filium suū dicens. Omnibus diebus vite tue
semper habeto in mente deū. Tob. iij. Sic
inuitat nos christus dicens anime. Recor-
dare paupertatis mee et transgressionis et
abstinētię et felle. Et respondet anima diti-
gens deū. Memoria memor ero et tabe-
lect in me anima mea. Thren. iij. Sed hodie
conqueri potest deus aduersus nos dicens.
Obluioni datus es tanquam mortuus a corde.
Sed ve illis qui obliuiscuntur deum: pręmit-
tis illis quod dicit Aug. Hoc inquit iudicio ple-
tus peris: ut sic deus uiueret oblitus est dei:
ita deus mortuus obliuiscatur sui. Dic pręfate:
qui tales ueniunt ad mortem: amētes frene-
tia vel obdurati: et obcecati ita ut nihil
curent de anima sua: sicut nec de tercio pede
quandoque de desperant se: et sic moriuntur.
Nota de illo mercatore qui deus esset infir-
mus: et sollicitaretur ab amicis et consanguini-
cis: ut pseteretur et conderet testamentū
cum diu restitisset tandem dixit testamentū
meum est: quia bona mea relinquo. Pape et
anima diabolo: et sic defunctus est. Et sic
seruat in talibus regula theologie: que ha-
bet. Per que quis peccat per hec et torquetur.
Sap. xij. Et regula tur. ciuili que ha-
bet. Quod quisque iuris in alium statuit ipse
eodem iure utatur. c. Lum omnes. de consti-
tutio. ¶ Tertium signum est a voluntate: a
qua sunt operationes. Nam quādo quis in-
uenit se promptā habere voluntatē ad o-
bediendū diuinis mandatis. Hoc manū
festum est signū diuini amoris: iuxta illud
Jo. xij. Si quis diligit me sermonē meū
seruabit: et ibidē qui habet mādara mea et
seruat ea: ille est qui diligit me. Unde est quod
prius dicitur quod signum generat habitus est
prompte et delectabilis opari. De his tri-

bus dicitur Bar. xij. Diliges dñm deū tuū
ex toto corde tuo. i. intellectu: et ex tota ani-
ma tua. i. uolūtatē: et in tota mente tua. i.
memoria. ¶ Quartū signū est a pceptis
bilitate: a qua sunt delectationes sensitiue quod
reprimere quis conatur: ut pseteretur se a
futuris delectationibus: et de pceptis commissis
doler: signū est diuini amoris. ps. Cor co-
tritu et humiliatū deus nō despiciet. Jer.
ij. Cor. vij. Que sū deum tristitia est pe-
nitentiā et salutē stabilem operat. Exem-
plū in Bagdalena que ex tristitia perō-
rum suoz: acquisiuit magnū culmē amo-
ris diuini: de qua cantat ecclesia. Post flu-
re carnis scādala sit ex lebere fialia i vas
translata glie de uase pumelic. ¶ Quintū
signū ab irascibilitate: a qua sunt tolleratio-
nes. i. passionū et aduersitatu: quia si ho-
mo libenter patitur aduersa per deo signū
diuini amoris est: qui pbatur tribulatiōe
sicut aurum in fornace. Ubi de diligenti-
bus deum dicitur. Sap. iij. Tanquā aurum in
fornace pbauit illos: scilicet deus et quasi ho-
locausti hostiam accepit illos. Unde et ex-
emplū habemus a domino qui dixit Pe-
tro. Alicem quem dedisti mihi pater me-
us: non vis ut bibam illum? Jo. xviij. Ubi
si in tribulatione quis positus deficit per
impatentiā vel desperationē: signum est
quod nō amat deum. Nam ut ait Greg. in p-
mo moral. pena quippe interrogat si quis
ueraciter amat. Si autem fortiter siue pa-
tienter sustinet: signum est amoris. Cass.
ultimo. Aque multe nō potuerunt extin-
guere charitatem: nec flumina obruere il-
lam. Item Rom. vij. Quis nos separa-
bit a charitate christi etc. Exemplū in euā-
gelio hodierno de tentatione domini etc.
¶ Sextum signū est ab auditu: quod si libe-
ter quis audit de deo: signum est charitatis
et alius secus. Joā. vij. Qui ex deo est
uerba dei audit: pterea uos non auditis
quia ex deo non estis. Nota contra illos
qui nō ueniunt ad audiendū sermones:
et libentius ad theatrum quā ad ecclesiā
vadunt. Ecce de Bagdalena dicitur quod
stabat secus pedes dñi: et audiebat uerba
illius. Lu. x. ¶ Septimū signū est a linguā
gua: quia libenter homo loquitur de re quā
diligit. etc. Ideo Barth. xij. Bonus homo
de bono thesauro pfert bona: et malus
y iij

De oratiōe dñica

hō de malo thesauro pferat mala. Nota cōtra mulieres q̄ dimissis locutionibz de oī uinis/ inserūt se locutionibz et verbis ociosis/ et de vanitatibz mundi: et qd̄ deterius est/ detrahūt alijs: adinstar filioꝝ israel. q̄ nauiscentes māna/ desiderabant allia et cepas egypti. Num. xj. ¶ Octauū signum est a manu: a qua sunt largitiōes. Qñ si homo libēter dat elemosynas pauperibz ppter deū: signū manifestū est diuini amoris. Eccl. xlii. Si dederit homo oēm substantiā domus sue p dilectiōe: quasi nihil despiciet eaz. Eccl. x. Vero dicit de auaritia. Jo. xij. Qui habuerit substantiā mundi huius/ et uiderit fratrem suū necessitatē habere: et clausit uiscera sua ab eo: quō charitas dei manet in illo.

Quare deus sit adorandus et honorandus. Sermo x.

Dñster noster.

Supra dictū est q̄ deus amandus est: q̄ pater noster est/ et q̄ est pater/ etiā honorandus est. Jo sequit p̄dicare de dei honoratiōe siue adoratiōe: quā multi christiani nō exhibent ipsi deo sicut debent. Et iō ipse cōquerit dices per Malachiā pphetā. Filius honorat patrē et seruus dñm suū. Si ergo pater ego suus: ubi est honor meus: et si dñs ego sum: ubi est timor meus: dicit dñs exercitū. Malachie. i. Salutes uirgo rē. Circa hāc materā tres cōsideratiōes occurrūt faciēde.

Prima quare deus sit adorandus.

Secūda yrrū solus deus sit adorandus.

Tertia qualiter seu quō sit adorandus. Circa primū notandū q̄ deus multiplici rōne est adorandus et honorandus: et quāuis nō valeat intellexi noster cōsiderare oēs rōnes quibz deus sit adorandus cū sint infiniti: p modulo pauca rōnes nre adducemus sex rōnes fm q̄ sex sunt cause ppter quas debet alicui hōi reuerētia et honor.

Primo est ppter potentiā excellentē.

Secūdo ppter scientiā em̄nentē.

Tertio ppter sanctitatē informantē.

Quarto ppter dignitatē pfulgentē.

Quinto ppter dignitatē sublimantē.

Sexto ppter utilitatē puenientē. Prima ergo causa qua honor seu reuerētia est alicui exhibēda: est ppter potentiā excellentē. Hac d̄ causa nos nō solū imperatores et reges/ sed etiā officiales honoramus: ppter hoc Petrus ap̄ls/ pcepit honorari reges dicens. Deū timete: regē honorificate. i. Pet. ii. Et ap̄ls pcepit seruitoribus ut dominos suos honorēt/ dicens. Quicūqz sunt sub iugo serui: dominos suos oī honore dignos arbitrent. i. Tim. vi. Nota omni honore/ supple licito et honesto: ut dicit infra p̄mo sermone. Itē omni honore. i. cordis/ nō displicēdo: oīs reuerētē loq̄ndo/ et operis humiliter seruando. Hac ergo rōne deus summe honorandus est: quia ei potētia nullis limitibus angustat/ sed infinita est. Sicut patet in opere creatiōis: per qd̄ de nihilo oīa pduxit. in quo tam magna potestas ostenditur/ q̄ pbi antiqui illā nō intellexerunt. Ps. Ipse dixit et facta sunt. Et ppter hoc dicit omnipotēs: a quo oīs alia potestas spiritalis et temporalis pcedit tanq̄ a fonte infinito oīs potētie. Quid em̄ sunt imperatores reges et mūdi principes/ nisi officiales dei: Auctoritas. Omnis aīa potestatis sublimioribz subdita sit. Non est em̄ potestas nisi a deo: q̄ autē sūt/ a deo ordinatiōi relictis. Ro. xij. et ij. q̄ in qui resistit. Nota non est prās nisi a deo. Aug. scz iubente vel sinēte. xij. q̄. i. quid culpatur. vij. q̄. i. audaciter. Iubere licet dem deo/ est potestas iustitiae: vero rannica. Unde ait oīs Pilato. Nō habes potestātē ullā in me/ nisi tibi data esset super. Joā. xix. Et nota q̄ ex diuina potestate quasi ex fonte quodā/ prouenit duplex potestas in nobis. i. spiritalis et temporalis. Et prima est melior q̄ secūda: ut habet in. c. solite. d̄ ma. et obe. et vtrāqz fuit in christo. Est ergo deus omnipotēs. Ideo Hester. xij. Domine deus omnipotēs: in ditione tua cuncta sunt posita: et nō est qui possit tue resistere uoluntati: tu fecisti celū et terrā et quicqd̄ celi ambitu cōtinet: dñs vniuersorū tu es. Nota cūcta. nō sic de dominis tpalibus. Dic regi q̄ faciat flare vētos/ plueret/ mare quiescere/ et terrā gemitare/ ignē frigidē et c. Jo. cātar. eccclia

Qua est potentia tuū regnū domine zc. Hac rōne debemus quādo adorā? do/ minuz flectere vtrāq; genua. ¶ Scda cā q̄ honor est alicui exhibendus: est scientia eminens. Hac rōne precipit de? honorari senem. Luc. xix. Eorā cano capite cōsur ge z honorā psonā senis. Rationē huius assignat Job. dicens. In antiquis est sa pientia z in multis tpe prudētia Job. xij. Hac rōne sūme honorand? z adorandus est deus: q̄ est fons omīs scientie z sapien tie. Eccl. i. Fons sapientie verbū dei in ex cellis. vii scientia nostra respectu sapiētie z scientie dei stulticia est. i. Cor. iij. Sapi entia hui? mūdi stulticia est apud deum. Sicut em noctua credidit habere bonos oculos: sed nos reputam? ipam cecam: sic z nos apud deū: q̄ vt ait pbs. ij. mēb. Si/ cur se habet ocul? noctue ad solem: sic in/ tellect? noster ad manifestissimā nature. ¶ Socrates sapientissim? pbor: qui vt ait Galenus: erat humane sapientie q̄i quoddā terrestre oraculū/ interrogatus de sua scientia rēdit. Unū scio q̄ nescio. Et pbs q̄ reputabāt se scire multa dicit apls. Dicens em se esse sapientes stulti facti sunt. Ro. j. Diuina autē sapientia est infi nita: omnia sciens/ omīa pspiciens: quia omīa nuda sunt/ z aperta ante oculos ei? Heb. iij. ps. Mirabilis facta est sciētia tua ex me. pfor. est: z no. po. ad eā. Hora lic? Hora qm aliqd occulte facis: debes co/ gitare q̄ de? te vider. Hora exemplū de il lo serō parre q̄ hoc respectu cōuertit quā/ dam meretricē zc. Regit in vitiis patrum. Unde. s. Cum qd turpe facis/ qd me spe ctare ruberes. Cur spectare deo nō magis spic rubes. ¶ Tercio debet honor alicui ppter sanctitatē informantē. Sanctis em debet honor: multo rōnabilior: q̄ alijs p/ dicitis: Honor em est reuerentia exhibita in testimoniū virtutis: vt dē pbs. Hac rō/ ne sūme debemus deū honorare: q̄ est san/ ctitas a qua omīs sanctitas pcedit. Unde Eccl. xl. Omēs gentes quasi stilla scitule reputare sunt: sicut in conspectu dei. sicut em scitula descendit in puteūz ad hauriendū/ aquā z ascendit stillando: sic chīs descen/ dit in puteūz yteri virginalis: et in seitu/ la humanitatis haurit aquā sanctitatis: et de ea stillant gutte sanctitatis in homines

Unde z quare Petrus z Paulus z aliq̄ sancti fuerūt scī: quia vna gutta ill? scī/ tute stillauit in eos. Un? Jo. j. De plenitu dine eius omēs accepim?. Ipse vero chīs stus sine mensura habuit aquāz scitatis. Jo. iij. Non em dat de? spm ad mensurā: sed chīs: sed alijs ad mensurā dat de? sps/ ritū: tu xta illud. Ro. xij. Quicūq; de? dū uisit mensurā fidei zc. Si q̄ vni scō debe tur honor: ppter ynā guttā sanctitatis: qm magis ipi deo/ q̄ est fons omīs scitatis respectu etiā cuius null? vere dicis scītus: neq; bon? Un? legis Mat. x. Et Lu. xvj. iij. q̄ cū qdam doctor diceret chīs. Magis ter bone qd facie. vitā eternā possideboz. Rēdit chīs. Quid me dicis bonū: cūz ne/ mo bon? sit/ nisi sol? de? dices tu: z chīs nōne erat de? Dicendū q̄ ille doctor cre debat chīm esse bonum boiem z scīm: sed nō deū. Ideo chīs innuens/ q̄ null? est pfecte bonus/ z pfecte sanct? dixit. Nemo bon? s. simpliciter z essentialiter/ nisi sol? de? nam omēs sancti sunt boni participatiue. Jo. j. Pe. iij. In omībz honorificet deus p. Iesum christum dominū nostrū: cui est gloria z imperiū in secula seculoz. Amen. ¶ Quarto debet honor: alicui ppter dī/ gnitatem pfulgentē: sicut pape z alijs p/ latīs ecclesie debet honor: hac rōne quīs sint mali. Un? z dīs honorauit sacerdotes mīstrens ad eos leprosos. Matth. viij. et Luc. xvj. Quis sciret illos esse sacri legos: vt not. Eprian? xlij. di. dīs noster. Sic z Constantī? imperator legif dixisse. Si ppijs oclis vidissem sacerdotē dei aut ali quem eoz: qui monastico habitu amicti sunt peccantē chlamydē meā explicarem z cooperirez eum: ne ab aliquo videret: si cur legif. xvj. di. In scriptur. Ad idē fa cit q̄ legif. xj. q. iij. sacerdotibz. Dic histo/ riam: que tibi legitur. Hac rōne sūme de/ bemus honorare: z adorare deū: a quo pcedit omīs dignitas: z cui? sunt ministri: z dispensatores omnes illi qui in dignita te sunt positi. i. Cor. iij. Sic nos existū mer homo: vt ministros christi z dispensa tores mysterioz dei zc. ¶ Quinto debet honor alicui ppter nobilitatē sublimā/ rem: sicut filijs regum et alijs nobilibus. Hac ratione maxime debetur honor ipi deo: sic dixit Agatha Quintiano. Sum

De oratione dñica

ma ingenuitas est qua chñi seruitus com-
probat: ppter quod & ecclesia dicit. Deus
que nolle viuere/cui seruire regnare est.
Si ergo ex seruitio dei magna dat nobi-
litas homini: quanta & qua infinita est no-
bilitas in ipso deo. Hora moralit q nobi-
liores hoies mudi sunt serui dei: qz virtus
est que facit nobiles. Unde poeta. Qui
di? lib. j. de ponto. Non homines sensus
nec clarus nomen auoz. Sed pbitas cla-
ros ingenuosqz facit. Ratio est: quia no-
bilitas dicit a notatione. Nihil autē facit
hoies notiores & manifestiores qz virtus
ps. In memoria eterna erit iustus &c. Itē
Sap. iij. Quā pulchra est casta gñatio
cū claritate: imortalis est em memoria il-
lius: qz apud deū nota est: & apud hoies.
Exempli de sanctis q sunt in malou no-
ritia: & gloria quā omes imperatores mū-
di & pape: quāuis isti sancti fuerint i hac
vita humillime puerlationis: sicut piz de
aplis qui fuerūt piscatores & d alijs quā
plurimis &c. ¶ Sexto debetur honor ali-
cui ppter utilitates puenientē. Ista rōne
sic honor medicis: qz sunt vriles & necessa-
rij. Eccl. xixij. Honora medicū ppter
necessitatē creauit &c. Ista etiam ratōne
precipit deus: vrilibz honorent parentes
ppter utilitatē quā ab eis habuerūt: & ex-
pectant habere. Ephe. vi. Honora patrē
tuū & matrē tuam: qd est mandatū primū
in pmissione: vt bñ sit tibi/et sis longeu-
sup terrā. Hac ratione sūme debem? ho-
norare & adorare deum: qz ab ipso vrilita-
tes maximas habem?: qz quicqd sumus
quicqd crimus: quicqd habemus ab ipso
habemus. In ipso em viuim?: mouemur
& sumus. Actu. xvj. Ideo aplos. Quid
habes q non accepisti. Si autē accepisti
quid gloriaris: quasi nō accepisti. Co-
rinth. iij. Et si p vnum instans deus mo-
ueret: a nobis manū suam omes in nobis
lum redigeremur: ergo venite adoremus
& pcedamus ante deum ploremus coram
dño q fecit nos: qz ipse & dñs de? nōs nos
aut pplus ei? & oues pascue ei? ps. xcij.

**Utrum solus deus sit adorā-
dus.** Sermo xi.

Dñster noster.

Dicto supra sermone primo/Itē
re deus sit adorand? Nunc scē-
tur videre vtrum solus de? sit adorandus.
Salutē virgo &c. Pro introductione ma-
terie querūt doctores theologi. Vtrum sol-
lus de? sit adorand? & videt q sic. Deut.
vj. & Mat. iij. Dñm deum tuū adorabis
& illi soli seruiēs. Eccl. xij. Ecce ad deū
adoramus. Item. ps. xcviij. Exaltate deū
minū deū nostrū: & adorate scabellum ped-
um eius qm sanctū est. Per scabellū in-
telligit caro chñi que est creatura: & de
glo. Ergo non solū deus: sed etiā creatu-
ra aliqua est adoranda. Ad idē facit de-
ps. vii. Prolatū &c. Venerabiles. Vbi
sic dicit venerabiles imagines chñiani
nō deos appellat: nec seruiūt eis vt dñs:
nec spem salutis ponūt in eis: nec ab eis
expectant futurū iudiciū: sed ad memo-
riam & recordationē primitiuoz veneran-
tur eas & adorant: sed nō seruiunt eis cul-
tu diuino: nec alicui creature & habet hoc
ex sexta synodo. Ad idē facit q legit de
Abraam. Gen. xviij. Tres vidit & vnum
adorauit: cum illi tres essent angeli: vt di-
cunt doctores. Pro hui? g materie decla-
ratione notandū: qz doctoibz theologis
ponitur triplex differentia adorationis
ue reuerentie.

Prima est adoratio latrie.

Secda est adoratio dultie.

Tertia est adoratio hypdultie.

Debita deo singulariter.

Debita sanctis generaliter.

Debita gloriose virgini reuerent.

¶ Prima ergo adoratio vocat latriā
est quoddā obsequiū et seruitiū debitum
deo ratione creationis. Et nominat hoc
reuerētia seu obsequiū quattuor modis:
vt ponit Tho. iij. sen. vi. l. q. j. ar. j. Quid
docet em dicit latria. i. seruitus quāvis ad
opera que exhibent in recognitione domi-
ni qd deo competit exire creatiois. Et
cundo dicit pietas quāvis ad effectū de-
uotionis. Tercio dicitur Theosclia. i. de-
uotus cultus/vel Eusebia. i. bonus cultus
quāvis ad intentionē attentam. Quarta
dicit religio quāvis ad determinationē

nem opoz ad que homo se obligat ad cul-
tum dei. His ergo oibus nominibz vna z
eadem virtus nominat scdm diuersa que
ad ipsam pcurunt. Et predicta sumuntur
ex dictis Aug. in. r. d. c. i. v. d. c. i. j. Est aut
virtus ista non theologica. qd non habet
deum p obiecto: sed aliquid aliud: scz ob-
sequium exhibitu: sed habet deum p fine
est ergo virtus cardinalis z reducitur ad iu-
sticiam: no quali species ad genus: sed qd
si virtus annexa ad principale: qua parti-
cipat modum eius fm Tho. ibi. Igitur
loquedo de hac adoratione dicit qd solus
deus est adorandus: vt in auctoritate sup al-
legata. Deut. vj. Et ea que ad ipsum spe-
ctant que sunt. Primo qd debet adora-
tio latrice: ipsi deo que adorant? tanqua
creatores. Deut. vj. z Bar. iij. Dominu
deum tuu adorabis: z illi soli seruies: nec
aliqua creatura est adoranda hoc modo.
Unde potius deberet ho subire mortem
qd adorare latricem aliquaz creatura. Ideo
terti pueri pieci fuerit in fornace ignis.
Dan. ij. Paulus etia z Barnabas refu-
tauerunt honores diuinos sibi oblatos:
vt legit Act. xij. Sic z angelus refuta-
uit adoratione Joannis Apo. vlti. Et qd
uis Joanes nollet adorare angelu adora-
tione latrice: vt puta: quia sciebat hanc no
deberi nisi deo soli: sed dultie: tamen fuit p-
hibitu? ab angelo multiplici ratione: sed vna
earu est ad euitandū speciem idolatrie: vt
no. Tho. in. ij. sen. di. xij. ar. q. vj. Ad p-
mi. vii. subdit. Deu adora. Sic z angelus
Danue dicit. Si vis holocaustu face-
re offer illud dno. Judicu. xij. z Har-
cheus noluit adorare Aman: timens ne
honor dei trāferret ad hominē: vt dicit
Heiter. xij. Gen. xxi. dicit qui imos
lar dno occidetur: pter dno soli. Secus
christus adorandus est latricia quatu ad di-
uinitate: quatu ad humanitate vero di-
stinguit: quia aut p- sideratur humanitas
pur intelligit vnica verbo dei: z sic etiam
debet sibi latricia. Nam quando adoratur per
sona: adoratur ea que sunt vnica p- sone: adora-
re ergo carne chri prout est vnica p- do: ni-
bil aliud est qd adorare regem vestitu: fm
Tho. pre. ij. q. xvj. ar. ij. Aut p- siderat hu-
manitas chri: put est separata a p- do: z tunc
debet ei dultia p Tho. in. ij. sen. q. vbi. s.

z sic debet intelligi glo. sup illud. Adora-
te scabellu pedu eius: qd dicit qd caro chri:
sti no est adoranda illa adoratione latrice/
que soli deo debet: nec est incoueniens di-
cere qd vna z eadez p- sone christi adoratur
adoratione latrice: ppter suam diuinitate:
z adoratione dultie ppter pfectione huma-
nitatis: qz z ipsi deo patri debet honor la-
tricie ppter diuinitate: z honor dultie prop-
dominiu quo creaturas gubernat. Unde
sup illud. Dne deus meus in te sperauit:
dicit glo. Dne omniu cui ppter creatio-
ne debet latricia: fm Tho. vbi sup. Ter-
tio debetur honor latricie imagini chri inq-
tum imago: qz imago inquantu hmoi de
imaginatu. Vn dicit Basilus: qd honor
imaginis: ad protypum refertur. i. ad ex-
emplar siue imaginatu: sed chris est adora-
tus latricia: vt dicitur est: ergo z imago ei?
Et Aug. in. ij. de doctrina chriana ait: qd
aut operatur aut venerat vtile signu di-
uinitus institutu: cuius vim significatio-
neqz intelligit: no hoc venerat qd videt z
transit: sed illud potius quo talia cuncta
referenda sunt. Si autem p- sideretur ima-
go chri z alioz sanctoru inquantu est res
quedā. Puta lignu: sculptu: vel pictum:
tunc nulla reuerentia ei debetur: alioquin
esset idolatria. Quia ergo circa adoratione
nem imaginu fuit olim quedā opinio he-
retica dicens: qd no sint imagines sancto-
ru adorande z forasse in mētibz plurimo-
ru hodie pullular. Iudei etia contra nos
opponit dicētes nos idolatrare: imagines
adorando: idcirco respondebo ad aliqua
mortua in p- rariu facientia. Primo p- tra
illud qd dicitur est: qd imagini chri sit latricia
exhibenda inq- trum est imago opponunt:
qd fm h videt hoies z angeli sint adorati:
one latrice adorandi: qz sunt ad imaginē z
silitudinē dei. Gen. i. Et fiat rō sic. Ima-
go impressa diuinit? nobilioz est: qd qd fa-
cta est humanit? sed imagines dei quas
fecit homo adorantur latricia. Ergo multo
forti? angeli z hoies p- serti sancti in qui-
bus de? imaginē suā expresse z reforma-
uit: ppter qd dicuntur di. ps. Ego dixi di
estis. Sed respondeo fm Tho. in. ij. sen.
dist. ix. q. j. arti. ij. q. v. ad scdm. dicendum
qd homines sunt imagines dei p participati-
onem sue beatitudinis facientis et p- p- t-

De Oratione unica

sam similitudinē: et hoc dat rei bonitatem
 in se ratione cuius est res ipsa / sibi se honora-
 da. Sed imagines pictę nō sūt imagines
 p similitudinem in natura: sed per institutio-
 nem ad significandū. Unde ex hoc nō ac-
 quirunt eis: nisi honor relatus ad alterum.
 ¶ Secundo non obstat qd obijciunt contra
 nos iudei dicentes: nos idolatrare adorā-
 do imagines sicut et pagani / aut qui ado-
 rant simulachra: sed hoc nō obstat: qz ido-
 latrare esset si crederem? In ipsis imaginibz
 sunt res quedā adorare? sicut antiquitus
 idolatre credebāt in ipsis imaginibz esse
 aliqd numen / qd ex yf stellari in ipsis ima-
 gimbz acq̄rere sub quibz fiebant (magi-
 nes sicut Hermes dixit: qd datur erat ho-
 minibz facere deos: sicut refert Aug. in.
 vij. de ciuit. dei. c. xxiij. Unde duplici rōne
 erat idolatria. Primo quia adorabāt ima-
 gines ipsas: vt res quasda credēs in eis
 aliqd diuinitatis esse ppter responsa qd de-
 mones in eis dabant: et alios mirabiles
 hmoi effectus. Secundo ppter res quaz erāt
 imagines. Statuebant em̄ imagines in
 aliquibz creaturis: puta hoīm vl quadru-
 pedū: vel serpentū: nos autē adoram? ado-
 ratione latrice imaginē illius qd est verus
 deus nō ppter ipam imaginē: sed ppter eū
 cui? est imago: sicut Tho. pre. iij. q. xvj. ar.
 iij. ad scdm. et in. iij. sen. vi. q. j. ar. ij. ad
 scdm. Nec credimus in ipsis imaginibus
 numē aliqd esse sic illi credebant. ¶ Ter-
 tio nō obstat qd precipit deus in veteri te-
 stamēto. Exo. xx. dicens. Non facies tibi
 sculptile: neqz oēm similitudinem. Quia
 rñ. qd tunc deus phibebat fieri imagines
 duplici rōne. Primo qz deus nondū erat
 incarnatus: sed incorporeus: et ideo nul-
 la poterat ei imago fieri: iuxta illud. Esa.
 iij. Qui simile fecistis deū aut quā imagi-
 nem ponetis ei? Nunqd sculptile cōstabit
 faber: aut artifex auro figurabit illd: et.
 Postqz autē deus fact? est hō: potuit ha-
 bere imaginē: et in illa adorari sic et ipe de-
 us: qz ideim motus est in imaginē et in re
 imaginatā. Secda ratio quare deus phi-
 buit tunc imagines: fuit ppter vitandam
 adorationē imaginū quas gentiles facie-
 bant in veneratiōe deoz suoz. i. demonū
 quibz nulla debet reuerentia et ideo pmit-
 titur. Nō habebis deos alienos corā me:
 et presertim: quia iudei valde prou erant
 ad idolatriā: vt patz in vitulo aureo quem
 viuente adhuc Moyses odorauerunt: alio-
 quin non erant phibite imagines. Nam
 et in tabernaculo Moyses erant cherubim:
 sicut patz. Exo. xxv. Et etiā in deserto fecit
 deus fieri serpentē encum. Num. xij.
 Sed postqz filij israel ceperūt adorare il-
 lum serpentē et adolere ei incensuz fuit cō-
 fractus ab Ezechia rege iuda. Sicut legi-
 tur. iij. Re. xviij. Prohibebat ergo per il-
 lud pceptum adoratio latrice imaginibus
 creaturarū. Item adoratio dulce ad reuer-
 rentiā demonū. Nos autē neutriū horum
 facimus: quia nec imaginibz demonū sa-
 cimus reuerentiā: nec imaginibus crea-
 turarū exhibemus latriciam: sed imaginē
 christi: alioz vero sanctorū imaginibz du-
 licam: et sic non obstat. Nam nec in veteri
 testamēto phibebat adoratio dulce fieri
 creaturis aliquibus excellētibus: que erāt
 digne reuerentiā: sicut patz de Abraam qd
 vidit tres viros: et vnū adorauit Gen. xxi.
 iij. Sic et Bathā ppha adorauit David
 pronus in terra. iij. Regū. j. Sic et Iohne
 adorauit angelum sibi apparentem in for-
 ma viri euaginatū gladium tenentē. Jo.
 sue. v. Item. ps. xcviij. Exaltate dñm deū
 nostrum: et adorare scabellum ei? qm̄ san-
 ctum est. Per scabellum ad litterā. sibi in-
 telligitur arca testamēti que erat sub pi-
 pitiatorio: ita qd ppiatorium erat quasi
 sedile dei: et arca tanqz scabellum illius le-
 dis: sicut qd ibi dicit Nicola? de lyra: tan-
 git plenus. Exo. xxv. Sic ergo patet qd
 non intelligit phibita in primo pcepto
 decalogi adoratio dulce: creaturis excelle-
 ntibus exhibenda: nec etiā adoratio latrice
 imaginis dei postqz deus est incarnat? et
 sic patet responsio ad hanc obiectionem.
 ¶ Quarto nō obstat si qd diceret: qd non
 legit aplos adorasse imagines: quia Rñ.
 sicut Tho. in. j. ij. sen. vi. q. j. qd multa aposto-
 li tradiderūt qd non sunt scripta in canonē
 inter que vnū est de yfū imaginē. Unde
 Damascen? dicit qd Lucas depinxit imagi-
 nē christi et beate yginis. Et chris etiā suam
 imaginē Abagaro regi direxit: vt dicit in
 ecclesiastica historia: vbi narrat Eusebius
 cesariensis: qd cum Abagarus rex multos

piciorē pōpē ingēda imaginē ch̄i / z ille
depingere nō valeret ppter coruptionē
vultus eius: ch̄i panni sue faciei suppo
nēs imaginē suā illi impinxit. Item legē
in ch̄onica martiana tēpore. Greg. pa
pe terti. q. Greg. p̄dēnnauit Leonē ipe
ratorē ut beretū: eo q. deponi iusserat
imaginē ch̄i z krōz: z q. corrigibil erat:
Romā: Italiam: z Hispaniā rotā: ab ei
ture discedere fecit: z vectigalia interdixit
synodū: pene mille epōz. Rome celebra
do venerationē sanctarū imaginū p̄firma
uit: atq. violatores generalit̄ inia anathē
matizari. hoc ibi. h̄ etia statuit ecclia: ut
habeat de p̄se. vi. ij. Perlatum. z. c. Gene
rabiles. sicut scriptū sū p̄ in p̄ncipio huius
fmōis. Fuit aut̄ triplex ratio institutiōis
imaginū in ecclia: s. Thō. vbi. s. Primo
ad instructionē rudī. q. eis quasi q̄busdā
libris edocent. Un̄ Greg. dicit scribens
Sereno epō māsiliensi: z habet in dicto
caplo. perlatū. qd̄ legentibz scriptura hoc
idone p̄stet pictura cernētibz: qz in ip̄a
ignōrantes vident qd̄ sequi debeat: in ip̄a
legat̄ qui literas nesciūt. Secda ratio ut
in carnationis mysteriū et sc̄ōz exempla
magis in memorā essent nostra: dum q̄ti
die oculis nostris representat. Tertia ad ex
citandū deuotionis affectū: q. ex vīs et
fuit? excitat. q. ex auditu: q. ex vīs et
re ardet est oculus: fm̄ Thō. Quarto de
bet honor latrē cruci ch̄i. Un̄ Ecclia.
De adorandā / re crucem viuificā p̄ re
dempti dulce decus seculi: semp laudam?
semp tibi canim?: p̄ lignū serui / p̄ re lum?
liber. Possumus tñ de cruce ch̄i loq̄ du
pliciter. Uno modo de ip̄a cruce qua dñs
cruccifixus est: z sic ip̄am adoramus latrā
dupliciter. Uno modo inquantū representat
nobis figurā ch̄i extēsi in ea. Alio mō
ex p̄actu ad mēbra ch̄i: z ex hoc q. ei?
sanguine est p̄fus: et viroq. modo ado
ratur eadē adoratiōe cum ch̄o. s. latrē: z
ppter hoc etiā crucē alloquimur z deprecā
mur dicētes. O crux aue ip̄es vnica. Alio
modo possum? loqui de effigie crucis ch̄i
inquitū est materialis: puta lapidis vli
guitargenti vli aurī: sic veneramur ad
m: ut imaginē ch̄i quā veneramur ad
rationē latrē: ut sup̄ dictū est. Nec Thō.
p̄t. ij. q. x. ar. iij. Nota cōtra illos qui

ingunt crucē in terrā / sive sculpiūt cōtra
quos est statuta pena capitis / de iure ciui
li: ut habet. L. Ne sanctū signū crucis in
marmore vel silice sculpat. l. vnica in li. j.
codicis. Quinto adoranda sunt adora
tione latrē omnia que fuerunt ch̄isti. s. ve
stimentū / clauis / lancea zc. Non tñ sūt ima
go ch̄i sicut crux: z inde ē q. imaginē cru
cis ch̄i veneramur in q̄cūq. materia: nō
q̄t imaginē clauoz vel h̄rucū: s. Thō.
vbi. s. Nec obstat si dicat q. fm̄ hoc videt
q. etiā virgo Maria sit adorāda adoratio
ne latrē: qz tñ dicitur: ut habet ifra. iij. p̄e
fmōis. Sexto debet honor latrē ho
stie p̄secrati: qz ibi est ch̄is verus deus et
homo. S. quid si nō sit cōsecrata: Rñ. q.
scit illam nō p̄secratā / non debet illā ado
rare. qui aut̄ ignorat z putat illam p̄secra
tam de Thō. in. ij. sen. dist. ix. q. j. ar. v. q.
vj. ad scdm. q. qui adorāt hostiā non p̄se
cratā: adorare eaz cū p̄ditione debet si est
p̄secrata / nō tñ oportet q. hec p̄ditio sp̄ sit
actu explicata: sed sufficit q. habitu teneat
eam: unde nō peccat adorans eā: qā nō a
dorāt puram creaturā: sed extra intentio
nē suam: sacerdos tamē q̄tum in se est fa
cit populū idolatrare: qz offert ei puram
creaturā adorandā: fm̄ Thō. vñ de Ca
non in. c. de homine. de celeb. missa. q. sa
cerdos talis q. nō p̄ficit z simulat se p̄fice
re celebrans missā graui? peccat: q. q. ve
re celebrat i mortali p̄statur? quia fallā re
media sunt veris piculis grauiora: ut ibi
dicit rex. Sed qd̄ si angel? apparet in spe
cie ch̄isti. Rñ dicit Thō. vbi sup̄ q. nō pōt
angelus in specie ch̄i apparens sine p̄cō
adorari / nisi sit p̄ditio actu explicata: quia
ip̄a nouitas rei insolita p̄siderationē z at
tentionē requirit: sicut dicit de p̄gine. l. u. j.
q. cogitabat q̄lis esset ista saluatiō. No
ta ad hoc exemplū de diabolo / q. apparuit
brō Martino in forma ch̄i zc. Item de
diabolo qui apparuit brō Antonio: z sic
sepius legi in vitis patrū. Item d. diabo
lo qui apparuit cuidam nouitio in spe
cie p̄gine Marie: in quā post multas ap
partitiones sp̄uit ex p̄silio magistrī suū: cui
hoc reuelauerat: quā ppter nūq. post mo
dum sic sibi apparuit: hoc legi in libro de
vita frat̄ū nostrorū: sic z hodie diabolus
multis apparet in somnis sub specie ange

De oratione dnica

li vel alicuius anime beate: vel in purgatorio: vel damnate in inferno: vt occipiat eos quibz apparet: vel vt iudicent maluz de bonis vt ecduerso. Ideo dicit. ij. Loz. xj. q. sathanas quandoqz transfigurat se in angelu lucis: et sic pz cui sit honor latrie exhibendus. Scda adoratio est dulia que pprie dicit seruitute: sed extendit ad reuerentia que creature exhibet ppter suaz excellentiaz: prout ergo accipit pprie dulia: debetur solu a seruo dno/cui est obnoxio rone seruitutis. Sed pur large accipitur p reuerentia creature exhibita: tunc dulia debetur omi creature p ruse. Honor em dulia est reuerentia exhibita alicui in testis moniu virtutis: vt dicit phs in. j. erbioz. Unde non debet pprie et directe: nisi habeat gratia et virtute: et hoc ptingit tripliciter. Primo mo sicut actus p ruse: et dulia directe: et pz se debet honor. Scdo mo sicut habens aptitudinē naturale ad virtutem: et sic cuiuslibet habenti imagine est exhibend⁹ honor: nisi sit pfirmatus in malo: quia in tali ligatus est ordo ad frute: mon et anima damnata. Tercio modo sicut ordinatus ad inducendū vel pseruandū virtutē. Et sic debet omnibus placis qui ad hoc ordinati sunt: vt alios dirigat in frute. vii etiā si placit se mali et p rones hac ratione debet eis dulia/etiā maior qz bono subdito: rone prelacionis: licz bono subdito debeat maior reuerentia: fm se qz plato malo: licz aut dixerim: qz plato etiā malo debet dulia/est veruz: nisi duz est in actu peccati: qz tunc nō debet ei exhiberi dulia: quia apparet in eo aliqd p rarium bonoz: sed ante vel post sibi exhiberi debet: quia nescit in quo statu sit. Hoc not. Tho. in. iij. sen. di. ix. q. ij. ar. iij. Sic ergo honor dulia debet omnibus sanctis p rati onē primā sup postam: quia rone sanctitatz sancti dicunt dy. ps. Ego dixi dy est: et etiam fratres et sorores et matres chri: vt in euāgelio dicit. Matt. xij. Hac g rati one dulia. Natham adorauit David et Abraam adorauit angelos: et etiā Iosue sicut legitur Iosue. v. Et dicitū est supra pre. j. v. iij. Tercia adoratio est hypdulia: que est virtus qua exhibet reuerentia creaturis: que habent quandā eminentiā

et affinitatem ad deū: sicut est virgo Maria/cui debet maior reuerentia qz alijs sanctis: ea ratiōe: quia est mater dei. Nec obstat si dicat qz videtur qz virgini Marie debet latria: qz est aliquid chri: sicut lan ceā et clauis quibz dñs confixus est: quibz debet latria: vt sup dixerim est. Sed dicitur est qz p gini Marie debet aliqd bonoz rone sui: quia est creatura rationalis excellens: et ideo debet sibi bonoz bypdu litarqz creature excellenti. Sed clauis et lancee et vestimētis chrisi. nullus fm se debet honor: sed rone chrisi: et ideo idem honor debetur eis sicut chriso: quia vbi eadem ratio/ibi eadem species: et hoc vult Tho. pre. iij. q. xxv. ar. vlti.

Qualiter deus sit adorand⁹.
Sermo. xij.

Posterior noster.

Supra sermone primo dictū est: vtrum solus deus sit adorand⁹. modo videndū restat qualis sit adorand⁹. Salu: et virgo Maria rē. Pro introductione smonis norandū qz modum adorandi deū docuit nos dñs. Ioan. iij. In breuibz d. Vbi adoratores adorabūt patrem in spiritu et veritate. Nam patres tales querit qui adorant eum. Spirit⁹ est deus: et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare. Pro cuius intellectu norandū: qz fm p hlosophū. Gerotas est adequatio rei ad intellectū. Deletemus hoc in artificialibz et moralibz. In artificialibz quidē. Verbi gratia. Si video vas deauratū exterius et intellectu apprehendo qz illud vas est aureum cum non sit: falsitas est: qz res exterius non ita se habet: sicut apprehendit interior ab intellectu. Et idō pprie dicimus omnia vasa deaurata esse falsa. Sed si eēt aurea rē: esset veritas rē. Sic in moralibz. Si homo exterius ostendit in gestibus et actibus qz sit virtuosus et bonus: si non est ita interior: dicitur falsus homo et mendax: deo meret maledicti a chro: sicut a bono fronde sa nō habens fructum. Matt. xij. Si homo est ita interior sicut apparet exterius: est verus. Sedo ad ppositum: fm qz dicunt

theologi & Tho. ij. q. lxxiiij. ar. ij. Adoratio fit per exteriora acutus corporeos. Puta genu flexiones/psrtrationes & hmoi/q acutus sunt signa exteriora deuotionis interioris. Si igit in mente adoratoris seruet deuotio pfecto talis dicit adorare in spiritu. deuotione interiori & veritate: fm q dñs dr. Alioquin falsa est adoratio. Igit ad hoc vt quis adoraret in spiritu & veritate: vt sit verus adorator: fm q dicit dominus. Requirit pcurfus quicq reru: quis scda & vltima sit fm decentia: vel veri? dicimus q sola prima est necessaria ad vera adoracione: quis alie requirant ad pgruita tem adoracionis pfecte.

Primu est deuotio cordialis.

Secdm est exclamatio vocalis.

Tertiu est humilitatio corporalis.

Quartu est oblatio realis.

Quintu est determinatio localis.

Primu est ergo deuotio cordialis/que est tanq forma alioz: quia de? cor nostru appetit. Prover. xxiij. Fili prebe mihi cor tuu. ps. xxiij. Afferte dño gl'am & honore afferte dño gl'am nomini ei. Adoratio dñi in atrio scro eius & in corde deuotoz q habitant de? tanq in atrio suo. Lō tra hoc faciunt multi quoz os in choro: & cor in foro. Et ista euagatio mēris ab oratione ptingit ex duplici causa. Prima ex demoni infestatioe. Qñd in vitis patrum legit de Zachario: q vidit demones sicut ethiopes diuersas formas ipriu mentes ante oculos monachoz/duz cēnt in collecta & de his toria: ptra tales dicitur. Esa. xxiij. & Matt. xxv. Popul? hic labijs me honorat: cor aut eoz longe est a me. Secda ptingit quādoq ex precedenti occupatione: cui adhuc ania intenta sepe vagat ab intentioe adoratiois: & recogitā dū ea in quib paulo ante fuerat occupata. Et ideo debet hō ante oñes pparare se recolligēdo mentē suā. ps. Preueni in maturitate & clamauit. Ideo dr apls. Si ore lingua: spūs meus orat: mens aut mea si ne fructu ē. Quid ē? oratio spūs oratio & mente. Psallam spūs psallam & mente. j. Lōi. xiiij. Nota spūs me? orat. Spūs vocat vis anie inferior mente/vbi corpaliū rez silitudines exprimunt. Secdo requiritur exclamatio vocalis. ps. Glor me

Adm clamauit: qā de omi eo q habem? a deo debem? et reddere obsequiū: sic faci ebāt pueri adorantes & laudātes dñm dñs cēres. Magna filio David & c. Mat. xxi. Propter hoc scda mater ecclia instituit so/ nos. ps. & cantus ecclesiasticos. An aut de beat esse oio vocalis: dixi sup sermone. iij pre. ij. Ad h exhortat nos apls d. Offera mus hostiā laudis semp deo. i. fructū laudis & pfitentiū nomini ei. Heb. ylti. Et Osce. ylti. Omne aufer iniquitatē & accipe bonū: & reddemus vtitulos labioz nroz.

Tertio requirit humilitatio corporalis/vel genuflectēdo/vel psterendo/vel inclinādo. Hoc etiā ordinat rubrica nra: fm dñs uerioz tempoz q̄litates. Hoc nos docuit dñs exemplo sancto suo. Nota q̄tuor modos q̄s tenebat dñs in oratioe. Primo oculos erigendo. Joā. xviij. Subleuatis Jesus oculis in celū dixit. Pater venit hora: clarifica filiū tuū & c. Secdo stando man? eleuando. Act. j. Eleuatis manib? ferebat in celū & c. Tertio genuflectēdo. Luc. xxiij. Positis genib? orabat dñs. Pas si vis transfer calicez istum a me. Quarto se psterendo. Mar. xxiij. Procidit sup terraz & orabat: si fieri posset transiret ab eo hora. Et ratio hmoi orandi est ad insinuan? dñi reuerentiā: & potentia diuine maiestatis. Nam sup omes creaturas deus habet hanc excellentiā: vt sit dñs corpis & anie. Domini tempales habet dñum sup cor? pus tantū. Ideo dr dñs Matt. x. Nolite timere eos q occidunt corp? animā autē nō possunt occidere & c. Et ideo genu sinistru tñ est eis flectendū. Prelati & opūa les habent dñum sup animas: quia sunt vicarij dei: & ideo eis flectendū est genu dextrū tñ: qā ania est pncipalior pars cor poris. Deo autē vtrūq genu ratione tam dicta. Ro. xxiij. Quis ego dicte dñs: quia mihi flectet omne genu: & omis lingua pfitēbit deo. Sic fecit Salomon/ q qñ voluit adorare dñm: stetit ante altare dñi & expandit manus suas: & fixit vtrūq genu in terrā: sicut dicit. ij. Reg. viij. Quarto requirit oblatio realis. Puta offerēdo can delas luminaria & c. sacrificia nō quidē ppter ei? indigentia: cū ipse dicat. Non accipiam de domo tua vitulos: neq de gregibus tuis hircos: qm mee sunt omes se

De Oratione unica

re siluarum: iumenta in montibus et boues. Et
gnouit omnia uerba. et pul. agri mecum est. Si
eiurero nunquid dicam tibi. Deus est enim
orbis terre et plenitudo eius etc. ps. xlii.
Sed hoc facere debemus in recognitione:
quod omnia habemus ab ipso optimo deo. Sic
feudatarius tenetur facere domino suo. Pro-
uerb. xii. Honora deum de tua substantia.
Nota dicitur. Tua: ergo non est aliena. Nota
per illos qui non restituerunt aliena: sed faci-
unt paramenta ecclesiastica et fabricant eccle-
sias etc. Contra quos dicit. Mat. vii.
Misericordia uolo et non sacrificium: propter
quod instituta sunt decime et primitie et
alie oblationes in veteri testamento: et ab ec-
clesia confirmata in titulo de decimis. et x.
causa. per totum. Debet autem offerri de me-
lioribus sicut faciebat Abel etc. non autem de
peioribus ne cadat homo in iudicium. Cain qui
offerebat deteriora de fructibus. Abel uero
de adipibus pinguium. Ideo dicit. Gen. iij.
Respexit deus ad Abel et ad munera eius non respexit et
sic fecerunt tres magi de quibus dicit. Proci-
dentes adorauerunt eum: et aperitis thesauris
obscure. et mune. aurum et myrrham.
Mat. ii. Non sicut faciebat Dionysius rex
rannus iraculanus: de quo Galenus ait lib.
i. titu. de neglecta religione. Multa sacri-
legia enarrat: inter que erat hoc quod spolia-
bat simulachra deorum. Quinto requiritur
determinatio localis. Ubi nota finem. Tho.
ii. q. i. lxxv. ar. ii. q. determinat locus
eligat ad adorandum: non propter deum qui adora-
tur: sed loco placidat. In dicit Salomo.
iij. Reg. vii. Si celum et celi celorum te ca-
pit edificauit tibi. Sed requiritur locus propter
spem adorantes. Locus autem conuenientior
est locus sacratus: et hoc triplici ratione. Pri-
ma quidem propter loci consecrationem: ex qua spe-
cialis deuotione precipiunt orantes: ut ma-
gis exaudiantur: sicut patet in adoratione Sa-
lomonis. iij. Reg. vii. Secunda propter sacra my-
steria et alia sanctitatis signa que ibi continentur.
Tertia propter concursum multorum ibi ado-
rantium: et quod sit adoratio magis exaudibili-
lis: secundum illud Mat. xviij. Ubi sunt duo vel
tres congregati in nomine meo: ibi sum ego in
medio eorum. Ideo ps. v. Ego autem in multitu-
dine misericordie tue: introibo in domum tuam

adorabo ad templum sanctum tuum in timore
tuo. ps. xlvij. Adorate dominum in atriis sanctis
eius. Dicit etiam Tho. ubi super in responsio-
ne ad tertium argumentum. quod secundum quandam decentiam
adoramus versus orientem. Primo quidem pro-
pter diuine maiestatis indicium: quod nobis ma-
nifestat in motu celi: quod est ab oriente. Se-
cundo propter paradisum qui est in oriente con-
stitutus: ut legitur Gen. ii. secundum litteram. Sed
priusquam quali quod ramus ad paradisum re-
dire. Tercio propter christum qui est lux mundi:
et oriens nominatur. Sacha. vi. Ecce uir ori-
ens nomen eius: et ab oriente etiam expectat veni-
turus: secundum illud. Mat. xxij. Sicut ful-
gur erit ab oriente et pariet uisus ad occidentem:
ita erit aduentus filij hominis. Tho.
Item quod fides gentium ab oriente cepit ori-
ari. Mat. ii. Ecce magi ab oriente uenerunt
Hierosolimam etc.

De diuine hereditatis succe-
ssione. Sermo xij.

Pater noster.
Supra dictum est de tribus ar-
tibus paternitatis diuine: viz
Primo de paternitatis ratione. Secundo de
ipsius dei patris dilectione. Tercio de eius
dem adoratione. Dodo igitur sequitur dicere
de eius hereditatis successione: quod ex quo
uocamus deum patrem dicentes. Pater nos-
ter etc. ergo nos filij: ergo heredes. Ma-
t. ii. Si filij et heredes propeum. igitur uos
principaliter uidentur. Primo de rationi-
bus quibus ad hereditatem diuinam admitti-
mur. Secundo de rationibus quibus ab heredi-
tate ipsa excludimur. Primum erit pro
ductione sermonis. Secundo pro
Salutem uirgo etc. Pro introductione ser-
monis notandum quod conclusio uera et appo-
bata est de iure diuino: naturalis: rationis
co et civilis: quod filius debet esse heres patri-
is et ad eius bona succedere: quod est uerum in
hoc legitimo et naturaliter legitimo em-
Primo igitur probatur de iure diuino: quod lo-
que legitimo naturali filio dei dicitur. Tho.
cipharie multisque modis olim de deo
patribus in prophetis: nouissime diebus in
catus est nobis in filio: quem constituit heres

dem vultuorū p. quē fecit z. seclā. Deb. j. De legitimis p. rīm. i. de adoptiis filiis cuiusmodi sum? oēs nos regenerati spūa/ liter p. baptisimū: loquī alibi dicēs. Non em̄ accepistis spūs servitutis iter in timore: sed accepistis spm̄ adoptiōis filiōz in q̄ cla mam̄ abba pater. Ipse em̄ spūs testimo/ niū reddit spū nro q̄ sum? filiū dī. Si aut filiū z. heredes: heredes qd̄ dei: coheredes autē dñi. Ro. viij. Scdō pbat de iure na/ turali. Ratio em̄ naturalis dicitur: sicut fi lius succedit in locū psonē patris: sic z. suc/ cedat in bona: quia plus est psona q̄ bo/ na. Quādo em̄ pater relinqr̄ filiū p̄ mor/ tē suam: videt adhuc pater viuere i filio: eo q̄ filius representat psonā patris: imo ea/ dem psona videt ēē. Un̄ Eccl. xij. Mor tuus est pater ei? z. quasi nō est mortuus: similē em̄ reliq̄ sibi post se. Et eadem vox videt esse vox patris z. filiū. Insti. de inuti. stipula. §. et. Et ex hoc a fortiori videt q̄ multo magis ad bona succedere debeat ex vi naturalis rōnis. Et hec ratio naturalis confirmat p̄ legē que exp̄sse sic dicit. Non sic patribz liberorū vt liberis parentū de/ bet hereditas. patres ad bona liberorū ra tio miserationis admittit. liberorū nature simul z. patribz cōmune votū. ff. vii. liberi. l. scripto. Nota. Non sic parentibz declaro na quādo filius p̄moris patris: ex misera/ tione succedit ad bona filiū defuncti sine fi liq̄: me addat afflictio: vt quia i vno gra/ uat in altero releuet. Non aut ex natura: q̄ naturalis curū deberet p̄mori pater fi liorū: nō cōuēniō. Un̄ dicit apls. ij. Coz. xij. Hec debet filiū parentibz thesaurizare: sed parentes filiis. Un̄ tunc turbat ordo nature: vt dicit ter. in. l. Nam z. parentibz bus. ff. de inoffi. testa. Un̄ Bulgarius le/ gū doctoz egregiū cum successisset filio ei? p̄moris: dictū est ei. Dīdie turbato suc/ cedis (glo.) Bulgare nato. Tertio pbat de iure canonico: vt notat in c. Raynuci. de test. z. in c. Si pater. eo. ti. li. vij. Un̄ nō debet p̄ exheredato filio/ eccliam vlt pau/ peres instituire. Nam vt dicit Aug. in li. de vita clericorū. z. habet in decretis. lxxvij. di. q. vlc. vl. Quicūq̄ vult exheredato fili/ lo herede facere eccliam/ querat aliuq̄ qui suscipiat: nō Augustinū. Quarto pbat d̄ iure ciuili p̄m qd̄ dispositū q̄ prima cā in

successione est liberorū. Insti. de here. qua li. z. diff. in p̄nci. Unde etiā viuo patre re/ p̄at filius qui est in ei? potestate q̄ dñs paternorū bonorū. Et idcirco mortuo pa/ tre: non dicit filius p̄prie adire paternā hereditatē: sed se imiscere hereditati. q̄ post mortē patris non p̄cipue hereditatē videt: sed magis liberam bonorū administratōz nē consequi: vt dicit ter. in. l. In suis. ff. d̄ lib. z. posthu. Pater q̄ in omni iure fili? succedit ad hereditatē patris. Et ex hac cō/ clusione inferi corollariū: q̄ ius ciuile vlt statuti municipale non posset p̄uare filiū totatē ab hereditate paternā z. legitima si/ bi debita: que d̄ debitu bonorū subsidiz. pura statuēdo q̄ p̄mogenit? succedat i ro/ tā: exclusis alijs filiis. Ratio: q̄ cū d̄ iure naturali z. diuino debeat patris hereditas filio: vt dicitur est. q̄ per ius ciuile tolli non potest. quia ciuilibz qd̄em ratio ciuilita iud/ ra p̄mire pōt: naturalia pō nō vtq̄. Insti. d̄ legi. agna. rur. §. si. z. ff. de re. iud. l. i. ra sanguis. Unde hac rōne nec contraria cōsuetudine valet. vij. dist. frustra. et d̄ cō sue. c. si. et nota. in dicto c. Raynuci. Et hoc etiā tenet in regula Indultū. li. vj. Ly nus in. l. sancim? de nup. z. bal. in. l. cū lege. l. d̄ epi. z. ele. An aut valeat statutū disponēs q̄ exclusis filiabz feminis masculi cōmodo succedat: dubiū est. Bal. in dis/ cta. l. cū lege: videt tenere q̄ valet. Dyn? pō cōtrariū tenet in dicta regula. indultū Amplius dico q̄ siq̄s nō habens filiū: bo na sua donasset ecclesie: z. postea nascitur sibi fili? legitimus z. naturalis: potest fili/ us de iure vsq̄ ad quantitatē legitime si/ bi debita/ dictā donatiōez reuocare. vt pbat in. l. Si vnq̄. l. de reuocadiis dona. et in dicto c. vl. xvij. q. iij. Hac etiā ratio ē si pater exheredat filiū in testamēto: pōt si lius rumpe testamētū paternū in officio/ sum. i. cōtra officii pieratē factū p̄ q̄relā i offensi testamēti. Si pō ipm̄ p̄erit. i. nullā mentionē de eo facit: pōt dicere ipsum nullū de iure ciuili: vel p̄ra tabulas testa menti agere de iure p̄torio vt in toto ti. ff. tracta. Predicta vera sunt nisi ex rōnabi li causa: q̄ a tunc posset filius per iurē vel patris dispositiōem totaliter p̄uare legiti/ tima. puta p̄pter aliquod delictum filiū: q̄ tunc z. naturalis ratio hec suaderet: que d̄

De oratiōe dominica

erat q̄ maleficia puniant. ff. ad. l. aq̄l. Ita
vulnerat. et in c. Ut fame. de sentē. exco.
Determinare autē penam h̄mōi q̄ huic r̄gl
aliq̄ delicto debet p̄ner ad latore legis ci
uili. Uñ lex ciuili n̄ alit̄ est q̄ dei
terminatio iuris naturalis: vt dicit Tho.
1. 2. q. 94. ar. 1. 2. v. ¶ Ad p̄positum
nostrū: certum est q̄ nos sum⁹ filij dei vo
cantes ip̄m patrē nostrū. Unde Ioan. 1.
Quotq̄ autē receperūt eū dedit eū po. fi.
dei sic. 22. Item. 1. Ioan. 14. Videte q̄les
charitatē dedit nobis pater vt filij dei vo
caremur 2. simus. 3. omni iure debem⁹ cō
sequi hereditatē regnī celoz. quia n̄ alit̄
ud est q̄ successio in vniuersum ius quod
defunct⁹ habuerit. ff. de ver. sig. Alit̄ ali
ud. Ius autē vniuersum istud quod deus
habet est ipsa deitas: que est beatitudo ob
fectiue: que non diuidit̄ p̄ partes: s̄z tota
simul habet: q̄uis nō totaliter. quis vn⁹
est alio beator. Debem⁹ 3. omni iure hāc
hereditatē habere: nisi p̄pter aliquod deli
ctum excludi mereamur. Si autē queris q̄
et quot sunt delicta ista p̄pter que meret̄
quis priuari a censu paterne hereditatis.
Rñ. Ius ciuile ponit q̄tuordecim causas
que dicunt̄ causē ingratitudinis: que po
nunt in aut. vt cū. d. appel. cōg. 5. causas.
col. viij. et tangunt canoniste in c. Quira
uallis. de iureiu. sed reducam illas ad q̄n
q̄. vtz Procedunt em̄ sic
Quedam ex iracundia.
Quedā ex inuidia: als ex malitia.
Quedam ex concupiscentia.
Quedam ex auaritia.
Quedam ex stultitia.
Ergo caueat se vnusquisq̄ ab h̄mōi deli
ctis. ¶ Primo 3. ex iracundia peccāt due
causē ingratitudinis. Prima est man⁹ in
sectio. puta quando filius in patrē man⁹
inijcit violentas. Sic contra hoc vt expe
dit. Moraliter. Pater noster est ch̄s fm
q̄ deus. quicūq̄ 3. manus inijciunt here
ditari pat̄ne merent̄ expres fieri. Hac ra
tione exheredari sunt iudei qui in ipsum
christum manus iniecerūt 22. Nota para
bolam de colonis vinee qui postq̄ occide
runt seruos patrifamilias: occiderunt fili
um dicētes. Hic est heres venite occida
mus eum: 2. habebim⁹ hereditatē eius. et
sequit̄. Ideo auferet a vobis regnū dei 2.

dabit genti facienti fructus eius. Matt.
xxj. Hoc modo etiā ch̄iani man⁹ inijci
unt in ch̄m q̄n peccant primū. Probaf̄ rōne
et auctoritate. Rō duplex. quia si p̄ntis
mēbrū clamat di. Deu mibi 22. Sic m̄
stice tota ecclesia est vnū corpus. Roma.
xij. Vultū vnū corpus sum⁹ in ch̄istū
singuli autē alter alteri⁹ mēbra. Caput vo
buius corporis est ch̄istus. Heb. j. Ip̄m de
dit. s. deus caput sup omnez ecclesias: q̄ est
corpus eius. Uñ 3. p̄ntis vnū ch̄ianum
ch̄s clamat ac si ip̄e esset peccatus. Scia
rō: quia q̄ peccat imaginē ch̄i videt ch̄i
stū peccare. Sicut em̄ reuerētia exhibi
ta imagini/exhibet illi cui⁹ ē imago: vt s̄
dictū est ser. xj. sic iniuria 22. sed homo est
imago dei Gē. j. Faciam⁹ boiem ad ima
ginem 2. similitudinē nostrā. 3. peccans boi
min⁹: peccare videt ch̄istū: 2. cōsequen
ter meret̄ exheredari 22. Tales sunt om̄es
les militib⁹ Pilati q̄ genuflectebant eū
ch̄isto: 2. postea eum pecciebant. Et hoc
maxime habet locum q̄n peccat clericus
vel religiosus qui dicunt̄ patres laicos
2. etiā dicunt ch̄i. Ps. Nolite tāgere cō
santos meos. vnde iuste peccatores talū co
lesia peccat anathemate. xv. q. iij. Si
quis suadere. Pater rō. Autonas 22. Jē
tij. Saule saule qd me persequeris 22. Jē
Matth. xxv. Quod vn⁹ ex minimis meis
fecistis/mibi fecistis. ¶ Secūda causa est
exprobratio sicut cum fili⁹ blasphemat pa
trē vel inhoneste sibi cōstitat. puta appo
lando ip̄m. p̄ditore vel aliq̄d h̄mōi. Sub
hac causa comprehendunt̄ blasphemie. De
hoc peccato valde conquerit̄ deus contra
receptores qui non puniūt taliter delinque
tes. Esa. liij. Phariores populi mei inque
runt: 2. iugiter tota die nomen meū blā
phemat: p̄pter hoc sciet̄ populus me⁹ nō
men meū in die illa: quia ego ip̄e qui loq̄
bar. s. cōminādo. Ecce adsum. s. puniendo
Nota h̄ quomō antiq̄ patres i raro bono
re hoc nomen habebat vt etiā ip̄m nomi
nare abhorrent. Job. j. Ne forte pecca
bus suis. De hoc dicit̄ infra sermone vel
aget de blasphemia. Tales ergo digni s̄
exheredes fieri ex hereditate di. Uñ ap̄s
Neq̄ maledicti regnum dei possidebunt. i.
Laz. vi. ¶ Secūdo ex inuidia peccant

due alie cause. Prima est oris accusatio. Secunda est opis perpetratio. ¶ Prima § 2c. Nam fili? accusans patre de causa. f. q. nō lo aduersus pncipē vel republicā/ ephere/ dari pot. Nā si contra pncipē vel republī/ cam licitū esset tunc filio etiā patre occide/ re iuste cōtra republicā agentē. ff. de rei/ li. et fump. fu. l. 2. in fine. Sub hac causa cōprehendunt detractores et ifamatores pncipis. Nam tales ebrim infamāt p rōnez supra pncipē posita de membris in capite. Imōi nāqz detractores sunt deteriores furto. qz illi bona rpalia: isti famā rapiūt r furant. qd rāto deter? est qnto fama ce/ teris bonis rpalibz pnciosior est. Proverb. 11. Del? est nōmē bonū qd oluit mltre. Unde Anacle? papa. vj. q. j. Deteriores sunt qd docet vitaz mores qz corrūpūt his qd substat alioz pdaqz diripiūt 2c. Ta/ les sūt illes diabolo de q scribit Apoc. xij. Proter? est accusator fratris nroz 2c. Qd sūt et filies in culpa: erunt ei filies in pe/ na: de q pñ. Diligisti malitiaz sup beni/ gnitate: iniquitate magis q loq equitatez: propterea deus destruet in fine: euellere et er/ omigrabit te r radicem tuā de terra viue/ ri. ¶ Secda causa est opis pueri ppetra/ tio. puta si patrem yulnerauerit: vel als si eius vite insidiar? fuerit. Sub hac causa continent odiosi q odio habent pncipis suos qd tunc exhibent venenū chio. Ebris em/ ppter odū iudeoz mortu? ē. i. Jo. j. Qui odit patre suū homicida ē. Tu em q odio habes primū tuū/ quantū in te est vene/ no odq ebrim occidis. Hebr. vj. Rursum crucigētes ebrim i semetiphs. ¶ Tertio ex cōcupia pcedūt due alie cause. ¶ Pri/ ma: qz fili? ebrim paternū maculat siue sic yroz siue pcutina patris. Sub hac causa moraliter pntent corruptores monialiū q sunt sponie chri. Sic adulteri q corrum/ pūt mrimoniū: r pnter corrūpūt mrimo/ niū chrisignatuz p mrimoniū carnale. qd yroz fcat ecclesiam: r vit chm. Ephe. vj Sacm h magnū est: si pī voluerit fi/ liā maritare: r ipa p er? voluntatē pēligit fornicari dūm sit infra annos. xxv. sec? si post. qz quis filia fornicādo peccat mor/ talit: rī excusat ab hmo i gratitudine: si ex/ neglētia pntes distulerit eā maritare.

ut i aut. ut cū de ap. cog. §. cas. p. si alicui ex pñdici. coll. viij. Sub hac cā pprehēdū tū fornicari q sunt epheredati a chro r a regno celoz. j. Cor. vj. Neqz fornicari re/ gni dei possidebūt. Itē hī. xij. Fornicato/ res r adulteros iudicabit de? . ¶ Nota § illi/ los q dicūt fornicationē simplice non esse pñm. 2ra qd ē. xxij. q. iij. Heretices. ij. q. v. Nō mechabers. ¶ Quarto ex aua/ ritia pcedūt due alie cause. Prima in com/ mittēdo. Secda in omittēdo. In cōmittē do qdē: puta qn fili? pñm phibet testari: vltius ptradixit testō. Sic moraliter christus cōdidit testamentū in q disposu/ it q nullus faceret furtum/ ysuras/ rapi/ nas 2c. Exod. xx. Nō furtū facies: ysuras/ rī r aliū rez alienaz ysurpatores vere hu/ ic testamēto ptradixit: qz diripiūt aliena 2c. Gel dic ad lram: qz si fili? vel ali? p/ hibet pñm testari/ peccat mortalit: r ido/ puat hereditate regni celoz: r in foro cō/ sciētie tenet tal oibz ill qbz testator aliqd volebat relinqre: tales etiā patiūt a filijs suis qd ipi pñm fecerit: iuxta illud: Pate/ re legē quā tūpse tuleris. r illd qd qñqz iu/ ris i aliū statuit/ ipse eodē iure vraf. qz dī fili? ei? . Pat. meus fecit ysuras r voluit q ego restitua: simplex homo fuit 2c. r sic nihil facit de pecunie dispositioe. ¶ Nota h/ exēplū de illo ysurario q habebat tres fili/ os: q venies ad mortē: vocauit pmo ma/ iorē 2c. Scds casus est in omittēte: puta si patre in captiuitate positū neglexerit fi/ lius redimere: vel positū in carcere nolue/ rit in sua fideiussione suscipe: vel infirmo patri vel furioso vel indigēti nō subueni/ rit. Sub h casu moralit cōprehēdunt aua/ ri: q in chro paupibz negligunt subuenire ¶ Dic vt expedit Hatch. xxv. Tre maledi/ cti in ignē eternū qui paratus est diabolo r angelis eius. Euriui em r nō dedistis mihi manducare 2c. Item Ephe. vj. Hoc scitote intelligētes q omnis auarus non habet hereditatem chri r dei. ¶ Quinto ex stultitia ex qua pcedūt due alie cause. Prima est infamis puerfatio. Secda ē in/ cauta psumptio. Primo § 2c. Sic qn fili/ us pter voluntatē patris inter artolos vltimos se sociauerit. Sic moraliter in pñ/ posito: in hoc casu sunt omnes qui pueri/ santur cū meretricibz/ tabernarijs/ ruffia/

De orōne dñica

nis et cum ribaldis. Proverb. xij. Quis
sapientibus gradus sapiens est. amicus
sui similis efficiet. Ps. Cum sancto
eccus eris: et cum pueris puereris. Secun
da causa est incauta presumptio: sicut q
ad ludos periculosos et mortiferos se ingerit:
vel cum villa fortis officia vel exercitia: et
in hac pessione permanserit: nisi forsitan et
parentes eius illius pessione fuerint. Na
tunc nil iudens iudeo: nil carolina cerbe
go: nil dolosus doloso. ff. de dolo. si duo. l.
de hereticis qm. et. l. de inoffi. testa. l. An
arena. Sub hac causa morali compen
dunt oēs lufos taxiloz et alearū. Ubi
nota q octo differentie pionariū ppter hoc
daminant. Primo ludentes. Secundo assi
stentes qui dant fauorem ludo. Tercio re
ctores reipub. qui permittunt ludū. quia vt
dicit rex. ij. q. vij. Negligere cum possis p
turbare pueros: nihil aliud est q fouere.
nec caret scrupulo societatis occulte q ma
nifesto facinori desinit obulare. Ad idem
facit. lxxv. dist. Error. Quarto mutuan
tes pecuniā. ubi nota q q mutuat pecuniā
am ludenti ad ludū in ludo aleaz: nō pōt
repetere de iure pecuniā mutuatā: qā i pa
ri causa turpitudinis melior est pditio pos
sidentis. l. Ubi aut. ff. de codi. ob tur. cau.
Si aut is cui mutuatū est iurauit restitu
ere: debet aut petere absolutiōem a iura
mento a iudice ecclesiastico: aut restituere
et postea repetere. vt i c. Debitores. de iur
reiu. qm de hoc ultimo dubitē aliquali
ter. et ideo istud non firmo. Quinto: pre
stantes taxillos. Sexto: comodates tabu
lariū. Septimo pñates cadelas ad lumē
bis tenebris dandū. Octauo comodates
locū siue domū: siue aliū locū. Ergo caue
amus ab hñōt ingratitudinis. et si quis
vestrū in aliquo casu de pñatis fuerit: re
conciliet deo per pñiam. Nam ex hoc pur
gatur causa ingratitudinis. Nam sicut dē
Bar. in. l. ij. §. si. ff. de adimen. lega. si pat
et heredauerit filiū ex iusta cā et postea re
cōciliauerit se cū eo: illa et hereditatio ē adē
pta. Et sic in pñito: si qm noster recedētia
uerit se cū deo p pñiam: maxie p ingressuz
religiōis purgat cā ingratitudinis. xij. q.
ij. nō licet. et sic psequet vite bñe heredita
tē. Ad quā nos pducatur ipse fili? dei cuius
nos coheredes futuros esse speramus.

Qualiter de? est i creaturis
Sermo xlii.

Qui es in celis
Supra exposita sūt verba
illa Pater noster. Qd sequit
verba pertinent etiam ad captationē bñi
uolētie: fm q pñissuz est sup ser. vij. in pñ
ciplo. Salutes virgo et c. Pro declar
tione ergo horz verborz notādū q ista ver
ba Qui es in celis: possunt dupliciter expo
ni. Vno modo fm sensum lralem. Secun
do modo fm sensum morale. Et de quibz
fiet vn? sermo dñō cōcedēte. Primo gmo
fm sensum lralem est notandū: q celi acci
piunt h ad lram p corpibz celestibz. Et sūt
tres celi fm lra. parte. i. q. lxxvij. art. iij.
de quibus scriptura sacra mentionē facit.
viz celum siderū: et crystallinū: et empyre
um/ in quo cōs est fm diuinitatē et bñi
nitatē: et alij scilicet. Prīmū aut celi siderūz
pñet octo sphaeras. viz. Prīa ē luna. Se
cūda mercurij. Tercia veneris. Quarta so
lis. Quinta martis. Sexta iouis. Septima
saturni. Octaua celi siderū in quo stelle
sunt fixę: fm qm dā opinionē. Scōm bñi
aut modū exponēdo remanet difficultas.
sed p intellectu vero nō. q ptingit aliquid
esse in loco tripl. Vno mō circūscriptiue
et diffinitive. sicut est cor? in loco: qā cō
cludit et mensurat loco: et sic est in vno lo
co q nō est alibi. Scōm mō est in loco dif
finitive tm: sicut est angelus: q quis non
concludat nec mensuret loco: sic est in
vno loco q nō est alibi. Tercio mō nec est
cūscriptiue nec diffinitive: sicut est de?
nec cōcludit nec mensurat loco: et sic ē vno
loco q vbicq ē cor?. Hier. xij. Celū et ter
rā ego impleo: dñs. Igit cū de? vbicq
sit in cūscriptiue? et indiffinitus. Indiffinitus
prus: qz nō cōcludit nec capis loco. in. Re.
vij. Celū et celi celoz te cape spñt. Igit
finit? aut: qz sic ē i vno loco q vbicq cor?
et tātē est infinitat? q nō pōt loco cōpā
di nec claudi. nō sic angel? vt dicunt est.
Quid ē q d? Qui es in celis: qli alibi nō
sit. Rñ. q qm de? qm ad bñiuitatē
i chō est sit tm in celo empyreo: localit
fm diuinitatē vbicq est cor? in toto orbe et

tor in quibus pre. Dicit tñ specialr esse i ce-
lis: qz ibi maria z pñcipalia opa sua ostē-
dit magis qz alibi: sicut ē magnificētia: vir-
tus z glā. fm quē modū nō est de? i mōdo
in q oia sunt cōfusa z pmixta: eo qz inf bo-
mū lenē seminariū a deo iūmice? hō suple-
minauit zizania. Vñ neqz potētia dī ostē-
dit in mōdo: qz multa mala in hoc mōdo fi-
unt ipf deī oculis cōn: uētibz acū illa pbi-
dere neqz. nec iustitia: qz n pñiat iustos
nec corripit peccōes. nec sapiētia: qz stulto-
rū infini? est nūer? Et qz vt dī Eccl. ix.
Vñ uerū eū uenit iusto impio: bono z
malo: mūdo z imūdo: imolanti victimas
z sacrificia pñentē. ex q exor? est error: i
mētibz pñioz: qz diuina puidētia n se extē-
dat ad act? hūanos: vt dicitū ē s. ier. j. Nec
glā. Ezo. xxxij. Nō me uidebit hō z uiuet
In celo igit ostēdit de? oēm magnificētiā
pñit z glām suā quantū extēdit se capa-
citas creaturaz. et hac rōne dī deus speci-
aliter esse in celo. sicut z aia qz uis sit tota
in toto corpe z tota i quibz pte corpi: tñ
dī specialr esse in facie: qz ibi ostēdit opā-
tiones sensitiuas qz corpi tradit. ppter qd
dī Gen. ij. Formauit deus hoīem de limo
terre: z inspirauit in facie ei? spiraculū vi-
te. Hora spiraculū vite. Quis Basile? itel-
ligat p spiraculū vite grām spūscī: tñ cō-
muniō: z melior ē expositio Augustini q
p spiraculū vite itelligit aīaz: vt nō. Tho.
pre. j. q. xj. ar. iij. ad tertiū. Hora in facie
ei? qz opationes vite magis manifestant
in facie hoīs ppter sensus ibi extētes: fm
Tho. vbi s. Ut autē hāc materiā lati? exor-
diamur z declarem? Hora: qz de? est in cre-
aturis diuersis diuersimode fm diuersuz
modū recipiēdi: quia vñ qd qz recipit fm
modū recipient. Est q deus in creaturis
octo modis. uidelicet

Primo p potētiā vniuersalem.
Secundo p potētiā generalem.
Tercio p eētiā dinālē aut euidētiālē.
Quarto p grām humanālem.
Quinto p glām supnalē.
Sexto p vniōnē psonalem.
Septimo p assumptionē carnālē.
Octauo p trāsmutaciōem sacramētiālē
¶ Primis tribz modis de? ē in oibz crea-
turis. Quarto pō mō ē solū in hoibz iustis
warozibz. Quinto mō est i angel? z hoibz cō-

prehēsozibz. Sexto mō est solū in iēu chri-
sto. Septimo mō fuit in pigne Maria.
Octauo mō fuit i hostia pñecrata. ¶ Pri-
mo mō. s. p potētiā est de? in oibz creatu-
ris: in qñtū. s. oia ei? pñati subdū: siue sint
creature hītes solū esse: siue etiā uiuere: si
ue etiā sentire: siue itelligere. Sic em rex
dī esse in toto regno z in quibz ei? pte per
potētiā: qz ad oēm locū regni extēdit eius
potētia: sic z mltro magis incōpabili ē de?
in oibz creatur. Dīc regi q pñipiat mon-
tū q est in reg suo q moueat: mari fluctuā-
ti q qēscat: arbori q fructificet: infirmā-
ti q pualēscat: mortuo q rīurgat zc. Ler-
te nō poterit. Sed de? a pñipio pcepit so-
li z lune z sideribz q moueant. z sic obedī-
unt ei oēs creature ad nutū. Ps. Statuit
ea in eternū z in seculū seculi: pceptū pō-
nit z n pñibit. Solus z miserabil? peccōz
fuit z n pñibit. Solus z miserabil? peccōz
est deo rebellis. Et vt ait Aug. turpis est
pārs q nō puenit vniuerso zc. Hester. xij
Vñ de? p potētiā in ditione tua cūcta sunt
posita z nō est q possit tue resistere volū-
tati: tu fecisti celū z terrā z qd celū am-
bitū pñet: dñs vniuersoz tu es. Eternū
dīc etiā potētia dei ad oēm locū. s. in celū:
in ifernū z in purgatoriū z in hunc mōm.
Idō ps. Quo ibo aspū tuo z q a facie tua
fugiā. si ascēdero i celū tu illic es: si descē-
dero i infer. ades. Si sup. p. m. dī. z habi. i. ex-
ma. etei illuc ma. r. n. m. z te. me. dē. r. ps.
cxlvij. Sic em nō p aliqs fugere ad ali-
quē locū in q nō inueniat celū: siue ad oc-
cidentē vadat: siue ad orientē zc. Sic nō
p q fugere deū qn ipm inueniat. si em fu-
git deū mīsericordiē: inuenit deum iustū. z
cōuersū. Hora exemplū de Jona q volu-
it fugere deū pñipiente: z inuenit deū ira-
scētē. Jone. ij. Vñ Aug. in. iij. p. f. Te
deū nemo amittit nisi q dimittit: z qui di-
mittit: q it aut q fugit nisi a te placato ad-
te tratiū zc. ¶ Secdo mō. s. p potētiā ē de?
in oibz creatur: in qñtū. s. oia nuda sunt et
apta aī oculos ei?. Heb. iij. Non sic rex in
regno: qz n videt oia: sed tñ illa cōgicū d
qz informat p nūcios vel p lras. Sz de?
est ita in oibz p potētiā q etiā est vbiqz p
pñtiā. qz oia videt zc. Ergo qñtū dī caue-
re peccator a peccis: qz videt a deo. Vñ
cecitas fuit in Adā ex peccō suo sibi pueni-
ens: q cū vocaret z qreret a deo: putabat

De oratiōe dominica

se posse abscondere a facie dei. **Unū** sic **Gen.**
ij. Cum audisset vocē dñi deambulantis
in paradiso ad aurā post meridiē abscondit
se **Adā** z **propter** eius a facie dei in medio li-
gni paradisi. Vocauitq; dñs de **Adā** z dñs
xit ei. **Ubi** es? **Qui** ait. Vocē tuū audiui
in paradiso z timui: eoq; nudus ēēm: z absco-
di me. **Nota** eoq; nudus essem. **Bū** nudus
eras **Adam** in vtroq; hoīe. nā z aīam suā
spoliauerat vestimentis. **Prutū.** qz oēs virtu-
tes z gratiā pēdidit peccādo. Sic z tu pec-
cator zē. **Hic** vt expedit. **Et** idō qlibet de-
bet erubescere a peccando in cōspectu dei.
Nota exemplū de brā **Theodora** de q; le-
git in legēdis sanctorū zē. **Ideo** **Aug.** in
regula. **Nec** putare dz se nō videri cū hoc
facit. videt oīno: z a qb se videri nō arbi-
tratur. sed tū lateat z a nemīne hoīm videa-
tur: qd faciet de illo deū inspectore que
latere nō pōt: q tātō videt patietius qn-
to sapientius. **Un** versus. Cum qd turpe
facis qd inspectare ruberes. **Eur** spectan-
te deo nō magis ipse rubes: **Adde** qd nō
raui s. sermone. x. pte. ij. **Un** **Prover.** xv
In omni loco oculi dñi pēplānt bonos et
malos. **Tercio** modo. s. p essentiā deus
est in oīb creatur: in qntum oīb adest vt
causa efficiēti: s. **Tho.** parte. j. q. vij. ar.
ij. Est aut deus cā efficiēs creaturaz p su-
am potentiā q appropriat patrī. **Pō.** **Qui**
fecit celum z terram: mare z oīa que i eis
sunt. **Et** est causa formalis: lo quēdo d fo-
ma extrinseca per suā sapiāz. **Pō.** **Oīa** in
sapientia fecisti. **Gen.** j. **In** pncipio. i. in fi-
lio creauit deus celū z terrā. **Sapientia** au-
tē appropriat filio. **Et** est causa finalis per
suam bonitatē: que appropriat spūs sancto
Prover. xvj. **Uniuersa** ppter semetipm
operat' est dñs. **Apoc.** j. **Ego** sum alphas
z o pncipiū z finis: s. **Tho.** par. j. q. xlii.
ar. j. in. ix. argumēto. **Latus** pte. j. q. xliij
p totam qstionem. **Unde** si deus retrabe-
ret a creaturā manū sue bonitatis: omnia
in nihilū rediret: sicut de nihilo facta sunt
Pō. **Apertente** te manū tuā oīa imple. bo-
nitate. **Querite** aut te facietur. auferes
spūm eoz z deficient z in pul. suuz reuer-
sūt. **Quarto** modo. s. p gratiam huius
manale solū est in creatura: dñali z in ho-
mine pūso z deū timentē. **Hierem.** xliij.
Tu in nobis es dñe. **Est** autē isto mō de?

in nobis **Primo** p fidem. **Eph.** iij. **Hab**
tare chīm per fidē in cordibz nostris. **Sec**
cundo p charitatē. **Rom.** v. **Charitas** dei
diffusa est in cordibz nostris per spūm san-
ctum qui datus est nobis. **1. Jo.** j. **Jo.** iij.
Deus charitas est z q manet in charitate
in deo manet z deus in eo. **Tercio** p eoz
dientia. **Joā.** xij. **Si** q diligat me sermo
nē meū seruabit: z pater meū diliget eū: z
ad eū ve. z mā. apd e. faciemus. **Hoc** q mō
do de? est tū in bonis hoīb viatoribz: nō
aut est in pccōtibz. **Prover.** xv. **Longe** est
dñs ab impiis. **Item** pō. **Logo** a pccōtibz
salus. **Nota** lōge/nō p distantia localem
Nam vt ait **Aug.** in. j. confes. **Nō** em pccō-
dibus aut spacijs loqz itur abs te aut re
dis ad te: sed p differentiaz formale: sic al-
bum differt a nigro. **Nam** deus est iust.
peccator iniustus. deus est bonus: peccā-
tor pō malus. deus est misericors: peccā-
tor impius. deus est sapiens: peccator est
insipies zē. **Cor.** vj. **Que** pccatio iū-
sticie cū iniquitate: aut que societas lucis
ad tenebras: que aut conuentio chī ad bel-
lū: **Ideo** dixit **Moses** filiis israel postq
murmurauerūt zē. **Nolite** ascēdere con-
em est dñs vobiscū: ne corrūatis corāz in
micis vestris. **Nūc.** xliij. **Quinto** mō
do. s. per glām supnalem deus est solū in
angelis z animabz beatīs in qbus est per
gloriā. **Nam** essentia dei est intra essentia
aniāz sanctaz: et sic habitat in eis q effi-
ciunt dñi per pccipationē diuinitatis. **pō.**
v. **Letent** oēs qui sperant in te: in eternū
exultabunt z habitabis in eis. **1. Jo.** Apoc.
xxj. **Ece** tabernaculū dei cum hominibz
z habitabit cum eis: z ipsi populi ei
erunt: z ipse deus cum eis erit eoz deus.
Item. j. **Cor.** vj. **Qui** adheret deo vnus
spūitus est. **Sexto** mō excellētissimo
et ineffabili. s. per vnionē psonale est i vno
tū hoīe. s. **Iesu** chīsto filio dei in quo na-
tura diuina z humana sunt coniuncte in
vnitate psonē filij dei: ita vt vna de altera
predicet: z eōuerso. **De** hoc modo effici-
di loquit' dñs **Joan.** xij. **Verba** que sol-
ui quoz vobis/a meipso nō loquor: pater au-
tē in me manens ipse facit opa. **Et** **1. Jo.**
ij. **In** chīo inhabitat oīs plenitudo vni-
tatis corporaliter. nā inhabitat nō solū
pms quinqz modis supradictis: sed etiam

per unionē in eodem supposito. Nota cor-
poraliter quia. s. non tñ aia est a verbo af-
sumpta: sed etiam corpus. Unde et in tri-
bus modis chri/corpus fuit vniciū diuini-
tati: quous esset corpus ipm ab ania sepa-
rum. ¶ Septimo modo p assumptionē
carnale fuit solum in virgine gloriosa: de
cuius purissimis sanguinibz assumpsit fi-
lius dei corpus hūanū: et habitauit in cor-
pore virginis maris p nouē menses et sex
dies decimi mensis. iuxta illud Sap. vii.
Sum qdem et ego mortalis hō similis oibz
et ex genere terreno illius qui prior factus
est: et in ventre matris figuratus sum/ca-
ro decē mensis rpe et c. Unde et ipsa virgo
beata specialiter ppter hoc dicit templum
dei. vnde ecclesia. Domus pudici pectoris
templū repente fit dei. Item Eccl. xxiij.
Qui creauit me regessit in tabernaculo meo.
Ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissi-
mus. ppter hoc dixit angelus ygini: Dñs
recum. Nam cū ipsa fuit dominus pater p
potentia: qui hanc fecit virginē concipere
Scdo fuit cū ea dñs filius p sapiā: p quā
filius dei scilicet ingredi et egredi vter. vir-
ginis absqz agitione vultue virginis. iux-
ta illud Ezech. xliij. Porta hec clausa erit
et non apiet: et vir non transibit p eā: qā
dominus deus israel ingressus est p eā. Ter-
tio fuit cum ea dñs spūssance p bonita-
tem et clementiā: per quā fecit yr sine pec-
cato cōcipere. Hoc ergo modo q fuit in
beata ygine/nuncqz fuit nec erit in alia cre-
atura q in ipsa virgine gloriosa digna oi
gloria et honore. Et hec existentia dei i vir-
gine fuit causa et origo ppter quam deus est
in nobis per gratiā et gloriā. de quibus
dicitur supra in. iij. Et hoc modo ostēdi.
Unde dicit Esa. d ygie gloriola. Ecce vir-
go concipiet et pariet filiū et voca. nomen
ei? emanuel. i. nobiscū deus. Esa. viij. Fuit
etiā nobiscū deus per cōuersatiōem et habi-
tationē terrenā. iuxta illud Baruch. iij.
Post hoc in terris vñus est et cum homibz
conuersatus est. ¶ Octauo modo. s. p trans-
mutationē sacramentalē est in hostia con-
secrata: in qua est corpus christi et anima
cum diuinitate: nō qdem p modū quanti-
tatis: sed p modū substantie: ita q diuisa
hostia in qualibet eius pte est totus christus.
Nota similitudinē de speculo fra-

cto et c. Sicut aū cōsecratiōem in qualibz
parte hostie erat tota substantia panis: sic
forme accidentales sunt in qualibet pte
subiecti et tōte in toto subiecto: Sic et cor-
pus chri est totum in tota hostia cōsecra-
ta: et totū in qlibet pte. De hoc modo eēn
dicit dñs. Mat. h. vlti. Ecce ego vobiscū sum
omnibz diebus vsqz ad cōsumatiōem se-
culi. Nota vobiscū suz. s. per pñtiā sacra-
mentalem in hostia consecrata.

¶ Et orationibus sancti di-
citur celi Sermo xv.

¶ Dies in celis.

¶ O. Supra smone pñs expo-
sita sunt vba ista: qui es in celis
fm sensum lrales. Dñs sequit exponere ea
fm sensum morālē. Saluteretur virgo et c.
¶ Pro cōplemento sermonis norandū q
in sacra scriptura clare innuit q p celos spū-
ritualiter loqndo intelligunt sancti hoies
in quibus deus est per gratiā in hac vita
et p gloriā in futura. Et ideo dicim.
Pater noster qui es in celis. id est in san-
ctis. Hoc autē probō duplici medio. vidē-
licet: auctoritate et ratiōe. Auctoritas Ps.
xvi. Celi enarrāt gloriā dei. Ratio po-
test adduci. Quia em vis amoris trāssert
amantē in amariū. Sancti autē totis affec-
tibus in hac vita celos diligunt: ideo di-
cuntur celi. Unde Hugo de sancto Vlc.
Scio inquit anima mea quia dilectio est
vita tua: et quicqd diligis/ipsa vi dilectio
nis in eius similitudinē transformaris.
Igitur sancti dicunt celi: quia celos diligen-
t. Unde de sancto qlibet cantat san-
cta mater ecclesia. In hac pegrinatiōe so-
lo corpe constitutus cogitatione et auditi-
tate in illa eterna patria conuersatus est.
Et apostolus de se et alijs sanctis loquēs
dicit. Nra conuersatio in celis est: Phil.
iij. scilicet per cōtemplatiōem et amorem.
Potest et alia ratio adduci per similitudi-
nem. Sicut em deus dicitur esse in celis:
vt dictum est supra sermōe pñs. Ps. Do-
minus in celo sedes eius. Item Ps. Do-
minus in celo parauit sedem suam. Sic et
in sanctis dicit deus esse per gratiā in hac
vita: et p gloriā in alia: vt dictū fuit in oibz

De orōne dñica

cro fime primo: pre. iij. z. v. Sed p ma
iori declaratiōe adducā alias septe rōnes
q̄b merito sancti dicunt celi: quia spūali
ter habent pditiones celi corporalis: que
sunt septem.

Primo nāq̄ celi sūt clari seu lucidi

Secundo sūt sublimes.

Tercio sunt puri

Quarto sūt rotundi

Quinto sunt viles

Sexto sūt mobiles

Septimo sūt eterni seu ppetui.

Sic feli sūt Primo clari p fidei illumi
nationē. Secundo sūt sublimes p terrenoz
despectionē. Tercio sunt puri p castitatis
pseruationē. Quarto sūt rotundi p soli
ue duplicis seu malitie depolitionē.
Quinto sūt viles p gratiaz cōcariōem.
Sexto sunt mobiles p ppetui augmētati
onē. Septimo sūt eterni seu ppetui p ppet
ueritē pseruationē. **P**rimo q̄ celi sūt
clari. Nō em̄ est in celis tenebrositas: nec
vicissitudo diei z noctis: sed sp̄ est ibi clari
tas. sic sancti sunt clari p fidei illuminati
onē. **U**n̄ Sene. Talis est anim⁹ sapiētis
q̄lis est mundus sup lunā: semp̄ illic serenū
est. Nō q̄ est in seris aliq̄ tenebra erroris/
dubitatiōis vel falsie opiniōis: qm̄ habent
cor claz in his q̄ sunt fidei. z maxime i di
uina scriptura q̄ est lucida z clara. **P**s. Lex
dñi imaculata puerēs anias: pceptū dñi
lucidū illuminās oculos. Nota figurā de
nube q̄ erat lucida ex pre filiōz israel. Et
hec est sapientia vera serōp: de qua loquit̄
Hoytes dicens. Hec est em̄ vīa sapientia
z intellect⁹ corā pplis: vt audientes vntuer
si pcepta hec dicat. **E**n pplis sapiēs z intel
ligēs gens magna. **D**eut. iij. Nā fide ca
tholica vocat sapientia z intellectū: s̄z nō
scientiā. Ratio: qz dñs pbs in. vj. **E**thicoz
q̄ tres sunt ppetus spūales speculatiue. i. sapientia/ intellect⁹ z scientia. Sapientia ē
cognitio diu: nox: licz modo dicant sapiēs
tes zc. sed falsē: ad Roma. j. Dicerēs em̄
se esse sapientes/ stulti facti sunt. **I**ntelle
ctus pō ē cognitio pncipioz. **S**cientia pō
est cognitio cōclusionū q̄ habent p demō
strationes. Fides ergo dicit sapiētia: qz ē
de diuinis zc. Dicit intellect⁹: qz articuli
fidei sunt pncipia rōr⁹ rheologie. sed fi
des nō dicit scientia: qz articuli fidei non

sunt cōclusiones habite p demōstrationem
quia licz modo habeam⁹ rōnes z argumē
ta pbania articulos fidei: nō tñ sunt dei
mōstrationes. quia nisi deus reuelasset/ rō
nes nō sufficerēt: sed sūt pbaniones. **U**n̄
fides est substantia rez sperādaz argumen
tū nō apparētuz. **H**eb. ij. Ecce qre dicit
Hec ē nostra sapiētia. i. fides catholica co
ram pplis: qz nō sufficit chziano hic fides
in corde: sed debet z ore pferri. causa: **S**i
cut lumē in laterna oportet q̄ habeat spū
raculū: aliter exstingueret̄ Rom. x. **C**oride
credidit ad iustitiā: ore aut̄ fit pfectio ad sal
lutē. **P**s. Credidit ppter qd locutus sum.
Et iō addiscatis symbolū apostolicū zc.
Secundo celi sunt sublimes. **T**ara est
altitudo celi q̄ mēsurari nō pōt: q̄lis aut̄
qui vt rabbi **H**oytes: nisi fuerint mentis
rare: sicut refert in legēda ascēsiōs domi
ni. q̄ dicit q̄ q̄libet circū: cuiuslibet p̄p
nere habet in sp̄: sicut dicitur viam dngētū
annoz. i. tantū spaciū q̄ntuz possit aliq̄
ire de via plana in dngētis annis. z vī
stantia inter celū z celum. i. inter circūz
z circūlū est similiter zc. **H**ec ibi videas.
Sed ridiculū est: qz nō pōt sciri p̄tas nū
si deus reuelaret. **U**n̄ dñs scriptura. **A**ltru
dine celi/ z latitudine terre/ z pfundum
abyssi q̄s mēsus est: q̄ dicit. nullus. **E**ccl.
j. **N**isi fortasse diabolus qm̄ cecidit de celo
qz tūc illud spaciū mēsurauit: sicut dicit
bñs **A**ndreas in forma pegrini diabolū
q̄ in forma mulieris venerat ad tentatiōē
episcopū q̄dam deuotū beatū **A**ndreā
cur legit in legēda eiusdē. **F**ecit de⁹ sicut
magn⁹ domū z p̄corēs: q̄ p se: vixit z fil
ijs facit cameras in altū in summo palat
ij sūt: z in finib⁹ facit stabulū iumentoz: z
sub terra facit carcerē zc. **D**eclara. **V**nde
Baruch. ij. **O** israel q̄magna est dom⁹
dñi: z ingēs locus possessiōis ei⁹. magn⁹
z nō habes finē. i. in duratiōe: qz genera
tio p̄terit z generatio aduenit: terra autē
in eternū stat. **E**ccl. j. **I**stā q̄ qualitatē
etiā habet z habuerūt sancti p terrenoz
despectionē: despiciendo. i. honores/ volu
prates/ diuitias: alio qm̄ nō pōt esse in rep
anima duplex amor: p̄trari⁹. i. rez terrenarū
rum z celestīū. **I**ō dñs ap̄lus de se. **Q**uā
bitatus sum vt stercora vt chīm lucra
clam: z vt inueniar in illo. **P**sal. ij. **T**ip

ra vt stercoz: qñ alijs in domo gregat
 stercoz: nocet habitantibz in ea. qz corum
 pit aerem et domū et psonas. Sed qñ ster-
 cus spargit in agris licet faciat illos fru-
 ctificare. Ita qñ religiosus clericus vt lai-
 cus gregat diuitias. Diuitie sūt qñ ster-
 cus: qd corrūpt memoriā/intellectum et
 volūtate et fructus. corrūpit domū et illos
 dōmo: qñ qñqz inficiūt patronos vt ha-
 beant diuitias. qz vt dicitur **Eccl. v.** Diuitie
 seruauit in malū dñi sui. Ex camera cor-
 dis sūt abijciēde. Ps. Diuitie si affluant:
 nolite cor apponere. iō spargi debet in ter-
 ras arces. i. in paupes sūt dispēde. qz sic
 faciūt fructificare illos in oñibz et vos
 in meritis agēdis: et adq̄reda peccatorū re-
 missiōe. Gultis ne qz corrūpāt vos **Luc.**
vj. Facite vobis amicos de māmōna int̄-
 grates: vt cū defeceritis recipiāt vos i et̄-
 na tabernacula. **Uñ** **Eccl. vij.** Argētuz
 corz solis p̄ciēf: et auz corz in sterq̄liniū
 erit. Hora exēplū de fratre parulo beati
 Bernardi noie **Vinardo.** q cū diceret si-
 ba a fratre suo maiore noie **Guido:** Eia
 frat **Vinarde** ad te solū respicit ois terra
 possēssiois nostre. Rñdīt. Vos g celū ha-
 bebitis et mihi terrā solūmodo relinq̄tis:
 non er equo diuisio ista facta est. modico
 igit cū p̄e remāssit: sed postea fr̄s ad mo-
 nasteriū secut⁹ est. **Jo ap̄ls.** Si surrexi-
 stis cū ch̄s: q sursum sūt q̄rite: vbi ch̄s ē
 in dextera dei sedēs. q sursum sūt sapite: n̄
 q sup̄ terrā. **Col. iij.** Et dñs **Barth. vj.**
 Nolite thesaurizare vobis thesauros i ter-
 ra vbi erit. et tū de. et vbi sūt. nō effo. nec su-
 nt. Et q debeam⁹ terrenis despectis celestia
 p̄cipiscere: docet nos natura: q nos facie
 ad celū erecta formauit: cū cetera animalia
 ad terrā sint inclinata. **Uñ** **Quid⁹** in. i.
Deam. Pronaqz cū spectāt et c. **¶** Ter-
 tio celi sunt puri: qz nullā habēt maculaz
 nec habere p̄nt. Dicūt astrologi q elemē-
 tū ignis rāgit celū: tñ ipm nō cōburit nec
 calefacit: nec nigrescit: sic facit hec ignis
 noster illis q rāgit. **Jo dixit p̄bi:** q celū
 nō ē susceptiū pegrinaz imp̄ssionū. Istā
 gl̄ritatē habet sēri p castitatis p̄seruatōem
 p quā nō cōburunt p luxuriā: nec calefiūt
 nec nigrescūt. Hora q multi p̄burunt per
 actū luxurię et c. qd qñqz etiā p̄tigit i cle-
 ricis et religiosi ppter nimā familiaritā-

tē cūz mulieribz. q̄ quis incipiat ex bona
 intentione: tñ finit in carnalitate. Incipit
 vñ em a credo i deū: et finit in carnis re-
 surrectione et c. Ideo de luxuria dicit **Job.**
Ignis est v̄qz ad p̄sumationē deuotiōis. et
 oia eradicās germia. **Job. xxxj.** Hora ad
 p̄sumptionē deuotiōis: qz mortificat omnia
 merita p̄cedētia. et oia eradicat germia. i.
 p̄tutū. iō caueat qñqz etiā religiosus a ni-
 mia familiaritate mulierū. Hora exēplūz
 Arsenij q cū rogaret a qdā nobili muliere
 re romana: q venerat romā ad eū visitari
 et q b̄iet in memoria eā in oñibz suis.
 Rñdīt. Ego rogo deū vt deleat tui meo-
 ria de corde meo et c. **Jo dicit Hiero.** Hospit-
 ioliū tuum aut raro aut nunqz mulierū pe-
 des tereāt: qz nō p̄t toto corde habitare
 cū deo q seminat⁹ accessibz copulat. Et in
 fra. femina quā bñ videris p̄uersantem
 mēte dilige nō corpali frequētia. **xxxij. dist.**
Hospitoliū. Aliq̄ p̄o nō cōburunt: sed ca-
 lefiūt: qz quis nō cōinquent actu carnali
 tñ respiciēdo/loq̄ndo/testando/calesiūt.
 De tali seu i p̄sona talis dicit **Hiero.** Satis
 calefacit⁹ suz qz vidi focū. **Hiero. xliij.**
Quidā p̄o nigrescūt. i. in fama ppter suz
 spectā familiaritatē cū aliqua: quis non
 peccet cū ea. ideo eoz fama nigrescit i cor-
 dibz alioz. De talibz dicit **Hiero.** Denigra-
 ta est sup̄ carbo. facies eoz: et nō sūt cogni-
 ti in plateis. **Thren. iij.** Facies dñi fama.
 qz sicut in facie: sic in fama cognoscit⁹ qd.
 cū sit bon⁹: bona fama cognoscit. si mal⁹:
 mala. **Jo dicit ap̄ls.** Ab oī specie mala ab-
 timere vos. i. **Thes. vlt.** et i c. Eū ab omni.
 de vira et bone. clerici. Nec dicat aliqz: suf-
 cit p̄scit̄ia mea. q̄a op̄ret h̄re bonū test̄y
 moniū: etiā ab his q foris sunt. nec negli-
 gēda est fama bona. **Uñ** **Aug. xij. q. j.** Ho-
 lo. Due res sunt cōscientia et fama. p̄scit̄i-
 tia est necessaria tibi: fama p̄ximo tuo. q
 p̄fidens p̄scientie negligit famam suam
 crudelis est. **¶** Quarto celi sūt rotundi:
 quia carent angulis. Tertū est q de p̄o
 tūisset facere triangulari vel qdratū: sed
 ordo sue sapientie fecit illud rotundū to-
 tum: ad ostendēdum eternitatē creatoris
 in q nō est p̄ncipium neqz finis: sicut neqz
 in figura spherica siue rotunda. Ideo dei
 cit sapientia diuina. **¶** Virum celi circūiui
 sola. **Eccl. i.** **¶** Hanc cōditionēz

De oratiōe domica

sancti habet p[er]ualem: imitatio p[er] doli seu duplicis vel malicie depositio: quia sunt simplices, nec habet angulos malicie vel fraudulentie, sic nec p[er]tras: de q[ui]bus dicitur: q[uod] veritas n[on] habet angulum: nec ostendit vnu extra et aliud intra: sicut aliq[ui] faciunt q[uod] ostendunt se liberales, sed intus sunt auari/ ysurarij/ fures etc. Ubi em[en] est angul[us]? ibi sunt sordes. Ite exhortat nos Petrus apostolus dicens. Repone[re]s o[mn]em malitiam et o[mn]em dolum et simulationem et inuidiam et o[mn]es detractiones sicut m[od]o geniti infantes r[ati]onabiles sine dolo: lac reple[n]te/ vt i[n] eo crescat in salutem. i. Pet. ii. Ubi nota q[uod] excludit a nobis q[ui]q[ue] angulos prauitatis. Primus est malitia cordis: sicut odium/ rancor et mala voluntas. vñ dicit depon[en]tes o[mn]em malitiam. Scds est d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s: et omne dolum. Iste angel[us] p[re]s[en]s i[n] ore: vt vitz n[on] de cipiat q[uod] p[ri]mu[m] in v[er]ed[er]o vel em[er]do: d[omi]n[u]s c[on]do/ tantu[m] costat etc. etia[m] p[er]uado vel m[er]itudo: q[uod] m[er]itudo n[on] debet d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s p[er] salutem alteri? vel p[er]p[et]ra. q[uod] vt d[icit] Aug. in li. de m[er]itudo. et i[n] decre. xxi. q. ii. p[ri]mu[m]. Ad sempiternam salutem null[us] adducend[us] est opit[us] late mendacio. Tertius angul[us] est in ope et simulatione. i. fictione: q[ui]n[on] h[ab]et extra ostendit se bonu[m] cu[m] int[us] sit malus. Uerbi g[ra]tia. In habitu albo que subrus gero/ designatur castitas siue puritas mentalis. in nigro sup[er]ius/ designat asp[er]itas etc. Idem de i[u]p[er]pellicio clerici etc. Si aut[em] est corruptus: est ibi angulus simulationis: ideo meret[ur] a ch[ri]sto maledicti: sicut ficulnea habet solum folia sine fructu etc. vt d[icit] Matt. xxi. Per ficulneam illam designat hypocrita siue simulator. Quartus angulus est: et inuidia. Inuidia est tristitia d[omi]n[u]s bono alteri? siue sit honor/ siue offici[u]m/ siue diuitie/ siue bonu[m] spirituale: q[uod] in oib[us] cadere pot[est] inuidia. Eccl[esiastes]. iiij. L[ib]er platus sum o[mn]es labores hoim[inum] et industrias/ ania duert[ur] patere inuidie p[ri]mi etc. Quintus angul[us]: et o[mn]es detractiones. Detractio est laudare ante et diffamare retro. Ite d[icit] d[omi]n[u]s: sicut m[od]o geniti infantes q[ui] a talib[us] angul[is] s[un]t liberi. sed quia pueritia siue infantia ista sine r[ati]one n[on] est meritoria: ideo addit r[ati]onabiles: vt. s. ex electione r[ati]onabili p[re]cedat. Dat. xviij. Nisi co[n]uersi fueritis et efficiamini sicut paruuli: n[on] intrabitis in regnu[m] celoz. Quinto

celi sunt viles: q[uod] o[mn]es p[ro]prietates/ virtutes et gl[ori]as q[uod] deus celis co[n]cat/ nobis largit[ur]: vt p[er] in sole/ q[uod] tribuit nobis claritatem. Ite de luna et de stellis. Ite o[mn]is virtus i[n] ista inferiora inhiat a celis: et o[mn]ia inferiora in eoz p[er]tine p[er]sistunt. Gen. i. Sicut luminaria in firmamento cel[est]i/ vt diuidant die ac nocte: et s[un]t in signa et t[em]pora et dies et annos. vel luceat in firmamento cel[est]i et illuminet terram. sed si cel[est]i p[er] auaritia vellent sibi retinere: deus auferret eis etc. Illam gl[ori]am habet sancti per gratias communicatione: q[uod] q[uod]q[ue] boni habet sp[irit]ualis et t[em]poralis/ libenter imp[er]iunt. p[ri]mis: q[uod] ad h[oc] dedit deus gratias hoib[us] vt i[n] ip[s]is saluent[ur]: sicut gratia gratificat. vel saluet p[er] eas p[ro]p[ri]as: sicut gratia grat[us] d[omi]n[u]s. Co[ri]nth. xij. Vnicuiq[ue] d[omi]n[u]s manifestatio p[ro]p[ri]a ritus ad vtilitatem. alioz: sicut p[ro]p[ri]a de ap[osto]lis d[omi]n[u]s. Dat. x. Quinimo tot[us] m[od]o regit[ur]: manu tenet et gubernat: merito suoz. Et ideo ille ciuitates Sodoma et gomora et alie tres in q[ui]bus decet iusti n[on] s[un]t inueneri/ submersae sunt: vt p[er] Genes. xix. Ad sic faciunt auari: q[uod] s[un]t renaces: merito suoz diues epulo: de q[ui] habet Luc. xvi. Dicitur expedit. Sexto celi sunt mobiles: q[uod] p[er] se i[n] p[ro]p[ri]o motu: nec vnq[ue] cessant. Sicut sancti q[ui] p[er] p[ro]p[ri]um de p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e: et auget merito hec bona opa accumulatio: sicut dixit deus ad Abrah[am] Gen. xxi. Ambula coram me et esto p[er]fect[us]: q[uod] vt d[icit] Bern[ardus]. Via dei n[on] p[ro]gredi/ retrogradi est. Jo. i. B[ea]tus vir cui[us] est auxilium abs te: alioz in corde suo disposuit in valle lachrymarum in loco que posuit: et s[un]t b[e]n[e]dictionem dante legislatoz: ibi de p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e: videt[ur] deus deoz in sion: deoz. i. angeloz. Etia[m] r[ati]o h[ab]et p[ro]p[ri]e p[re]cedit et ab[ar]itare. i. et amor dei. q[uod] vt d[icit] Greg. Amor dei nunq[ue] e[st] deosus: op[er]a em[en] magna si est. si aut[em] op[er]a de s[un]t: p[ro]p[ri]e amor n[on] e[st]. Jo. xxi. Si diligis me p[ro]p[ri]e oues meas. Septimo celi s[un]t et ni seu p[ro]p[ri]e: q[uod] s[un]t incorruptibiles. legem habuerint p[ro]p[ri]e/ tamen n[on] habent finem in substantia. p[er] se. Etia[m] ea in eternu[m] et in seculu[m] seculi: p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e et n[on] p[ro]p[ri]e terribit. Eccl[esiastes]. i. Generatio p[re]terit et generatio aduenit: terra aut[em] in eternu[m] stat. Licet motus cessabit post diem iudicij: ita illud Celum et terra transibit. Luc.

xx. scz quo ad q̄litates accidētales. Ita
qualitate habet sancti z nos debem⁹ ha-
bere p̄ firmā p̄seuerantiā in bona vita zc.
Iō apl⁹. Itaqz fr̄es mei dilectissimi sta-
biles estote z immobiles: abūdātes in o-
pe dñi: sciētes q̄ labor vester nō est inaj-
nis in dño. j. Cor. xv.

Quadruplex est bonum

Sermo. xvi.

Sanctificetur

Nomē tuū. Sup̄ in verbis illis
Pater noster q̄es in celis: ponit
tur caputatio benivolētie: vt dicit⁹ ē. **Do**
in v̄bis istis: sanctificet nomē tuū v̄s i fi-
nem: ponit sepius p̄tito: q̄rū sepius
petitiō hēc est p̄ma. Et iō de ea incipia-
mus p̄dicare cū gr̄a dñi. Salutes i go ma-
ria zc. Circa sufficiētiā petitiōnū oōnis
v̄nice notādū p̄mo q̄ sicut dicit Thō. ij. ij. q.
lxxij. art. i. In oōne dñica nō solū pe-
titiō oīa q̄ desiderare possum⁹ recte: s̄ et
am eo ordine petunt⁹ q̄ desiderāda sunt: vt
sic hēc oō nō solum doceat nos orare siue
petere: sed etiā sit informatiua totius n̄ri
effect⁹. Et q̄uis ibi Thomas egregie ex-
ponat ordinem istarū petitiōnū: nihilomi-
nus nos aliū ordinem p̄sequimur fm aliq̄s
alios doctores: p̄sertim Albertū z alios.
Ibi notandū q̄ oīs n̄ra petitiō circa duo
ordinat⁹. v̄ic ad p̄secutiōnē boni: z ad cui-
tatiōnē mali. Iō q̄rūor p̄me petitiōes q̄
sunt dō boni: sūt ante tres seq̄ntes: q̄ sunt
de remotiōe mali. Postulat⁹ ḡ p̄mo colla-
tio boni: dñi d̄: Sanctificet nomē tuū: ad
ueniat regnū tuū: fiat volūtas tua sicuti
celo z in terra: panē nostrū q̄ridianū da no-
bis hodie. Remotio p̄o mali petitiō ibi: Et
dimittit nobis debita n̄ra: sicut z nos di-
mittim⁹ debitorib⁹ n̄ris: v̄s i finē. Cir-
ca ḡ petitiōem boni sciendū est q̄ quadru-
plex est bonum

- Primū est bonū iustificā
- Secūm ē bonū gl̄ificā
- Tertiū est bonū op̄as
- Quartū est bonū adiuvā

Ita ex his respiciūt statū v̄ie: sed vnū
respiciūt statū p̄ie. Primū bonū qd̄ p̄mitti
p̄t bonū gr̄e: q̄ iustificamur interi⁹. Se-

cūdū ē bonū gl̄ie. q̄ dicamur sup̄. Terti-
ū est bonū obiecti q̄ opamur exterius.
Quartū ē bonū eucharisticū: q̄ p̄iugimur
seruicē? z forti⁹. Primū bonū petim⁹ cū
dicim⁹. Sanctificet nomē tuū: q̄uis hēc p̄-
ba alijs modis exponi possint: vt infra di-
cet. Secūm bonū petim⁹ cū dicim⁹. Ade-
niat regnū tuū. Tertiū bonū petim⁹ cum
dicim⁹. Fiat volūtas tua sicut in celo z i
terra. Quartū bonū petim⁹ cū adiugim⁹
Panē n̄m q̄ridianū da nob hodie. Qd̄
intelligit vno mō de pane sacrali eucha-
ristie diuinali: q̄uis z alijs mōis exponi
possit: vt infra dicet. Secūo ponit petitiō
in euitatiōe mali. Vbi notādū q̄ i euita-
tiōe mali ordo est i petitiōib⁹ fm mai⁹ ma-
iū. q̄ aut mali culpe ē mai⁹ q̄ p̄neideo
p̄mo ponunt petitiōes de culpa remouē-
da q̄ de pena. Valū aut culpe ē aut ē cul-
pe p̄petrate de p̄terito: aut q̄ timef̄ perpe-
trāda de futuro. Et si ē culpe p̄petrate de
p̄terito: tūc h̄ malū ordinat⁹ Quia p̄e-
titiō. Et dimittit nob̄ debita n̄ra sic z nos
dimittim⁹ debitorib⁹ n̄ris. Si aut est malū
qd̄ timeat p̄petrādū de futuro: tūc h̄ illd̄
ordinat⁹ Sexta petitiō: Et ne nos indu-
cas i t̄tatiōem. Si aut ē malū pene nō p̄-
mouent⁹ ad meritū: tūc h̄ illd̄ ordinat⁹ pe-
titiō Septima q̄ d̄: S̄ libera nos a ma-
lo. De malo aut qd̄ p̄mouet ad meritū: n̄
ē faciēda petitiō vt remoueat⁹: q̄ illd̄ v̄tū
lē z necessariū nob̄ ē. Act. iij. Per mltas
tribulatiōes op̄et nos itro. i reg. dei. P̄ia
ḡ petitiō ē de p̄secutiōe boni iustificatiōis:
dñi d̄: Sanctificet nomē tuū. S̄ p̄latiō
ri discutiōe materie notādū q̄ ista petitiō
p̄e triplr̄ intelligi fm q̄ nomē illd̄ p̄e triplr̄
accipit⁹: d̄: Sanctificet nomē tuū. Tri-
plex est ḡ nomē dei.

Primū ē nomē diuinitat⁹ eternal

Secūm ē nomē hūanitat⁹ tp̄al

Tertiū ē nomē regnatiōis sp̄ualis

Primū p̄tinet ad ip̄m deū. Secūm ad
filii⁹ ei⁹ fm q̄ d̄. Tertiū ad nos christia-
nos. Primo ḡ dicem⁹ de p̄mo noīe. Vbi
notandū p̄ introductione p̄monis: q̄ de-
us est omnino innominabilis p̄prie z per-
fecte. Et probatur hoc ratiōe z auctorit̄
rate. Ratio est: q̄ si loquamur de nomib⁹
substantiuis: nullū nomē est sufficiens ad
dñm nominādū. Nam vt d̄ p̄bus in. iij.

De orōne dñica

Metaph. Rō significata p nomē est ei⁹
o finitio. Manifestū est aut q d deo qd
la pōt dari diffinitio. q ois diffinitio con
stat ex genere et differētia. De⁹ aut nō est
in genere aliq sed supra oē gen⁹. nec est in
eo differētia: q si est cōposit⁹ sed simpli
cissim⁹ in natura. q patet q nullū nomen
substantiuū pprie et pfecte p dicit de deo.
Si nos loqmur de nobis adiectiuū / idēz
est: q nomia adiectiuū imponunt ad rep
sentandas ptes et ppterates rez. et inde
est q vna res ppter multas ptes et pte
tates qd habet plurib⁹ nobis noiat. **Ter**
tium est autē q oia nomia mōi nō possent
expmre virtutes et ppterates dei. et ideo
nō pōt noiarī. Patet rō. **Autoritas.** Pro
uer. xxx. Qd nomē est ei⁹ et qd nomē filij
eius nō nōst. Et iō qd nomē impones ei.
Verūm q voces referunt ad res signifi
cadas mediāte pceptioe intellect⁹: qd vt
pbr dicit **Voces** sunt signa intellectuū:
Ideo fm q aliqd a nobis intellectu cogno
sci pōt: sic a nob pōt noiarī. Quis autēz in
hac vita de⁹ nō possit cognosci a nob p suā
essentiam: cognoscat tñ a nobis ex creatu
ris fm habitu dñe pncipij et p modū excel
lentie et remotiois. iuxta illud **Ro. i.** In
uisibilia dei a creatura mōi. ab homie p
ea q facta sunt intellectu cōspiciunt: sem
piterna qz virt⁹ ei⁹ et diuinitas. **Et Sap.**
xij. A magnitudine em speciei et creaturē
cognoscibilē poterit horuz creator videri.
Et ideo sic pōt noiarī a nobis ex creatur⁹.
Unde noiam⁹ eum oipotentē **Erod. xv.**
His qz vir pugnator: oipotens nomē ei⁹
et sic nominam⁹ euz dñm **Eia. xij.** Ego
dñs hoc est nomē meū. **Creatorē. iij.** **Da**
cha. j. Dñe de⁹ oim creator: terribilis et for
tis: iust⁹ et misericors. Et in autoritate sa
pientie sup allegata. Et deū: fm q ipsum
intelligim⁹: non aut fm qd ipe est. Unde
fm conceptioem intellectu nōstri per hoc
nomē deus: intelligim⁹ vñū q creauit cel
lū et terrā: et qui oia disponit et regit: et cu
ius maiestas et gloria est infinita. Scdm
hec q p hanc petitiōez petim⁹ h nomē san
ctificari. a nob. et h qdē dignissime. qz sic
v. p. c. Scdm et terribile nomē ei⁹. Et a
libi. Cōfiteant noi tuo mag⁹ qm terribile
et secm est. sanctum bonis. terribile malis.
Auc autē sanctificat a nob istud nomē qm oia

mus ei debitā reuerētiā et honoē. et ad h
tene mur etiā ex pcepto ipsi⁹ dei dicentis.
Hō assumes nomē dei tui in vanū. nec em
bebit dñs i forte eū q assupserit nomē dñi
dei sui frustra. **Erod. xx.** Est aut notandū
q triplr debem⁹ huic scō nomē debitā re
uerentiā et honoē: vt sic sanctificet a nob
hoc nomen: videlicet

Primo reuerēter ipm nominādo.

Secdo vota sibi facta reddendo.

Tertio iuramenta pstita obseruando.
Corra pmi faciūt blasphematores. **Corra**
scdm faciūt voroz violatores. **Corra** ter
tiu faciūt iurameoz fractozes. **Corra**
pmū q vltra ea q dicta sunt s. i. et. et.
xij. vbi agit d dei adoratio: **Quidam** mō
blasphematores q nō sanctificat nomē dei
sed ipm blasphemāt et vitupant. **Sic** q
blasphemie virtuū etia pncipalr notāda

Primū de blasphemie qditate.

Secundū de deus puitate.

Tertiu est de eiusdem penaltate.

Corra pmi notandū: q sicut de **Do**
m. q. xij. ar. j. Nomē blasphemie impo
re videt qndā derogatioez alicui⁹. **Ex**
tis bonitat⁹ / pncipue dñe. Quicqd ar deo
puenit pnter ad bonitatē ipsi⁹. et qd ad
ipm nō pnter lōge ē a rōne pfecte bonita
tis: q est ei⁹ essentia fm **Diony.** Quicqd
q vel negat aliqd de deo qd ei cōuenit: vel
asserit de deo qd ei nō cōuenit: derogat
uine bonitati. **Qd** qdem pnter qm
pliciter. **Uno** qdē modo fm solā opmō
ne intellectu. **Alio** mō pnter qdā asser
derogatioe: fm **2do** vbi s. Sed vt lan
exordiamur **Notādū** q blasphemia p
mitti triplr: quibus addim⁹ ad minus de
os alios modos. Et sic erunt qnqz modi.
Primo q modo cōmittit blasphemiam: q
aliq negat de deo qd ei cōuenit. puta ne
gando deū esse. **Ps.** Dixit insipies in con
fiteo de suo: nō est deus. **Vel** negando deū dē
oipotentē: sicut aliq dicunt. et non habet
ret posse deus q hoc vel illud non faciat
puta interficiā re: vt aliqd tale. **Quing**
radicit⁹ pcedenda. **Idem** q negat deū in
stum. Sub hac specie blasphemie pnter
tur macedoniani heretici: q negabāt qm
sanctū esse deū. De quo errore habet **1o**
j. eos. 2. xxiij. q. ii. Quidā autē s. **2do**
doniani. **Item** **Manichei** qui negabāt

deū esse creatorē yfibilii. Irē q̄ dicit de
um nō esse bonū vel creatorē vl̄ guberna-
torē oim: vel non esse trinum in p̄sonis z
ynū in essentia: vel asserit aliqd̄ cōtra aliq̄
quē articū fidei: q̄ tūc negat d̄ deo illd̄
qd̄ sibi cōuenit. Unde dicit Tho. vii. s. q.
blasphemā opponit cōfessiōi fidei. Secūdo
mō blasphemā d̄: q̄n attribuit ei vl̄ asse-
rit de eo qd̄ ei nō cōuenit: pura q̄ sit inu-
sus: vel q̄ sit partialis: qd̄ est falsum, q̄a
apd̄ deū n̄ est acceptio p̄sonarū. Sub hac
specie continent̄ qdā heretici q̄ vocabant̄
antropomorfite: q̄ dicebat̄ deū esse corp̄
z h̄e hūana mēbra. De q̄ errore h̄z. xxiij.
q. iij. Quidā aut̄. s. antropomorfite. Sic
peccat̄ etiā illi q̄ inserūt nomen dei in aliq̄
chara cū aliq̄s caracteribz z nomibz dia-
bolici p̄ aliq̄ vanitate. q̄ attribuit̄ deo il-
lud qd̄ sit a diabolo. s. incantatiōes et fa-
curas. et siq̄s effect̄ ex eis cōtingit/attri-
buunt deo. z h̄ faciūt vt̄ maior fides adhi-
beat. Sic p̄prie facit̄ diabolus sicut ille q̄
vult aliq̄ venenare: q̄ miset venenū cū
melle. later hoc in melle venenū. Sic pec-
cant̄ illi q̄ exponunt formā fm̄ libzū qn̄
dam mēdacz quē qdā attribuit̄ Danieli
Sic de illis necromāticis vel magis qui
expellunt diabolū a corporibz energumiz
nū p̄ aliq̄s incant̄ sive carmina diabolica
et attribunt̄ hoc deo: z multa faciūt dia-
boli q̄ attribunt̄ deo. Quid de illis q̄ sa-
nḡt mortis serpentū: qui vulgo dicitur
Serpēte. Rñ. Si hoc p̄ incant̄ faciūt: sub
hac specie p̄tinent. q̄ faciūt p̄tute diaboli
et appropriant b̄o Paulo. Quidā etiā ar-
tribunt̄ deo qd̄ ei non cōuenit p̄ modū as-
sertiōis vel im̄p̄catiōis: dicendo. Vale
dicat̄ de. zc. Nā maledictio nō conuenit
deo: s̄ ois gl̄ia z b̄ndictio. Apoc. vii. Be-
nedictio z claritas z sapia z gr̄a actō: ho-
nor virtus z fortitudo deo n̄ro in seclā se-
culoz Amen. Ps. Sit nomē dñi benedi-
ctū ex h̄ nūc z vix in seculū. Tercio modo
comittit̄ blasphemā econtra q̄n attribuit̄
creature qd̄ deo approp̄at: puta facere mi-
racula. Sic faciebāt iudei z th̄m dicen-
tes. In Bēlzebub p̄ncipe demonioz ej̄
cit demonia. qd̄ p̄tin erat blasphemā in
sp̄m sctm̄. sicut dicit̄ Mat. xij. z Mar. iij.
et Lu. xij. Hec tñ pōt p̄tinere ad p̄mū mo-
dū blasphemie. Hoc etiā mō peccat̄ q̄cūq̄
q̄s accedunt ad magos vel diuinos pro fi-
lijs habēdis: vl̄ p̄ sanitate habēda: vl̄ h̄
mōi q̄ soli deo p̄ueniūt vel p̄p̄ia sūt Deu-
tero. xxxij. Ego occidā z ego viuere faciā
p̄cutiā z ego sanabo: z nō est q̄ de manu
mea possit eruiere. Sic etiā peccat̄ q̄cūq̄s
attribuit̄ nomē diuinitat̄ creature: sicut
fecit̄ Holofernes q̄ dixit q̄ nō est deus ni-
si Nabuchodonosor Judith. v. Sic etiā
peccat̄ q̄ dicit̄ sctm̄ diabolū: sicut faciūt li-
culi. Sic etiā idolatre z oēs necromāticī
z p̄uinatores dicunt. z sunt blasphemī: z
q̄ faciūt reuerentiā diabolo. vel q̄ adorāt lu-
nā novā vel aliā creaturā. Iō angelus p̄-
hibuit ne Ioānes eū adoraret. Apoc. xij.
z. xij. Sed ibi alia rō est: q̄ nō ē p̄sille q̄
Ioānes veller adorare angelū adoratiōe
latrie sed vlie. Vnde sup̄ ser. xj. parte. j.
Quarto mō dicunt blasphemī q̄uis largi
go mō q̄cūq̄s turat̄ p̄ mēbra dñi. xxiij. q. j.
Siq̄s p̄ capillū vl̄ caput turauerit vl̄ alio
mō: blasphemā ē deū v̄sus fuerit. Si ex ec-
clesiastico ordine est: deponat̄. si laic⁹: ana-
thematiset. Quinto mō blasphemare vi-
dent̄ q̄cūq̄s p̄bo vel facto detrahunt legē
diuine vl̄ canonicę. Vñ d̄r Damasus pa-
pa. xxy. q̄stione p̄ma. Violatores blasphe-
mare sp̄m sanctum nō incongrue vident̄ q̄
contra eosdem sacros canones nō necessi-
tate compulsi: sed libenter aliquid profer-
re agunt/aut facere presumunt/aut face-
re volentibz sponte consentiunt. Et infra.
qm̄ cōtra eum agit cur⁹ nutu z gratia san-
cti canones editi sunt. Hec ibi. Nota er-
go p̄tra illos qui dicunt despectue istos
canones quid sūt: fecerunt eos isti clerici
in fauorem suum zc. Et ista etiam ratio
videt̄ idem in detrahētibz legi ciuili vel
cōtra eam iudicantibz. quia vt̄ dicit̄ Pro-
uer. viij. Per me reges regnāt/ z legū cō-
ditores iusta decernunt. Sic etiam blas-
phemant̄ illi qui detrahunt alicui sancto
ab ecclesia canonizato: quia sic detrahunt
ecclesie z sp̄s sancto: a quo ecclesia in tali-
bus agit: quia in canonizatiōe sancti ec-
clesia n̄ pōt errare fm̄ Thomā. q̄uis glo.
teneat p̄tra z male in canone gloriosus.
de reliquijs z vene. san. li. vj. Vñ d̄r Tho-
mas. liij. q. xij. arti. j. Ad secundū: q̄ sicut
cū deus in sanctis suis laudatur/laudant̄
tur opera que deus in sanctis suis efficit.

De oratiōe domica

ita blasphematio que fit in sanctis ex con
sequenti in deū redūdat. Sic multo magis
blasphem^{us} est q̄ detrahāt euāgelij: q̄ h̄
detrahāt oluine p̄tati: afferēs deū mēda
cē. Sic et illi q̄ blasphemāt sanctos: q̄ hec
blasphemā redūdat i in iurā diuine ma
testatis: cui^{us} sunt feri. Nota hic de pueris
dridentib^{us} Heliseū. iij. Reg. ij. Sic et blas
phem^{us} dr̄ siq̄s inferret iniuriā alicui ima
gini chri^{sti} vel p̄gini vel serōp̄ in p̄tēptum
ip̄oz: vel p̄sēq̄et suos deū in iniuriāz ip̄i
us deī: sic faciebat Saul^{us} Act. ix. Squ
lus adhuc sp̄l. mīnay et cedis i discipulos
dñi et. vñ erat tūc blasphem^{us}: sic ip̄e post
ea p̄fēs suū petm̄ dixit. Pn^{us} fui blasphe
mus et p̄secutor et cōtūmēlosus. j. Tim. j.
ps. Nolite rāgere christos meos. nā canis
si offendit in iniuriā patroni: offendit ip̄e
patron^{em}. Vñ Sacha. ij. Qui vos rāgit q̄
si qui rāgit pupillā oculi mei. Ad autē est
blasphem^{us} q̄ a diabolo tentat in corde de
blasphemā. Illa em̄ est blasphemā dia
boli tētāns poti^{us} q̄ homis tētāti: q̄nimo
meret tentat^{ur} si sibi displicat: vt habet i
suma vitioz et i vitaspaz. Lēca scdm̄ vi
delicet de blasphemie grauitate Notandū
q̄ sit graue petm̄. istd̄ pōt octo modis siue
medijs ostendi. Primo q̄ p̄ h̄ petm̄ imedi
ate deus offendit: ex q̄ rōne sequit^{ur} q̄ blas
phemā sit grau^{is} petm̄ q̄ homicidiū. Ra
tio q̄ p̄ blasphemā imediate et directe of
fendit deus: p̄ homicidiū p̄o p̄rim^{us}. Ho
micida em̄ nō inrēdit p̄ncipali offendere
deū: sed p̄rimū: licet p̄sequent offendat de
us: sed blasphemā inrēctio p̄ncipali ferit in
deū. Rō em̄ sup̄ q̄ fundat omne peccatuz
est offensa deī. vñ nec homicidiū nec fur
tum nec fornicatio: nec aliqd̄ aliud petm̄
habet rationē peccati: nisi inq̄ntuz p̄ illud
offendit deus. vñ si deus nō offenderet nō
esset petm̄: sicut patz in Abiaā volēte fi
liū occidere Gene. xij. Itē in Sāone se
ip̄m occidēte Iudith. xvj. et i ea. Gaude
mus. de diuoz. Itē in filijs israel expoliāri
bus egyptū. Exodi. xij. Itē in Die acci
piente mulierē fornicariā. Itē in Jacob
dicētis mēdaciū. Itē in iudice p̄demnāte
homine malefactorē ad mortem iustitia
suadente. Posset ḡ deus disponere q̄ ho
micidiū nō esset peccatū. Ideo. j. Regū
ij. dr̄. Si peccauerit vir in virum placari

potest ei deus. Si autē in deū peccauerit
vir: quis orabit p̄ eo: Cū igit omnis act^{us}
malus habeat rationē peccati: eo q̄ sit off
fensa deī: ergo multo magis ip̄a deī offen
sa peccatū est. quia p̄pter qd̄ vñ quodē
z illud magis. vñ blasphemā est maximū
peccatū. Vñ sup̄ illud p̄bū Eiaie. xviij.
Ad populū terribile post quē nō fuit ali
us et c. dicit glo. Omne peccatum blasphem
ie cōparatū leuius est. Et hac etiā rati
one dicit theolog^{us}: q̄ peccata cōmissa cō
tra p̄cepta p̄me tabule sunt grauiora his
q̄ cōmittunt cōtra p̄cepta secūde tabule.
Predictā rōne pōit Job. ij. q̄. xij. ar. ij.
ad p̄mū. Vñ tātē grauitatis est h̄ pecca
tū blasphemie q̄ etiā antiqui patres non
audebāt ip̄m peccatū etiā p̄bo exp̄mere.
Vñ dicit Job. j. Cōsurges diluculo of
ferebat holocausta p̄ singulos dies. Dicit
bar em̄: ne forte peccauerint filij mei et de
dixerint deo in cordib^{us} suis. Nota bene
xerint. i. maledixerint. Vbi dr̄ scdm̄
mas: q̄ crimen blasphemie tā horribile ē
vt p̄ia ora ip̄m noiare cōmident. sed ip̄m
p̄ p̄trarium significant. Scdm̄ quia pecca
tū mensurat p̄m cōditionē persone in quā
peccat. Quāto em̄ p̄sona maioris p̄diti
nis offensa est: tanto grau^{is} est peccatū.
q̄ autē p̄sona diuina seu essentia et^{er}na
finitē excellentie: ideo pctā q̄ immedie
cōmittunt cōtra ip̄m deū: sūt grauissimā
et huiusmodi est blasphemā. Tercio quia
peius facit blasphem^{us} deo q̄ domin^{us} ser
uo vel patronus famulo: q̄ nunq̄ br̄a cō
uictū sine demerito ip̄ius serui vt famul
Sed blasphem^{us} dr̄ iniuriā deo sine luo de
merito. imo ex culpa diaboli blasphem^{us}
iniuriat deo. verbi gratia. Si q̄s ludat ad
taxillos et perdit: causa huius ludi est p̄
bolus/ nō autē deus: q̄nimo ip̄e deus p̄
pit q̄ nō ludas ludo et c. et tñ ribald^{us} ludo
et cecus blasphemāt deū sic rixosus. sic ve
nator q̄ p̄dit p̄dā: sic equitator: cadens et c.
Dicit vt expedit. Quarto quia blasphem^{us}
sunt peiores iudeis q̄ chm̄ p̄tūmēlosi
fecerūt. quia iudei affecerūt contumēlos
chm̄ mortalem infirmū et in statu hominū
tatis: quia filius hoīs nō venit mīstrare
ri sed mīnistrare: et dare aiam suā p̄mul
Sact^{us}. xx. Sed blasphemā afficit bla
phemijs et cōtūmēlosi. chm̄. immo

regnare in celis. Itē iudei aliquidulum
p ignorantia excusant nescientes chm es-
se deum. Si em cognouissent nunq dnm
glorie crucifixissent. j. Lox. j. Licet cogno-
uerit chm esse messiaz Bar. xxi. Sic ē
heres. Et h vix est de phariseis et scribis
sed alij rudes et ignari etiā h nō coguerūt
Act. iij. Et nūc frēs scio q p ignorantiam
fecistis sicut p pncipes vii. Blasphemus
autē credit spm sē deū. Itē iudei illudēbāt
chm q ab oibz illudēbāt zc. Sz blasphemus
videt chm i toto mdo adorari. Itē
iudei audita blasphemā obstruebāt au-
res suas. Un sup illud Act. vii. Cōtinue-
rūt aures suas: dī glo. interli. ne blasphemā
audiret. Blasphemi autē agūt z os z
aures in pumeliā dei. D iniquas. Quin-
to q blasphemī peiores sunt hereticis. qz
heretici dicūt de deo q credunt esse vera:
blasphemī autē de deo q scit nō esse verū
ra nec dicēda: z sic ex malitia peccat. Sed
pro q blasphemī peiores sūt cantibz: qz ca-
nis nō mordet nec lacerat dnm suum: sed
blasphemī sūt. Un sūt similes cantibz rabi-
olis q mordēt manū eius q dat eis panes
Septimo q blasphemī est peior oibz cre-
aturis: qz oēs creature laudāt deū modo
suo ostendēdo dei potentia sapientiam z
bonitātē: z inuitāt etiā nos ad laudandū
deū. Daniel. iij. Bndicite oia opa dñi do-
mino zc. Un Greg. Bndicte oia opa dñi do-
mini nō laudat: cū oīs creatura ad deū
laudandū inuitat. ps. Laudēt illū celi et
terra: mare z oia reptilia i eis. blasphemī?
aut nō laudat deū z vitupat. Ergo quia
blasphemī assimulant dānatōis: z p nulluz
perp pōt ita māsse cognosci q hō sit da-
natō? sicut p pcrīm blasphemie. Pro cu-
lus rōnis intelligētia nota similitudinē d-
aliq quē nō cognosceres cū? regiōis vel
ciuitatis ēē cōparatōia vel ciuis. tūc si au-
dires eū loqntē ex loqla cognosceres. qz
si frācigene loqretur iudicātes eū esse frāci-
ca. z sic de lingul. Un ex h dixerūt qdam
genā: si arragonice/arragonē: si grece/gre-
ce: si de lingul. Un ex h dixerūt qdam
Petro: Hec tu ex illis es: nā z loqla tua
manifestū te facit. Bar. xxi. Nō ad p-
pōitū in alto mdo: sicut dicit Aug. in pe-
nitentiā de ciuitate dei. z in li. xxiij. Sūt due
ciuitates: vna ciuitas hierusalē q est vita
beatā: alia babylon q est pūisio: que est in

fernus. de pma Apoc. xxi. Vidi ciuitatē
scrām hierlm nouā descendētē de celo a
dō paratā: sicut spōsam ornātā viro suo.
In hac ciuitate idioma est laus dei. psal.
Beati q habitāt in domo tua dñe: in se-
culoz laudabūt te. Esaiē. xxi. Qui libe-
rati fuerūt z redēpti a dño puerent: z ve-
niēt in sion cū laude z letitia sempiterna:
sup caput eoz gaudiū z leticia obtrinebūt
z fugiet dolor z gemitus. Alia ciuitas est
babylon. i. pūisio: z significat infernū: vbi
est oīs pūisio. de qua dī Job. x. Vbi nul-
lus ordo sed sempiternus horroz inha. De
hac ciuitate dī Apocal. xxiij. Ve ve ciui-
tas illa magna babylon. Et dī duplex ve
Primū ppter demōes. Scdm ppter aias
dānatōis. vel pūisio veppter aias. scdm p-
pter corpa dānatōis q in futuro cū aniabz
cremabunt. tūc ista ciuitas nullū officiū
aliū est nec ars. qz vt dī Eccl. ix. Nec op-
nec rō: nec sapiētia: nec scientia erūt apud
inferos: nisi vñ tūc. i. blasphemare deū:
z vginē: z oēs scōs ei? z oīs creaturas.
Apoc. xxi. Et stauerūt homines estu ma-
gno: z blasphemauerūt nomē dei habētis
prātē sup has plagas. Et infra. Lōman-
ducauerūt linguas suas p dolore: z blas-
phemauerūt deū celi p doloribz z vulneri-
bus suis: z nō egerūt pñiam ex opibz suis
Un dībet dānatōis dī: Valedicta dies
in q natus sum: dies in q peperit me mat-
mea non sit benedicta. Valedict? hō qui
annūciat patrī neo dicēs Natus est fil-
hi puer masculus: z quasi gaudio letifica-
uit sum. Hierē. xx. Blasphemā ē est idi-
oma illius ciuitatis: quis illa blasphemā
in dānatōis nō pteat ad dmeritū: sed ad
penā dānatōis: vt dī Thō. ij. q. xxiij. ar.
xiij. ad scdm. Un q tu vides aliqū dīlecta-
ri dī laude dei z scōz. qz q libenter loquitur
z audit de laude dei: signū est q sit ciuis
illius serene ciuitatis hierusalē. Joā. viij.
Qui ex deo est verba dei audit zc. Si p-
aliquis est blasphem? signū manifestū
est q sit ciuis inferni: nam z loquela sua
manifestum eum facit. Ergo caueatis ne
addiscatis idioma illius ciuitatis zc. Cir-
ca tertium. i. de blasphemie penalitate. qz
aut hoc peccatū sit pūibile z dignū omī
pena z temporalī z spūali patz p multas
auctoritates z exempla. Et pūmz exem-

De orōne dñica

plū habem? i scriptura sacra: sicut p̄z Leuitici. xliij. ubi legit de q̄dam filio mulieris israelitis que pepererat de viro egyptio: qui in iurgio q̄d habuerat cum viro israelita blasphemauit nomē domini: cuius mat̄ vocabat Salomith: filia Dabri de tribu Dan, qui fuit positus in carcere. et p̄sultus dñs dixit Moyli. Educ blasphemū extra castra et lapidet eū p̄ls vniuersus. Hora vniuersus. Vult q̄ deus q̄ tot p̄ls p̄secre manus suas in vindicta blasphemī. Un̄ et ibidem facta est lex dicēs. Qui blasphemauerit nomē dñi morte moriatur. Leuitici. xxij. Et p̄cordat ius ciuile fm q̄ blasphemus debz vltimo supplicio puniri: vt in aut. vt nō luxu. q̄ natu. circa finē. coll. vj. ibi. Et qm̄ qdā ad hec q̄ p̄diximus et blasphemā p̄ba et sacra de deo irritat deū ad iracūdiā. puocātes. et istis in iūgm̄ abstinerē ab h̄mōi blasphemis p̄bis: et iurare p̄ capillos et caput et de huiusmōi p̄bis. Si em̄ p̄tra hoies facere blasphemie ipūnte nō relinquunt multo magis q̄ ipm̄ deū blasphemar dignus est supplicia sustinere. Propterea igit oibz hoibz h̄mōi p̄cipim̄ a p̄dictis delictis abstinerē et dei timorē in corde p̄cipere et sequi eos q̄ bñ viuūt: p̄pter talia em̄ delicta et fames et terremotus et pestilētie fuerūt. Et p̄pter ea admonem̄ abstinerē ab h̄mōi p̄dictis illicitis vt nō suas p̄dāt amias. Vltimum aut̄ suppliciu solaz mortē interpretamur: vt ibidē dr̄ glo. allegat. ff. de penis. l. vltimū. de iure p̄o canonico q̄ pena blasphemus sit plectendū: vide c. j. et ij. de maledictis. Secundū exemplū in scriptura h̄i de Sennacherib rege magno assyriorū: q̄ obsidēs hierusalem cū exercitu magno blasphemauit deum dicēs. Nō habet deus posse liberare vos de manu mea: in cuius blasphemie penā angelus dñi d̄ nocte venies occidit cētū octoginta q̄nq̄ milia viroz de exercitu suo. Ip̄e p̄o cū paucis fugies in terrā suā scz Ninine occisus est in tēplo dñi adoraret Hefrach deū suuz: ab Adramalech et Sarasar filiis suis. Regnauitq̄ Asaredō filius eius p̄ eo. Esa. xxxvij. et liij. Reguz vij. et xix. Tertiū exemplū ponit Greg. in liij. dial. de infante illo q̄nquēni q̄ in sinu p̄ris blasphemauit deū. et statim defunctus ē et demōes ei⁹ aiām rapuerūt. Quartū exemplū audiuit a q̄dā fratre nostro fidedigno: qd̄ p̄igit syracuse de q̄dā magno nataro re: q̄ erat magnus blasphemus. q̄ cuz semel de puppi se i mare tranq̄llū p̄ceisset causā natarū statim submersus. et q̄ postmodū ab amicis piscatus est: et eductus de mari mortuus. et inuentū est cadauer totū integru p̄ter linguā: vt in illo m̄bro maxime ostenderet deus vindictā in q̄ peccauerat iuxta illud Sap. xj. Per q̄ quis peccat p̄ hec et torq̄tur. Quintū exemplū p̄igit in q̄dam patrone nauis: q̄ in q̄dam nauis glō vidēs q̄ nauis submergēda erat: nec esset spes d̄ eius euasione desperās se blasphemauit dñm dicēs. Nō habebis tu deus posse q̄ moriar submersus. et his dicis arripuit gladiū et seipm̄ p̄p̄io mucrone p̄emit. Sextum exemplū audiuit artigallus scilicet de q̄dam muliere: q̄ vulgo dr̄ burdonarius. q̄ cū ster faceret cū q̄dam iudeo et alijs ch̄ianis: sepius in via blasphemabat deū virgine et sanctos: intantū vt etiam iudeus ille cōmotus eū redarguit dicēs. Miser ego sum iudeus et abhorreo blasphemias tuas: et similia p̄ba dicēdo. At ille nō solū nō est correptus: verū etiam d̄terius postea fecit. Et ecce subito mortu est tēpestas aeris: et nubes obscura stetit sup̄ capita eoz: et ceperūt fulgura et tonitrua immitteri. et venit qdā fulgur et percussit illū blasphemū cū multis et ceteris rebus suis et ip̄a combussit et ad cineres redēgit ceteris socijs suis ab omni malo p̄seruatis. Patz q̄ p̄ exempla q̄nta pena digni sunt blasphemī. vñ tales cōmuniter mortuū fiunt cōfessione et alijs sacramētis: et vplurimū occisi vel submersi vel alia morte libitanea et improuisa. Jo dr̄ Tobie. xij. Domine maledicti erūt q̄ p̄empterūt te: et cōdenati erūt q̄ blasphemauerūt te. ideo puniuntur dum est a rectoribz ciuitatū: sicut legit de b̄s Ludouico rege francoz: q̄ acriter hoc peccatū puniebat: alioq̄n deus ip̄e faciet vindictā. Nam deus p̄p̄ie facit sicut facit homo q̄ obsiderur in castro: p̄tra qd̄ obsidentes faciunt balistas bombardas et bucos et c. Ip̄e p̄o obsessus defendens facit etiam contra obsidentes similia. Sic blasphematores faciunt contra deū balistas blasphemiaz et bombardas maledictionū. Ip̄e p̄o deus facit bombardas p̄

stium: rabucos famis cū māganellis siue
hycolis guerrar: et cū balistis siccatū: ter
remotū et infirmatū: et totā ciuitatē pu
nit ppter peccata blasphemie ipunita. Et
dices tu: ego qui nō sum blasphemus quā
re deos puniri: Rūdeo. qā audis eos et
nō accusas: sed taces: et nō denūciatis et c.
Si intraret lupus vel vīsus in ciuitatem
qlibet clamaret ad lupū et c. Si blasphe
mū nō clamar: qñmo qd diceret? et plerū
q qñ scit alique blasphemū: puocant eū
vt irascat et blasphemet: vt rideant et tri
sent. Quid dicit d venatoribz et aucupato
ribz: q cum p dūt p dā vī falconē/blasphe
mant deū et sanctos: et cāntant totū kalē
dariū. Q lingua maledica. Ideo vos rei
etores ciuitatē debetis sup hoc puidere: ali
oqñ deus ipse in pplebit negligentia vram
in pñcie aniaz vraz et totū ciuitatē. Cū
em qd blasphemat regē: oēs ptra eū insur
gūt. Qlibet qñtūqz paup/habet aduoca
tū vel pcuratōrē in curia, solus christus ca
ret aduocato, qñmo multi opponūt se ne
blasphemus puniat: q sunt petiores qz sarace
ni qui lapidat eos q blasphemāt chīm et
beatā virgīnē. Ideo conqrit ipse deus cō
tra retores ciuitatis d. p. Esa. li. ca. Do
minatores pū mei inique agunt: dē dñs.
et ingit tota die nōmē meū blasphemaf.
ppter hoc sciet pplus meus nomen meū in
die illa: qz ego ipse q loqbar ecce adsum. et
punitō. Ideo caueat vos rectores ne si
tis negligentes ad pñiciēdu acriter h pē
catū. Et esset bonus modus ad cautelā: de
futuro pñibere ludū taxilloz: q est fons et
origo oīs blasphemie: vt dicitur in aut. ale
ari vīsus. Exereli. et sum. fu.

De reuerentia exhibenda no
mini Iesu Sermo XVII

Sanctificetur

Nomen tuum. Sup in ser. pri
mis sermonibz dictū est quomō
debet sanctificari a nobis nomen scīm dei
quod cōpetit sibi ratiōe diuinitatis eter
nalis: mō fm ordinē diuinitatis posite
supra sermone. xvj. Sequit videre quō et
quare cōpetit sibi rōne hūanitatē spalis.
Salutē virgo Maria. ¶ Pro introdu

ctione sermonis ē notandū q ipsi deo icar
nato cōpetit due differeñtie noim ratiōe
hūanitatē. vñū vīz appellatiū. et aliū p
pitiū. Appellatiū est inuolupter: fm q ex
scriptura sacra colligim. Nā pmo nōmē ap
pellatiū sibi cōpetēs est Emanuel, intra
illud Esa. vij. Ecce vīgo cōcipiet et pariet
filiū: et vocabit nōmē ei. Emanuel. Item
alia nomia ponunt Esa. vij. Voca nōmē
eius accelera: spolia detrahe: festina pēda
ri. Itē alia nomia ponunt Esa. lx. Parue
lūg em natus est nobis. et filius dat ē nō
bis: et factus est pncipatus sup humer ei?
et vocabit nomen eius admirabilis cōsili
arius: deus fortis: pater futuri seculi: pñ
ceps pacis. Itē Hier. xxiij. Hoc est nō
men qd vocabunt euz: dñs iustus noster.
Itē Apoc. xxi. Vocabit nōmē eius verū
bum dei. Item vocat christus Mariā. vij.
Post. lxiij. hebdomadas occidet chīs. Et
de istis nomibz cōsideratio dimittet ad p
sens: pñtīm quia effectus et pñtates oēs
significate per pñcia nomia cōtinent sub
significatiōe pñt nomia: de quo infra vi
detur. Est q aliud nomen cōpetens deo ra
tione humanitatē: quod est nomen pñt
et hoc est Iesus. Hoc nomen est a pphē
pñtatiū Abac. iij. Ego aut in dño gau
debo et exultabo in deo iesu meo. ab ange
lo pñtatiū: vt infra dicit. a deo exalta
tum Phil. ij. et habet infra. ab aplis pñ
catū. vñ de Paulo d. Vās electōis ē mi
hi iste vt portet nomen meum et c. Act. ix.
Quod nomen est impositū christo a deo
mediante angelo. Esa. lxiij. Vocabit tibi
nōmē nouum quod os dñi nōmāuit. Lu
ce. j. Ecce concipies et paries filiū et voca
bis nomen eius Iesum. Fuit aut hoc nō
men impositū sibi in circūcisiōe. Luc. ij.
Vocatiū est nomen eius Iesus: quod vo
catiū est ab angelo pñt in vtero cōcipet.
Huic ergo sanctiss. mo nomī debem oēm
reuerentiā exhibere: et ipm totis viribus
sanctificare: vt sic adimpleat a nobis peti
tio quam facim dicētes: Sanctificet nō
mē tuū. l. corde: ore: et ope. Et facere debe
mus tripli rōne.

Prima sumit ab auctoritate diuinali.

Secda sumit a cōstitutione hūanali.

Tertia sumit ab vilitate effectuali.

¶ Prima grō sumit ab auctoritate diuina

De oratiōe dominica

li. ipse nāq; deus p apm Paulū nos idu-
cit vt h scim nomē debeamus honozare z
sctificare: dices. De exaltauit illū z do-
uit illi nomē qd est sup oē nomē vt in noie
iesu oē genu flectat: celestū: terre. z ifer. z
ois lin. pti. q; dñs iesus in glia est dei pñs
Phl. ij. Glides q in qnta reuerētia h no-
mē sit z apud creatorē deū: z apd creatu-
ras. Nā pmo habet ipm in reuerētia mag-
deus. vnde dr. Illū exaltauit: z dona. illi
nomē qd est sup oē nomē. Secdo angeli.
vñ dicit. Et in noie Iesu oē genu flectat
Tertio ois creatura irrōnalis. vñ dicit: ter-
restriū. vnde Agatha dicebat Quintiano
Si feras pmitis audito chri noie: māsue-
scunt. Quarto demones. vñ dr: infernoz.
Quinto creatura rōnalis. i. hō. vnde dicit
Dis lingua pñteat q; dñs iesus in gloria
est dei patris. Hec aut cōfessio fit p gram-
spū sancti: z non aliter. i. Lox. xij. Nemo
pōt dicere dñs iesus: nisi in spū sancto
Secdo rō sumit a pñtione humana
li: que habet in c. Decet domū dei. de im-
mu. ecclia. li. vj. Vbi sanora mī ecclia sta-
ruit q; audito hoc nomē: oēs debent ei re-
uerentiā cordis z corpis exhibere. Vnde
sicut dr ibidē Lōueniētes. i. homines ibidē
scz in ecclia: nomen illud qd est sup oē no-
men: a quo aliud sub celo nō est datū hōi-
bus i quo oporteat saluos fieri credētes.
nomē vñz Iesum chm qui saluū fecit po-
pulū suū a peccatō: eoz: exhibitiōe reuerē-
ter speciali attollant. Et qd generalr scri-
bitur: vt in nomē iesu oē genu flectat: sin-
guli singulariter in seipis implētes. pñt
pue dñ agunt missay sacra mysteria: glo-
riosum illud nomē qñcūq; recollit/ flectat
genua cordis sui: quod vl capitis inclina-
tione testent. Hec ibi. Et nota q; ppter re-
uerentiā tanti nois noluit de' q; alicut cō-
municaret hoc nomē quantū ad effectuz
salutē vniuersal. sed qntum ad ipm nomē
eius sit aliqbus antiq; patribz cōmunica-
tū: videlicet Iesu naue: qui z Josue. z Ie-
su filio Syrach. Vñc patet rñsio ad qñti-
onem qua format Joā. and. in dicto c. De-
cet domū dei. in nouella. in glo. sup verbo
Iesus. vbi qñt: qñ nos nō dicimur Ie-
suani a Iesu: sicut christiani a chzo. Et al-
signat ibi duplicē rōnem. vna theologica/
ho. scda grammaticeal. Prima theologica ē

ista quam assignat post Arch. vl. q; chri-
stus nobis cōcauit rē significatā hoc no-
mine chri? q; dr vñc? spūcto a deo pñe.
Ps. Dilexisti iustitiā z odisti iniquitatem:
pterea vñxit te de' deus tu? z c. Hāc vñ-
ctiōe cōcauit nob. q; vt dr Joā. i. de ple-
nitudine ei? oēs accepim? et eius vñctio
nos docet de oibz. de sacra vñctiōe. c. vñc.
et. j. Joā. ij. Sed rē significatā hoc nomē
iesus quod sonat creator: nō cōcauit nob
bis. spū em saluare sibi conuenit. vñ ipe
est q saluum facit pñm suū: vt dr Lu. j. et
dr in di. c. decet. acti dicat nō alius. Sed
de consecra. vi. iij. Hemo. et c. Adst. z. l.
q. iij. Illud. d. pe. di. j. Hēnsura. j. q. j. Et
euidenter. Rō scda q est grammaticeal: est
ista. q; Iesus est nomē pñū. vnde angel?
Lu. j. Vocabis nomē ei? iesum. quod no-
men (q; pñū) nō est cōcabile. sed chri?
est nomē appellatiuū: z etiā cōcabile. nāz
est nūcupatio cōis pñs. vñ bz psale. iuxta
illud. Nolite rāgere christos meos. Ideo
aut vñgmur a chzo: q; fecit nos luctato-
res z diaboli. de ple. di. j. c. ij. Hec Joā.
an. vbi s. Tertia rō sumit ab vñcture
effectuali. Nam multiplex vñcturē cōis
quimur ex pñte hui? sancti sūnt nomē
Iesu. Et sūnt iste: videlicet

Primo est languen? aie medicatiuū.
Secdo est spūalis fortitudis collatiuū.
Tertio est duri cordis mollicatiuū.
Quarto ē corpāl infirmitatū sanatiuū.
Quinto est diabolice pñs cōpelliū.
Sexto est tpāl piculoz liberatiuū.
Septimo est oratiōnū exauditiuū.
Octauo est credentiū glorificatiuū.

Primo q; hoc nomen iesus est languen-
tis anie medicatiuū. Confert em modica
spūalē anie petōz languenti. Nam si peto-
cator hūiliter inuocet nomē dñi iesu: senti-
tit in se mirabiliter contritiōis dolorē: ita
vt a petis sanet. Joā. x. Dis qñq; iuoca-
uerit nomen dñi saluū erit. Hec signa-
tū est qñ dñs Iesu chzo mortuo petre sal-
se sunt z monumēta apta sunt: z mīta cor-
pora sanctoz surrexerūt. Dat. xxv. Per
petras significant corda dura petōz: que
sunt dura sicut petre: z qñq; plusq; petre
Nam petra rumpit ad ictus mallei repe-
ntos z iteratos. corda aut peccatoz nō frā-
gunt ad ictus verbi dei: quod est malle?

Item petra quous sit dura: tamen liquefit
per ignem. cor autem peccatoris non liquefit
vere ad xpm di qd est ignis. Auctoritas
de viro qd Hier. xxiij. Aliqd non verba
mea sunt quasi ignis ait dñs: et qm malle?
coterens petra: ideo durus est cor peccato
ri qd petra. Videm? p expientia qd qd die
venitis ad pdicationem: et n duriores estis
scdo die qd pmo. Nam auar? venit et recei
dit auarus: luxuriosus: et sili. vindicatu?
venit et talis recedit: qmimo deterior. qd si
pius ignorantia ducet ad peccanduz:
mō non. Item sit magis ingratus deo post
auditione verbi dei qd antea. Qui g come
parabimus: peccator em ex q durior est qd
petra: cerre poterim? ipm incudi cōpare q
et scitu mallet magis firmat in terra siue i
ligno: et durior sit. Ideo de peccatore du
ro dicit dñs ad Job. Cor eius indurabit
quasi lapis: et stringetur quasi malleator?
incus Job. xij. Ut g illis peccatoribz qui
sicut iacides duri sunt: qui nec flagellis cō
terunt: nec xpo pdicatoris mōuent. Re
mediū est g eis q humiliter iuocet nomē
dñi Iesu: quia eius pte conterent: si ra
men petre sunt: non incudes: quales sunt
illi qui sunt obstinati ad peccatū: quia de
talibus nulla spes ē. sicut sunt illi q nec cō
fiteri volūt nec restituere male ablata: nec
rancore dimittere. De talibz dicit Amos
ppheta. Sup tribz sceleribz damasci et sup
cittu: non conuertā eū. Amos. i. Dama
scus interpretat sanguine bibens. et signifi
cat peccator: qui bibit sanguine. i. peccatū
quia delectat in peccato: quod sanguinis
nomē nuncupat. Ps. l. Libera me de san
guine. Sup hoc g ter. dicit glo. Hiero.
sicut habet in e. Sup tribz. de peni. dist. j.
Iuxta tropologia h possum? dicere. Pri
mū peccatū est cogitare que mala sūt. Sc
cūdu: cogitatioibz adqeuisse pueris. Ter
tium: qd mente decreuer? ope complere.
Quartū: post peccatū non agere pñiam et
suo sibi complacere delicto. Ille ergo pec
cator qui non obstinat? est: quous cor habe
at durum ad contritiōem: inuocet nomen
dñi Iesu et frange. sic petre in morte chri
sti et. Per monumenta xpo intelliguntur
corpota peccatorū: que sunt speciosa exteri
us et depicta varijs vestimentoz coloribz
et picturis: sed int? in aia sunt fetidissima.

De talibz dicit dñs Dacth. xxiij. Ve vo
bis hypocrite qd siles estis sepulchris deal
batis qd foris apparent boibz speciosa: int?
rus xpo plena sunt ossibus mortuoz et omi
spurcitia. Ista g monumenta clausa sunt
quando peccatores non cōfiterent. sed reme
dium est vt innocens deuote nomē dñi ies
u: et sic apientur ora ad cōfiteandū: vt pus
tredo vitiū exeat que in corde paulo an
latabat. Et sic sanctorū corpa surrexerunt
Per quod significat qd per contritiōem et
cōfessionē quam ex pte nomis iesu chris
ti habuerūt: resurgūt peccatores a morte
peccati ad vitam gratie. Et sic qui erāt pri
us mortui: postmodū viuit et sancti resur
gunt. quia nō est cōsiderādū in eis qd fue
runt: quia iam incipiūt esse qd nō fuerūt.
I. dist. Ferrū. Unde et olim in ecclesia pri
mitiua conferebant baptismū apli in nomē
Iesu chrisi: in cuius nomis virtus
te remittebant peccata in baptismo: et da
bat gratia spūs sancti. Unde Act. iij. di
cit Petrus. Nec em nomen aliud sub celo
est datum boibz in quo oporteat nos salu
uos fieri. Et idē Petrus dicit Act. x. Hu
ic omnes pphete testimoniū perhibent res
missionem accipe nomen eius omnes q
credunt in eum. Item p. xxiij. Propt? no
men tuū dñe pñiaber? peccato meo: mul
tum est enim. Secundo hoc nomē san
ctum Iesus est ipūalis fortitudinis colla
tiuū in psecutionibz. i. et aduersitatibus: sū
cur pater in martyribz: qui per mltā fla
gella et rostra grauissima fortissimi susti
nebant inuocando nomē iesu. Un apoc
stoli qui prius adeo pusillantes erant q
ad verbū vilissimaz psonaz timebant: sic
pater de Petro in nocte passionis chrisi:
qui ad vocem ancille pñiscens: negauit
chm. postmodū pte nomis iesu chrisi
roborati in psecutionibz letabant. Unde
de eis dicit Act. v. Ghant apli gaudentes
a conspectu cōcilij: qm di. ha. sūt. p no. iesu
xpi. pa. Et ciuidē. xxi. dixit Paul. Ego
em non solū alligari: sed etiā mori in hie
rusalem parat? sum ppter nomen dñi iesu.
Ad idē facit exemplū de beato Ighna
tio: de quo scribit qd inter tot tormentozū
genera nunq ab inuocatiōe nōs iesu chri
stis cessabat. que cum tortores requirerent: cur
h nomē toties replicaret: ait. Hoc nomē
aa 4

De orōne dñica

cordi meo inscriptū habeo: et ideo ab eis? in
uocatione cessare nō valeo. Post mortē igitur
eius illi q̄ audierant h̄ volentes cursū
expiri: cor eius ab eis corpe auulserunt:
et illud scindentes p̄ mediū: totū cor scrip-
tum hoc nomine Iesus christus literis
aureis inuenerūt. Unde ex h̄ plimē credi-
derunt. Sic et Paulus ap̄lus inuenerat
les p̄secutiones et p̄cula passus: oia in vī-
tute huius nomis sup̄auit: quod intantū
dilexit vt in epistolis suis q̄ngentis vici-
bus hoc sanctus nomen repiat et in scrip-
ta. Unde de eo dicit dñs. Has electionis
est mihi iste vt p̄oret nomen meū coram
gētibz et regibz et filiis isrl̄. Act. ix. Quin-
mo sic cordi suo hoc nomē medullit? erat
inscriptū: vt etiā post mortē caput eius decol-
latum/tribus vicibz hoc nomē Iesus no-
minauerit: dādo tres saltus: et in q̄libet
saltu vnus fons aque limpidissime scaturi-
tū: de qua aqua dante dño cum essem ro-
me bibi ego: lēz indignus. Ideo Prover.
xviij. Turris fortissima nomē dñi: ad ipsaz
currit iust? et exaltabit. ¶ Tercio hoc san-
ctū nomē est duri cordis mollificatiū. lēz
ad iniuriā remissidē. Vñ dicit Ean. j.
Oleum effusum nomē tuū: ideo adolescē-
tule dilexerūt te nimis. Nota q̄ oleū habet
p̄prietatē mollificandi dura. Dicit er-
go ecclesia sancta ch̄o: Nomē tuū. I. Iesus
est oleū: quia mollificat corda p̄cōz ad
remissionē iniuriāz receptarum. Et nota
dñi dicit: effusum. I. expensum. I. in celo: q̄
ruine angeloz replent. et in terra: q̄ vbi
q̄ per ap̄los nomen dñi Iesu p̄dicatū est.
Ps. In oēm terram exiuit sonus eoz. et c.
Et p̄ effectū salutis. Eia xlvij. Dedit ei
lucē gentiū vt is salus mea vsq̄ ad extre-
mū terre: ideo adolescētule. I. anime deuo-
te/ que dicunt adolescētule: quia nō sunt
cōfecte vetustate p̄cōz. de quibz dicit ps.
Inuenerat iter oēs inimicos meos. No-
ta exemplū qd̄ dicit Florentie de cruci-
fixo qui est in monasterio sancti Viniar.
in cuius inuocatione mollificatū est cor il-
lius cuius frater occisus fuerat: vt parce-
ret homicide fratri sui quē paulo ante q̄
rebat occidere. Dic exemplū. ¶ Quarto
est corporalis infirmitatē sanatiū: iuxta il-
lud Mar. vlti. In nomine meo sup̄ egros
manus imponent et bene habebūt. Vñ

Petrus Rauenn. Hoc est nomē qd̄ dedit
cecis visum: claudis gressum: surdis audiri-
um: loquelā mutis: et vīram mortuis res-
tituit. Et de hoc habem? exemplū. Act.
ij. de viro claudis ex vīro man? sue q̄ ba-
tulabat et portabat ante portaz rēplē: q̄
cū spectāsa. vt peteret elemosinā ab itro-
untibz in templū et c. Dic hystoria. Vbi ol-
citur. Inueniens aut in eum Petrus cū Jo-
anne dixit. Respice in nos. At ille intēde-
bat in eos/ sperans aliqd̄ acceptū ab eis.
Petrus aut dixit. Argenti et aurū nō est
mihi: quod aut habeo hoc tibi dō: In no-
mine Iesu ch̄i nazareni surge et ambula.
Et apphensa manu ei? dextera alleuauit
eū: et prius cōsolidate sunt bases eius et
plantę et exiliens stetit et ambulauit et c.
Et illo die cōuersi sunt ad fidem q̄ngmil-
lia viroz. Dic hystoria. Ad idem facit ex-
plum de Enea paralytico octo annis: cui
dixit Petrus. Enea/ sanet te dñs Iesus ch̄i
stus: surge et sterne tibi. Et cōtinuo surre-
xit. Act. ix. De oratione sc̄ti Vincentij. Dic
q̄t milia sanauerit: dicēdo Iesus Marie
fi. et c. Sic dico vobis: si in infirmitatibz ve-
stris inuocaueris/ cū vera fide et deuotione
nomē dñi n̄si Iesu ch̄i: magis p̄ficium
esset q̄ vnguentū et c. continuo sanitatem
cōsequeremini: si vobis esset p̄ficium. nō alit.
Ecc̄s. vij. Melius est nomē bonū. I. Iesu
ch̄i q̄ p̄cōia vnguentū. quia. I. magis iustā
fragat virtus nois Iesu q̄ vnguentū p̄cō-
sa. Non ē eatis ad diuinos et magos et
cantatores. quia nihil boni possunt facere:
nec sanare: vt d̄t rex. in c. Admonest.
xxvj. q. vij. Nota in legenda beati Bar-
tholomei. Ideo ps. xxxix. Beatus vir cuius
est nomen dñi spes eius et nō respicit
in vāitates et infanias falsas. I. demoni-
z diuinatoz. ¶ Quinto est diabolice poi-
testatis comp̄ssuū. Nam diabolus audi-
to hoc sancto nomine expellit: et p̄as eius
comp̄mit. Unde Mar. vlt. In nomine
meo nois demōes expellebant. Lu. x. Res-
uerit sunt discipuli dicētes. Dñe in nomine
tuo etiā demonia subiiciunt nobis. Figu-
ra ei? b̄i in cithara David: q̄ pulsante rob-
abolus cessabat a veratōe Saulis. i. Re.
xvj. in fi. vbi d̄r. Quicq̄ spūs dei mal? ar-
ripiebat saul: David tollebat citharā et p̄

curtibat manu sua et refocillabat Saul
 et leui? habebat: recedebat enim ab eo ipse
 malus. Cur hinc quid timebat diabolus? so
 nū cūbare: certe nō: cum dicat Job de eo
 Qui facit ē vī nullis timeret. Job. xl. Cur
 fugiebat: Rñ, q̄ illa cūbara figurabat
 chīm ielū crucifixū. Nā cūbara q̄ sit de
 ligno figurabat crucē chī. L̄ hōrde p̄o cū
 tūbare cū clauilla tractē/figurabant mēbra
 chī tracta et extensa cum clauis rē. Et sic
 cūbara reddidit sonū acutū: sic chīs in cru
 ce reddidit sonū tāacutū q̄ p̄ totū mōm re
 sonuit. Si q̄ diabolus fugiebat ad sonitū
 cūbare figurantis chīm: quito magis fuga
 bit ad vocē Iesu chī figurati. Si signū
 figuris expulit diabolu: q̄d faciet veritas
 figurato. S̄ S̄cto est spaliū periculorū
 liberatiū. magie ad debellandos hostes.
 ps. xliij. In te inimicos nostros vēlābi
 mus. i. p̄ciem? et vīlgem? inimicos no
 stros. tam carnales q̄ spūales. Cornu. i.
 defensionē nra: quia cornib; se defendunt
 aialia. et in noie tuo. i. Iesu chī a q̄ dīcitur
 chīstiani rē. Ad hoc facere potest exem
 pli Theodosij senioris: q̄ facta oratōe bre
 uis nomie Iesu chī: habuit victoriā p̄tra
 Eugeniū tyrannū et Arbagaſtē: sicut legi
 tur. ij. li. eccl̄astice hīstorie in fine. Et re
 fert glo. magna in fine in cle. si dñm. de re
 li. et vne. sanc. Et scripsi supra in sermone
 vbi agit de orōnis utilitate. Ab alijs etiā
 p̄culis liberant fideles in p̄tute nois Je
 su chī. sicut patet in multis exēplis. Unde
 Beag. in p̄mo dialo. refert de Honorato
 viro icellimo qui ducentorū monachorū
 pater exiit: q̄ dū qdam die ex eo monte
 q̄ eius monasterio in excelso p̄minebat:
 ingentis facti moles exercepta esset: et p̄de
 ueti montis lar? veniens/totius celle rui
 nam et oim fratrū interitū minaret: dum
 eā vī dei de sup̄ venientē vidisset: frequē
 ti voce chī nomie inuocans: extensa dexte
 ra signū ei crucis opposuit: eāq̄ in ip̄o de
 ueti montis latere cadentē fixit. et q̄ loc?
 nō erat in q̄ moles illa cadēs inherere po
 tuisset: alia p̄tā etiā nunc ita vt casura pen
 dere videat. Ad idem facit q̄d idem Gre
 go. refert in li. ij. diat. d. Sauius epo Pla
 centine ciuitatē: cui cum fuisset uinctatū
 q̄ padus fluit? curius sui alueū egressus:
 eccl̄e agros occupasset. Rñ dicit diaco

no hoc sibi referēti. Glade et dic ei: Dan
 dar tibi ep̄s vt te cōpescas et ad p̄mū al
 uum redeas. Quod diacoſus audies de
 specte et irrisit. Tunc vīr dei accersito no
 tario dictauit dicens. Sauius? domini no
 stri Iesu chīsti seruus cōmīnatorū p̄ado
 p̄cipio tibi in nomie Iesu chīsti: de alueo
 tuo in locis istis vltērius non exeat: nec
 terras eccl̄e ledere p̄sumas. atq̄ eidez
 notario subiunxit: dices. Glade et h̄ scri
 be: et in aquam eiusdem fluminis p̄fice.
 Quo facto: sancti vīri p̄ceptum suscipies
 aqua se compescuit: atq̄ ad propriū al
 ueum reuerſa: extē vltērius in loco eodez
 non p̄sumpsit. Et subdit Grego. d. Qua
 in re petere quid aliud q̄ inobediētū hō
 minū duritia confundit/quando in virtu
 te Iesu et elementū irrationabile sancti vi
 ri p̄cepto obediuit. Ad idem facit quod
 refert Hieronymus in libro de vitis patrū
 dicens: q̄ ad inuocationē nomis Iesu fu
 gaut ipse cum socijs crocodyles eos inſe
 quentes rē. Patet ergo q̄ nomen domi
 ni nostri Iesu chīsti est liberatiū a peri
 culis: ideo Eto. xv. Dominus? quasi vīr pu
 gnator omnipotens nomen eius: curru
 s Pharaonis et exercitus eius p̄iecit in ma
 re. Item psal. xix. Hi in curribus: et hi in
 equis: nos autē nomē dñi dei nostri inuoca
 bimus. Ip̄i obligati sūt et ceciderūt. nos
 autē surreximus et erecti sumus. S̄ Septi
 mo est orationū exauditiū. Joan. xvj.
 Quicquid petieris parres in nomie meo
 dabit vobis. Et ideo sancta mater eccl̄e
 sia in fine orationū omniū/semper addit:
 Per dominū nostrū Iesum chīstum rē.
 Octauo est credentiū honorificatiū.
 Joan. j. Quorū autē receperūt euz dedit
 eis p̄tatem filios dei fieri his q̄ credūt in
 nomie eius rē. Magn? honor est esse filiū
 dei. et h̄ confert vobis ex p̄tute nois Iesu
 chī: vt dicit autoritas allegata. Et q̄ seq̄
 tur q̄ si filius ē et heres. Ro. xviij. Si fili
 et heredes: heredes q̄d dei: coheredes au
 tē chīsti. Si tñ comparimur et cōglificemur.
 Apoc. xxi. Glābunt facie ei: et no
 men ei? in frontib; eoz.

Quomō sit sanctificandū no
 men diuinū Sermo XVII

De oratiōe dominica

Sanctificetur

Sanctificetur nomen tuū. In sermonibus pcedē
tibus actū est quomodo sanctifican
dum est nomen diuinitatis eternalis: qd
est deus: et nomen humanitatis temporalis: qd
est nomen Iesus. Hō ergo psequēdo or
dinem distinctiōis supra positae in sermōe
xvi. Restat dicendū quō sit sanctificandū
nomen diuinitatis: quod loquimur ex spiritali
li regeneratiōe. Salutes virgo et c. Pro
introduciōe et intelligentia huius manifeste
est notandū: qd conclusio firma est i sacra
theologia qd per regeneratiōem spūalem:
que fit maxime per baptisum: iuxta illud
Joan. ij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua
et spūsancto et c. consequimur et naturā et no
men diuinitatis. Probat conclusio hec et
ratione et auctoritate. Ratio qdem sumit
a similitudine duplici. Prima est a simili
tudine generatiōis naturalis. Secunda
a similitudine generatiōis eternalis. Pri
ma ergo similitudo sumit a generatiōe
naturali. Nam videm manifeste qd ex ge
neratiōe naturali comunicat a generan
te generato: et natura et nomen. Pater em
homo mediantē virtute semis generat fili
um, et in ipsa generatiōe comunicat ei et
naturā et nomen. quia et in veritate est ho
mo et vocat homo. Secunda similitudo su
mit a generatiōe eternali. Nam deus pa
ter generat deum filium: et in ipsa generati
ōe dat nato qd deus est et deus vocat. Jo
an. i. In pncipio erat verbum. Sic ad p
positum: deus nos regenerat in baptismo
per gratiā adoptiōis: per quā efficiamur
filij dei: eo modo quo et naturaliter genera
mur a parentibus carnalibus: videlicet p vir
tutem seminis. Semē autē in hac regene
ratione est spūm dei conceptū vel prolā
tum. Conceptū verbum est fides viua p gra
tiam. verbum pō plarū est forma sacramen
ti baptisimi: sicut infra dicit. Per hō ergo se
men conceptū in vtero sancte marie eccle
sie: qd verus est fons baptismalis: que ec
clesia est sponsa christi. Joan. i. Qui habet
sponsam sponsus est: regeneramur in fili
os dei: et consequimur et naturā ipsius diuini
tatis: iuxta illud. ij. Pe. j. Per hō efficiamini
diuine cōsortes nature. et etiam cōsequimur

nomen et vocamur dñi. Sed quōd dicitur
cōsortes nature diuine: cū solus ipse filius
dei sit eiusdē nature cū patre: nec sit illa na
tura diuinitatis nec cōcōcabilis: quāto nec
nomen videt cōcōcabile: iuxta illud Sap.
xiiij. Incommunicabile nomen lapidibus et li
gnis imposuerūt. Sed dicēdū qd dicitur
nature diuine cōsortes: p aliquē effectū vir
tutis quē participam⁹ a diuina donitate.
Virtutes em nobis infundunt a deo in q
ipse pntes sunt essentialiter et naturaliter:
et ideo ipsas virtutes participando efficiamur
participatiue cōsortes diuine nature
et ex hoc sumus et vocamur dñi: non qd
prie: sed fm similitudines quādam: vt notat
Tho. parte. i. q. xij. ar. ix. Pater rō. Auto
ritas. j. Joan. iij. Elidete qlem charitatis
dedit nobis deus: vt filij dei vocemur
et sumus. Et hinc manifeste patet qd omnes
regenerati possunt dici fratres christi: qd
et vere sunt fratres eius. Ro. viij. Quos
pntur et pdestinavit cōformes fieri imā
ginis filij sui: vt sit ipse pntogenitus et
natis fratribus. Propter hoc merito dñs re
darguit iudeos di. Joan. x. Nōne scrip
tum est in lege vestra: qd ego dixi: vō estis. Si
illos dixit deos: ad quos sermo dei factus
est: et non potest solui scriptura: quem pa
ter sanctificauit et misit in mōm dicit: qd
blasphemus sum: quia dixi: filius dei su.
q. d. irrōnabiliter et mendaciter hoc dicit.
quia oēs electi p gratiam dei sunt filij et
nominant filij dei. pater auctoritas. Et q
uis omnes electi mixti sumus. i. filij dei cū
filijs diaboli: hoc est ideo. quia nōdū ma
nifestatus est effect⁹ huius filiatōis. qd
idem zizania est mixtū cum tritico. Sed
veniet dies in qua apparebit hui⁹ effect⁹:
et distinguēt ab iniuicem: sicut pastor se
gregat oves ab hedīs. Unde. j. Joan. iij.
Charissimi: nunc filij dei sumus: sed nō
dū apparuit qd erim⁹: sem⁹ autē qm cū ap
paruerit illis ei erim⁹: qm videbim⁹ eum
sicuti est. Igit⁹ sic cōformes sumus filio
dei iesu christo qntū ad hoc vt filij dei no
minemur et sumus: sicut dictū est. Sicce
bemus esse etiam ei cōformes in sanctifi
catione. vt sicut filij dei est sanctificati a pa
tre: iuxta illud Joan. x. Quē pater sanctifica
uit et misit in mōm. sic et nos sanctificemur
ab ipso deo patre: vt sic sanctificem⁹ in nobis

non enim hoc dicitur: quod ab ipso p rege-
neratione spūalem sortiti sumus. sicut et ille
qui factus est miles: debet honorare in se
nomen illud militaris dignitatis. sic et co-
munes: sic et rex et doctor: et c. ne degeneret no-
men a motu. quia ut dicitur legiste: nomen
debet esse consequens rei. in ista de dona. q.
est et aliud. Et hoc petimus? p hanc petidēz
Sanctificet nomen tuū. i. illud nomen tu-
um quod est in se sanctum: quod et sortiti
sumus per regenerationem sacramentalem: fiat et
apparet sanctū in nobis: ut nos iuxta mo-
dum nostrum sancti simus sicut tu dñe scis
es. Et hoc tunc fiet: qñ gratia quā in ba-
ptismo consecuti sumus? p seuerabit in nob:
per quā semp sancti sumus? **Uñ** Epianus
Quia ipse deus dicit: sancti estote quia et
ego sanctus sum: adeo petimus et rogamus
ut in baptismo sanctificati sumus: in eo
quod esse cepimus? p seuerem? **Igitur** hinc
sumpta occasione videamus quot modis
possumus a deo sanctificari. qñto em plu-
ribus modis sanctificationem habere pote-
rimus: tanto facilius adquire poterimus
huius petitionis effectum. **Notandum** igitur
q quinqz modi sunt a deo in bonitate in-
stituti ad sanctificandū nos: qui sūt quasi
quinqz riuuli a fonte diuine gratie pcedē-
tes. Primus est modus specialis pūctio-
nis. Secundus est modus baptismalis ab-
lutionis. Tertius est modus sacramenta-
lis confessionis. Quartus est modus pe-
nitentialis contritiōis. Quintus est modus pe-
nitentialis afflictionis. **Primus** modus
est: qñ pmo modo legunt tres sanctifi-
cati. vñz Hieremias: dñe q dñer. j. Postq
te formarem in vtero noui te: et anteq exi-
res dñe volui sanctificari te. Secūdo legit etiā
de Joāne bap. de q dñe Luc. j. Spūsancto
replebit adhibet ex vtero mris suc. Fuit ac
ista sanctificatio facta ex infusioe spūsan-
ci p pñā virginis gloriose saluant. **Dei**
fideliter dicit de Lxxv. Et fm q dñe Tho. in
lū. dist. vi. super fram. tūc vius liberi ar-
bitrii fuit accelerat in Joāne miraculose
Tertio legit de virgine Maria. de q dñe
Bern. in ser. ij. de assumptione eius. Bea-
ta virgine oibz modis pstat ab original pec-
cati corāgo sola dei gratia priusqz nasce-
ret esse mundata: quā nimirum pteras chri-
stiana credere pphibet vel min? **Jeremia**

in vtero sanctificatā: vel nō magis Joā-
nes spūsancto repleat. Idem Bern. in epi-
stola ad canonicos Lugdun. Ego puto q
copiosior sanctificationis benedictio qñ alijs
sanctis ab vtero sanctificatis in eā descendit:
qñ nō solū ipsi oīū sanctificaret: sed et vitā
eius ab oī pñō deinceps imūne conserua-
ret: quod alteri nemini in narz qdē multu
rū credit esse donatū. Quarto qdam asse-
runt de Jacob. sic refert magr in. lū. sen.
dist. vi. q. vñz de illo anteqz nasceret scri-
ptum est: Jacob dilexi. Esau autē odio ha-
bui. Malach. j. et Ro. ix. Quinto idē dñs
cū qdā de Jacobo minore: sicut videntur
asserere **Egesippus** et **Hiero.** in li. de virg. illu-
stribz: dicentes q ipse ex matrē vtero san-
ctificat fuit. Et idēz videt tenere Jacobu
de voragine in qdam ser. de eodē scō Jo-
cobo. **Secūdo** modus est baptismalis
ablutionis: qñ qñs directe sit ordinata con-
tra corāgiū culpe originalis: nō ilomin?
mundat etiam ab omni actuali: veniali et
mortal: si illud inueniat in aia baptizati
et hñ dispositi. et hec opaf in pñtate palliōis
dñi. Aug. j. q. j. **De**trabe. vñz ista tanta
vis aq ut corp? rāgar et cor abluat. Et no-
ta q nō solum actu baptismi susceptū: s
etiā pposito mundat a culpis oibz: qñ nō
est copia baptizanti: vel aque: vel aliquod
impedimētū impedit ab actuali susceptio-
ne. **Nota** exemplū qd refert text? in c. **De**
bitū. de bap. **De** isto g modo sanctificationis
dr apls. Peccatores aliqui fuisse: sed ablu-
ti est: sed sanctificati s iustificati est: i noie
dñi nri Jelu christi. j. **Loz.** vi. **Tertio**
modus est sacramentalis pñtionis. Vir-
tute em confessionis sacramentalis scitifi-
catur anima a peccatis. Ideo aut dñr sac-
ramentalis: ad differentiā cōfessionis iudi-
cialis. qñ iste cōfessiones habet pñarios effe-
ctus. Et ut de ceteris raceā: dicā tñ vñū
q sequit ex confessione iudiciali. i. facta co-
rā iudice ab eo q quē agit: siue p modū ac-
cusationis: siue in qñtitiōis: siue denunciat
tionis. Isti em sunt tres modi agendi: ut
in c. **Qualiter** et qñ. de accu. **Et** cōfessioe
in quā ista iudiciali sequit pñdenatio. qñ sic
dicit lex: in confessionem mille sunt pres tu-
dicis: nisi in condemnādo. l. pñde. ff. ad. l.
ad l. c. **Evidentia**. de accusa. **Nota** exemplū
de **Abioz** cui dixit Josue. Fili mī da glo-
ria a lig

De orōne dñica

riā domo deo israel: et cōfiteri atq; indica
mibi qd feceris: et ne abscondas etc. Post
q; aut cōfessus fuit peccatū suū: dicit ei
Josue. Quia turbasti nos: exturbet te do
min⁹ in die hac. lapidauitq; eū omnis israh
el: et cūcta q; illi erant igne psumpta sunt
Josue. vij. Et pessione aut sacramentali
sequit absolutio a peccat⁹: et potestate cla
uū apostolis et alijs sacerdotib⁹ data. Jo
an. xxi. Quoz remiseritis peccata remit
tūtur eis: et qm̄ retinueritis retenta sunt.
Hoc aut domini figuratiue pcepit qm̄ lē
profos ad sacerdotes milt: dices. Ire oñ
dite vos sacerdotib⁹. Luce. xxi. et Mar.
xii. De hac ergo sanctificatione potest in
telligi illud apostoli Roma. vi. Nūc libe
rati a peccato serui aut facti deo habetis
fructū vestrū in sanctificatione: finē sō vi
tam eternā. ¶ Quare? modus est penitē
tialis cōtritiōis: quia quādo deest copia
cōfessōis: vel aliquo impedimēto inter
ueniente peccato: cōfiteri nō valet: tūc suf
ficiat sola cōtritiō ad sc̄ificandū aīam. ps.
Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam
domino: et tu remisisti impietatez peccati
mei. Exemplū habem⁹ in latrone cū do
mino crucifixo: cui ex vi cōtritiōis domi
nus peccata remisit: et paradisum pmisit
dicens. Amen dico tibi: hodie mecum eris
in paradiso. Luce. xxiij. Non em̄ latro ille
martyr fuit: quia nō p christi nomine: sed
p demeritis facinor⁹ suoz crucifixus est:
vt dicit Augustin⁹ in libro de vnico bap
tismo. et habet in decretis. de p̄se. dist. iij.
Baptismi vicem. Nec obstat qd dicit Hier
onym⁹ de peni. dist. i. in portuna. vbi lo
ques de latrone dicit: q; fecit homicidiū per
na martyriū: quia vt ibi glo. hoc intel
ligitur ratōe eterni p̄mij: quod qm̄ martyr
recepit cōfiteōdo. Martyr em̄ dicit latro. i.
cōfiteus. martyr em̄ interpretat⁹ p̄fites. Si
aut queras. vnde hanc cōtritiōē habuit
latro ille? Respondeo: ex tactu ymbre bra
chi christi: nec miruz: cū de Petro legat
Actuū. v. q; ymbra ei⁹ sanabat infirmos.
De hac igit sanctificatione in vlt ma hora vi
te: pot̄ intelligi illd Hier. xij. Congrega
eos qm̄ gregē ad victimā: et sanctifica eos
in die occisiōis. Hora mortaliter p̄tra mul
tis q; yellent sanctificari ad instar latro
nis: yellet em̄ habere malā vitā et bonam

mortē. De talib⁹ dicit Hiero. q; vlt cōfite
milib⁹ vn⁹ saluatur: et de nullo in scriptura
legit nisi de latrone. ¶ In Aug. in li. de pe
nitētia. et in decre. de pe. dist. vij. Null⁹ ex
pectet qm̄ peccare nō pot. Arbitrij em̄ for
rit libertatē. i. de⁹ vt delere possit cōmūta
nō necessitatē. Qui p̄us itaq; a peccat⁹ re
linquit q; ipe relinquit ea: nō libere sed qm̄
necessitate p̄denat etc. Idē Aug. in eadē
dist. in c. Siquē possit. sic ait. Age penitē
tiā dū sanus es: si sic agis: dico tibi q; ser
curus es. q; p̄niam egisti eo tpe q; peccare
potuisti. Si aut vis agere p̄niam qm̄ pec
care nō potes: peccā te dimiserit: nō tu il
la. ¶ Quare? modus est martyrialis af
flictiōis: et h̄ vez nō solū quādo p̄ fide q; mo
nuit: sed etiā quādo p̄ qm̄ virtute suā
iustitie: siue castitatis: siue alterius. Pro
bat hoc auctoritate et exēplo. Auctoritas
habet Barth. v. Beati q; p̄secutionē pa
tiunt⁹ p̄pter iustitiā: qm̄ ipoz est regnū ce
loz. Hora p̄pter iustitiā. i. generalē q; com
p̄bēdit oēs virtutes. Exemplus habet in
Joāne baptista: q; martyr est gloriofus:
q; uis nō p̄pter fidem sed p̄pter iustitiā oc
cīsus sit: vt p̄t Mar. vi. De isto q; modo
sc̄ificatiōis pot̄ intelligi illud Sopo. i.
Preparauit domin⁹ hostiā: sanctificauit
vocat⁹. Amen.

De regno dei putatur in vi
ta p̄nti Semo. xix.

Adueniat re
gnum tuū. Postq; in p̄ma p̄
cedēti petitiōe petiuit bonū
iustificationis. i. grām gratificantiē. Et
aut ipa est via ad glām: q; nō est aliud q;
grā p̄sumata et ad cōplēmentū adducta.
Ideo p̄sequenter subdit hic sc̄da petitiō q;
quā petim⁹ bonū gloriā: dices. Ad
ueniat regnum tuū. Saluterur s̄go ma
ria etc. Pro euidētia et intellectu huius
petitiōis est notandū q; hec petitiō potest
dupliciter intelligi: s̄m q; dupliciter po
test accipi regnū dei. Primo modo potest
accipi regnum dei qd datur in vita p̄sēn
ti. Secundo modo potest accipi regnū dei
quod datur in vita futura. Primo regnū

dei est iustitia generalis: in qua cōprehen-
 dunt omnes virtutes. Propter quod dicit
 apostolus. Roma. c. iij. Nō est regnū dei esca-
 z potus: sed iustitia z pax z gaudiū in spi-
 rituali. Et Gregorius. dicit q. summū bo-
 num est iustitiaz colere: ac sua cuiq. iura
 suare. c. ij. q. ij. Lū deuotissima. Hoc ē re-
 gnū dei cōstitū in iustitia / put est virtus
 generalis: pax autē z gaudiū sunt effectus
 cōsequētes ipam iustitiā quasi fructus: z pre-
 mia z remuneratiōes eius. Sicut em̄ ex
 ymo sequitur turbatio z inquietudo: iuxta
 illud psal. Turbati sunt omnes insipientes
 corde. Ecclē. lviij. Non est pax impijs
 dicit dominus. z Greg. Angusti. Iussisti do-
 mine z sic est vt pena sit tibi omnis inor-
 dinatus animus. sic ex iustitia sequitur pax z
 gaudiū. psal. cviij. Pax multa diligentibz
 legem tuam: z nō est illis scandalū. Greg.
 alibi psal. lxxiij. Audiam qd loquar in
 me dominus: deus: quoniam loquitur pax in
 plebem suam: z sup. san. su. z in eos q. con-
 ad cor. Et quia iustitia z pax z gaudiū in
 nobis ipis sunt: si virtuosē viuimus. Idē
 circō dicit dñs Luce. xviij. Regnū dei in-
 tra uos est. Dicit autē iustitia regnū dei
 dupli. ratione. si. passiue z actiue. Passiue
 quēdem: quia p. frutes ipas in iustitia gene-
 rali p. tēntas deus regnat in nobis: z nos
 in ipō regimur: sicut regnū regis a rege. et
 ipē rex regnat in regno per uasallos suos
 Virtutes em̄ sūt uasalli chri: ppter quod
 dñs dicit dominus virtutū. Ps. Dominus
 virtutum ipse est rex glorie. z de virtutibz
 p. sunt habitus infusi. Actiue pō: quia
 per virtutes nos sumus reges: in qntū per
 eas bene regimus potēcias anime quas
 si quatuor: maximas ciuitates: quia vici-
 potētiā intellectuā bene regimur per si-
 dem z prudentiā: potētiā appetitiuā ra-
 tionalē que est voluntas: bene regimur
 per charitatem z iustitiā. potētiā tra-
 scibilem per fortitudinem z patientiam.
 potētiā cōcupiscibilem per temperan-
 tiam z sobrietatem. Regimus etiā corp⁹
 cū qnq. sensibz: quasi aliud regnū cū qnq.
 castris. Propter qd dicitur Apocal. v. Fe-
 cisti nos deo nostro regnū z sacerdotes: z
 regnabim⁹ super terrā. Vñ filius. Si be-
 ne mēbra regis: es dign⁹ noie regis. Hoc
 est regnū veri sine q. nullus pōt vere dici

rex. Nota hic exēplū Diogenis z Alexā-
 dri. q. Diogenes cū dixisset q. Alexander
 erat sup. seruoꝝ suoz: interrogat ab eo qd
 re h. dixerat: Respondit: Ego pualēo cupi-
 ditatibz meis: refrenās illas: z subigēns
 mibi illas: vt mibi fiant. Tibi autē cupi-
 ditates pualent: z illarū seru⁹ efficiētis il-
 larū obreperās iussioi. q. seru⁹ es seruoz
 meoz. Idē dicit scriptura. Melior est patien-
 tia viro forti z q. dominat anio suo: expu-
 gnatoꝝe vrbū. Proverb. xviij. Irē ecclesia.
 Omnipotēs z misericōꝝs de⁹: quēz nosse
 viuere: cū fuisse regnare est zc. Igitur fuit
 hunc sensum: p. hanc petitiōē Adueniat
 regnū tuū: penam⁹ iustitiaz generalē: quē
 vt dixi p. tēnt omēs frutes. Et quia hec
 petitiō possit intelligi in pma petitiōe: p.
 quā petim⁹ grām iustificantiē: in q. etiam
 cōnectit iustitia z ceterē omēs frutes in-
 fuse. Nihilomin⁹ de hōi iustitia sermo
 p. sēs erit: ex quo in ea dicit p. sēre regnū
 dei. Notādū ē q. iustitia diffinit sic a legi-
 stis. Iustitia est p. sās z p. p. tūa volūtas:
 ius suū vnicuiq. tribuēs: vt insti. de iur.
 sti. z iure. in pnci. z. ff. codē. t. j. Iustitia.
 Sic ar. dicit Tho. ij. q. i. q. lviij. ar. j. volūtas
 accipit hic pactū: nō potētia. z accipit hic
 actus p. habitū: sicut cōsuetū erat apd an-
 tiq. quos diffinire habit⁹ p. act⁹: sicut Aug.
 gusti. dicit sup. Joānem. q. fides est credere
 qd nō vides. Et Ambro. q. penitētia est
 p. terita mala plangere: z plangēda iterū
 nō committere. Dicit autē p. p. tūa non ex
 parte act⁹: nō q. act⁹ p. p. tūa durat: q.
 sic solius dei volūtas est p. p. tūa: sed ex
 parte obiecti: q. scz aliq. vult p. p. tūa
 cere aliqd: z hoc requirit ad radēm iustitiē
 Nō em̄ iustitiae ad radēm iustitiē q. aliq.
 velit ad horam in aliq. negotio suare ius-
 titiam: quia vix inuenit aliq. q. velit in
 omibz iniusta agere. sed sequitur q. hōi
 habeat volūtatē p. p. tūa z in omibz
 iustitiā p. seruādi. Qd autē sequitur: ius su-
 um vnicuiq. tribuēs: intelligit vel p. mo-
 dū imperantis z dirigētis: z hoc pertinet
 ad iudicem: q. iudex est iustū animatū. z
 p. nceps est custos iusti: vt dicit in. v. Ethico-
 rū. Vel per modū exēq. nti: z sic subdit
 reddat quod suū est vnicuiq. Est igitur
 notādū q. loq. do de iustitia p. tūa est vir-
 tus generalis fm̄ qd accipit cū dicit q. re-

De oratiōe domica

quā dei ē iusticia zc. Ad iusticiam prinet
vnicuique reddere qd suū est. Tūc gerim?
iusti cū reddiderim? vnicuique qd suū est.
obitu. Et psequit adueniet ad nos regnū
dei in qntū pōt in pūti vicia haberi. Qui
q ergo debem? diuersis que debem? eis
soluere: videlicet

Primo debem? deo verā credētiā

Secūdo sup: on pmpā obediētiā.

Tertio cū gñāle beniuolētiā

Quarto iferori sollicitā diligētiā

Quinto nobiliteriis puram consi
nentiam.

Primo g zc. Vera credētiā est qū cre
dulitas interior est pformis opibz extero
ribz. Veritas em̄ vt air phus est adeqūo
rei ad intellectu. tūc g est vera fides qū ē
cordial: l z verbal: vt qd cor credit os loq̄
pfitēdo. Talis erat fide dauid: q dicebat
Credidi ppter qd locut? sum zc. Notādū
q circa fide habet se qdrifariā gen? hu
manū. Quidā em̄ habet fidem cordialē z
nō pbalē: sicut sūt illi q timore mortis ab
negat fide chri ore: tū corde tenent eā zc.
Tales si i tali statu decedūt: dānant. Ro
ma. x. Corde credit ad iusticiā: ore autē cō
fessio fit ad salutē. Hora exēplū de Elea
zaro sene: q noluit moriē euitare/ simulan
do se carnes porcinas māducasse zc. sicut
legit. j. Macha. vj. Quidā pō ecōtra ha
bent f. de pbalē: sed nō realē: sicut sūt fal
si chriant: q pfitētes pbo chri fide: in cor
de tū nō credūt/ aut dubitāt. dubi? aut in
fide infidelis est: sicut dī text? in c. j. de he
reticis. Multi sūt hodie tales q adorant
chm: audūt miss: s z sermones: sed i cor
de nō credūt. Quod patz. quia viuūt car
naliter z in peccatis mortalibz: sicut sunt
concupinarij/ ysurarij/ simoniaci/ pirate/
viduarij ceteri hmoi: tales nō sunt ve
re fideles. Unde apłs ad Titū. j. Confi
tent se nosse deū: factis autē negant. Sup
q textu dī: Hiero. z habet in decretis. xj. q.
iij. Estimāt qdā in eo deum tū negari: si
in psecutiōibz qd a gētilitate cōprehēsus
cōfiteri rennerit se esse chriā. Ecce apo
stolus omnibz q pueria sunt factis deū as
serit negari. chs sapiētiā est: iusticia: veri
tas: sanctitas: fortitudo. Negot? p insipie
ntiam sapiētiā: p iniquitatē iusticia: per men
daciū veritas: per turpitudinē sanctitas:

per imbecillitatē animi fortitudo. qnti
cūq vincimur a virijs atqz peccatis: totij
ens negam? deū. Quidā em̄ z terrū: neu
trā fidem habēt neqz cordialē neqz pbalē:
sicut sūt infideles. Ecōtra qd dī Joan. iij.
Qui nō credit: iā iudicat? est. Jc. Bar.
vlti. Qui pō nō crediderit: cōdemnabit.

Quidā z qrti habent verāq: sicut sūt veri
chriani q z corde pfecto credūt z nullo
timore pculsi cōfiteri chm primefunt.

Hac credulitatē debem? deo: nā z ipē dī
cepit discipulis dicēs. Eritis mibi testes
in hierlm z in omi iudea z samaria z vsqz
ad vltimū terre. Jc apłs Heb. ij. Oportet
accidentē ad deū credere zc. Sic gñā
ciendo reddem? deo credētiā debitam.

Secūdo debemus supiori pmpā obediē
tiā: z hoc duplici rōne. Prima est: qū
perior tā s. ūalis qz temporalis est vicarius
dei. vñ sicut debet obediētiā deo: sic z vi
cario eius: qz repñat psonā eius. Luc. x.
Qui vos audit me audit: qz os spernit
me spernit. Jc Roma. xij. Qis ania pō
testatibz sublimioribz subdita sūt: em̄ ē
potestas nūi a deo. q aut a deo sūt ordinat
ta sunt. Itaqz q resistit pñti/ dei ordinat
oni resistit. Et infra. Qui em̄ minuit et
vindet in trā ei q malū agit. Ad idē facit
xj. q. iij. Qui resistit. Secūda rō est: qz obediē
tiā est qdā pñtatio fidei interioris: et
iō sicut debet fides deo vt sup dictū est: sic
z obediētiā. Jpē autē de? pñtū vt obedi
amus pñtis: g debemus pñtis obedire.
Heb. xij. Obedite pñtis vestris z sub
iacere eis. Jpī em̄ pñtis: sūt qñ rōne p an
imabz vestris reddituri. In ad pñtis
dī Greg. in mora. li. vl. z li. xij. q. j. Sed
endū. Obediētiā victimis iure pñtis
qz p victimas aliena caro: p obediētiā
pō pñtis voluntas mactat. Et aduerso
go meli? ostendit qd de eius laude sentia
tur. Si em̄ qñ ariolādi est pñtis repugnā
re/ z qñ scil? idolatrie nolle adq̄scere: iō
la est q fidei possidet meritū obediētiā.
line q quisq infidelis esse pñtis: et iō
delis esse videat. Et q textu patz q loq
bediētiā pñtis esse infidelis: z ideo mact
est pñtis inobediētiā. Unde pñtis
papa. xj. q. j. Si quis sacerdotum vel re
ligiorum clericor. suo episcopo inobediētiā
fuerit/ aut ei infidias parauerit/ aut cōtra

meliam aut caluniam vel cōuicta intule-
rit: et cōuicti potuerit: mox deponit? curie
tradat? et recipiat qd inique gessit. Predit
ita sit in licitis et honestis: alioquin nō
tenet subditus obedire supiori si ei pēpū
at aliqd inhonestū et iniustū: dūmō mani-
festū sit iniustū: vt pbat. xj. q. ij. Si dō
mū? et c. Julian. et not. glo. in ca. Perui
reliculor. leuiathā. xij. dif. vide hoc. Si
aut nō sit manifeste iniustū: excusat inbdū
rū obediēdo rōne dubij et subiectionis.
xviij. q. j. Quid culpaf. Tercio debet
mus equali generalē beniuolentiā: nō ex-
cipiēdo aliquē: sed omnes debemus dili-
gere bonos et malos/amicos et inimicos
et. Probat rōne et auctoritate. Ratio su-
mitur a similitudine. Hāc videmus qd p
pter reuerentiā et amorē quē gerimus ad
deum/diligim? et honoramus imagines
suas cultusq; sine materie: siue de auro
siue de argēto: siue d lapide siue de ligno:
siue etiā de carbone. et hoc nō rōne imagi-
nis: sed rōne imaginarij: vt pbat de pte. di-
f. iij. Generabiles. et c. Peruenit. Idez
de imagine pūmō et sanctorū. Nō nulla
imago in creaturis corporalibz est magis
pria deo qd homo. Gene. j. Faciam? ho-
minē et. Et ad eiusde imaginē qpe dei
factus est homo. Declara et. Oportet er-
go qd exdibēa? reuerentiā hēibz et beniuolē-
tiam: cultusq; sine qualitate: siue sint d
auro: vt sunt persone habētes charitatez.
siue sint de argēto: vt sunt homines ha-
bētes scientiā. siue sint d lapide: vt sūt ira-
cundi. siue de ligno: vt pōne mūdane: que
sunt vt ligna arida. siue d carbone: vt sūt
peccatores et ribaldi: qd interius sunt nigri
p malam pēiam: et exteri? p malā famā.
De. en. iij. Denigrata est sup carbōes fa-
cies eoz: et nō cogniti in plateis. i. vite ho-
ne: qd omēs ad imaginē qpe dei facti sūt
Ideo d. j. Joā. iij. Si qd dixerit qm dī
ligo deū et frēm suū oderit: mēdax ē. Qui
em nō diligit fratrē suū quez videt: deum
quē nō videt quō pōr diligere: et em alia
auctoritas d. iij. Diligite inimicos
vestros: bñfacite his qd odērēt vos. et. No-
ta bñfacite. debet em ita dilectio et bñ-
uolentia hēe tria. i. cor/linguā et op? alio-
quin nō ē vera. j. Joā. iij. Qui habuerit sub-
stantiā dū? mōdi et viderit frēm suū neces-

sitate hēe et clausit viscera sua ab eo. qd
mā charitas dei manet i illo: filio nō di-
ligam? pbo neq; linguā tm: sed ope et m-
tate. Patz qd debem? eqli beniuolentiā
generalē. Jo d. apłus Roma. xij. Reddi-
te oibz debita: cui tributum/tributū: cui
vertigal/vertigal: cui timorē/timorē: cui
honorē/honorē. nemini qdq; debeatis ni-
si vt inuicē diligatis. Quarto debem?
inferiori sollicitā diligentiā ne occasiōe ne-
gligētie plati subdit? pereat: et erigat san-
guis eius de manibz suis. Rom. xij. Qui
est in sollicitudine: nec excusat si pastor vi-
cat se ignorare subditos esse malos: sicut
pleriq; plati se excusant: qd cultibz pastori
pcepit a deo dicere. Diligent agnosce vul-
tū pecoris tui: tuosq; greges pñdera. Pro-
uerb. xviij. Ideo d. Greg. in Registro. et
habet in ca. Quis. de regu. iij. Nō excusat
pastor si lupus comedit oues et pastor ig-
rat. qmō pastor debet exponere vitā suā
am pro salute subditoz. Joā. x. Bonus
pastor animā suā dat p ouibz suis. Sū-
per qd rectu d. Grego. in homel. Primum
nobis est exteriora nostra misericorditer
ouibz impendere. postremū? pō si necesse
sit etiā mortē nostrā p eūdem ouibz minū
strare. A pmo aut hoc minimo puenitur
ad postremū maius. Sed cū incompara-
biliter longe sit melior ania qua viuimus
terrena substantia quā exterius posside-
mus: qui nō dat p ouibz substantiā suā
quādo pro his daturus est animā suā.
Quinto debemus nobis/metipis purā
continentiam. Roma. viij. Fratres debito-
res sumus nō carni: vt fm carnē viuam?
Si em fm carnem vixeritis: moriemini:
Si autē spiritu facta carnis mortificau-
eritis: viuētis et. Amen

Quid sit regnum dei.
Sermo. xx.

Adueniat re-
gnus tuū. Sūp smone primo
expe sita est hec petitio fm pri-
mū modū: pur. i. accipit regnum dei pro-
ut datur in vita presenti. Modo restat ex-
ponere fm secundum modum: videlicet

De orōne dñica

put regnū dei accipit quod dñi in vtra fu-
tura. Salutes virgo &c. **I**gitur intelligē-
do hanc petitiōem de regno dei qđ dñi in
vita futura: est sensus cū dicimus. A due-
nlat regnū tuū. i. petim⁹ vt pducas nos
ad regnū tuū. hoc est regnū nō caducū: nō
vanū: non transitorū: sicut fuerunt & sunt
regna mōdi. Nōne vanū & caducū fuit re-
gnū assyrioz: nōne fuit vanū regnū p̄sa-
rū & medoz: nōne fuit vanū regnū greco-
rum: nōne vanū fuit etiam regnū roma-
noz: Ista em̄ fuerūt principalia regna mō-
di que fuerūt ostensa ex diuina reuelatiōe
Danieli in visione sub specie quattuor be-
stiarum: vt legitur Dan. vii.

Prīmū regnū assyrioz ostensum fu-
it sibi sub specie leone.

Secundū. s. Persarum et Medoz
sub specie vrsi.

Tertiū Grecoz sub specie pardis.

Quartū Romanoz sub specie bestie
terribilis atq; mirabilis & fortis nimis: den-
tes ferreos habentis. De qua bestia dicit
Ps. Singularis fer⁹ depastus est ea. Quia
ergo regna terrena vana sunt. Ideo dicit
Ieremias vroz regis Babilonis: lamentans
destructionē Troie: sicut refert Sene. in
p̄ln. vi. Tragedie. Quicūq; regno fidit &
magna potēs dñi aula: Nec leues metu-
it deos: animūq; reb; credulū letis dedit:
me videat & te Troia: non vnq; tulit do-
cumenta sors maiora q̄ fragili loco stare
supbi. Igitur non hoc regnū petamus a
deo patre nostro. quia miserimus est qui
spem ponit in hui⁹ regni caducis & in as-
suetudine tp̄alium p̄spiratū: & fidit in falla-
ci fortuna. j. Lxx. xv. Si in hac vita tm̄
christo sperantes sumus: miserabiliores su-
mus omnib; homib;. Petamus igitur re-
gnū stabile illud & eternū qđ ab eterno
est electis paratum. iuxta illud Barth.
xxvii. Venite benedicti patris mei p̄cipi-
te regnū quod paratū est vobis a consti-
tutione mōdi. Hoc regnū instruit a spiri-
tus sancto p̄fuit latro. i. cruce dicens De-
mento mei dñe dum veneris in regnū tu-
um Luc. xii. De quo David i. ps. Regnū
tuum regnū oim̄ seculoz &c. Ite Daniel
vii. Prās ei⁹ prās eterna q̄ non auferet: &
regnum eius qđ non corrūpet. De h; igitur
regno tria nobis consideranda occurrūt.

Primo quid sit.

Secundo quantum sit.

Tercio quorum sit.

Circa primū erit sermo noster bodie.
Pro declaratione igitur nota qđ regnū dei ē
vita eterna. vita autē eterna cōsistit in clari-
ra cognitione dei. iuxta illud Ioan. xvi.
Hec est autē vita eterna vt cognoscant re-
solum verū deum & quē misisti ielūm chl-
stū. Et hac autē cognitione dei p̄cedūt vni-
odecim beatitudines: que significant p̄
duodecim fructus ligni vite: de quibus le-
gitur Apocal. vii. Igitur igitur duodecim
beatitudinū: quattuor p̄tinent ad anima
quattuor p̄o ad corpus: quattuor ad com-
positum.

Prima ergo beatitudo concernens ani-
mā: est clara visio.

Secunda est firma tentio.

Tercia est delectabilis fructio.

Quarta creaturaz cognitio.

Prima concernēs corpus est immota

lis & impassibilis.

Secunda levis subtilitas.

Tercia penetrabilis agilitas.

Quarta fulgens claritas.

Prima concernēs compositū est cōco-

dia seu pax generalis.

Secunda est abundantia vniuersalis.

Tercia est plena iocunditas.

Quarta est certa p̄petuitas.

Prima ergo ē clara visio. j. Joā. j. Qui

debemus deum sicuti est. i. sua. i. maiestati

re: claritatē: benignitatē &c. Videbit autē

re ipsa diuina essentia ab omnibus beati-

tata: sed non totaliter. i. p̄tē infinita. Et

debitur tamen essentia diuina simplici-

q. xii. ar. vi. Et ista diuersitas erit ex parte

videntium: non visi. i. dei. quia idē erit vt

sum. Ex p̄te ergo obiecti. i. dei cū sit vnus

simplicissimū: nulla potest esse diuersitas

sed ex parte potentie. Nam quantū vn-

potentia magis erit p̄fecta lumine glori-

q̄ altera: tanto p̄fectius operabitur et

ca vnum idem obiectum. sicut idem sol v-

uersimode aspicitur vel eadem littera a di-

uersis legentibus: sicut q̄ oculus magis et

minus est dispositus ad videndum. Et ista

autē visione causabitur triplex gaudium.

Prīmū erit in videndo faciem diuinā p̄-

Quid faciem tuā et salū erim? Bern. i. epla ad Sophrā pginē. Reuera illud est verū et solum gaudiū qd nō de creatura sed creatoris picipit. qd cum possederis nemo tollet a te: cui compara omnis aliū de ioy cūditas meror est: omnis suauitas dolor est: omne dulce amarū: omne decoz fedū: oē postremo qd cūqz delectare possit moleztum ē. Hec ille. Hāc facies desiderabat Dorcas videre. Exo. xxxij. dices. Quid de mihi facie tuam. Et audiuit a domo. Ostendā tibi omne bonū. Scdm gaudiū erit videndo humanitātē chrī. Eia. xxxij. Regē in decore suo videbūt. Bern. Plez nū pssus omnis suauitatis dulcedine viderē boiem/bois pditore. Tertiu gaudiū erit in pssideratiōe vniūis humāe nature ad diuinā. Mirabile em gaudiū electis erit cū cognoscēt q frater eoz fm carnez verus deus est. Nota qn aliqz est pmoz in potētiā qntū gaudēt p sanguine ei? rē Eccl. xj. Dulce lūmē et delectabile ē oculus videre solē. Secda bñtudo est firma tentio. Cōprehendit em bñ deū in se: sic currit vt comprehendat. j. Cor. ix. Non qdem cōphensione tali q deus cōphēbentis includat in electis: qz h est ipssibile intellectui creato. Aug. ad Paulinū in libro de videndo deū. Attingere mentē deū magna est bñtudo: cōphēdere aut est impossibile. Sed cōphēdit anīma beata deum cōprehēsiōe tentiōis: quia tenet eū ita foris q nūqz ab eo separari pōt. Vñ Lanti. iij. dr qlibet beat? gnuet que diligit anīa mea: teneā eum nec dimittit. Vide Tho. j. ij. q. iij. ar. iij. et parte. j. q. xij. ar. vij. in respōsiōe ad pmiū. Hoc mō loqndi vñ aptus Phil. iij. et. Sequor aut si q modo cōphēdā rē. ¶ Tertia est delectabilis fructio: qz anīa fruit deo: que qz delectabilis sit nō possit exprimi/ si oīta membra humana puerterent in linguas. Possūm? aut de h aliqd cōphēre ex scriptura et ex creatura. Ex scriptura gdes. Nam Petr? aliqd minimum illius fructiōis gustauit: et statim inebriatus vñt. Domine bonū est nos hic esse: faciam? hic tria tabernacula: tibi ynum: Doris ynu et Helle ynu: nescies qd diceret: vt dr Bar. xvj. et Luc. ix. Ex creatura ra pō. Nam videm? q fructio creaturā

intantū delectat peccatores: q inebriant et qia postponūt: vt creaturā dilectā cōsequant: etiam seipsos postergātes et expōnētes piculis: sicut piz de luxurioso: vt cōsequat voluptates: et auro/ vt psequatur diuitias: de supbo/ vt cōsequat honores. Quāto q magis delectat fructio dei q est fons infinitus oīs bonitatis: in cui? fructiōe oīa bona anīa simul cōsequit. nō sic in fructiōe creature: qz vñ tñ bonū cōsequit fruens rē. Jo David dicebat deo q aliquā minimā guttaz gustabar de illa dulcedine: Quā magna multitudo dulcedinis tue domine: quā abscondisti timētibz te rē. Item Augus. Introducis me dñe in quādā dulcedinē: q si pficiat in me si nō est vita etna/ nescio qd sit aliud vitā brā. Propter hāc martyres ptempserūt vitā tam ppiā: pssiores mōm: pginēs volūptates: et ceteri sancti oēs creaturas. Philippi. iij. Omnia arbitror vt stercora: vt chrī lucificā: et inueniar in illo. Et de Augustino legi: q displicebat ei quicqd agebat in seculo p dulcedine dei et decore domus eius quā dilexit. ps. xxxj. Gustare et videre qm suauis est dñs: beatus vir q sperat in eo. ¶ Quarta est creaturaz cognitio. Anīa em vñ? rustici vel pueri baptizata/ plus in vitā beata cognoscit de rebus diuinis et creatis: q aliqz vñqz theolog? vel phus in hac vitā longe clariū et certius. Notādū aut q anīa separata beata pōt habere triplicē cognitiōē de creaturis. Vñā p species adqstas: si hic in pñen ti vitā adqstuit p sciētiā. Alterā p species infusas: etiam si sit anīa pueri baptizati vel rustici. Tertiā p cognitiōem in verbis in quo relucet omnīū creaturaz ratiōes sicut in speculo que vocant idee: et sūt ipse deus. Ioan. j. Quod factū est in ipso vitā erat. Et hec cognitio ppter sui claritatem dicit matutina. Cognoscere autē creaturas in seipsis dicitur visio seu cognitio respertina. Hāc autem visiōe in verbo dei omnia cognoscūt anīe beate que ad sui gloriā pertinet. Nota q beatus Benedictus vidit totum mundū sub vno solis radio. Siego. Quid est quod nō videant q videntē omnia vident: Vide Thomā. j. parte. q. xij. ar. vij. ¶ Quinta bñtudo q est primā respectu corporis gloriificatiōis

De oratiōe domica

Impassibilitas: qz corp⁹ nōst⁹ erit imorta-
le ⁊ impassibile. *Esaie. xlv. Precipitabit
dñs in sempiternū mortē. Et Apoc. xxi.
Dors vltra nō erit. Ratio ē: vt pformetur
mur chris resurgens. Rom. vi. Hīs resur-
gens ex mortuis iā nō morietur: mors illi vl-
tra nō dominabitur. Phil. iij. Saluato-
rem expectam⁹ dñm nōst⁹ Iesum chm:
q̄ reformabit corpus humilitatis nr̄e cō-
figurātū corpori claritatis sue. Vide dñm
fmoē. xvi. vbi agit de gl̄itate corporis gl̄ur-
gendoy. Hanc autē bñitudinē merent̄ electi
etiā ppter fr̄utē paciētie: ppter quas fuerūt
quasi impassibiles in aduersitatib⁹ sibi a
deo ⁊ ab hominib⁹ illatis. *Luc. xxi. In pa-
tientiā vestra possidebitis animas vestras.*
¶ **Sexta beatitudo** ⁊ scda corporis gl̄orifi-
caciō est subtilitas. Hanc etiā beati habebūt
p eādem rōnem: vt pformetur corpus
ri chris: q̄ vltus est hac beatitudine qm̄ exi-
uit de sacratissimo vtero p̄gis clauso. *Br̄e
qm̄ exiuit de sepulchro: ⁊ qm̄ ianuis clau-
sis ingressus est ad apostolos in locū vbi
erant congregati ppter meriti iudeoy. Joā.
xx. Hanc beatitudinē merent̄ electi merito
abstinētie seu temperātie ab omni volupta-
te ⁊ ab vltu qm̄q; sensui seruātes effectus
suos in puritate pfecta ⁊ gratia. *Prover.
iij. Omni custodia sua cor tuū: qz ex ipso
vita pcedit.* ¶ **Septima beatitudo** ⁊ ter-
tia corporis est agilitas: eadē rōne vt con-
formemur corpi chris: qui vltus est hac be-
atitudine siue dote: quādo sup̄ maris pel-
las siccis pedib⁹ ambulauit. *Mat. xxiij.
Et quādo post resurrectionē de paradiso
terrestri: in quo degebat (vt pleriq; optinā-
tur) subito apostolis apparuit. Br̄e in die
ascēsiōis: quādo in momēto penetravit ce-
los. Hanc beatitudinem p̄lequent̄ electi
merito diligētie sp̄ialis quā habuerunt
i obseruatiā mādaroy dei ⁊ in fuitio eius
dem. *Ideo dicit. y. Paral. xxi. Agite dili-
genter ⁊ erit dñs vobiscū.* ¶ **Octaua be-
atitudo** ⁊ q̄rta corporis est claritas. *Mat.
xij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris
mei: ⁊ h̄ vt conformemur christo: qui vltus
est hac beatitudine in transfiguratione sua:
quādo resplenduit facies eius sicut sol: ve-
stimenta autē sicut nix. *Mat. xvij. ⁊ Luc.
ix. Istam beatitudinem consequent̄ electi*****

etiā merito castitatis. Nā sicut castitas fa-
cit hominē clarū in p̄scentia ⁊ in corpore
in fama: iuxta illud *Sap̄. iij. Qui pul-
chra est casta generatio cum claritate im-
mortalis est cū memoria illius ⁊ cū cor-
pus erit claritatis beatitudine insignitū.*
¶ **Nonā beatitudo** ⁊ p̄ma p̄tinentis ad cō-
positum erit p̄cordia ⁊ pax generalis. *ps.
lxxij. Qui habitare facit vnanimis in do-
mo. *Esaie. ix. Pacis nō erit finis Roma.
r. Nō est regnum dei elca ⁊ potus dñi
sticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in sp̄sanco. Qui
plex pax erit in beatis. Prima pax fuit
or cū deo. Scda pax inter cū seipso. Ter-
tia pax exterior: cū p̄mis: quia inter san-
ctos erit magna pax. *Esa. xxxij. Sedebit
p̄p̄s meus in pulchritudine pacis: ⁊ inter
bernaculis fiducie: in requie opulētia. ps.
Qui posuit fines tuos pacē. ¶ Decima
beatitudo ⁊ secūda cōpositi erit abidantia
vniuersalis: quia ibi totū desiderium nō-
strum adimplebit. ps. Qui replet in bonis
desideriū tuum. Appetitus etiā boni-
nis satiabitur. *psal. Satiabor: cum appa-
ruerit gloria tua: nec ramē ex satietate ip-
fastidium generabit. Sicut. Satiati deo
siderabimus: ne satietas generet fastidium
desiderantes satiabimur: ne cum anticipa-
te sit desideriū. Eccl̄a. in inferno erit cō-
tinua penuria bonoy: perpetua famēs et
sitis: sicut patz in diuine epulone: q̄ in li-
sua postulans guttū aque: nō potuit ob-
nere. *Luc. xvi. *Esa. lxx. Pro eo q̄ vocauit
nō respōdistis: locutus sum ⁊ nō audistis
me: ppter hoc hec dicit domin⁹ deus: Ec-
ce fui mei comedēt ⁊ vos esurietis: ecce
fui mei bibent ⁊ vos sitietis: ⁊ ecce leui-
mei letabunt ⁊ vos p̄fundebitis. ¶ Ite
beati satiati in mensa domini. *Luc. xxi.
Ego dispono vobis sicut dispono mē
pater meus: vt edatis ⁊ bibatis sup̄ mensam
meā in regno meo. Hora: sicut dispo-
sui mibi pater. nō aliter dispono p̄p̄s
suum suū intrare in regnū dei: quā
gl̄oriam corporis nisi p̄ passionē ⁊ mor-
tem. *Luc. xvi. Nonne sic oportuit chm
pati ⁊ ita intrare in gl̄oriā suā. Sic ⁊ nos
si volumus in hac abidantia regni cō-
stiti intrare: oportet q̄ christo p̄tinentis
formemur. *Roma. viij. Ipse sp̄s sanctus
mū reddet sp̄ritui nostro: q̄ sum⁹ filij dei*********

heredes, heredes qdem dei: coheredes
autē christi. Si tamē cōpatimur vī et con
glorificemur. Itēz Actū. xij. Per mul
tas tribulatiōes oportet nos introire in
regnū dei. Undecima beatitudo que ē
tertia dos cōiuncti: erit plena iocūditas:
quia de omnibz gaudebunt beati. Primo
gaudebunt de beata trinitate: vt dixi sup
eodem smone: pte pma. Scdo de iocūdi
da societate. Tercio de loci amenitate.
Quarto de seipis. Quinto de damnatis.
psal. Et abis iustus cū viderit vindictam
Laie. xxy. Et. ij. Retitia sempiterna su
per capita eoz. gaudium et letitia obtine
bunt: fugiet dolor et gemitus. Quāma
gnū autē sit gaudiū notat cum dicit domi
nus: Euge fue bone et fidelis: quia i pau
ca fui. h. sup multa te cōstitui: mtra in
gaudiū dñi tui. Bar. xxy. In verbo in
trandi inuuit magnitudo gaudiij: qd ho
minē vndiqz cingit. Item Joā. xvj. Itēz
rum video vos et gaudebit cor vestrū: et
gaudiū vestrū nemo toller a vobis. ps.
Torrente voluptatis tue potabis eos.
Duodecima beatitudo et qtra pūcti
est certa ppernitās. Bar. xxy. Ibi bñ in
supplicij eterni: iusti autē in vitā eternā.
Ad quā pducatur ille qui p nobis mori di
gnatus est. Amen.

Quomodo et quantū sit ma
gnū regnū dei.

Sermo. XXI.

Adueniat re:

gnū tuū. Sup smone primo
dictū est qd sit et in q pūctū re
id est q magnū sit illud. Salutes virgo
Maria. Ad instructionē igit eoz q pē
nas nō habēt ad volandū: q dicunt cum
David. Quis dabit mibi pēnas sicut co
lumbe et volabo et requiescā. De magnitu
dine glorie regni dei notandū q impossibile
est ptece scire in hac pēnti vitā magnitu
dine glorie: curia illud. j. Cor. ij. Quis nō
videt nec auris audiuit: nec in cor hominis
ascēdit: ppa. de. dñi. se: nisi ex reuelatōe
gloriae alicui specialitē cōcedat: sicut Pau

lo. Jo subdit ibi dñi. Nobis autē reuelante
deus q spm suū, fuit em rapt⁹ vsq ad ter
ris celū. i. vsq ad visionē diuine essentie: et
vidit arcana dei. i. gloriā dei: sic aie brē vt
dicit. Nihilomin⁹ possum⁹ aliqūter cōsp
cere ex rōnibz multis: q illa glia illius res
gnū dei est maxima. Ad h valere pñt. xij.
rōnes qbz agnoscere possum⁹: quia i
de electis in hac vitā sint humiles et abiecti
et in futura vitā magna erit glia eoz: iux
ta illud ps. Quis sicut dñs deus noster
q in altis habitat: et humilita respicit in ce
lo et in terra: Suscitās a terra inopē: et de
stercore erigēs paupem, vt collocet eū cū
pncipibz: cū pncipibz ppli sui. Item alibi.
Et scitote qm misificauit dñs scñm suum
Prima rō sumit ex parte munificentie di
uinalis. Cū em deus scā trinitas sit fons
infinitus omīs bonitatis: natura autē ois
bonitatis sit cōmunicabil: sequit q ad di
uinā magnificentiā pñet se cōicare qntū
pōt res cui cōicat esse capax. Quāto em p
sona dās aliqd donū est nobilior et excels
lētior: rāto eā decet excellētior et nobilior
donū cōferre. Quia q ipse deus est infinit⁹
te excellētie/dignitatis et liberalitatis: de
cuit ipm pferre infinitū donū. In deo ei
tria sunt: essentia: psona et glia. Persona
autē diuina nō est cōmunicabilis: quia pso
na est rōnalis creature indiuidua substā
tia: essentia pō decuit ipam cōmunicare:
quia vt ait Boetius. Nullius boni sine so
cio potest esse iocunda possessio. Hāc er
go essentia deus pater cōmunicauit filio
et spūsancto. Restabat ergo cōmunicare
glia suāz creaturis illis que sunt glorie
sue capaces: cuiusmodi sunt angeli et ho
mines: qui sunt participes libertatis arbi
trij. Et hoc ergo sequitur q gloriā electi
fidelibus reseruata sit maxima: ex quo est
quedam participatio glorie diuine: pro
pter quam participationem glorie dicit
mur similes deo. Joā. ij. Filij dei sumus:
sed nondum apparuit quid erimus. cum
autem apparuerit: similes ei erimus. Pro
pter hoc dominus ipam gloriā vocat ce
nam magnā. Luce. xij. Homo qdam
fecit cenam magnā et. Hanc ratio
nem tangit Petr. ij. Petri. j. dicens. Per
quem scilicet Jesum christum deus ma

rima et peccata beneficia nobis donauit: ut p
 h efficiamini diuine consortes nature. **P**ri
 cimus diuine consortes nature: nō q
 sed fm qndam similitudinem: sicut decla
 rat Thomas pre. j. q. xij. art. ix. et dictum
 est sup fmone. x. ij. art. j. in introitu. pro
 pter hac etiā glorie diuine participationē
 dicitur filij et heredes dei: coheredes autē
 chri. **S**ecunda ratio sumit ex pre medij
 qd diuina bonitas ordinauit ad nob. hmoi
 gloriam cōferendam. quod medius mari
 mū fuit. **H**ic em deus filium suum. Sa
 crum ex muliere factum sub lege. Gal. iij.
Maxima res est incarnatio filij dei: et
 qmaxima et gloriola fuerit ea que ipe fili
 us dei fecit. **I**git si tam maximū fuit op
 manifeste patz q ipa gloria electoz mari
 ma est: ne alio dici possit: Parturiet mon
 tes natef ridiculus mus. **H**orat? in ar
 te poetica. **I**o dr domin? **I**o. ij. Sic dei
 us dilecti mundū ut filiū suum vnigenitū
 tum daret: ut omnis q credit in eum non
 pereat sed habeat vitam eternā. **I**tem ec
 clesia **I**neffabilis dilectio charitatis: ut
 seruū redimeres filiū tradidi. **R**om. viij.
Deus pprio filio nō pepercit: sed p nobis
 omnibz tradidit illum: qmō nō etiā cum
 illo omnia nobis donauit. **T**ertia ratio
 sumit ex parte meriti ipsius filij dei incar
 nati: qd meritum fuit infinitū. **M**ulta ei
 ineffabilia opa fecit chris: ex quibz in infi
 nitū merebat. nō qdes pro se: sed p nobis.
 psertim opus passionis et mortis. **H**ani
 festū est autē q pmiū debet esse equalens
 merito. cū igit meritū chris p nobis fuit
 maximū: sequit q maximū debz esse p mi
 um glorie: qd nobis ex merito suo est con
 ferendū. **Q**uarta sumit ex pre meriti no
 stri. **N**az opa bona a nobis facta dum su
 mus in gratia cōstituti pcedunt a duobz
 pncipijs. **U**nū est pncipium creatū: quod
 est libertas arbitrij eligens illud op? bo
 num. et fm h nō merent opera nostra pmi
 um vite eterne. **R**om. viij. **N**ō sunt cōdi
 gne passioes huius tēporis ad futurā glo
 riam q reuelabit in nobis. **E**t ex h habe
 mus qnta sit illa gloria electis pparata:
 quādo qdem ppter nulla opa nostra qquis
 maria possunt illaz adq̄rere nec mereri.

Alud est pncipium increatus: qd est spū san
 ctus: q p grām gratū faciente mouet libe
 rā arbitriū ad bñ op erādū: sicut testor moy
 uer equū. **R**om. viij. **Q**ui spiritu dei agi
 tur: hi filij sunt dei. non est volentis neq
 currentis: sed misserentis est dei. **R**om. ix.
Et dñs dr **I**oan. v. **S**ine me nibi potes
 tis facere. i. meritorij. **E**t dr **E**x respectu
 opa nostra in gratia facta habent q merē
 tur pmiū infinitū. **S**ic em valor meriti
 attendit fm virtutem spū sancti mouentis
 nos in vitā eternā. **G**ratia etiam dei q for
 maliter mouemur ab ipso spū sancto: infi
 nita est: iuxta illud **S**ap. vii. **I**nfini? em
 thesaurus est hominibz: q qui vltiū par
 ticipes facti sunt amicitie dei. et sic ex hoc
 habet opa nostra q maximū pmiū meren
 tur. **M**axima erit gloria quam electi ha
 bent in vita beata. **L**uc. x. **I**deo pōt dicere gl
 ber fidelis in grā cōstitutus cum **P**aulo.
Bonū certamen certauit: cursum psum
 ui: fidem seruauit: in reliquo reposita em
 bi corona iustitie: quā foder mibi dñs in
 illo die iustus iudex. **I**j. **T**im. iij. **Q**ui
 ta ratio sumit ex parte martyz et alioz
 sanctorz q fuerūt amici maximi dei: quibz
 tamen ipe deus ita care vendidit gloriam
 ipam. **P**etrus eam emit martyrio crucis.
Paulus amputatione capitis. **E**tia certū
 est q chris nō decept eos: cū sit amicus
 delictimū. imo qd plus est: ipemet emit
 sibi glām istā carissime qntū ad gloriam
 corporis: quā meruit merito amarissime
 passionis. **L**uc. xli. **N**one sic oportuit pa
 ti chris et ita intrare in glām suam. **E**st
 am autē anie nō meruit sibi chris: qd
 merito habuit ab instanti pceptione i
 one verbi. sed glām corporis ex merito pas
 sionis adept? est. **P**bil. ij. **H**umilitati
 semet. fac. obe. vsp ad mor. mor. ac crucis.
Propter qd de? exal. d. et de. d. no. qd
 per oc no. **E**t. **E**mit etiā chris glām illā
 carissime amicis suis. i. crucis ignominia. **E**t
 ex h agere possum? magnā et glām
 chris rata ignominia emit nob. **D**icit
 aspiciētes i auro: ē fidei et psum. **A**spiciē
 q pposito sibi gaudio sustinuit crucis p
 ne pcepta: atqz i verba dei sedet. **I**j. **I**o.
 ij. **S**ic declarauit moy. spc. i. de. ita

De oratiōe dominica

contra impiū suū. i. contra qd impauerat pater impator. et ab hoste puocat. i. uenit ardore pugnauerat. licet uicisset. i. cecidit. ne plus mali esset in exēplo imperij cōtempniti. q. boni in glia hosti occisi. Ite. Fur. i. Camillus etiā ingrātā patriā a cuius ceruicibz acerrimoz hostiū uenientū fugū depulerat. dānat. ab emulis fuerat. a gallis itez liberauit. Item Ducius ut cū Porēna rege Etruscoz par fieret qui Guisimo bello romanos pmebat. q. Porēna ipm si occidit. an ardere arā ante ocylos dextera extendit. dices multos tales qlem uideret illū in ei. exitium cōiurasse. cutus ille fortitudinē et cōiuratiōem talitū phoretēs. sine ulla dilatiōe se ab illo bello facta pace. cōpescuit. Ite. Lurti. arma tuis equo concito in abiutū hiatus terre se precipite dedit. deoz suoz oraculis seruies qui iusserant. et illuc id qd Romani haberent optinū miteret. Ite. Decij se occidēdos certis. i. qd dāno psecrātes deuouerunt. ut illis cadentibz et ira deoz sanguine suo placantibz. roman. liberaret exercitus. Ponit etiā idē Aug. multa alta miranda opa q. alij romani fecerūt. p. glia tēporalis cupiditatis. Et igit de. redderet mercedē bonis actibz. romanor. conculit eis impiū mōs. qbz nō erat collatur. uita eterna. q. nec fide habebant. nec p. uita eterna addenda hmoi magna opa faciebant. Uerūt. i. ibidē Aug. ait. nō soluz ut talis merces talibz homibz redderet. romanū impiū ad humanā gliaz dilatarū est. uerūt. i. ut eiues eterne illi. ciuitatis qd iū h. pegrinanz. diligenter et sobrie illa intueant. exēpla. et uideant qnta dilectio debeat eterne pte ppter uitā eternā. si tātū a suis ciuibz. terrena dilecta ē. ppter bonitū gliaz. Nec ille. Si igit tā magna est glia tpalis. ut tā magna opa homies fecerint. et faciant p. illa habēda. qnta et qmā gna est illa glia diuina et eterna. quam res promittit de. diligentibz se. et qnta opa debet hō facere. p. illa eterna gloria obtinenda. cum ut ait Aug. ibidē. ciuitas illa suā pna in qua nobis regnare pmittit. est. tantum ab hac distet qntū distat celum a terra. a tpali leticia uita eterna. ab inanibz laudibz solida gloria. a societate mortalitū societates angeloz. a lumine solis et lune lu-

men eius q. fecit solem et lunam. Ideo d. aplos. Non contēplantibz nobis q. uidentur. sed que non uident. que ei uident. tēporalia sunt. que autē non uident. eterna. ij. Cor. iij. ¶ Duodecima rō sumitur ex uerbis scz. quibz deus reuclauit magnitudinē glie tam in ueteri q. in nouo testamento. ex ueteri qdem habet in multis locis. Nam Gen. xv. dixit de. ad Abraam. Ego sum merces tua magna nimis. Ite. Exo. xxxij. ait Moyles ad deū. Quidē mibi glia tuā. q. rēdit ei. ostendā tibi oē bonū. Et q. habet. clare qmā glia sit illa. qndēz ania beata addēdo gliaz illā nanciscit omne bonū. Ite. Paulū. p. xxx. Quā magna multitudo dulcedis tue dñe quā abscondisti timentibz te. et loq. tur de uicioribz. Et q. sequit. arguendo a minorē qnta sit gloria illa q. dat ab eo cōpbeniōibz. Sic et alibi loqns de iudicis dñi. mandat eis. dicit. Iudicia dñi uera iustificata in semetipsa desiderabilia sunt. p. auz. et lapidē piosum multū. et dulcora sup. mel et fauū. Et cū seruus tuus custodit eam in custodiēdis illi retributio multa. p. cxvij. Nota. In custodiēdis illi. et cū custodiēdis illis. si in custodiēdis multa est retributio q. tū nō est plena retributio. sed illa retributio q. dat p. custodiēdis illis plenarie. Ite. alibi. Amis bono rati sunt amici tui de. et. Ite. Salomon. Prover. xj. Desideriū iustoz. oē bonū est. Ite. aplos. Ro. viij. Nō sūt p. digne. et. q. de s. in qnta rōne. Ite. ij. Cor. iij. Id qd in pnti est. momentaneū et leue tribulatiōis nre sup. modū in sublimitate etne glie p. dus opat in nob. Ite. j. Cor. v. Quā uide. et. et. in pnti. ¶ Decimatercia rō sumit p. h. qd legit. Hanc. xviij. in trā figuratiōe dñi facit. q. repleuit facies eius sicut sol. et uestimenta ei. facta sunt alba sicut nix. Voluit em. tunc dñs ostēdere glia quā habitura sūt corpa nostra in resurrectione. ¶ Decima quarta rō sumit p. hoc. q. electi habebunt regnū. Hanc. xvj. Genite bñdicti patris mei. p. pte. et. Apoca. xxi. Et regnabit in secula seculorū. Et quia regibz debet corona. ideo beati habebunt coronas. Apoca. xxi. Et magnū apparuit in celo. mulier amictu

le luna zc. sole. i. christo. luna. i. mutabi-
litas cui in hac vita subditi sumus. sub pe-
dibus eius: qz inmutabilis effecta e. ps. xly.
De in medio eius non comouebit. Et in
capite ei corona stellarum. xij. p. qua signifi-
cat pmiu vite eterne: qd dat anie in meriti-
tu credulitat. xij. articuloz fidei. ij. Tim.
fin. Bonu certame certam: cursum consu-
maui: fide seruauit: in reliq reposita e mihi
bi corona iusticie. Tob. ij. Hoc habet pro
certo ois qui colit re: quia vita ei? si in p-
batione fuerit coronabit. Qd nob cecede-
re vigne? ille qui fuit p nobis corona spi-
ritus coronatus Amen.

Quibus datur regnum dei
Sermo XXII.

Adueniat re-

Agnus cui. In duobus sermonibz
superioribz pmiu visum est qd
sit regnu dei. No psequendo ordine diuino
nis dari s. ser. xv. Restat videndu qru
sit seu qd debet regnu di: z psequer quod
aduenit ad nos regnum dei. Salutes vir-
go Maria zc. Pro coplemto sermo-
nis notandu: q li qrit: qui sunt illi ad qz
regnu dei aduenit: seu qz sit regnu di: De
clarat ista questione dñs Mar. xij. vbi lo-
quitur iudeis z in psonis eoz oibz pctozibz
impenitentibz sic dicit. Dico vobis: qz au-
feret a vobis regnu dei: z dabit genti faci-
em fructu eius. In quibz qd verbis duo
dicat dñs. Prio qd regnu dei auferet. Se-
cundo qd cofert. Pmiu nota cu dr: auferet
a vob regnu dei: qntu ad lram intel-
ligit de iudeis: q ppter incredulitatem di-
gni erant excludi a regno dei. Unde de eis
ait dñs Mar. xij. Multi veniet ab
oriente z occidente z recubent cu Abraaz
Iaac z Jacob in regno celoz: filij aut re-
gni erant in tene. etc. i. iu dei q dicebant
filij regni: eoz ipi ad regnu dei vocati p p-
dicatione chri fuerunt. Mar. xv. No sum-
et p pditionem aploz. Vbi dixerunt Pau-
lus z Barnabas iudeis. Vobis oportet
bar pmiu loq vbi dei. sed qm repellit illi
z indignos vos iudicatis eterne vite: ecce
conuertimur ad geres. Act. xij. Sed pr ex-

regi p dicitu verbu dñi ad oes pctores im-
penitentes: vt sit sensus. Auferet a vobis
pctozibz obstinat regnu dei: qz nihil coin-
qnaru intrabit in illud. Apoc. xl. Foris ca-
nes z venefici z ipudici z homicide z ido-
lis fuites z ois q amat z facit mendaciu
Secdm. i. qd pferit regnu dei Nota: cu dr
dñs: dabit genti faciem fructu ei. Vbi nob
radu q octo sunt fructu spuales ppter qz
nobis facientibz illos dabit regnu dei.

Primus est innocentia baptismalis.

Secus est obedientia generalis.

Tertius est pnia virtualis.

Quartus est patientia martyrialis.

Quintus est indigentia apicalis.

Sextus est misericordia primalis.

Septimus est diligetia spualis.

Octauus est humilitas cordialis.

Primus est fructus innocentia baptismalis: p qua abluit ho a contagio pcti origi-
nalis: per quod ipediebat ante baptismu
ab introitu regni dei: adeo q si etiaz puer
nasceret in deserto vbi no pot aqua inue-
niri: z moriat ibi sine baptismo ante vlti-
ronis: non potest consequi salutem: nisi ppter
chm occideret: vt ponit Tho. in. vi. qd.
q. iij. Unde Ioan. ij. Nisi qs renatus fu-
erit ex aqua z spulacro: non potest intro-
ire in regnum dei. Ad idem facit ter. An-
gust. de conse. dist. iij. Firmissime. Si igitur
tur ab hac macula originalis pcti abluit
p baptismu dignus est ingredi regnu dei
ppter fructu baptismalis innocentie. De
hoc pot intelligi qd dicit dñs Lu. xij. No
lite timere pusillus grex: qz placuit patri
vestro dare vobis regnu dei. Nota in hac
autozitate duo puncta. Pmiu est: cu dicit
pusillus grex. qz numerus electoz modicus
z parvus respectu numeri danatoz. Luc.
xij. Multi sunt vocati: pauci s electi. z
hoc ver est respectiue. qz respectu danato-
ru pauci sunt electi. sed absolute electoz
numerus magnus est. Apoc. vij. Post hec
vidi turba magna qua dnumerare nemo
poterat. Secundum nota cum dicit: qz con-
placuit patri vestro zc. Sic nota q ro pmiu
cipalis salutis humane: est voluntas diuina.
ps. Salu me fec qm voluit me. Vbi
notadu q si baptizati s pueri: tuc solu me-
ritu passiois chri aperit eis introitu regni
dei: no aut pmiu meritum ipsoz. qz nihil
bb ij

De orōne dñica

mereri pñt ex pñio actu propter defectuz
vñs rōnis. Ps. Innocētes et recti ad hñ
serunt mibi: qñ sustinui te. Et sunt pñs fñ
lij ad pñem. et dr. adh eserūt mibi. s. p. con
formitātē glie. Ro. viij. Quos pñestina
uit cōformes fieri imāgis filij sui zc. quia
sustinui te. s. in crucis patibulo assumēdo
voluntariā mortē ex voluntate pñis. Eia.
lij. Oblat? ē qñ ipse voluit. Ro. viij. Qui
etiā pñio filio suo nō peperit: sed p oibz nō
bis tradidit illū. Si pñ baptizati sūt adul
ti: cooptant ipsi diuine voluntati et chñti
merito p meritū pñij act? fidei et charita
tis. In adult? em requirunt act? fidei et cha
ritatē ad hoc vt ex baptismo pñeant remis
sionē pñoz et regnuz dei. Et sic intelligit
illud qd dicit dñs Mar. vi. Qui credide
rit et baptizatus fuerit salu? erit. Et illud Lu
ce. vij. Dimissa sunt ei pñta multa: qm dñs
lerit multū. Que auctoritates nō in puer?
intelligunt: sed in adult?. Et sic intelligit
fructus quo dat regnū dei: est obedientia zc.
Nam post baptismū receptū si hō adhuc
viuat et habet vñm rōnis: debet obedire
mandatis dei et ecclie. alioqn non est pos
sibile ipm ingredi regnū dei. Barth. xij.
Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Si
pñ sit obediens omnibz diuinis mandatis
meret vitā eternā. alioqn nō suffic obedi
re aliqñ. quia vt dr. Jaco. Quis totā le
gē seruauerit: offendat aut in vno: fact? ē
oim reus: Jaco. ij. Oportet qñ sit obedi
entia generalis ad oia mandata dei vt sit
meritoria regni dei. Ideo dr dñs Mar.
viij. Nō ois qñ dñi dñe intrabit in
regnū celoz: sed q fecerit voluntatē patris
mei q in celis est: ipse intrabit in regnū ce
loz. Hora p intellectu hui? auctoritatis: qñ
ad salutē humanā regunt tria: q significā
tur in dicēdo ter: dñe. Prīmū est fides ve
ra et firma. alioqn dubius i fide/ infidelis
est. de here. c. j. Unde sicut diruto fundamē
mento opoz domū cadere: sic tota cōge
ries edificij spūalis. i. collectio bonozum
opoz destruit. Fides est fundamētū ois
bone opatiōis. j. Cor. iij. Fundamētū aliō
nemo pñt ponere pñter id qd posūit est: qd
est chñs Iesus. glo. id ē fides iesu chñi. Et
qñ ad dñm pñnet fundamētū domus ia

cere: ideo ad chñm pñnet fidē dare. Ideo
ex hac ratione chñs dñ ois. Ecce pñmū
dñe. Secundū est baptismus: qñ est necessa
ri? hñi copā baptizati: alias sufficit fides
vt in c. Debitū. de bap. In baptismo aut
hō recipit chñm dñm: et facit ei homagiu:
abrenūciās diabolo et pñis ei. Ecce tñ
cūdū dñe. Tertiū est obedientia. Nam
lus rex esset cōrent? de solo homagio lūe
obedientia. Hora hñ qñ dñā qui facit hñ
magiū chñs et reddūt obedientiā diabolo.
ideo dr Jac. Quid pñerit frēs mei si fidē
dicat se qñ hñe opa aut nō habeat: mūd
pñerit fides saluare eū: Jac. ij. Ecce tñ
tū dñe. Hic extirpat error dicentū nō ē
necesse opari: qñ sola fides sufficit. p illud
qd hñ Mar. vi. Qui crediderit et baptiza
tus fuerit salu? erit. vbi nñl dñ de opibz.
Sed error iste multos forasce ad infernū
ducit. nā cū dr chñs: qñ crediderit zc. nō ē
quid de fide mortuū (qñ nullū saluat sed b
viuā. Quis aut fides p opa facta in cha
ritate. Gal. v. Fides p dilectiōem opatur.
Jē Jaco. ij. Sicut em corp? sine spū mō
tuū est: ita fides sine opibz mortuā ē. Et
tra istos qñ dr dñs. Nō ois qñ dr multū dñe
dñe zc. Jē Lu. vi. Quid vocat? me dñe
dñe et nō facit? qñ dico. Tertiū fruct? est
pñia virtualis. Nam siqñ amiserit pñmū
fructū. i. innocētie baptismalis. et secundū
scz obedientie generalis: tunc diuina boni
tas pñdet tali b tertiū fructū. i. penitē
tie pñialis: p quē adgrit regnū dei. Ideo
dñs in pñia pñcatōe sua quā incepit: pñ
posuit thēma dñ. Pñiam agere appropinq
bit em regnū celoz Mar. iij. et Lu. x.
Alioqn p pñis mortali cōmissio nullus rei
mediū dat aliud nñl pñia. Lu. xij. Pñi pe
nitentiā egerit? oēs sūt pñibz. Debet aut
esse virtualis pñia ad hoc vt faciat fructū
dignū regno celoz. Pro cui? intelligentia
notādū: qñ penitētia equoce sumpta dñet
multiplex. Quedaz em est pñia falsa: s. est
illoz qui non integre relinquunt oia pec
cata: sed aliq retinent. Tales nō dñt abi
soluti a sacerdote. etñ absolunt: mibi vñ
let absolutio. De talibz loquit tēpus in c.
Falsas. de peni. dist. v. Quedā est penitē
tia ficta: sicut faciūt hypocrite qñ extermi
nant facies suas vt appareāt bonibz et iustis
uātes. Tales sunt sicut arbores autuāles

les infructuosos: sicut dicitur in epistola Iude. et ideo
digna est talis arbor: maledicta a Christo sicut
arbor: sicut habens folia sine fructibus: de
qua legitur Mat. xxi. Queda est pnia de
sperata: sicut fuit illa qua fecit Iudas p
dico: q pnia dicitur: retulit triginta argen
tos: et abiens: laqueo se suspendit Mat. xxv.
Et diffusa sunt oia viscera ei. Act.
i. Queda est pnia vitiosa: non enim fit o pec
cato inquit est offensa dei: sed inquit pec
cato: consequitur penam ex peccato. Talis est
pnia furu et latronu: q cu ducunt ad fur
cas penitent de peccato. Ideo dicit Petrus
Nemo vestrum patiat qm homicida aut fur
aut maledictus: aut alienor appetitor. i. Pe
tr. ii. Talis fuit pnia Elau. de quo dicit
apostolus Heb. xii. q non inuenit pnie locum:
q cu lacrimis inquisisset ea. Talis etia
fuit pnia Antiochi regis: de q dicitur. Sa
chab. ix. Quabam hic scelestus dnm a quo n
cui mias coferuntur. Talis etia p dicitur pe
nitentia dnanatoru in inferno. de q dicitur Sap.
v. Videntes tui habebunt timore horribili:
et mirabunt in subitaneis in sperare salu
tis: gemetes p angustia sps: et dicent inf
se pnam agentes etc. Queda est penite
tia in discretis: sicut ptingit illis q se nimis
mortificat: pro q dicitur Ro. xii. Exhibe
at: corpora vestra hostia viuere sancta: deo
placenter: rationabile obsequiu vestrum.
Queda est pnia virtuosa: q aperit ianu
am vite eterne: et hec est de q loquimur. Ta
lis fuit penitentia latronis: cui ex corde di
centi Demetro mei dñe cu veneris in re
gnu tuu. Respondit dñs. Amen dico tibi:
hodie mecum eris in paradiso Luc. xxiij.
Quartus fructus est patientia martyri
um. Tale fructu facit martyres: et h
ue amore fidei: siue alteri virtutis ppter
ocui parant mortem: puta castitatis: iusticie:
charitatis etc. Sicut patet de Ioan. bap.
Mat. xxiij. Ideo dicit dñs Mat. v. Be
ati qui persecutionem patiuntur ppter iustitiam:
qm ipso est regnu celoz. Nota ppter ius
titia que continet oem virtute. Ppter qua
cunq virtutes moriens martyr est. dñm
ppter oem faciat. alioqn nihil pdest. i. Co
m. b. xii. Et si tradidero corp meum ita vt
ardeat: charitatem aut non habuero: nihil
mihi pdest. Vide Lho. ii. q. q. cxxij. art.

v. Quintus fructus est indigentia. i. pau
pras applica: sicut facit illi qui relinquunt
dia ppter Christum. Nota oia: quia non solum
exteriora: sed etia affectus interioris debet
relinquere: alioqn non dicitur pauper volun
taria: sed potius pauper miserrima. nihil
en habere: res necessarias est. nihil en vel
le habere: res superfluas est. Unde Grego. In
hac re affectu magis debemus pensare q
censum. multu en reliquit q nihil sibi reci
nuit. multu reliquit qui (quis par) totu dei
seruit. Talibus g debet non solum regnu dei
sed etiam affectio iudicandi prae dei. De
pmo dicit Mat. v. Beati pauper sps: qm
ipso est regnu celoz. De secundo dicit Mat. ix.
Amen dico vobis q vos q reliquistis omnia
et secuti estis me: in regeneratione cum se
sint: h. in sede maiest. su. se. et vos sup se. xij.
lu. xij. tribu istis. Et subdit postea clausulas
generales vi. Et ois qui reliquit. do. vel fra
tres aut so. aut pa. aut ma. aut vxores aut
fi. aut agros ppter nomen meum: cen. accipit
et vita eterna possidebit. Secus frui
tus est misericordia pimalis: cuius misericordie
opera sunt septem corporalia et septem sp
alia. Qm p. Qmro: poro: cibo: redimo: re
go: colligo: condo. Consule: castiga: solare:
remitte: serua. Pro talibus g misericordie
operibus meretur q regnu dei. Mat. xxv.
Venite bndicti patris mei percipite regnu
vobis paratu a const. mudi. Esurunt et de
dist: mihi manducare etc. Item Tob. xij.
Elemosyna a morte liberat: et ipsa e que
purgat peccata et facit inuente vitam eter
nam. Item apostolus. i. Tim. iij. Exerce reu
ipm ad pietate. Nam corporalis exercitatio
ad modicu utilis est. Pietas aut ad omnia
utilis est: pmissione habens vite q nunc e
et future. Septimus fructus est diligen
tia spualis. sicut sunt religiosi seruantes re
gulas et pstitutiones suas: clerici deuote di
cetes officiu: seruantes castitate et abstinen
se a simonia etc. Item laici q septu orat et au
diunt missam integram in dñicis et in festis
pauptis: confitentur sepe: et deuote cōcant:
saltem semel in anno. vt i. c. Dis viri usq
sexus. de pe. et re. Tales ergo faciunt fru
ctum dignum regno dei. Mat. xxv. Eu
ge serue bone et fidelis quia in pauca fuis
sti fidelis: supra multa te constituam: intra in
gaudiu dñi tui. Nota totas parabolas quas
bb ij

De oratiōe dominica

ponit tibi dñs de habentibz quinqz talen-
ta et habentibz duo et vnuz etc. Et subdij
de inutili. Inutilē seruū eijce in tene-
bras exteriores. Et qbus habet: q ppter
negligentiā dignus est homo dñatione
eterna. ppter diligentia pō regno celoz.
Lu. xij. Beati serui illi quos cum venerit
dñs inuenerit vigilantes. Amen dico vo-
bis q ptinget se et faciet illos discumbere
et transiens ministrabit illis. Ad idem fac
quod dicit lex. Vigilantibz et nō dormien-
tibz iura subueniunt. ff. q in frau. cre. l. pa-
pillus. in fi. ¶ Oratiō est hūilitas cordia-
lis. i. Pe. v. Humiliamini sub potenti ma-
nu dei: vt vos exaltet i tpe visitatiōis. No-
ta historiam que refert Bar. xviij. et xvj.
Bar. ix. et Lu. ix. et xij. Isti tres sancti
euangeliste referunt q semel apostoli ince-
perunt contendere inter se quis eoz effet
maior. Unde dicit Lu. Facta est conten-
tio inter eos quis eoz videret esse maior.
Gerant discordes. Marcus dñs q disputa-
uerunt. g rōnes faciebant vnusquisqz pro
se. Et sicut possum? cōiecturari Petr? pro
se poterat allegare q christus pmiserat si-
bi se factur? eum vicariū suū: et sic oibz p-
futura: cum dixit. Tibi dabo clauēs regni
celoz etc. Bar. xvj. Andreas p se allega-
re poterat: q p m? fuerat discipulus chri-
sti. Joā. i. Joānes p se allegabat virginia-
tate et chrii familiaritate. Pre oibus alijs
Jacobo maior: quia erat p mogenitus: se-
cūdo Joānes ex Maria Salome. Jaco-
bus p mīnor et Simon et Thade? quia
erant consobrini. christi ex pma sorore vir-
ginis. s. Maria Cleophe. Barthe? p se
poterat allegare: qz plura reliquerat ppter
chrii qz p dicit apli. quia reliquerat telone-
um et largas diuitias. Philipp? p se q fue-
rat prius vocatus a chro qz alijs: sicut pa-
ter Joā. i. Bartholome? p se quia erat no-
bilis de genere regio. vt no. in c. Genera-
bilis. de pbē. Thomas poterat dicere: nō
ne ego sum doctor? Nam vocor thomas. i.
abyssus scie. vos autē estis rudes et grossi.
Ultimo Judas poterat dicere pro se: qz
erat pcurator: tenebat em pecuniā cotra-
tis aplice ex chrii cōmissione. ex quo vide-
bat q christus magis de ipso qz de alijs cō-
sideret. Ecce quomō cōtendebant et dispu-
tabant de maiestate. Dicit Bar? qz cū

domi esset interrogabat eos: qd in via tra-
crabatis? At illi tacebāt. Et addit Bar-
th? dicens. Et accesserūt discipuli ad Je-
sum dicētes. Quis putas maior est i regno
celoz? Dicit eis Jesus: quid g fuit cocui-
sum inter vos: et quilibet p fecundia tace-
bat. Et potuit dicere Petros: Tu allegas
p te pmarū: et nōne lucifer qui in celo p m
marū habuit inter angelos cecidit: et mō ē
inferior angelis in inferno. et tu Andreas
simili ratiōe caueas etc. Et tu Joānes al-
legas virginitatē: et Adam nōne erat vir?
go quādo fuit expulsus d padiso: certe sic
Et sic quilibet cōfutebatur de ratiōe quaz
qlibet pro se allegabat. Dicit g Bar. q
aduocans iesus paruulū qui erat beatus
Bartialis: sicut aliq dicunt. et de Bar-
th? q statuit eū in medio eoz et cum com-
plexus est: et dixit eis (vt dñs Bar.) Ame-
n dico vobis: nūqz pueri fuerūt? et effu-
ciamini sicut paruuli: non intrabit in re-
gnum celoz. Quicunqz g humiliauerit se
sicut paruulus iste: hic maior est i regno
celoz. Paruul? em nō aperit exaltatiōem
suā: nec psumptionē de se habet. g in bui-
litate consistit regnū glorie. Luc. i. ¶ De
posuit potentes de sede et exaltauit humi-
les. Item eiusdē. xij. Vis q se exaltat hūi-
liabit. et q se humiliat exaltabit.

Quomō debemus orare pro
denter et petere vt adimpleatur
eius voluntas et nō nostra pro-
pter tria

Sermo xxiii

Ear voluntas
tua sicut in celo et in terra. Dñs
ponit tertia petitiō p quam po-
tuit tertium bonū qd est bonum opus
quod est obedientia: per quā implet a noi-
bis diutna voluntas: per quā etiam conle-
qui meremur bonū gloriā. i. vira eter-
nam: de qua sup prima petitiōe actū est:
quis hec petitiō alijs modis possit imple-
ligi? Im q infra dicitur sermonibz p m m.
Salutemur virginē gloriā: dicentes
Aue Maria etc. ¶ Pro declaratione bo-
nus petitiōis notandū: qz hec petitiō p m

est intelligi tribus modis.

Primo modo oramus prudenter.

Secundo modo oramus obedienter.

Tercio modo oramus salubriter.

Ista enim tria requiruntur ad orationem ut valeat haberi effectum suum: ut s. dicitur est.

¶ Primo modo. Prudenter: est sensus ut non nostra sed dei voluntas in omnibus impleatur. Et ad hoc petendum inducimur dupliciter. Primo exemplo diuini. Secundo ratione morali. Exemplum diuinale habemus a domino deo nostro Iesu Christo qui sic orauit dei. Pater si possibile est transeat a me calix iste: tamen non mea voluntas: sed tua fiat. Lu. xxi. Ad idem Ioan. v. Non quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. et Ioan. vi. Descendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed eius qui misit me. Nec enim est credendum quod voluntas Christi discordaret a voluntate patris. Pro cuius intellectu notandum quod in Christo erat triplex voluntas. Una secundum suam diuinitatem: et hec erat una voluntas cum voluntate patris: sicut una essentia et una natura. Ioan. xvii. Omnia mea tua sunt. Alia erat voluntas rationis: et secundum hanc pro salute humana volebat mori. Hier. liij. Oblatus est quia ipse voluit. Et sic secundum hanc voluntatem concordans erat voluntas Christi diuine voluntati. Tercia erat voluntas nature et sensualitatis: secundum quam mortem recusabat et penas. Et secundum hanc dicitur: non mea voluntas: sed tua fiat. Sed et secundum hanc non discordabat a voluntate patris. Nam passio Christi dupliciter considerari potuit. Uno modo secundum se: in quantum erat quedam afflictio innocentis. Alio modo secundum fructum ad quem deus eam ordinabat. Et sic erat a deo volitata: non primo modo. Voluntas ergo Christi quod poterat istum ordinem considerare. I. voluntas rationis: hanc possidem volebat sicut et deus. sed voluntas sensualitatis cuius non est conferre: sed in aliquid absolute ferri: non volebat hanc passionem. et in hoc et diuine voluntati quodammodo in voluto conformabatur. quia nec ipse deus passionem Christi vellet secundum se solus considerare. Et sic etiam deus voluntatem virginis gloriose. quia eius voluntas dissentiebat a passione Christi in se considerata: volebat in fructum salutis qui ex passione Christi consequabatur. et ita diuine voluntati conformabatur etiam quantum ad

hoc quod volebat. Et hoc vult Theodorus in quibusdam de veritate. q. xxiij. ar. viij. j. rñsio. ad iij. et v. arg. Et hoc ergo exemplo habemus quod debemus petere quod non nostra fiat voluntas: sed voluntas dei. Idem etiam patet ratione multiplici.

¶ Prima ratio est propter intellectus obsecrationem. Secunda propter voluntatis inordinatam. Tercia propter appetitus sensus ratione. alio corruptionem.

¶ Prima ratio est. Quia intellectus noster in tenebris ignorantie inuolutus maxime circa ea que sunt supernaturalia. quia ut de Philosophia in. ij. Metaph. Sicut se habet oculus nocturne ad solē: sic se habet intellectus noster ad manifestissima in natura. quanto ergo magis infirmus est intellectus noster et propter ad ea que sunt occultissima in natura: cuiusmodi sunt ea que sunt necessaria ad salutem. propter quod dicit apostolus. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit quod prepaui deo diligentibus se. i. Cor. ij. Et si dicas. Quod ergo cognouit apostolus homini transcendencia necessaria ad salutem: Respondeo quod per reuelationem diuinam. ideo subdidit. Non autem reuelauit deus per spiritum suum. ibidem. unde apostolus cum peteret stimulum carnis a se remoueri: credebat bene velle: et tamen errabat: cum tamen esset: quod stimulus ille utilis sibi erat: quia preseruauit eum ne elatus corrueretur. unde dicit. Ne magnitudo reuelationum extollar me: datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathanę qui me colaphizat: propter quod ter deo rogaui. ut discederem. et dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. ij. Cor. xij. Sic et Petrus credebat bonum vellet quod quod volens quod Christus non moreretur. Aliter enim absit a re diuine: non erit tibi huiusmodi et tamen errabat. unde dominus respondit ei. Glade per me sathanę: sed doli mihi es: quia non scapis ea que dei sunt: sed ea que hominum. Mat. xvi. Et ideo dicit apostolus Ro. viij. Nā quid oremus sicut oportet nec scimus: ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Sic et frequenter homo habet conscientiam erroneam. Unde Ioan. xviij. Venit hora in qua omnis qui interficit vos arbitri et obsequium se prestare deo. Et hac ratione concluditur quod debemus voluntatem nostram postponere voluntati diuine. ¶ Secunda ratio propter voluntatem inordinatam: quia et voluntas humana in appetendo vltimum finem in generali non

bb iij

De orōne dñica

fit inordinata: qz dicit Boetius. Naturaliter
mentibus hominū veri boni est inferta cu-
piditas. Et Augustinus in. xij. de trinit. dicit
omnes homines pueniunt in appetendo vlti-
mū finem qd est beatitudo. nihilomin⁹ m-
ti homines errant in speciali rōne beatitudi-
nis quantū ad id. s. in q beatitudo consistit.
Quidā enim existimant summū bonū diuini-
as: qdāz voluptates: alij honores: alij po-
tentia. In idem Boetius ait in. iij. de cō-
solatōe p̄sa. iij. Omnis mortalū cura quā
multiplicū studiorū labor exerceat: dūcitur
so qdem calle pcedit: ad vnū tamē beati-
tutis finem nititur puenire. idcirco volun-
tas interdum appetit nō appetēda: et non
appetit appetēda. Ideo dicit Gene. viij.
Sensus enim et cogitatio humani cordis
prona sunt ad malū ab adolescentia sua: et
est causa dñatōis humane. Esa. v. Ne q
dicit. malū bonū et bonū ma. Rō autē hui⁹
inordinatōis pcedit a cecitate intellect⁹:
quia enim volūtas fert in bonū. cognitum:
oportet qd illū bonū appetat voluntas qd
intellectus iudicat esse bonū. quia qd intel-
lectus errat sepius videtur est. Ideo etiā
voluntas est inordinata: et ideo oportet vt
petam⁹ qd nō nostra voluntas sed dei fiat
et sic idem qd p̄us. Tertia rō est ppter
sensualis appetit⁹ corruptionē. Habem⁹
enim appetitū istum corruptū sicut febri-
citas. et ideo sicut febriatū videntur dulcia
amara: et e cōuerso. sic et nobis. Aug. Ocu-
lis egris odiosa est lux q puris ē amabilis.
et palato nō sano pena est panis q sano est
suauis. et intātū pdominat homini iste ap-
petitus corruptus: qd necesse est hominē
ipm sequi: nisi virtus ei subueniat. ppter
quod dicebat apostolus: Eōdelector legi
dei sūm interiorē hominē. Ideo autē
aliā legem in mēbris meis repugnantē
legi mentis mee et captiuū me ducentem
in legē peccati. Infelix ego homo qd me
liberabit de corpore mortis hui⁹. Et sub-
dit. Gratia dei p̄ Iesum xpm. Roma. vij.
Et ibidem. Velle adiacet mibi: perfice-
re autē hoc nō inuenio. nō enim qd volo bo-
num hoc ago: sed quod nolo malū illud
facio. Ideo oportet qd petam⁹ qd non no-
stra voluntas sensualis fiat: qz solū de-
crabilia appetit. sed volūtas dei fiat qd nec
errat nec errare pōt. Per hanc igitur petitiō-

nē petim⁹ qd sicut sancti qd sunt in celo in
omnib⁹ sua volūtatē subieciunt volūtatē
dei: et ei in omnib⁹ se cōformant. sic fiat in
nobis qd sum⁹ i terra vt nihil nisi qd deo
placet velimus: et suam volūtatē nostre
in omnib⁹ pponamus. In hoc mō vici-
mus fiat volūtas tua: sicut sapiēs mī-
nus cupiēs sanari dicit medico. Solo ra-
le quid: si vos vultis: quod tamē patē nō
vult: sed de voluntate medicū: alē stulte
veller. et sic petere debem⁹ a deo qd sua vo-
luntas et nō nostra fiat. Et ideo de sepe-
ra cum ignoremus quid agere debemus.
hoc solū habemus residuū vt oculos nō
stros erigam⁹ ad te. ij. Paral. xx. Hic plu-
rimoz cecitas redarguit: qd qd dicitur hoc
postulent a deo vt nō sua sed dei volū-
tas fiat. nihilomin⁹ quādo aliquid finitū
patiunt molestē ferunt et murmurant/tra-
scunt/ resistunt/ turbant: p̄sertim in mor-
te. In Lxxian⁹. et habet in decretis. xij.
q. ij. qd p̄posterū est qd puerum vt cum
dei volūtatē fieri posuim⁹: qd euocat
nos et accessis de hoc mūdo: nō statim vo-
lūtatē eius imperio peamus obtemperare
et reluctamur et p̄uicacit⁹ more fuoz ad
p̄spectū dñi cū cōstituta et merore pducimur
excuntes istinc cū necessitatis vinculo nō
volūtatē obsequio: et volumus ab eo p̄-
mij celestib⁹ honorari: ad quē venim⁹ in
uiti. Hec ille. Iō debem⁹ aduersa fortē
tolerare: qd qd scim⁹ omnia ex diuina
volūtatē p̄tingere: cui nihil nisi iusta pla-
cent. In Greg. in. q. moral. c. xvj. Cum
enim inq̄t in hac vita ea q volum⁹ patimur
necesse est vt ad eū q iniustū velle nihil p̄-
ter studia nostre volūtatē inclinamus.
Magna d̄ppe solatio est in eo qd disp̄-
cer/ qd illo ordinare erga nos agit/ cui nō
nisi iustū placet. Si igit iusta deo placere
possum⁹: pati autē nulla nisi q dñō placuerint
et valde iniustū est si de iusta passiōe mur-
muramus. Hec ille.

Quomodo debemus orare
obedienter et obedire volūta-
ti diuine propter multa
Sermo xxxiii

Fiat voluntas

tuas sicut in celo et in terra. Por-
 hec petitio sedo modo exponit obe-
 dienter: ut intelligat per bonum operas
 quod est bonum obedientie: ut sit sensus. Fiat
 voluntas tua etc. Primo oramus ut imple-
 am voluntatem suam ipsi in cibis et per omnia obedi-
 endo. quod si illud bonum per quod percipimus ad bo-
 num glorie quod est vita eterna: iuxta illud
 Bar. ix. Si vis ad vitam ingredi serva
 mandata. et si fiat in terra. i. in peccatoribus
 quod videntur in terra: quia terrena meditantur
 terrena diligunt: terrena loquuntur et terre-
 na requirunt: terrena operantur: et omnia fa-
 ciunt circa terrena sicut. Joan. i. Qui
 de terra est de terra loquitur. Fiat ergo volun-
 tas tua per obedientiam. sic in terra. i. in pec-
 catoribus: sicut in celo. i. hominibus iustis qui di-
 cunt celum quia celestia meditantur et dili-
 gunt: iuxta illud Phil. iiij. Nostra conversatio
 non in celis est: ut dicitur est super sermone. xv.
 Hec est voluntas dei qui vult nos eius man-
 data servare. De qua dicit Roma. xij. Ra-
 tionabile sit obsequium vestrum ut perbetis qui
 sit voluntas dei bona et beneplacens et pfe-
 cta bona: quod vultis. Ego dominus docet te vi-
 lia: beneplacens amari. et si aliquid non sit grata
 amanti: tamen delectabilis est. ps. Lux oris est
 iusto et rectis corde letitia. pfecta: quod ho-
 nestas. Notandum est autem quod ex hoc modo loqui-
 di ostendit nobis doctrina. Non enim dicit fac: nec
 faciamus: sed de fiat voluntas tua: quod ad
 vitam eternam duo sunt necessaria. scilicet gratia
 dei et voluntas hominis. et licet deus sine
 homine crearet hominem non tamen iustificat
 eum sine eo: quia vult quod homo opereatur. Sacha.
 i. Convertimini ad me et ego convertar ad
 vos. i. Cor. xij. Gratia dei sum id quod sum.
 Non ergo plenas de re: sed pfectas de gratia dei
 nec negligas: sed adhibeas studium tuum
 Et ideo non de faciamus: ne videretur quod nihil
 faceret gratia dei, nec dicitur fac: ne videretur
 quod nihil faceret conatus noster: sed de fiat per
 gratiam dei: addito tamen studio a conatu nostro.
 Hec pro super Pater noster. Ut tenendo
 eundem sensum potest exponi. Si. ut in celo. i.
 spiritus sanctus in terra. i. in carne. i. propterea sic ca-
 ro ad obediendum voluntati divine: sicut et spiritus
 sanctus naturalis inclinatione per gratiam expre-

tur: iuxta illud Bar. xvi. Spiritus ad-
 impletus: caro autem infirma Item Gala. v.
 Caro concupiscit adversum spiritum: spiritus ad-
 versus carnem: hec enim sibi invicem adver-
 santur: ut non quicquam vultis illa faciatis. Unde
 Epiphanius super Pater noster. Fiat volun-
 tas tua sicut in celo et in terra. non ut deus
 faciat quod vult: sed ut nos facere possi-
 mus quod vult. nam deo quod obstitit qui mi-
 nus quod velit faciat. Et infra subdit dicens
 fieri autem petimus voluntatem dei in celo et in
 terra: quod utrumque ad summationem nostre
 incolumitatis pertinet et salutis. nam cum cor-
 pus et terra et spiritus in celo possideamus: ipsi
 terra et celum sumus. et in utroque. i. corpore
 et spiritu ut dei voluntas fiat oramus. Est enim
 inter carnem et spiritum colluctatio: et discordan-
 tibus adversus se invicem quotidiana contestatio.
 ut non quod volumus ipsa faciamus: unde spiritus con-
 testatur et dicitur quicquam caro terrena et terrena
 concupiscit. Et ideo petimus inter duo ista
 per opem et auxilium dei concordia fieri: ut unus
 spiritus et carne voluntas dei gerat: quod per eum res-
 gnatam est anima servetur. Hec ille. Ergo pro
 quia hoc modo intelligendo petimus obedientiam
 ad divinam voluntatem. Et notandum per
 introductionem sermonis quod conclusio vera est
 sacra theologia quod necessarium est nobis ad
 salutem scire velle et facere voluntatem dei.
 et ista sunt necessaria. Et primo quod tene-
 amur scire voluntatem dei. probatur ex sequenti-
 bus. Si enim tenemur et velle et facere dei
 voluntatem ergo et scire: quod nisi scire voluntatem
 dei non poterit proculdubio eius volun-
 tatem facere: quia posset contingere quod in
 quod credit sibi bene scire et obedire displiceret
 ei: iuxta illud: Displicet imprudens unde
 placere studet. et propter hoc dignatur est ipse
 deus nobis manifestare: que vult a nobis
 fieri. ut infra dicit in sequenti sermone: quod est
 magna gratia dei. Unde Baruch. iij. Beati
 sumus israel: quoniam deo placent manifesta
 nobis sunt. quod intelligendum est quantum ad
 ea quod nobis ipse revelat per scripturam sacram vel
 alio modo sibi beneplacito: nam alius impossibile
 est scire eius voluntatem: iuxta illud Sa-
 pientie. ix. Quis enim hominum poterit scire co-
 silium dei: aut quis poterit cogitare quid ve-
 lit deus: quasi dicitur nullus. Et subdit. Diffi-
 cile estimamus que in terra sunt: et que in
 prospectu sunt invenimus cum labore: quod

De oratiōe domica

in celis aut sunt de inuestigabit: Itē Ro-
ma. xi. *Q*uātrudo diuitiarū sapientie et sci-
entie dei q̄ in cōprehētibilia sunt iudicia
eius: et inuestigabiles: vie eius. Quis em̄
cognouit sensus dñi: aut q̄s p̄liariū ei?
fuit: Pr̄ q̄ quomō intelligat id qd dictū
est: vtz q̄ tenemur scire volūtatē dei orat
p nobis aplūs dicēs. Nō cessam⁹ pro vobis
orantes et postulantes vt impleamur
in agnitōe voluntatis dei. 2c. Col. i. Se-
cūdo tenemur velle qd vult deus: et h̄ pro-
bat rōne et auctoritate. Ratio est: quia in
quolibet genere est vnū p̄mū qd est men-
sura om̄nū q̄ sunt in illo genere: sicut na-
tura color in albedine. q̄ p̄ tanto om̄nū
color mensura dicitur: q̄ de vnoq̄q̄ colore
cognoscit q̄ntum participat de natura ge-
neris ex p̄p̄nitate ad albedinem vel ex re-
mōtōe ab ip̄a: vt dicit in. i. *D*icitur. Sicut
et iā in genere coloris est color ignis. Et p̄
hūc modū ip̄e deus est mēsurā om̄nū entū
vt ex vbiis cōmētatoris ibidē haberi pōt.
Tantū em̄ vnūquodq̄ habet de esse q̄n-
tū ei per similitudinē appropinquit: sicut
q̄ ei dissimile inuenit ad nō esse accedit.
Et sic de om̄ib⁹ que i deo et creaturis pa-
riter inueniunt dicit oportet. vñ et intel-
lectus eius om̄nis cognitiōis est mēsurā et
bonitas om̄nis bonitatis: et bona volūtas
om̄nis bone voluntatis. sic de potētia ei⁹
sic de sapientia. Et h̄ ergo vnaq̄q̄ volūtas
bona est q̄ diuine voluntati cōformat. vñ
cū q̄libet teneat ad habendū bonā volūta-
tem: tenet pariter ad habendū voluntatē
volūtatī diuine p̄formē. Et sic patz ratio
quā ponit Thomas in q̄stionib⁹ de veri-
tate. q. xxiij. ar. viij. Auctoritas patz et iaz.
Nā sup̄ illud ps. Nō adhefit mihi cor p̄ia-
uum: de glo. Cor corū habz q̄ nō vult q̄-
cūq̄ deas vult. Item sup̄ illud psal. xxxij.
Rectos decet collaudatio. de glo. Recti
sūt q̄ dirigūt cor suū fm̄ voluntatem dei:
nec patitur instātiā de volūtatē ch̄i: qui
videt noluisse pati cū dixit Si possibile ē
trāseat a me calix iste. qz respondendū ē vt
scriptū fm̄ de primo: p̄re. i. Tercio tenet q̄
libet facere volūtatē dei: aliq̄n impossibi-
le esset cōsequi salutē: sicut nō meret mer-
cenari⁹ mercedē nisi fecerit voluntatē do-
mini sui. Vñ Dicit h̄. viij. Nō om̄nis qui

dr̄ mihi dñe domine: intra. i. regnum celo-
rum: sed q̄ fecerit voluntatem patris mei
qui in celis est ip̄e intrabit in regnū celo-
rum. Ergo a cōtrario sensu qui nō fecerit
voluntatē patris mei nō in intrabit in re-
gnū celoz: sed in infernū dānator. Ideo
Luce. xij. Ille finis q̄ cognouit voluntatē
dñi sui et nō fecit fm̄ volūtatē ei⁹: p̄lag-
ua. mult⁹. Id̄ peram⁹ cū David diceret
Eripe me de inimicis meis dñe ad te cō-
fugit: doce me facere volūtatē tuam: q̄a
deus meus es tu. psal. clij. Nota eripe me
dñe de inimicis meis: dñe ad te p̄fugi do-
ce me facere volūtatē tuam. i. de diabolo
carne et mūdo. Diabolus em̄ resistit nob⁹
vt nō faciam⁹ dei voluntatē per supbia-
caro per p̄cupiscentiam: mōs per auariti-
am. Dodo q̄ ex q̄ tenemur scire velle et fa-
cere dei voluntatē: idē debemus petere
ab eo dicentes. Fiat volūtas tua. 2c. p̄
latiori q̄ discursu videamus q̄re debem⁹
ip̄am voluntatē dei facere: et ei in om̄i-
bus humiliter obedire. *N*ota q̄ q̄m-
q̄ alijs rōnib⁹ tenemur ip̄i deo obedire:
sicut sunt q̄nq̄ differētie personaz in hac
vita q̄ tenentur alijs obedire. Primo nōq̄
tenent filij obedire parentib⁹. Secūdo ser-
ui domis. Tercio discipuli m̄ḡis. Quarto
religiosi et clerici p̄laris. Quinto vxo-
res viris. Sic q̄ et nos istis q̄nq̄ rōnib⁹ tenemur
diuine volūtatī parere
Primo p̄r parentē dilectionē.
Secūdo p̄r suū subiectionē
Tercio propter magistrālem instrumē-
onem.
Quarto propter pastorālem p̄elationē.
Quinto propter maritālem cōiuncti-
onem.
*P*rimo 2c. quia filij debent parentib⁹
obedire. Ep̄hes. vi. Filij obedite parentib⁹
bus sicut p̄cipiant aliq̄d quod sit fm̄ dñi: et
autē contra deum. Hic practice cōtra deū
quos qui mādāt filijs illicita: p̄sunt expe-
dit. Et vide ad p̄positū quod scriptū in
monib⁹ de decem p̄ceptis decalogi in q̄-
to p̄cepto: sermō de sc̄do. Hic ergo ratio
ne debemus deo in om̄ib⁹ obedire: quia
ip̄e est pater noster: vt dictum ē sup̄a
mone. vi. Et multo magis q̄ caritas p̄-
rentes: quia isti quicquid operantur ad

dandus nobis esse operantur instrumen-
taliter ad carnis generationē. Deus autē
principaliter format in nobis organa et line-
amenta corporis in vtero matris: et ipse fa-
cit nos nasci per. Quoniam tu es qui traxi-
sti me de ventre: pes mea ab yberibus ma-
tris mee etc. Ipse creat animam ad imaginē
et similitudinem suam. Ipse nobis prepara-
uit lac ad nutriendū etc. Incapabilem ma-
gis ipse deo quā parētibz obedire tenemur si-
ne aliqua differentia mādatorz. Nam ipsa
diuina voluntas est regula rectissima actu-
um humanorū: quicquid ergo precipit ea rati-
one iustissimū est: quia ipse vult. Quēcū-
qz em vult deus: nō ideo ipsa vult quia ius-
ta sunt: sed ideo ipsa iusta sunt quia ipsa
vult deus. psal. Iudicia dñi vera iustifi-
cāta in semetipso. Et ideo si aliquid precipi-
ret vobis deus quod esset cōtra diuinā mā-
dāta scilicet tabule: omnino sibi obedire dūz
esset. Sicut patet in Abrahā volente fili-
um immolare ad dei preceptū Genes. xxiij.
Item in filiis israel expolantibz egyptū.
Et cetera. Item in Moise accipiente vxo-
rem fornicariā. Dece. j. Ideo apłus He-
bre. xij. Patres qđez carnis nostre habui-
mus eruditores et reuerabamur eos: non
multo magis obtemperabimus patri spi-
rituū et viuem. Ideo laudat ille de qđ dicit
et dicit. xxij. qui dixit patri suo et ma-
tri sue: nescio vos et fratres suos: ignoro il-
los: nescio ut filios suos. hi custodierūt
eloquiū tuū: et pactū tuū seruauerūt etc.
¶ Secūdo debem? deo in omnibz obedi-
re ppter seruitutē subiectionē: quia serui de-
bent dominis obedire: iuxta illud. j. Pet.
ij. Serui subditi estote in omni timore do-
minis: nō tñ bonis et modestis: sed etiam
operculis. Hac ratione debemus chřo obe-
dire: quia dñs noster est triplex ratione.
Primo ratione creatiōis. Secūdo ratione
redemptionis. Tercio ratione subiectionis.
Primo ratione creatiōis. Nā si quis in sua
possessione de suo ppro edificat domū: di-
citur domin? dom? Sic chřs de suo pro-
prio. i. de sua potētia/sapientia/ et bonitate
creauit domū huius mundi: ergo est dñs.
Ideo dicebat Hardochus. Dñe deus
omnipotēs in distiōe tua cūcta sunt posi-
ta: et nō est qui possit tūe resistere volūta-
ti. tu fecisti celū et terrā: et quicquid celū am-

bitū cōtinet oīs vnīuersorū tu es. Hester
xij. Secūdo ratione redemptionis: quia qđ
emittit seruos de ppijs suis pecunijs: sui ser-
ui sunt. Sic chřs de ppria moneta burse
sue. i. de sanguine corporis sui emittit nos: et p
omibz soluit pccā in banco cambij. i. cruci-
ce. j. Petri. j. Nō corruptibilibz auro et argē-
to redempti estis a vana vestra quē-
satione: sed pccato sanguine quasi agni in-
cōtaminati et immaculati chřisti etc. Ideo
oīes sumus serui sui. licet iudei et alij infi-
deles fugiant nūc ab eo et latitēt p nemo-
ra et cauernas infidelitatis. Ideo Dauid
in psal. lxxvij. Lātate deo: psalmum dicite
nomini eius: iter facite ei qđ ascendit sup oc-
casum: dñs nomē illi. Nota iter facite ei:
scilicet in vestro corde et opibz p obediētiā per
quā ipse chřs venit ad nos: et nos im? ad
ipm. de pmo Joā. xij. Si qđ diligit me
et monē meū seruabit: et pat me? diligit eū
et ad eū veniem? et mātionē apud eū facie-
mus. De secūdo dicit ps. Qñ mādatorz tuorū
cucurrit: cū dilatasti cor me. Nō em qui
ascendit sup occasum. i. mortem quā occa-
sus sol significat. qđ sicut sol occidit cū cer-
titudine qđ in crastinū erit: ita chřs sol ius-
titię mortu? fuit cū certitudine resurrecti-
onis. Nota: dñs nomē illi. Rom. xij. In
hē em chřs mortu? ē et surrexit: vt mortu-
orū et viuorū dñes. Tercio rōne subiectionis.
Nā oēs creature sūt subiecte ipi chřo
siue volūtarię siue boni chřiani siue i vo-
luntarię eorū: sicut sūt infideles et mali chři-
ani. Dat. vlt. Data ē mihi oīs pās i cel-
lo et in terra. ¶ Tercio debem? deo obedi-
re rōne mgsalis instructiōis: qđ sicut disci-
puli debet obedire mgsō/ sic nos ipi chřo:
qđ est magister nř. Dat. xxiij. Hec vocemini
magr: qđ mgs vester vn? est chřus. ps.
Qui docet hominem sciām. Qñ de sapia dī
qđ est chřs dī Sap. vij. Docent em disci-
pline dī et electi opoz illi. Et subdit de
claras qđ doceat in spēali. Sobrietatē ei
et prudētiā docet et iustitiā et frutē: qđ vti-
lius nihil ē in vta hoibz. Quattuor enim
pntes cardinales ponunt hic: qđ chřs
docuit pbo et facto. Declara etc. Jo sibi di-
cere debem? Magister scimus qđ verax
es et vīa dei in pitate doces. Matt. xxiij.
Jte Jo. xij. Vos vocatis me magister et
dñer: et bñ dicis/ sum et em. ¶ Quarto p

De orōne dñica

pter pastoralē plationē. Subditi em tenētur obedire plati. quia plati repñentat psonam dei. *Mat. x. Qui vos aud: et me aud: et q vos spñt: me spñt. q aut me spernit: spñt eū q me mñt. Sic et chō debemus obedire: q nō platus est: et nos oues sue. Joan. x. Ego sum pastor bon⁹. Et videt q bon⁹: qā bon⁹ pastor aiam suā dat p ouib⁹ suis. Igitur sicut oues sequunt pastorē: qā p viam quā eis pastor ostendit incedit: sic et nos seq debem⁹ chm: ex q semel eum in pastore nostrū assumptū. Quia aut eram⁹ oues sine pastore. j. *De. ij. Era⁹ eis em sicut oues errantes: sed cōuerſi estis nunc ad pastore et epm aniaz vestraz. Igitur ei in omnib⁹ parere debemus: seqntes eius vestigia. qz ipse se hūiliauit fac⁹ obediens vīq ad mortem: mortem aut crucis. Phil. ij. Sic et nos exēplo suo vīq ad mortē ipsi obediam⁹. Non em habem⁹ pontificē q nō possit cōpati infirmitatib⁹ nostris: tentatū autē p oia p similitudine abiq peccato. *Heb. iij. Quinto ppter maritalē coniunctionē. qz chs est vir aniaz nrāz. dñs sponſauit em nos in baptismo. Et sicut matrimoniu habet tres gradus: sic et istd spūale matrimoniu. Est aut infirmitatum initiatū: raturū et cōsumatū. Initiatū per verba de futuro. ratū p sba de pñti. cōsumatū p copulam carnalē. Sic et istd matrimoniu initiat in baptismo in quo ania desponsata a chō recipit ab eo pmissionē de futura vitā: it seruet fidē spōso. *Osec. ij. Sponsabo te mihi in sempiternū. Et in sba. et spōsabo te mihi in fide: et scies quia ego dñs. Ratificat aut hoc m rimoniu in morte: in q quasi p sba de pñti ania de pñti videt essentia dei: in q consistit vita eterna. *Joā. xvij. Hec aut est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū et quē misit iesum chm. Cōsumabit p hoc matrimoniu in resurrectione corporū in qua totaliter pfecta erit glia anie. nunc em imperfecta est: qñquidē adhuc anima beata stat in desiderio corporis glōsi resūmēdi. qā naturaliter aia inclinat ad hoc desideriu. qā forma licz subsistens sine materia imperfecta est: qd desideriu nōdū impletū est: tūc pō post resurrectionē cōsumabit⁹ cum sociabit⁹ totalit⁹ chō glia totius cōpositi: et cū erimus cōformes in oib⁹ ipsi sponso nō*****

stro iesu christo. iuxta illud *Phil. ij. Saluatore expectam⁹ dñm nostrū iesum christum: qui re. cor. bu. no. conf. cor. cla. sic. Item Ro. viij. Quos pñtuit et pñtūm ut conformes fieri imaginī filij sui: vt sit ipse pñmogenit⁹ in multis fratrib⁹. Igitur quia ania nostra est vīro chō: debemus ei subijci in omnib⁹ et ei obedire. Nā et vīro subiecta debet eē vīro. *Gen. ij. Sub vīro pñte eris. et ei dō obedire. *Eph. v. Dilectus vīr⁹ subdire sinit sicut dñs seruus: quoniam vīr caput est mulieris: sicut christus caput est ecclesie.***

Quomō debemus orare salubriter: et agitur vtrū voluntas dei que est de salute hominū p adimpleatur: et q octo sunt que deus requirit a nobis.

Sermo xxv.

Hat voluntas tua sicut in celo et in terra. Tercio modo pōt hec petitio exponi salubriter de voluntate dī qua vult nobis beatitudinem. Pro cuius euidentia est notandū q conclusio firma est in sacra theologia q deus vult q quilibet homo saluetur. Hec conclusio probatur ratiōe. Ratio est que sic ponit Quicūq em facit aliquid ppter aliquē finem: vult de illa re illū finem ppter quē facit eam. Deus aut facit hominē: sed nō pro nullo. quia sicut dicit pñs *lyxxvij. Nunqd vane cōstituiti oēs filij hominū: fecit ergo de⁹ hominē ppter aliquid: sed non ppter diuitias aut bonos res aut voluptates: aut aliud tpale. quia finis nobilitior est his que sūt ad finem. sed nullum tēporale est nobilius hominē qñ tum ad animā. ergo et c. sed ppter vitam eternā que est finis vltimus hominis. *Ro. vj. Nunc liberati a peccato: serui autē sūt ei deo habet⁹ fructū vestrū in sanctificationē: finem pō vitam eternā. ergo cū homo habet vitam eternā: hoc vult deus. *Joā. vj. Hec est voluntas eius q misit me pñs: vt oē qd dedit mihi non pda ex eo et c. *Item pñs. Saluū me fecit qm voluit me. Item aut voluntas in angelis beatis tam comū****

plera est: q̄ vident semp facies patris q̄ in celis est: sicut dicitur **Bar. h. xvij.** Et etia in sanctis q̄ sunt in patria: quia vident deū et cognoscūt et fruunt deo. **Jo. a. xvij.** Hec est vita eterna vt cognoscāt te deū verū et quē misisti Jesum christum. Sed nos desideram⁹ q̄ sicut hec voluntas cōplera est in beatis q̄ sunt in patria: ita cōpleat⁹ in nobis q̄ in terra sum⁹. et h̄ petim⁹ cū oramus **Fiat voluntas tua in terra. i. in nobis q̄ sum⁹ in terra: sicut in celo. i. beatis q̄ sunt in patria celesti.** Et fm̄ hūc modū intelligendi petitur in hac petitiōe bonū glificans: qd̄ tamē petitiū est sup̄ ptima petitiōe. Et idō por⁹ melior est p̄ma et secunda expositiō supra posita q̄ ista: n̄b̄lominus in h̄ sermōe p̄sequimur istā expositionē. Pro cuius declarationē querit vtrū voluntas dei que est de salute hominū semp impleat⁹: et videt⁹ q̄ sic: q̄ in psal. dicit. Omnia quecūq̄ voluit dñs fecit in celo et in terra in mari et in omib⁹ abyssis. **Gr̄e Rom. ix.** Dilaretur. Et infra. Volūtatē em̄ eius quis resistet? Et ex h̄ videt⁹ etia petitiō ista superflua esse: nam qd̄ oportet petere qd̄ omni nō fectū est. cum q̄ voluntas dei semp impleat⁹ videtur q̄ sup̄flua sit h̄ petere. Unde et legisse dicunt: q̄ frustra p̄cib⁹ implorat⁹ qd̄ de iure cōmuni cōcedit. Ecōtra videtur q̄ nō impleat⁹ voluntas dei circa saluandos. Nā apl⁹ dicit. **1. Tim. ij.** De⁹ vult omnes homines saluos fieri et ad agnitioē veritatis venire. Manifestū est autem q̄ nō oēs homines salui fiunt: nec omnes ad agnitioē veritatis veniunt: sicut iudei et saraceni et heuethi et c. **Gr̄e dicit apostolus. 1. Thes. ij.** Hec est voluntas dei sanctificatio vestra: sed non oēs sanctificant⁹ quia stulto infirm⁹ est numer⁹. Ecōs. j. ergo et. Et ex h̄ etia videt⁹ q̄ ista petitiō sit inutilis et vana: q̄ nō implet⁹ in omib⁹ bonis. Pro hui⁹ ergo materie declarationē notandū q̄ fm̄ finem theologorū duplex est voluntas dei. scilicet placiti et signi. Nam et scriptura in plurali videtur hoc modo loqui de voluntate dei: iuxta illud **Bar. a. x.** Quia iste modus loquēdi denotet in deo duplicē voluntatē: nō tamē debet intelligi q̄ in deo sit duplex voluntas: cum deus sit simplicissime nature. et

ideo nō dicit⁹ in deo: sed dei voluntatē esse duplicē: quia voluntas signi nō est i deo: sed a deo. Ista ergo distinctio voluntatū nō est ex parte actus voluntatis: cū in diuina voluntate nō sit ordo nec distinctio: sed est solūmodo ex parte volitorū. Igitur voluntas beneplaciti est illa quā deus habet in seipso: qui omnipotens est. et quia in deo nihil est nisi ipse deus: ideo voluntas ista beneplaciti est ipsa essentia diuina: vt dicit **Augustinus in p̄mo sinay: disti. xlv.** Et idō hec voluntas beneplaciti omnipotens est: et impediri nō potest. qm̄ semp volūtas consequat⁹. Et sic intelligit⁹ auctoritas in psal. supra allegata. Omnia q̄cūq̄ voluit deus facere fecit in celo et in terra in mare et in omnib⁹ abyssis. Et **Rom. ix.** Volūtatē em̄ eius q̄s resistit: ps. Tu terribil⁹ es q̄s resistit tibi: **Gr̄e Helter. xij.** Dominus deus rex omnipotens in di. tua cūtra sunt positi. et nō est q̄ pos. resi. vo. tue. Si de creuer⁹ saluare isrl̄ et c. Et fm̄ hāc voluntatem bñplaciti vult deus solū p̄destinatos saluos fieri: et sic intelligit⁹ auctoritas apostoli. **1. Tim. ij.** Qui vult omnes homines saluos fieri fm̄ p̄mū et scdm̄ modū exponendi: qui infra ponit. Et fm̄ h̄ respondeatur ad duo contraria supra formata. Primo qd̄em dū dicit⁹ q̄ ista petitiō est superflua et quo oīno voluntas dei impleda est Respondet⁹: q̄ orationē istā facim⁹ nō vt inflectamus diuinā volūtatē ad aliqd̄ qd̄ al̄s nō intendit: sed potius vt diuinā voluntatē impleam⁹ q̄ ordinauit salutē humanā p̄ mediū orationū. Unde **Grego. in iij. dialo. et habet in decre. xxiij. q. iij.** Obtinere nequaquā possunt q̄ p̄destinata non sunt: sed ea que sancti viri orādo efficiunt ita p̄destinata sunt vt p̄cib⁹ obtineantur. De h̄ vide latius sup̄ fm̄oe. Hec autē voluntas bñplaciti distinguit⁹ in volūtatē antecedentē et volūtatē p̄sequentē: vt notat **Tho. in q̄stioib⁹ de vitate. q. xxiij. art. ij.** ad scdm̄. et in corpe q̄stiois. Non obstat etiam ad hoc illud qd̄ ponebat⁹ secundo: q̄ ista voluntas non videt⁹ semp impleri: cum dicat apostolus q̄ deus vult omnes homines saluos fieri. quia illud p̄bum apl̄ potest intelligi dupliciter: vt notat **Tho. parte. j. q. xij. art. vj.** ad p̄mū. Vno modo vt sit accōmoda distributio fm̄ hunc sen-

De oratiōe domica

sum. Deus vult oēs homines saluos fieri q̄ saluant: non quia null⁹ homo sit quem saluū fieri nō velit: sed q̄ nullus salu⁹ sit quē saluū fieri nō velit: vt Aug⁹. dr. sic ⁊ in simili exponit illud Joā. i. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hoīem venientē i hūc mōm. Secūdo pōt intelligi vt fiat distri- burio pro generib⁹ singulor⁹ ⁊ nō p singu- lis gener⁹. Et fm hunc sensum deus vult de q̄libet statu hoīm saluos fieri mares ⁊ femias: iudeos ⁊ gētiles: magnos ⁊ par- uos. nō tñ omēs de singulis statib⁹: quia vt dr apłus Col. iij. In ch̄so Iesu non est masculus vel femina: gentilis ⁊ iude⁹: cir- cūcisio ⁊ pputiū: barbar⁹ ⁊ scythā: seru⁹ ⁊ liber: sed omnia ⁊ in omib⁹ ch̄sis. Tercio fm Damascenū intelligit de voluntate an- tecedente ⁊ nō de voluntate psequēte. que q̄dem distinctio nō accipit ex parte volun- tatis diuine: in qua nihil est pus vlt poste- rius: sed ex parte volutor⁹. Ad cui⁹ intelle- ctum sciendū: q̄ vnūq̄q̄ fm q̄ est bonuz sic est volitū a deo. Aliqd autē pōt esse in pma sui cōsideratiōe fm q̄ absolute cōsi- derat bonū vel malū: quod tamē put euz aliqd adiuncto p̄siderat que est cōsequens p̄sideratio eius cōuerso se habet. sicut ho- minē viuere est bonuz: ⁊ hominem occidi est malū fm absolutaz p̄sideratiōe. sed si addat circa aliquē hominē q̄ sit homici- da vel viuēs in piculum multitudinis: sic bonū est eū occidi: ⁊ maluz est eū viuere. Un̄ potest dici q̄ iudex iustus anteceden- ter vult omne hominē viuere: sed p̄sequē- ter vult homicidā suspēdi. Similit⁹ de⁹ vult antecederet omne hoīem saluari: sed p̄se- quēter vult q̄dam damari fm exigentiā sue iustitie. nec tamē illud q̄ antecederet volumus simpliciter volum⁹: sed fm qd. q̄ voluntas cōparat ad res fm q̄ in seip̄is sūt: in seip̄is aut sūt i partickari. Un̄ sim- pliciter volum⁹ aliqd fm q̄ volum⁹ illud p̄sideratis omib⁹ circūstantiis partickari- rib⁹: q̄ est p̄sequēter velle. Un̄ pōt dici q̄ iudex iustus simpliciter vult homicidaz suspēdi: sed fm qd velle eū viuere. Cui⁹ quātum est homo. Un̄ magis potest dici velleitas q̄ absoluta voluntas. Et sic patz q̄ quicquid deus simpliciter vult: fit: itēz illud q̄ antecederet vult: non fiat. Nec Thomas vbi sup. Ex p̄dictis patz etiam

q̄ ista petitiō non est inutills: quia est nō impleat in omib⁹ hominib⁹ quātum ad effectum salutis eterne: impletur tamen in p̄destinatis: p quib⁹ tñ modo orare in- tendimus. nam ⁊ ch̄ristus instituit hanc oratiōem solum p p̄destinatis: p̄ q̄ tñ modo intēdebat orare: iuxta illud Joā. an. xviij. Ego p eis rogo: nō pro mūdo ro- go: sed p his quos dedisti mihi: quia mi- sunt. Un̄ ⁊ quādo domin⁹ orauit in cru- ce dicens: Pater ignosce illis quia nesci- unt quid faciunt. Luc. xxiij. Intētio sua fuit solum orare p p̄destinatis: vt dicit Hieronym⁹. ⁊ sic fuit exaudita oratiō sua iuxta illud. In dieb⁹ carnis sue p̄ces sup̄ plicationesq̄ cū clamore valido ⁊ lachry- mis offerens exauditus est pro sua reuer- rētia. Hebre. v. Idem Thom. in. iij. sen- dit. xviij. Secūda voluntas dei dicit volū- tas signi: que est effectus p̄me voluntatis ⁊ est illa quā aliq̄ signo exp̄ssit: sicut ⁊ cō- tingit in nobis qui p aliqua signa cōsequi- uimus demonstrare nos aliqd velle. Et cō- tingit quinqs modis: q̄ in hoc versu cō- tinent. Imperat ⁊ phibet: p̄mittit: cōsu- lit: implet. De q̄bus infra dicit. Imperat se⁹ bona. phibet mala. permittit mala. cō- sulit meliora. implet p opera exemplaria. Est autē notandū q̄ voluntas signi nō vol- stinguit cōtra voluntatem bñplaciti per s̄ qd est impleri ⁊ nō impleri. Un̄ q̄uis vo- luntas beneplaciti semp̄ impleat: pōt ta- men etiam ad voluntatē signi aliquid p̄- nere quod impletur. Unde ea que deus p- cipit vel p̄ulit q̄q̄s vult voluntatē bene- placiti: ⁊ hoc contingit in p̄destinatis q̄ adimplent p̄cepta dei: ⁊ q̄dam eoz a- am cōsimilita. Distinguit autē voluntas si- gni a voluntate beneplaciti: quia vnū est ipse deus: aliud est effectus eius: vt dictū est supra. Oportet ergo q̄ effect⁹ iste semp̄ sit cōformis voluntati bñplaciti q̄ est causa istius voluntatis signi. Et tamē cō- trarium videt infra dici de voluntate p̄me- homis maloz: que nunq̄s cōincidit cū vo- luntate beneplaciti. Sed dicendū q̄ hoc verum est q̄ntum ad malū quod p̄mittit: nō autē quātum ad ipam p̄missiōem: quā aliud est obiectū voluntatis beneplaciti ⁊ aliud voluntatis p̄missiōis: que est voluntas signi. Nam obiectū voluntatis

beneplaciti ē permissio: et ideo bene dicitur
re possit? qd' voluntate beneplaciti neq;
vult mala fieri neq; vult mala nō fieri: s;
vult pmitte mala fieri: vt dicitur Thō. p.
i. q. xix. ar. i. ad tertiu. Et sic dicit pōt qd'
ista signa qnq; per qd' distinguunt voluntas
signi temp sit vera. Et quis qd' deus pē
pit et cōsult nō semp vult fieri: tamē semp
per vult illud pcepti. et sic quis illud qd'
permittit nō vult fieri: tamē semp vult il
lud pmittere. Et sciendū est qd' voluntas si
gnitribus modis se habet ad voluntates
beneplaciti. Quedā em est voluntas signi
que nunq; incidit in idem cū voluntate be
neplaciti: sicut pmissio. quia pmittit ma
la fieri cum mala fieri nunq; velit. Que
dā pō semp incidit: sicut opatio. Que
dā pō quandoq; incidit et quādoq; non
sicut pceptū et phibitio et cōsiliū. Et hoc
notat Thomas in qstioib; de veritate. q.
xix. arti. iij. in respōsione ad tertiu argu.
Hanc igitur voluntatē qntuplicem peri
mus fieri in nobis: sicut in celo et in terra;
hoc est. sic fiat cerebri vita nostra dispo
sitione: sicut ipa pficienda ordinata est in
celo in dei sapientia et intellectu et scientia
Hoc aut nunc facim? cum pceptū dei ad
implemus: phibitionē cauemus: cōsiliū
amplectimur: et rationē sequimur tan
q; exemplū et in permissione studem? bo
num in nobis pferre: ppter quod pmittit
a deo malum fieri. Sic em facimus illud
Roma. xij. Probates qd' sit voluntas bo
na: beneplacēs et pfecta. bona qdem in p
ceptis et phibitionib;: beneplacens in pceptis
et operationib; exemplarib;: pfecta autēz
in bono quod in nobis de pmissis in alto
malis eligis. Sic etiā petebat David di
cens. Benigne fac in bona voluntate tua
sion dñe: vt edificent muri hierusalē. Et
fit qd' deus voluntatem nostrā pformat
voluntati sue per qd' edificant muri hie
rusalē: qd' de viuis et voluntatē dei faciēti
bus lapidib; instaurant. Videam? igit d
singulis istis qnq; signis qd' dicunt diuine
voluntates. Et pmo de pcepto. vbi notan
dū qd' octo vult de? a nob pceptiēdo
Primū ē pītas diuinal.
Secundū ē charitas cordial.
Tertiu ē puritas psonal.
Quartū ē honestas. cōplaris.

Quintū est voluntas amical.

Sextū est pietas fraternal.

Septimū ē austeritas pīal.

Octauū est infirmitas pīual.

¶ Primū qd' deus vult a nobis est ve
ritas diuinalis: que est pītas fidei a deo
incarnato nobis revelata. Vult qd' deus q
integre omīs articulos fidei teneam? Nā
si in alijs scientijs grāmatice/logice/ph
losophie et. hō habet falsam opinionē vel
errore de vna conclusiōe: nō est piculū ani
mę vt plurimū. quia si nō credis pīscia
no in grāmatica: non est periculū anime.
Sic si non credis Aristoteli Platonī et.
Sed si nō credis chō et sancte matri ec
clesie in vno articulo fidei: est piculū da
mnatiōis anime. Ioan. iij. Qui nō credit
iam iudicatus est. Marc. vi. Qui pō nō
diderit cōdenabit. Et vult deus qd' creda
mus oēs articulos fidei. qd' em vni tm nō
crederet: nullā fidez haberet etiā de alijs
quos credit: sed opinione tm: vt dicitur Thō
mas. ij. q. v. ar. iij. De hac voluntate dei
dicitur apłus. Bonū est et acceptū coram sal
uatore nostro deo: qui vult omnes homi
nes saluos fieri et ad agnitōem pītatīs ve
nire. j. Timō. ij. Nota qd' vult oēs homines
saluos fieri: nō vult deus co gere libez ar
bitriū. Et quis ipse hoc velit: tm multi sūt
q noliūt huic pītati assentire: sicut sūt infi
deles et mali chīiani. ¶ Secūdo vult a nob
his deus qd' habeam? charitatem cordia
lem: qd' non sufficit qd' intellectus sit infors
mar? pītate: sed optet qd' etiāz voluntas in
forment charitatē. Ratio hui? fundat sup
eo qd' dictū est supra prima parte. Nā de
us vult oēs hoies saluos fieri. Vñ Ioan.
xij. Volo pī vt vbi ego sum illic sit et mi
nistri mei. Sal? autē vite eterne adqri
nō pōt sine merito. nā nec merces tēpora
lis sine merito dat. Tertiu autē fundat
sup charitate qd' est radix merendi. Nullū
em opus qntūcūq; sit de genere bonoz sū
ne charitate valer. Vñ apłus. j. Cor. xij
Si linguis hoim loqr et angeloz charita
tē aut nō habuero: fa: r? sum velut es so
nans aut cymba. tinnit. et c. vīq;. nihil mi
hi pdest. qd' sequitur de? vult qd' habeam?
charitatē. De ista voluntate dei dicit scripu
ra. Ignem veni mittere in terrā: et qd' vo
lo nūi vt ardeat. Luc. xij. Nota ignē illuz

De orōne dñica

Itz quē misit sup' aplos in die pētecostes: qui ignis est charitas. Doraliter p'ra ill' los q' nō habent charitatem et dilectōem sed querūt vindictam p'ra primos: cum tamē q'ndie petant veniam a deo/dicēdo orationē dominicaz. Sic et multi nō subueniūt pauperib' indigentib': p'ra quos de Joan. Qui habuerit substantiā huius mūdi et viderit fratrem suū necessitatem habere et clauferit viscera sua ab eo: quo modo charitas di manet i illo? Filio li nō diligamus s'bo necq' lingua: sed ope p'ue ritate. j. Joan. iij. ¶ Tercio vult a nobis deus puritatem p'sonalem. i. vt p'seruē nos immaculatos et mundos a luto luru rie. et hoc triplici ratioe. Primo ratioe crea tionis. Scōdo ratioe redemptōis. Tercio ratioe regeneratiōis. ¶ Prima ratio est p'pter creatiōem/q' creati sum' ad imaginē dei q'ntum ad animā. Faciam' homines ad imaginē et similitudinē nostrā. Gene. j. Ergo debem' ei reuerentiā p'pter reuerē tiam eius cuius est imago: alioq' n' maxim est peccatū: sicut p'p'ere imaginē ch'ri i lu tū. Ideo cuiuslibet nostrū dicit. Serua ani mā tuam et da illi honorem fm meritum suū. Eccl. x. ¶ Secūda ratio est p'pter re demptiōem: quia filius dei p' nostra redē ptione assumpsit carnē humanā. Phil. ij. Qui cū in forma dei esset nō rapinā arbi tratus est esse se eq'lem deo: sed semetipm exinanivit: formā serui accipiens in simili. bo. fac. et habi. inuētus vt homo. Et ideo maior reuerētia debetur humane nature post ch'ri incarnationē q' ante. Et hinc ē q' angelus nō p'mittit se adorari a Joanne sicut dicit Apocal. xix. et xx. Cecidi aū pe

des eius vt adorarem eum: et dixit m'bi. Vide ne feceris: p'seruus tuus sum et fra trum tuor' et c. Et ideo maxima reuerētia debet humane nature hodie. Cōtra quaz faciūt fornicatores: p'sertim diabolici sei domite. De quib' dicit Hieronymus: q' omnes in nocte natiuitatis domini mor tui sunt. ¶ Tercia ratio est p'pter regnā rationē/quam p'seq'mur in baptismo: per quā sumus effecti templa dei. j. 1. Cor. vi. An nescitis qm' membra vestra templum sunt spiritus sc'i q' in nobis est et c. Et hinc possumus videre q' graue sit peccatū tem pla huiusmodi polluerē contagio luxurie ad instar illoz qui diruerunt vel violauerunt templū dei frangēdo vel incēdēdo: qui sunt excomunicati ipso facto: vt i. 1. Co. questi. de sen. excomū. Ideo aplos. j. 1. Cor. iij. Nescitis quia templum dei estis vos: et spūs dei habitat in vobis. Si q' aut templū dei violauerit: disperdet illū deus. Et his g' trib' ratioib' pars q' dei us vult a nobis puritatem p'sonalem. Au eroitras. Hec est voluntas dei sanctifica tio vestra/vt abstineatis vos a fornicati one: vt sciat vnusquisq' vestrū suum vas possidere in sanctificatione et honore: in passione desiderij sicut et gēres q' igno rant deū. j. 1. Thes. iij. ¶ Quarto vult de' a nobis honestatē exemplare et c.

Deo gratias. Amen.

¶ Finis sermonis orationis do mīce Petri ibicremie. Sequi tur eiusdē de decē p'ceptis